



**GODIŠNJI IZVEŠTAJ  
ZA 2018. GODINU**

**Sadržaj:****1. Pojedinačni finansijski izveštaji za 2018. godinu**

- *Bilans stanja*
- *Bilans uspeha*
- *Izveštaj o ostalom rezultatu*
- *Izveštaj o tokovima gotovine*
- *Izveštaj o promenama na kapitalu*
- *Napomene uz finansijske izveštaje*

**2. Konsolidovani finansijski izveštaji za 2018. godinu**

- *Bilans stanja*
- *Bilans uspeha*
- *Izveštaj o ostalom rezultatu*
- *Izveštaj o tokovima gotovine*
- *Izveštaj o promenama na kapitalu*
- *Napomene uz finansijske izveštaje*

**3. Pojedinačni finansijski izveštaji za godinu završenu 31. decembra 2018. i izveštaj nezavisnog revizora****4. Konsolidovani finansijski izveštaji za godinu završenu 31. decembra 2018. i izveštaj nezavisnog revizora****5. Izveštaj o poslovanju za 2018. godinu****6. Izjava lica odgovornih za sastavljanje finansijskih izveštaja****7. Prilozi**

- *Odluka o usvajanju redovnih godišnjih finansijskih izveštaja*
- *Odluka o usvajanju konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja*
- *Odluka o usvajanju godišnjeg izveštaja o poslovanju*
- *Odluka o utvrđivanju dobiti*
- *Odluka o raspodeli dobiti*

**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI  
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.**

**BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**

POZICIJA	Napomena	<i>(u RSD hiljada)</i>	
		2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.250.544	7.498.937
Rashodi od kamata	4	(1.559.142)	(1.280.969)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>
Prihodi od naknada i provizija	5	2.522.720	2.258.961
Rashodi naknada i provizija	5	(933.746)	(771.004)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		<b>1.588.974</b>	<b>1.487.957</b>
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	113.756	186.712
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	71.924	94.592
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.199	2.067
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	422.539	225.060
Neto prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	-	26.473
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(146.249)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	15.095	-
Ostali poslovni prihodi	12	40.091	44.262
<b>UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD</b>		<b>8.798.731</b>	<b>8.285.091</b>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.100.577)	(1.932.260)
Troškovi amortizacije	14	(320.581)	(290.092)
Ostali prihodi	15	388.369	193.231
Ostali rashodi	16	(3.632.699)	(3.419.750)
<b>DOBITAK PRE OPOREZIVANJA</b>		<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>
Porez na dobitak	17	(252.560)	(160.965)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	37.800	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	-	(43.015)
<b>DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA</b>	33	<b>2.918.483</b>	<b>2.632.240</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

## IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
<b>DOBITAK PERIODA</b>	33	<b>2.918.483</b>	<b>2.632.240</b>
<b>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Aktuarski dobiti		5.832	11.038
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		35.382	140.043
<b>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		76.082	4.995
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(23.122)	(21.756)
<b>Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda</b>		<b>94.174</b>	<b>134.320</b>
<b>UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA</b>		<b>3.012.657</b>	<b>2.766.560</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

**BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE***(u RSD hiljada)***AKTIVA**

	<b><u>Napomena</u></b>	<b><u>2018.</u></b>	<b><u>2017.</u></b>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	24.641.261	20.774.027
Potraživanja po osnovu derivata	19	181.204	64.664
Hartije od vrednosti	20	34.891.510	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.700.361	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	22	138.393.437	104.140.053
Investicije u zavisna društva	23	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	24	537.025	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	1.062.904	1.070.689
Tekuća poreska sredstva	17	173.326	-
Odložena poreska sredstva	17	18.809	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	11.902	11.901
Ostala sredstva	26	1.226.714	1.060.415
<b>UKUPNO AKTIVA</b>		<b><u>202.932.013</u></b>	<b><u>161.921.005</u></b>

**PASIVA****OBAVEZE**

Obaveze po osnovu derivata	27	95.518	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	59.322.207	45.570.431
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29	113.210.214	91.982.128
Subordinirane obaveze	30	4.566.337	1.354.523
Rezervisanja	31	654.200	752.742
Tekuće poreske obaveze	17	252.560	160.965
Odložene poreske obaveze	17	-	5.248
Ostale obaveze	32	1.199.176	1.155.947
<b>UKUPNO OBAVEZE</b>		<b><u>179.300.212</u></b>	<b><u>141.026.442</u></b>

**Kapital**

	33		
Akcijski kapital		10.164.475	10.164.475
Dobitak		2.918.483	2.632.240
Rezerve		10.548.843	8.097.848
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<b><u>23.631.801</u></b>	<b><u>20.894.563</u></b>
<b>UKUPNO PASIVA</b>		<b><u>202.932.013</u></b>	<b><u>161.921.005</u></b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

---

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

---

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

---

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

---

## IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

*(u RSD hiljada)*

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>5.614.904</b>	<b>283.703</b>	<b>2.064.920</b>	<b>18.128.002</b>
<b>Stanje na dan 1. januara 2017. godine</b>						
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	134.322	-	134.322
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.632.237	2.632.237
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.064.920	-	(2.064.920)	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.025</b>	<b>2.632.237</b>	<b>20.894.561</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.025</b>	<b>2.632.237</b>	<b>20.894.561</b>
Efekat primene MSFI 9	-	-	-	-	(275.417)	(275.417)
<b>Stanje na dan 1. januara 2018. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.025</b>	<b>2.356.820</b>	<b>20.619.144</b>
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	94.174	-	94.174
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.918.483	2.918.483
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>10.036.644</b>	<b>512.199</b>	<b>2.918.483</b>	<b>23.631.801</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

\_\_\_\_\_  
Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

\_\_\_\_\_  
Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

\_\_\_\_\_  
Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**

	<b>2018.</b>	<b>(u RSD hiljada) 2017.</b>
<b>A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI</b>		
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>11.129.949</b>	<b>9.964.460</b>
Prilivi od kamata	8.139.427	7.465.155
Prilivi od naknada	2.519.617	2.274.705
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	430.815	224.351
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	40.090	249
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>8.379.261</b>	<b>7.258.333</b>
Odlivi po osnovu kamata	1.535.276	1.323.969
Odlivi po osnovu naknada	933.811	772.163
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.078.583	1.910.860
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	420.320	310.225
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	3.411.270	2.941.115
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	<b>2.750.688</b>	<b>2.706.127</b>
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	<b>21.712.863</b>	<b>7.319.077</b>
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	21.712.863	7.319.077
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	<b>44.808.329</b>	<b>17.132.466</b>
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	42.227.477	13.962.615
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.580.852	3.169.852
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	<b>20.344.777</b>	<b>7.107.262</b>
Plaćeni porez na dobit	334.290	-
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>20.679.068</b>	<b>7.107.262</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>216.576</b>	<b>308.029</b>
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	216.576	34.475
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	273.554
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>594.139</b>	<b>413.912</b>
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	594.139	413.912
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>377.563</b>	<b>105.883</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>16.533.037</b>	<b>8.738.852</b>
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	3.211.814	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	13.321.223	8.569.624
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	169.228
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>68.502</b>	<b>420.315</b>
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	0	410.083
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	68.502	10.233
<b>Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>16.464.535</b>	<b>8.318.537</b>
<b>SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE</b>	<b>49.592.426</b>	<b>26.330.418</b>
<b>SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE</b>	<b>54.184.521</b>	<b>25.225.026</b>
<b>NETO POVEĆANJE GOTOVINE</b>	<b>-</b>	<b>1.105.392</b>
<b>NETO SMANJENJE GOTOVINE</b>	<b>4.592.095</b>	<b>-</b>
<b>GOTOVINA NA POČETKU GODINE</b>	<b>12.630.868</b>	<b>11.300.417</b>
<b>POZITIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.771.455</b>	<b>10.214.318</b>
<b>NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.348.916</b>	<b>9.989.258</b>
<b>GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI**

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: [www.erstebank.rs](http://www.erstebank.rs)

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja**

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2018. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja**

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2018. godine:

Počevši od 1. januara 2018. godine, Banka primenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" koji je izdat od strane Odbora za standarde u julu 2014. Ovo je dovelo do promene u računovodstvenim politikama za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenja finansijskih sredstava. MSFI 9 je u značajnom meri proširio MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja" što je uticalo da su obelodanjivanja finansijskih instrumenata prilagođena novim zahtevima.

Iskorišćena je mogućnost izuzeća, kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama MSFI 9, koja dozvoljava da se ne koriguju uporedni iznosi za 2017. godinu, tj. prethodnu finansijsku godinu. Kao rezultat primene, kolone uporednog perioda u finansijskim izveštajima za 2018. godinu odražavaju strukturu korišćenu u finansijskim izveštajima za 2017. godinu.

Takođe, obelodanjivanja uporednog perioda u Napomenama se zasnivaju na originalnim zahtevima za klasifikaciju i merenje iz MRS 39 i MSFI 7 (pre konsekventnih izmena koje proizilaze iz MSFI 9). Zbog ove činjenice objavljene su i računovodstvene politike relevantne za finansijske instrumente u skladu sa MRS 39.

Finansijski efekat primene MSFI 9 je prikazan u tabelama koje slede.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata**

Tabela u nastavku prikazuje promene između kategorija merenja i knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema MRS 39 i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine kao i usaglašavanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava prema kategoriji merenja:

POZICIJA	MRS 39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat			
	Portfolio	Kategorije merenja				Očekivani kreditni gubici	Ostalo	Obavezno	Opciono
<b>AKTIVA</b>									
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	20.774.027	20.774.027	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	11.474.799	11.474.799	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	42.844	14.040	-	-	-	-
			HoV koje se vrednuju po FV kroz BU		28.804	-	-	28.804	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	12.445.749	12.445.755	6	-	-	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	HTM	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	8.284.452	8.283.322	1.130	-	-	-
Potraživanja po osnova derivata	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	64.665	64.665	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2.210.553	2.210.257	296	-	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata				104.140.053	103.854.618	285.435	-	-	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	278.092	262.827	15.265	-	-	-
<b>PASIVA</b>									
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	44.458	-	-	-	-	-
Obaveze po osnovu derivata				-	44.458	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.570.431	45.570.431	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima				91.982.128	91.982.128	-	-	-	-
Subordinirane obaveze	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	1.354.523	1.354.523	-	-	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata (nastavak)**

- 1) Potraživanja po osnova derivata su izdvojena kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju.
  - 2) Pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i Finansijska sredstva koja se drže do dospeća po MRS 39 Bilansu stanja čine novu poziciju Hartije od vrednosti po Bilansu stanja MSFI 9.
  - 3) Deo pozicije Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po MRS 39 koji se odnosi na vlasničke HoV, po MSFI 9 su reklasifikovane u kategoriju HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 28.804 hiljada RSD.
  - 4) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD.
  - 5) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
  - 6) U pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 296 hiljada RSD odnosno 285.435 hiljada RSD.
  - 7) U poziciji Ostala sredstva postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
  - 8) Obaveze po osnova derivata su izdvojene kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju.
  - 9) U poziciji Rezervisanja postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.
-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Tabela prikazuje usaglašavanje iznosa ispravke vrednosti na dan 31. decembar 2017. godine prema MRS 39 modelu obezvređenja zbog nastalog gubitka i na dan 1. januara 2018. godine prema MSFI 9 modelu obezvređenja zbog očekivanog kreditnog gubitka.

**Usklađivanje ispravki vrednosti finasijskih sredstava i obaveza prema kategorijama merenja**

POZICIJA	Kategorija merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
					Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-	-
Finasijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Finasijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	-	-	-	-
Finasijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV			6	68.319	6	68.319
Finasijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.418	46.548	1.130	-
Potraživanja po osnova derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finasijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	12.687	11.134	(1.553)	-
Kredit i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	3.926.155	3.221.339	(704.816)	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	46.522	61.787	15.265	-
<b>PASIVA</b>						
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	326.072	333.325	7.253	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Kolona Reklasifikacija se odnosi na promene u ispravkama vrednosti usled promene obuhvata obračuna ispravki vrednosti između MSFI 9 i MRS 39 standarda.

Kolona Ponovno vrednovanje se odnosi na promene stanja ispravki vrednosti dok je obuhvat za obračun isti kao i po MRS 39 za bilansne ispravke vrednosti odnosno MRS 37 za vanbilansne ispravke vrednosti.

- 1) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD. Efekat se odnosi na ukidanje ispravke vrednosti. Takođe, efekat na ovoj poziciji usled reklasifikacije iznosi 68.319 hiljada RSD. Ovo povećanje ispravke vrednosti je nastalo zbog novopriznatih ispravki vrednosti po osnovu hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.
- 2) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća je prikazan efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 3) Pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.553 hiljada RSD odnosno 704.816 hiljada RSD, od toga 264.711 hiljada RSD je pozitivan efekat primene modela očekivanih gubitaka dok 969.527 hiljada RSD je smanjenje na ispravkama vrednosti zbog usklađivanja knjigovodstvene vrednosti za kategoriju POCI.
- 4) U poziciji Ostala sredstva prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 5) U poziciji vanbilansna rezervisanja prikazan je efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

**Uticaj na odložene poreze po prelasku na MSFI 9**

POZICIJA	MRS 39 završno stanje 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat na zadržanu dobit +/-	Efekat na OCI +/-
<b>Promene na odloženim poreskim sredstvima</b>	-	-	-	-
<b>Promene na odloženim poreskim obavezama</b>	5.248	5.248	9.378	(9.378)

Stanje na Odloženim poreskim obavezama je nepromenjeno posle primene MSFI 9 standarda, međutim primenom standarda dolazi do prelivanja efekta poreza između zadržane dobiti i OCI.

Krajem 2018. godine, Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreskim obveznicima je omogućeno da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI i MSFI za MSP, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.

Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Banka je po ovom osnovu na dan 31. decembar 2018. umanila osnovicu za obračun tekućeg poreza na dobit u iznosu od 8.262.595,85 RSD i priznala odložena poreska sredstva u iznosu od 33.050.383,38 RSD.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)****Klasifikacija, naknadno merenje i stavke bilansa stanja finansijskih instrumenata prema MRS 39**

Banka je, prema standardu MRS 39, klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju.

**Gotovina i gotovinski ekvivalenti u komparativnom period**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha u komparativnom period**

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti. Banka takođe ima derivate koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije. Svi dobitci i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha. Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

**Finansijska sredstva koja se drže do dospeća u komparativnom period**

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta. Banka vrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmana. Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

**Kredit i potraživanja od banaka i komitenata u komparativnom period**

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- (a) sredstva koja entitet namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- (b) ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživaza prodaju ili
- (c) ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija vrednosti se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha. Krediti u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u komparativnom periodu**

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata se reklsifikuju na bilans uspeha. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi. Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Banka na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjjen za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha.

**Odnosi između stavki bilansa stanja, metoda merenja i kategorija finansijskih instrumenata u komparativnom periodu**

POZICIJA	Metoda merenja			Kategorija finansijskog instrumenta
	Fer vrednost	Amortizovani trošak	Ostalo	
Gotovina i sredstva kod centralne banke		x		Kredit i potraživanja
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	x			Sredstva namenjena trgovanju
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		x		HTM
Potraživanja po osnovu derivata	x			Sredstva namenjena trgovanju
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		x		Kredit i potraživanja
Kredit i potraživanja od komitenata				
Ostala sredstva		x		Amortizovana vrednost



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primenjuje na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda se, takođe, primenjuju i na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda se primenjuju počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije“, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Banku koja primenjuje MSFI 15 potpuno retrospektivno. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispuni, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

• **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MSFI 16: Lizing**

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Banka će koristiti linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca. Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini - stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)****MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Banka će preći na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve prijave. Imovina sa pravom korišćenja biće priznata u iznosu jednakom obavezi lizinga (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka ne očekuje bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti MSFI 16. Banka neće primeniti MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka će koristiti izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja će biti priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji će biti priznati pod 01.01.2019. godine, prema proceni Banke, iznosiće približno RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu će se povećati i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao posledica, bilo je teško za investitore da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavljaju nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Banka trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
  - Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
  - Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
  - Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja),
  - Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).
-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.2. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i druge kamatonosne finansijske instrumente, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

**Unwinding** kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

**2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

**/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.**

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

**/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla**

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

**2.4. Preračunavanje stranih valuta**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.5. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata**

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

**2.6 Finansijski instrumenti**

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

**2.6.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**

**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

**Amortizovana vrednost** je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

**Efektivna kamatna stopa** je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

**b) Fer vrednost**

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje tekođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 36.11. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.2. Početno priznavanje i vrednovanje**

**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

**b) Početno vrednovanje**

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

**Dobici na prvi dan**

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

**2.6.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje**

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- a) Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova - procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

**2.6.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti**

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Banke vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovoroneog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti“.

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „neto prohod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha banke je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Banka je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Banke. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.6.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Banka u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja. Banka nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.6.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9**

Banka priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima ( krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti ) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Banka pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

---



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9 (nastavak)**

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

**2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza**

**Finansijska sredstva** prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Banka može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Banka je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane banke.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

**Finansijske obaveze** prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

**2.6.6. Reprogramirani krediti**

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospelo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**2.6.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze**

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

**Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata**

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

**Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava**

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

**Ostale obaveze**

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

**2.7. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**2.9. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)**

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

**2.10. Investicije u zavisna društva**

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

**2.11. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.12. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.13. Obezvredenje nefinansijske imovine**

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.14. Lizing**

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

**(a) Finansijski lizing – Banka kao zakupac**

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Banka do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

**(b) Operativni lizing – Banka kao zakupac**

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

**2.15. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.16. Naknade zaposlenima****(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

**(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade**

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobiti i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobiti i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

**(c) Kratkoročna, plaćena odsustva**

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

**(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih**

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank, AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.17. Finansijske garancije**

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

**2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji ( MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Banke koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

**2.19. Porezi i doprinosi**

**(a) Porez na dobit**

*Tekući porezi*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

*Odloženi porezi*

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.19. Porezi i doprinosi (nastavak)**

**(a) Porez na dobit (nastavak)**

*Odloženi porezi (nastavak)*

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

**(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.20. Praćenje poslova po segmentima poslovanja**

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**2.21. Poslovi u ime i za račun trećih lica**

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA**

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

**(a) SPPI procena**

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha ( FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ( FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora ( u slučaju celokupne ) ili izgublenu kamatu ( u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje banka. Za procenu, banka koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi "starih" stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatnog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, banka je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene "stare stope" kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Banke smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Procena poslovnog modela**

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Banka procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pormeni za nova sredstva.

Banka, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti banke zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Banke:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

**(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, banka je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne procene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu procenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 36.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 36.4 (sensitivity limiti) i 36.11 (fer vrednovanje i nivoi FV).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
- Banke	147.243	144.619
- Javna preduzeća	83.792	86.792
- Druga preduzeća	2.292.762	2.178.964
- Preduzetnici	103.486	65.329
- Javni sektor	1.651.989	1.591.075
- Stanovništvo	3.925.815	3.352.212
- Strana lica	21.897	35.131
- Poljoprivrednici	14.949	19.790
- Drugi komitenti	8.611	25.025
<b>Ukupno</b>	<b>8.250.544</b>	<b>7.498.937</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
- Banke	301.318	264.395
- Javna preduzeća	14.274	29.432
- Druga preduzeća	166.618	74.108
- Preduzetnici	2.652	1.880
- Javni sektor	210.194	162.678
- Stanovništvo	118.940	131.341
- Strana lica	541.449	390.589
- Drugi komitenti	203.697	226.546
<b>Ukupno</b>	<b>1.559.142</b>	<b>1.280.969</b>
<b>Neto dobitak po osnovu kamata</b>	<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina kod centralnih banaka	115.750	116.253
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	791.791	-
HOV koje se drže do dospeća	-	742.723
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	571.168	-
HOV raspoložive za prodaju	-	484.189
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	264.338	-
HOV kojima se trguje	-	289.977
Plasmani i avansi klijentima	5.917.178	5.293.973
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	30.953	24.260
Kamatonosni svop	-	26.952
Drugi prihodi od kamata	559.366	520.610
<b>Ukupno</b>	<b>8.250.544</b>	<b>7.498.937</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
Subordinirane obaveze	82.512	59.197
Depoziti banaka	447.905	320.003
Depoziti klijenata	862.032	744.061
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	103.989	-
HOV koje se drže do dospeća	-	96.613
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	31.629	-
HOV raspoložive za prodaju	-	40.089
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	30.889	-
HOV kojima se trguje	-	-
Kamatonosni svop	-	20.805
Ostale obaveze za kamate	187	201
<b>Ukupno</b>	<b>1.559.142</b>	<b>1.280.969</b>
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>	<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.445.677	1.304.418
Kreditni poslovi	7.351	3.805
Depozitni poslovi	814.638	721.928
Poslovi sa platnim karticama	52.596	51.440
Garancijski i drugi poslovi jemstva	154.338	135.558
Ostale naknade i provizije	48.120	41.812
<b>Ukupno</b>	<b>2.522.720</b>	<b>2.258.961</b>
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Depozitni poslovi	2	-
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	571.134	501.746
Ostale naknade i provizije	362.610	269.258
<b>Ukupno</b>	<b>933.746</b>	<b>771.004</b>
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>	<b>1.588.974</b>	<b>1.487.957</b>

**6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	455.935	491.972
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	166.820	161.649
<b>Ukupno</b>	<b>622.755</b>	<b>653.621</b>
<b>Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	397.083	327.502
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	105.120	139.407
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	6.796	-
<b>Ukupno</b>	<b>508.999</b>	<b>466.909</b>
<b>Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata</b>	<b>113.756</b>	<b>186.712</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	71.685	95.519
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	7.724	
<b>Ukupno</b>	<b>79.409</b>	<b>95.519</b>
<b>Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	7.485	927
<b>Ukupno</b>	<b>7.485</b>	<b>927</b>
<b>Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti</b>	<b>71.924</b>	<b>94.592</b>

**8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.677	2.715
Prihodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.677</b>	<b>2.715</b>
<b>Rashodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	478	648
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>478</b>	<b>648</b>
<b>Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<b>1.199</b>	<b>2.067</b>

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

**9. NETO EFEKTI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Pozitivne kursne razlike	5.764.039	9.278.602
Negativne kursne razlike	(5.262.263)	(6.102.950)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	1.007.416	935.716
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.086.653)	(3.886.308)
<b>Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule</b>	<b>422.539</b>	<b>225.060</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU**  
**PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.406.524	7.413.620
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	64.753	-
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	684.607	2.430.790
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.050	
<b>Ukupno</b>	<b>6.157.934</b>	<b>9.844.410</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.615.900	7.332.124
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	14.133	
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	591.889	2.485.813
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	82.261	
<b>Ukupno</b>	<b>6.304.183</b>	<b>9.817.937</b>
<b>Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>	<b>(146.249)</b>	<b>26.473</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU**  
**PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	(5.582)	(45.439)
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	(3.074)	(6.539)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(3.111.299)	(2.408.295)
- ostala sredstva (Napomena 26)	(58.772)	(80.695)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>	<b>(3.178.727)</b>	<b>(2.540.968)</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	(149.162)	(2.485.813)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>(3.327.889)</b>	<b>(5.026.781)</b>
<b>Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	38.225	924
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	5.373	5.853
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.921.396	2.587.260
- ostala sredstva (Napomena 26)	4.356	28.427
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>	<b>2.969.350</b>	<b>2.622.464</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	241.881	2.430.790
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>3.211.231</b>	<b>5.053.254</b>
<b>Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja</b>	<b>(116.658)</b>	<b>26.473</b>

**11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Dobitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	14.824	-
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	294	-
<b>Ukupno:</b>	<b>15.118</b>	-
<b>Gubici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	23	-
<b>Ukupno:</b>	<b>23</b>	-
<b>Neto dobiti od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>	<b>15.095</b>	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od konsultantskih usluga	18.656	20.049
Prihodi od zakupnina	6.851	13.256
Prihodi od IT usluga	9.674	7.432
Ostali prihodi	4.542	3.276
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	368	249
<b>Ukupno</b>	<b>40.091</b>	<b>44.262</b>

**13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.328.279	1.213.079
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	500.495	460.751
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	217.353	208.021
Ostali lični rashodi	32.456	29.004
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 31)	21.994	21.405
<b>Ukupno</b>	<b>2.100.577</b>	<b>1.932.260</b>

**14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (Napomena 24)	203.732	164.104
– nematerijalnih ulaganja (Napomena 24)	116.849	125.988
<b>Ukupno</b>	<b>320.581</b>	<b>290.092</b>

**15. OSTALI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	320.030	83.532
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	11.363	2.736
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	4.948	1.279
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	14.610	66.131
Ostali prihodi	37.419	39.552
<b>Ukupno</b>	<b>388.369</b>	<b>193.231</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**16. OSTALI RASHODI**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017</b>
Profesionalne usluge	1.210.838	1.171.699
Donacije i sponzorstva	36.088	29.290
Reklama i propaganda	248.592	259.479
PTT i telekomunikacione usluge	61.771	55.051
Premije osiguranja	504.552	425.939
Troškovi zakupa	333.410	347.423
Troškovi materijala	110.184	132.127
Troškovi poreza i doprinosa	121.159	110.212
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	387.650	369.289
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.242	9.077
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	302.281	276.047
Dnevnice i putni troškovi	103.398	76.428
Obuke i savetovanja	33.602	44.122
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 31)	69.000	20.209
Ostalo	106.932	93.358
<b>Ukupno</b>	<b>3.632.699</b>	<b>3.419.750</b>

**17. POREZ NA DOBITAK****a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Tekući porez na dobit	(252.560)	(160.965)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	37.800	-
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	(43.015)
<b>Ukupno</b>	<b>(214.760)</b>	<b>(203.980)</b>

**(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobit pre oporezivanja</b>	<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>
<b>Porez na dobit po stopi od 15%</b>	<b>469.986</b>	<b>425.433</b>
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	34.330	50.324
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	(30.821)
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(244.465)	(241.841)
Poreski efekti prve primene IFRS 9	(41.313)	-
Ostalo	(3.778)	885
<b>Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha</b>	<b>214.760</b>	<b>203.980</b>
<b>Efektivna poreska stopa</b>	<b>6,85%</b>	<b>7,19%</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)****(c) Komponente odloženog poreza****na dan 31. decembra 2018.**

	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	93.900	14.085
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(559.906)	(83.986)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	227.421	34.113
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
<b>Ukupno stanje na dan 31.12.2018.</b>	<b>125.393</b>	<b>18.809</b>

**na dan 31. decembra 2017.**

	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.829	8.074
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	108.938	16.341
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.507	11.326
<b>Ukupno stanje na dan 31.12.2017.</b>	<b>(34.984)</b>	<b>(5.248)</b>

**d) Promene na odloženim porezima**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	(5.248)	59.523
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	37.800	(43.015)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(13.743)	(21.756)
<b>Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra</b>	<b>18.809</b>	<b>(5.248)</b>

Kreiranje odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 18.809 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 5.248 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 37.800 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 13.743 hiljada.

U toku 2018. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Gotovina u blagajni	2.159.642	1.610.883
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	243	-
	<b>11.890.688</b>	<b>10.292.265</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Gotovina u blagajni	1.079.670	1.188.011
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	-	-
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	11.670.903	9.293.751
	<b>12.750.573</b>	<b>10.481.762</b>
Zlato i ostali plemeniti metali	-	-
<b>Bruto potraživanja na dan 31. decembra</b>	<b>24.641.261</b>	<b>20.774.027</b>

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je RSD 8.898.034 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je EUR 98.743 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	10.160	5.947
	<b>10.160</b>	<b>5.947</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	171.044	58.717
	<b>171.044</b>	<b>58.717</b>
<b>Ukupno finansijska sredstva</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**20. HARTIJE OD VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	9.972.528	-
- obveznice (HTM)	-	7.861.382
- obveznice (FVTPL)	4.062.753	-
- obveznice (HFT)	-	4.624.199
- obveznice (FVTOCI)	8.742.547	-
- obveznice (AFS)	-	5.483.553
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	28.748	-
- učešća u kapitalu (AFS)	-	28.804
	<b>22.806.576</b>	<b>17.997.938</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	856.033	-
- obveznice (HTM)	-	468.487
- obveznice (FVTPL)	5.837.167	-
- državni zapisi (FVTPL)	129.811	-
- obveznice (HFT)	-	6.850.601
- obveznice (FVTOCI)	5.049.334	-
- državni zapisi (FVTOCI)	159.225	-
- državni zapisi (AFS)	-	6.805.546
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	67.261	-
- ostale HOV raspoložive za prodaju (AFS)	-	170.697
	<b>12.098.831</b>	<b>14.295.331</b>
<b>Ukupno hartije od vrednosti</b>	<b>34.905.407</b>	<b>32.293.269</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(13.897)	(45.424)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>34.891.510</b>	<b>32.247.845</b>

Osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju, sve hartije od vrednosti prikazane u gornjoj tabeli su tokom cele godine bile raspoređene u nivo obezvređenja 1.

Od svih navedenih hartija od vrednosti, obveznice i Visa akcije u stranoj valuti se kotiraju na berzi.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>					
	<b>Stanje na dan 1. januara 2018.</b>	<b>Povećanje usled priznavanja i sticanja</b>	<b>Smanjenje usled prestanka priznavanja</b>	<b>Smanjenje usled promene kreditnog rizika</b>	<b>Kursne razlike</b>	<b>Stanje na kraju perioda</b>
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>						
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>
Javni sektor	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
<b>UKUPNO</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

## 21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31. decembra 2018.			31. decembra 2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
	U RSD hiljada					
<b>U dinarima</b>						
Dati krediti	-	489	<b>489</b>	-	7.236	<b>7.236</b>
Dati depoziti	700.243	-	<b>700.243</b>	-	-	-
	<b>700.243</b>	<b>489</b>	<b>700.732</b>	-	<b>7.236</b>	<b>7.236</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
Devizni računi	491.306	-	<b>491.306</b>	1.151.048	-	1.151.048
Dati krediti	207.018	44.083	<b>251.101</b>	13.897	322.478	336.375
Dati depoziti	4.728	-	<b>4.728</b>	709.981	-	709.981
Ostali plasmani	255.130	-	<b>255.130</b>	18.600	-	18.600
	<b>958.182</b>	<b>44.083</b>	<b>1.002.265</b>	<b>1.893.526</b>	<b>322.478</b>	<b>2.216.004</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>1.658.425</b>	<b>44.572</b>	<b>1.702.997</b>	<b>1.893.526</b>	<b>329.714</b>	<b>2.223.240</b>
Minus: Ispravka vrednosti			(2.636)			(12.687)
			<b>(2.636)</b>			<b>(12.687)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>1.700.361</b>			<b>2.210.553</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)****a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenj a 3	POCI	Ukupno
<b>U dinarima</b>										
Banke u zemlji	700.306	-	-	-	<b>700.306</b>	(2.124)	-	-	-	<b>(2.124)</b>
Društva za osiguranje	95	151	-	-	<b>246</b>	(1)	(2)	-	-	<b>(3)</b>
Finansijski lizing	243	-	-	-	<b>243</b>	(1)	-	-	-	<b>(1)</b>
Strane banke	(63)	-	-	-	<b>(63)</b>	-	-	-	-	<b>-</b>
	<b>700.581</b>	<b>151</b>	-	-	<b>700.732</b>	<b>(2.126)</b>	<b>(2)</b>	-	-	<b>(2.128)</b>
<b>U stranoj valuti</b>										
Finansijski lizing	251.101	-	-	-	<b>251.101</b>	(254)	-	-	-	<b>(254)</b>
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	25.340	-	-	-	<b>25.340</b>	(33)	-	-	-	<b>(33)</b>
Strane banke	725.824	-	-	-	<b>725.824</b>	(221)	-	-	-	<b>(221)</b>
	<b>1.002.265</b>	-	-	-	<b>1.002.265</b>	<b>(508)</b>	-	-	-	<b>(508)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.702.846</b>	<b>151</b>	-	-	<b>1.702.997</b>	<b>(2.634)</b>	<b>(2)</b>	-	-	<b>(2.636)</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

## 21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

## b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

	U RSD hiljada							
	Bruto knjigovodstvena vrednost						POCI	
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted iz Defaulted
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3		
Društva za osiguranje	-	87	-	-	-	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>87</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

## c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvđenog roka dospeća	517.129	1.173.812
Do 30 dana	700.021	705.184
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	441.275	13.961
Preko 1 godine	44.572	330.283
	<b>1.702.997</b>	<b>2.223.240</b>

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	U RSD hiljada							
	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>								
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>11.126</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>641</b>	<b>2.674</b>	<b>(77)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.634</b>
Banke u zemlji	2.098	2.117	2.020	-	-	(68)	(1)	2.126
Društva za osiguranje	-	-	-	1	4	-	4	1
Finansijski lizing	1.139	200	111	61	1.033	2	(3)	255
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	7.615	-	558	1	901	(11)	(6.114)	32
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	2	-	2	0	0	-	-	-
Strane banke	272	117	2	578	736	-	(9)	220
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2</b>
Društva za osiguranje	8	-	-	-	6	-	-	2
<b>UKUPNO</b>	<b>11.134</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>641</b>	<b>2.680</b>	<b>(77)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.636</b>

Efekte prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

## 22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
Dati krediti	2.464.469	30.505.580	<b>32.970.049</b>	2.234.464	23.109.007	<b>25.343.471</b>
Ostali plasmani	272.499	-	<b>272.499</b>	172.684	1.483	<b>174.167</b>
	<b>2.736.968</b>	<b>30.505.580</b>	<b>33.242.548</b>	<b>2.407.148</b>	<b>23.110.490</b>	<b>25.517.638</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
Dati krediti	10.320.621	97.479.604	<b>107.800.225</b>	8.345.517	73.729.282	<b>82.074.799</b>
Dati depoziti	89.432	-	<b>89.432</b>	85.735	-	<b>85.735</b>
Ostali plasmani	409.529		<b>409.529</b>	339.585	48.454	<b>388.039</b>
	<b>10.819.582</b>	<b>97.479.604</b>	<b>108.299.186</b>	<b>8.770.837</b>	<b>73.777.736</b>	<b>82.548.573</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>13.556.550</b>	<b>127.985.184</b>	<b>141.541.734</b>	<b>11.177.985</b>	<b>96.888.226</b>	<b>108.066.211</b>
Minus: Ispravka vrednosti						
- Pojedinačno procenjena			(928.023)			(1.930.488)
- Kolektivno procenjena			(2.220.274)			(1.995.670)
			<b>(3.148.297)</b>			<b>(3.926.158)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>138.393.437</b>			<b>104.140.053</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti					U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	
	<b>U dinarima</b>										
Javna preduzeća	44.293	-	35	-	<b>44.328</b>	(1.345)	-	(35)	-	<b>(1.380)</b>	
Druga preduzeća	2.930.341	369.480	48.145	-	<b>3.347.966</b>	(31.774)	(10.515)	(40.061)	-	<b>(82.350)</b>	
Preduzetnici	858.372	52.489	16.618	-	<b>927.479</b>	(6.867)	(4.273)	(10.318)	-	<b>(21.458)</b>	
Javni sektor	805.573	(47)	-	-	<b>805.526</b>	(742)	-	-	-	<b>(742)</b>	
Stanovništvo	26.074.985	1.231.471	598.309	34.692	<b>27.939.457</b>	(218.661)	(204.763)	(430.305)	(1.397)	<b>(855.126)</b>	
Strana lica	5.185	24	20	-	<b>5.229</b>	(94)	(1)	(18)	-	<b>(113)</b>	
Poljoprivrednici	58.479	7.386	89	-	<b>65.954</b>	(1.980)	(842)	(43)	-	<b>(2.865)</b>	
Drugi komitenti	36.409	1.348	68.852	-	<b>106.609</b>	(403)	(12)	(62.424)	-	<b>(62.839)</b>	
	<b>30.813.637</b>	<b>1.662.151</b>	<b>732.068</b>	<b>34.692</b>	<b>33.242.548</b>	<b>(261.866)</b>	<b>(220.406)</b>	<b>(543.204)</b>	<b>(1.397)</b>	<b>(1.026.873)</b>	
<b>U stranoj valuti</b>											
Javna preduzeća	2.538.804	136.041	-	-	<b>2.674.845</b>	(11.719)	(74.955)	-	-	<b>(86.674)</b>	
Druga preduzeća	64.045.289	2.219.388	503.095	141.674	<b>66.909.446</b>	(464.529)	(307.841)	(369.736)	(101.871)	<b>(1.243.977)</b>	
Preduzetnici	843.443	43.661	3.605	99	<b>890.808</b>	(6.290)	(1.773)	(2.241)	-	<b>(10.304)</b>	
Javni sektor	1.669.280	26.928	-	-	<b>1.696.208</b>	(11.487)	(357)	-	-	<b>(11.844)</b>	
Stanovništvo	33.273.943	1.536.604	595.801	117.351	<b>35.523.699</b>	(72.368)	(262.214)	(352.277)	(16.159)	<b>(703.018)</b>	
Strana lica	206.882	30.760	-	-	<b>237.642</b>	(3.559)	(4.693)	-	-	<b>(8.252)</b>	
Poljoprivrednici	135.072	22.133	37.852	-	<b>195.057</b>	(7.728)	(4.645)	(25.359)	-	<b>(37.732)</b>	
Drugi komitenti	147.031	2.091	22.359	-	<b>171.481</b>	(1.238)	(16)	(18.369)	-	<b>(19.623)</b>	
	<b>102.859.744</b>	<b>4.017.606</b>	<b>1.162.712</b>	<b>259.124</b>	<b>108.299.186</b>	<b>(578.918)</b>	<b>(656.494)</b>	<b>(767.982)</b>	<b>(118.030)</b>	<b>(2.121.424)</b>	
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>133.673.381</b>	<b>5.679.757</b>	<b>1.894.780</b>	<b>293.816</b>	<b>141.541.734</b>	<b>(840.784)</b>	<b>(876.900)</b>	<b>(1.311.186)</b>	<b>(119.427)</b>	<b>(3.148.297)</b>	

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

## 22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

## b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Građevinarstvo	6.497	2.150	-	-	348	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.725	76.591	-	-	-	-
Preduzetnici	32.341	45.569	6.453	1	5.422	-
Prerađivačka industrija	18.157	165.413	2.309	-	1.705	-
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	129.217	97.527	-	-	-	-
Sektor drugih komitenata	2.838	18.146	-	-	-	-
Stanovništvo	769.892	741.126	152.593	49.172	236.506	37.167
Trgovina	135.186	346.588	455	-	48.041	-
Usluge i turizam	2.969	1.478.509	13.754	-	764	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.107.822</b>	<b>2.971.618</b>	<b>175.564</b>	<b>49.173</b>	<b>292.786</b>	<b>37.167</b>

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Bez utvđenog roka dospeća	1.089.205	469.619
Do 30 dana	517.378	204.101
Od 1 do 3 meseca	1.201.336	749.236
Od 3 do 12 meseci	10.748.631	9.755.029
Preko 1 godine	127.985.184	96.888.226
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>141.541.734</b>	<b>108.066.211</b>

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**
**Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava**

	U RSD hiljada									
	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraj perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>										
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>980.537</b>	<b>492.395</b>	<b>365.310</b>	<b>757.097</b>	<b>1.278.445</b>	<b>(689)</b>	<b>4</b>	<b>(1.494)</b>	<b>256.380</b>	<b>840.466</b>
Javna preduzeća	15.385	8.228	2.561	-	21.932	-	-	(61)	14.004	13.062
Druga preduzeća	515.119	309.516	214.429	255.041	494.856	(510)	-	(1.332)	127.815	496.363
Preduzetnici	12.855	10.551	2.920	20.432	34.750	-	-	(16)	6.718	12.870
Javni sektor	51.799	738	13.947	862	22.236	-	-	(81)	(4.906)	12.228
Stanovništvo	384.244	161.900	130.806	479.291	702.846	(179)	4	(1)	112.351	303.950
Strana lica	87	-	-	671	581	-	-	-	169	346
Drugi komitenti	1.047	1.462	647	800	1.244	-	-	(2)	229	1.646
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>771.343</b>	<b>226.373</b>	<b>135.365</b>	<b>402.015</b>	<b>214.543</b>	<b>3</b>	<b>37</b>	<b>9.651</b>	<b>(182.557)</b>	<b>876.882</b>
Javna preduzeća	64.560	-	-	7.018	199	-	-	3.402	174	74.954
Druga preduzeća	146.599	138.784	21.368	135.880	21.060	3	-	(139)	(60.333)	318.366
Preduzetnici	10.848	4.223	2.479	3.961	2.116	-	-	(4)	(8.384)	6.049
Javni sektor	9.271	358	-	-	-	-	-	-	(9.271)	358
Stanovništvo	539.605	83.001	111.454	255.092	191.109	-	37	6.393	(104.365)	477.126
Strana lica	170	-	-	0	-	-	-	-	(168)	3
Drugi komitenti	290	7	64	64	59	-	-	-	(210)	28
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	<b>1.321.151</b>	<b>569.136</b>	<b>202.624</b>	<b>482.760</b>	<b>243.332</b>	<b>(801)</b>	<b>619.467</b>	<b>5.338</b>	<b>(681)</b>	<b>1.311.480</b>
Druga preduzeća	248.146	380.748	101.817	-	-	(801)	134.548	(818)	18.889	409.799
Preduzetnici	4.435	5.042	-	9.298	2.996	-	6.483	(2)	3.553	12.847
Stanovništvo	820.878	183.343	71.130	444.036	240.336	-	368.751	6.236	33.744	808.020
Strana lica	22	3	-	-	-	-	-	-	(6)	20
Drugi komitenti	247.670	-	29.677	29.426	-	-	109.685	(78)	(56.861)	80.794
<b>POCI</b>	<b>148.307</b>	<b>5.229</b>	<b>40.260</b>	<b>176.294</b>	<b>441.516</b>	<b>(1.538)</b>	<b>30.149</b>	<b>(262)</b>	<b>303.364</b>	<b>119.469</b>
Druga preduzeća	132.779	626	39.759	165.415	290.323	-	27.805	(273)	161.210	101.871
Preduzetnici	1.972	-	-	2.504	2.268	-	2.344	40	138	41
Stanovništvo	13.057	4.603	2	4.361	6.795	(1.538)	-	(29)	3.900	17.557
Drugi komitenti	499	-	499	4.014	142.130	-	-	-	138.116	-
<b>UKUPNO</b>	<b>3.221.339</b>	<b>1.293.133</b>	<b>743.559</b>	<b>1.818.166</b>	<b>2.177.836</b>	<b>(3.025)</b>	<b>649.658</b>	<b>13.234</b>	<b>376.506</b>	<b>3.148.297</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Trgovina	12.406.952	10.587.711
Prerađivačka industrija	15.344.868	13.816.128
Građevinarstvo	12.864.187	10.341.175
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	8.637.329	5.672.892
Usluge i turizam	17.918.933	12.074.663
Poljoprivreda i prehrambena industrija	5.804.316	2.272.155
Stanovništvo	63.609.954	47.432.489
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.702.997	2.223.240
Javni sektor	2.501.734	3.614.491
Strana pravna lica	96.073	91.946
Poljoprivrednici	261.011	224.723
Sektor drugih komitenata	278.090	797.311
Preduzetnici	1.818.287	1.140.527
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>143.244.731</b>	<b>110.289.451</b>

**23. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
S – Leasing d.o.o Srbija -75% udela	93.560	93.560
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>93.560</b>	<b>93.560</b>

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

## 24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	U RSD hiljada							
	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u fianansijski lizing	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
<b>NABAVNA VREDNOST</b>								
<b>Stanje na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>743.709</b>	<b>810.049</b>	<b>122.295</b>	<b>243.633</b>	<b>(1)</b>	<b>1.919.686</b>	<b>-</b>	<b>1.202.454</b>
Povećanja	-	3.878	(3.878)	-	527.446	527.445	-	-
Prenosi	16.322	255.195	140.326	-	(506.282)	(94.439)	-	94.441
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(73.359)	(4.570)	(243.633)	-	(328.947)	-	(9.225)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>752.646</b>	<b>995.763</b>	<b>254.173</b>	<b>-</b>	<b>21.163</b>	<b>2.023.745</b>	<b>-</b>	<b>1.287.670</b>
Povećanja	-	7.083	(7.083)	-	285.265	285.265	327.744	-
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(38.891)	-	-	-	(49.993)	-	(447)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>776.491</b>	<b>1.077.167</b>	<b>317.661</b>	<b>-</b>	<b>8.773</b>	<b>2.180.092</b>	<b>327.744</b>	<b>1.366.152</b>
<b>AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI</b>								
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	<b>262.295</b>	<b>589.787</b>	<b>12.899</b>	<b>11.216</b>	<b>-</b>	<b>876.197</b>	<b>-</b>	<b>923.609</b>
Amortizacija (Napomena 14)	18.494	101.980	42.471	1.159	-	164.104	-	125.988
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(68.109)	(4.561)	(12.375)	-	(87.246)	-	(9.225)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>278.588</b>	<b>623.658</b>	<b>50.809</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>953.055</b>	<b>-</b>	<b>1.040.372</b>
Preknjižavanja	-	7.083	(7.083)	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	118.332	66.691	-	-	203.732	-	116.849
Otuđenja i rashodovanja	(3.855)	(35.747)	-	-	-	(39.602)	-	(349)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>293.443</b>	<b>713.326</b>	<b>110.417</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.117.185</b>	<b>-</b>	<b>1.156.872</b>
<b>Neotpisana vrednost na dan:</b>								
- 31. decembar 2018. godine	<b>483.048</b>	<b>363.841</b>	<b>207.244</b>	<b>-</b>	<b>8.773</b>	<b>1.062.906</b>	<b>327.744</b>	<b>209.280</b>
- 31. decembar 2017. godine	<b>474.058</b>	<b>373.246</b>	<b>202.220</b>	<b>-</b>	<b>21.164</b>	<b>1.070.689</b>	<b>-</b>	<b>247.298</b>

**24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)**

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2018. godine.

**25. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA**

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.18 Banka u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b><u>31.12.2018.</u></b>	<b><u>31.12.2017.</u></b>
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
<b>Stanje</b>	<b><u>11.902</u></b>	<b><u>11.902</u></b>

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m<sup>2</sup>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**26. OSTALA SREDSTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	20.725	16.212
- Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	2.045
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	30.547	29.582
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	134.806	197.801
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	113	2.448
- Potraživanja od zaposlenih	3.506	694
- Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	727	725
- Zalihe	69.447	69.091
- Ostala nefinansijska potraživanja	(3.347)	(425)
- Ostale investicije	27.006	27.006
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.704	542.593
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	241.286	-
- Ostala razgraničenja	126.133	166.108
	<b>1.195.698</b>	<b>1.053.880</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	6	-
- Potraživanja po osnovu prodaje	18.631	29.749
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	15	24
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	47.756	49.202
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	3.655	6.129
- Potraživanja od zaposlenih	13	22
- Ostala nefinansijska potraživanja	64.063	2.031
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	32.888	-
- Ostala razgraničenja	4.807	34.552
	<b>171.834</b>	<b>121.709</b>
<b>Bruto ostala sredstva</b>	<b>1.367.532</b>	<b>1.175.589</b>
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(140.818)	(115.174)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.226.714</b>	<b>1.060.415</b>

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**26. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	46.522	186.242
Efekti prelaska na novi standard	15.265	-
Nove ispravke vrednosti	58.772	68.211
Ukidanje ispravke vrednosti	(4.356)	(28.428)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(69.703)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	(2.140)
Kursne razlike	(11.459)	(107.660)
	<b>71.823</b>	<b>46.522</b>
<b>Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>		<b>68.652</b>
	<b>68.995</b>	
<b>Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>		<b>115.174</b>
	<b>140.818</b>	

**27. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	766	14.750
	<b>766</b>	<b>14.750</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	94.752	29.708
	<b>94.752</b>	<b>29.708</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>95.518</b>	<b>44.458</b>

## 28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	432.278	-	<b>432.278</b>	304.765	-	<b>304.765</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	87	516	<b>603</b>	-	247	<b>247</b>
Namenski depoziti	22.602	-	<b>22.602</b>	86.554	-	<b>86.554</b>
Ostali depoziti	3.789.470	520.000	<b>4.309.470</b>	4.408.726	345.000	<b>4.753.726</b>
Primljeni krediti	-	600.000	<b>600.000</b>	-	-	<b>-</b>
<b>Ukupno</b>	<b>4.244.437</b>	<b>1.120.516</b>	<b>5.364.953</b>	<b>4.800.045</b>	<b>345.247</b>	<b>5.145.292</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	630.522	-	<b>630.522</b>	375.863	-	<b>375.863</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	-	189.110	<b>189.110</b>	-	189.556	<b>189.556</b>
Namenski depoziti	191.079	24.230	<b>215.309</b>	21.246	18.955	<b>40.201</b>
Ostali depoziti	6.757.163	2.508.694	<b>9.265.857</b>	6.317.658	1.512.836	<b>7.830.494</b>
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	2.434.808	-	<b>2.434.808</b>	2.262.829	-	<b>2.262.829</b>
Primljeni krediti	-	41.184.587	<b>41.184.587</b>	-	29.698.233	<b>29.698.233</b>
Ostale finansijske obaveze	37.061	-	<b>37.061</b>	27.963	-	<b>27.963</b>
<b>Ukupno</b>	<b>10.050.633</b>	<b>43.906.621</b>	<b>53.957.254</b>	<b>9.005.559</b>	<b>31.419.580</b>	<b>40.425.139</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>14.295.070</b>	<b>45.027.137</b>	<b>59.322.207</b>	<b>13.805.604</b>	<b>31.764.827</b>	<b>45.570.431</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I  
CENTRALNOJ BANCI (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Centralna banka	1.091	1
Banke u zemlji	3.932.397	6.981.815
Društva za osiguranje	3.010.514	2.647.290
Finansijski lizing	554.500	2.626.698
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	4.953.979	3.207.703
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	26.459	2.855
Strane banke	46.843.267	30.104.069
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>59.322.207</b>	<b>45.570.431</b>

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 28.462.264 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 12.966.414 hiljada dinara.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA**

	<b>31.12.2018.</b>			<b>31.12.2017.</b>		
	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	24.684.911	-	<b>24.684.911</b>	17.706.708	-	<b>17.706.708</b>
Štedni depoziti:	593.007	766.430	<b>1.359.437</b>	532.109	542.425	<b>1.074.534</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	182.118	730.609	<b>912.727</b>	237.930	189.160	<b>427.090</b>
Namenski depoziti	4.040.575	18.750	<b>4.059.325</b>	2.829.348	18.750	<b>2.848.098</b>
Ostali depoziti	10.201.291	5.220	<b>10.206.511</b>	6.926.343	7.359	<b>6.933.702</b>
<b>Ukupno</b>	<b>39.701.902</b>	<b>1.521.009</b>	<b>41.222.911</b>	<b>28.232.438</b>	<b>757.694</b>	<b>28.990.132</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	44.155.303	-	<b>44.155.303</b>	34.154.483	-	<b>34.154.483</b>
Štedni depoziti:	7.966.244	11.400.354	<b>19.366.598</b>	8.190.424	11.953.885	<b>20.144.309</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	130.160	3.736.187	<b>3.866.347</b>	103.768	2.058.284	<b>2.162.052</b>
Namenski depoziti	748.927	282.420	<b>1.031.347</b>	3.259.784	314.590	<b>3.574.374</b>
Ostali depoziti	208.591	631.219	<b>839.810</b>	1.082.998	124.996	<b>1.207.994</b>
Primljeni krediti	-	2.354.677	<b>2.354.677</b>	-	1.291.788	<b>1.291.788</b>
Ostale finansijske obaveze	373.221	-	<b>373.221</b>	456.996	-	<b>456.996</b>
<b>Ukupno</b>	<b>53.582.446</b>	<b>18.404.857</b>	<b>71.987.303</b>	<b>47.248.453</b>	<b>15.743.543</b>	<b>62.991.996</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>113.210.214</b>			<b>91.982.128</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Holding kompanije	4	-
Javna preduzeća	3.706.090	2.057.397
Privredna društva	37.428.545	26.848.840
Javni sektor	4.224.630	2.691.673
Stanovništvo	53.657.942	45.729.756
Strana lica	2.318.467	2.467.769
Preduzetnici	2.853.351	2.195.108
Poljoprivrednici	514.419	397.437
Drugi komitenti	8.506.766	9.594.148
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>113.210.214</b>	<b>91.982.128</b>

**30. SUBORDINIRANE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Subordinirane obaveze	4.566.337	1.354.523
	<b>4.566.337</b>	<b>1.354.523</b>

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada	
					31.12.2018.	31.12.2017.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	1.013.097	1.354.523
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.545.838	-
<b>Ukupno</b>		<b>45.000.000</b>			<b>4.558.935</b>	<b>1.354.523</b>

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 36.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**30. SUBORDINIRANE OBAVEZE (nastavak)**

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine."

**31. REZERVISANJA**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b><u>31.12.2018.</u></b>	<b><u>31.12.2017.</u></b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	240.457	326.073
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	75.784	75.507
– jubilarne nagrade	110.538	108.938
Rezervisanja za sudske sporove (c)	227.421	175.183
Ostala dugoročna rezervisanja	-	67.041
	<b><u>654.200</u></b>	<b><u>752.742</u></b>

**Stanje na dan 31. decembra**

**Promene rezervisanja vanbilansnih stavki**

- (a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Banka je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**  
**31. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni</b>		
Stanje na početku godine	326.073	277.482
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	149.162	2.485.814
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(241.881)	(2.430.790)
Ostale promene	7.102	(6.433)
<b>Ukupno</b>	<b>240.457</b>	<b>326.073</b>
<b>Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih</b>		
Stanje na početku godine	184.444	186.174
Rezervisanja u toku godine (Napomena 13)	21.994	21.405
Naknade isplaćene u toku godine	(16.827)	(22.323)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	2.543	10.226
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	(5.832)	(11.038)
<b>Ukupno</b>	<b>186.322</b>	<b>184.444</b>
<b>Rezervisanja za sudske sporove</b>		
Stanje na početku godine	175.183	164.287
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	69.000	20.209
Iskorišćena rezervisanja	(16.762)	(9.313)
<b>Ukupno</b>	<b>227.421</b>	<b>175.183</b>
<b>Ostala dugoročna rezervisanja</b>		
Stanje na početku godine	67.042	42.700
Ostale promene	(35.927)	51.971
Iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(31.115)	(27.629)
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>67.042</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>654.200</b>	<b>752.742</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**31. REZERVISANJA (nastavak)**

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2018. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	<b>U RSD hiljada</b>
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2017.</b>	<b>184.444</b>
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	15.093
b. Troškovi minulog rada	-
c. Troškovi kamate	6.901
d. Plaćanja	(16.827)
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	1.171
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.372
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(6.928)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.096
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2018.</b>	<b>186.322</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**31. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivni	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	U RSD hiljada
								Stanje na kraju perioda
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	235.603	89.147	68.357	38.887	140.546	(132)	1.818	156.420
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	32.499	4.178	15.418	6.509	13.584	(15)	(3.937)	10.232
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	65.222	6.959	694	3.482	3.282	(3)	2.121	73.805
<b>Ukupno</b>	<b>333.324</b>	<b>100.284</b>	<b>84.469</b>	<b>48.878</b>	<b>157.412</b>	<b>(150)</b>	<b>2</b>	<b>240.457</b>

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	153.583	405.577	-	-	-	591
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	8.360	630.472	1.212	123	1.887	160
<b>Ukupno</b>	<b>161.943</b>	<b>1.036.049</b>	<b>1.212</b>	<b>123</b>	<b>1.887</b>	<b>751</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**32. OSTALE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	4.281	547
Obaveze za primljene avanse	4.043	4.105
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	77.205	74.083
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	30.245	21.078
– Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	125	15.936
– Razgraničene obaveze za informatičke usluga	12.464	13.753
– Rezervacije za troškove	58.912	117.044
– Ostala razgraničenja	369.797	366.291
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	22.096	51.748
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.964	21.685
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	25.899	24.414
Ostale obaveze	155.853	173.177
	<b>782.884</b>	<b>883.861</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	169.995	163.819
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	60
Obaveze prema dobavljačima	-	5.734
Obaveze za primljene avanse	11.441	10.634
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	115.493	36.485
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	11.310	27.937
Ostale obaveze	107.993	27.417
	<b>416.292</b>	<b>272.086</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.199.176</b>	<b>1.155.947</b>

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**33. KAPITAL****(a) Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Akcijski kapital – obične akcije /i/	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	124.475	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve /iv/	512.198	418.024
Dobitak tekuće godine	2.918.483	2.632.240
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>23.631.801</b>	<b>20.894.563</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**33. KAPITAL (Nastavak)**

**/i/ Akcijski kapital**

Na dan 31. decembar 2018. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembar 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2018. godine je sledeća:

<b>Naziv akcionara</b>	<b>Broj akcija</b>	<b>Učešće u %</b>
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
<b>Ukupno</b>	<b>1.004.000</b>	<b>100,00</b>

**/ii/ Emisiona premija**

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

**/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve**

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2018. godine iznose 10.036.645 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2017. godine rezerve iz dobiti su iznosile 7.679.824 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 28. septembra 2018. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2017. godinu izvršila pokriće gubitka po osnovu efekta MSFI 9 u iznosu od RSD 275.419 hiljada a u ostale rezerve je izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.356.820 hiljada.

**/iv/ Revalorizacione rezerve**

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2018 godine iznose 512.198 hiljade dinara (31. decembar 2017. godine: 418.024 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekta promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**33. KAPITAL (Nastavak)**

(b) Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

<b>Pokazatelji poslovanja</b>	<b>Propisani</b>	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 210.633.447	EUR 168.865.743
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17,78	18,14
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	15,02	17,62
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	15,02	17,62
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	4,46	5,58
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	12,28	16,47
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	124,11	100,75
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,61
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,52
9. PPLA	Minimum 100%	175,30	154,97
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	4,26
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,54	21,26
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	5,49	9,42
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,13



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**34. VANBILANSNE POZICIJE**

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	617.999	640.935
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	52.151.249	37.230.852
Druge vanbilansne pozicije	229.166.521	215.361.570
<b>Stanje</b>	<b>281.935.769</b>	<b>253.233.357</b>
Nenaplativa potraživanja prenetna na vanbilansne pozicije	(1.855.746)	(1.900.406)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>280.080.023</b>	<b>251.332.951</b>

**(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	15.635	14.006
– dugoročni	602.364	626.929
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>617.999</b>	<b>640.935</b>

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8.183 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 604.658 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 7.573 hiljada dinara.

**(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Plative garancije	1.568.688	1.046.722
Činidbene garancije	5.821.541	4.780.880
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.081.218	5.567.655
Ostale vanbilansne stavke	505.121	653.801
	<b>12.976.568</b>	<b>12.049.058</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Plative garancije	2.751.967	1.511.097
Činidbene garancije	4.557.711	4.869.481
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.159.391	17.010.434
Akreditivi	404.196	187.855
Ostale vanbilansne stavke	1.301.416	1.602.927
	<b>39.174.681</b>	<b>25.181.794</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>52.151.249</b>	<b>37.230.852</b>

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

## NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

### 34. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2018. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 240.457 hiljada (31. decembar 2017. godine: RSD 326.073 hiljada).

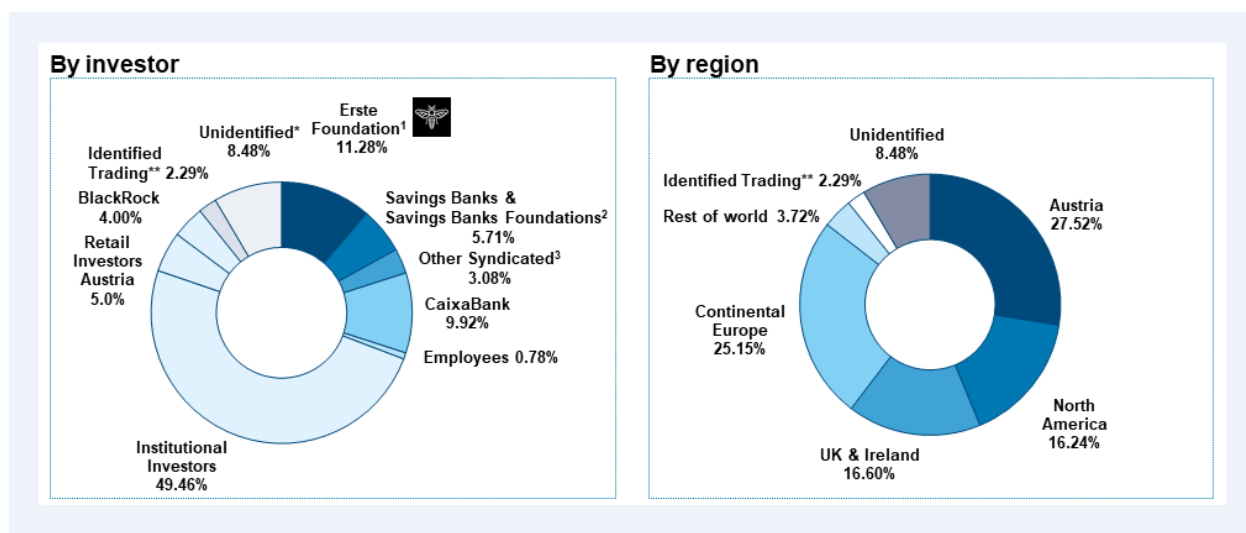
### 35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>	
	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>
<b>Potraživanja</b>				
Potraživanja po osnovu derivata	11.394	-	12.842	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	472.578	209.121	1.099.550	12.846
Kredit i potraživanja od komitenata	-	43	-	153
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Ostala sredstva	65.509	27.461	4.663	30.833
	<b>549.481</b>	<b>330.186</b>	<b>1.117.055</b>	<b>137.392</b>
<b>Obaveze</b>				
Obaveze po osnovu derivata	84.446	-	40.956	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	28.462.572	197.360	16.359.513	143.282
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	123.558	-	51.913
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	1.354.523	-
Rezervisanja	108	620	191	149
Ostale obaveze	64.171	169.282	1.632	199.218
	<b>33.177.634</b>	<b>490.820</b>	<b>17.756.814</b>	<b>394.561</b>
<b>Vanbilansne pozicije</b>				
Date garancije i druga jemstva	972.578	187.038	1.038.214	227.487
Preuzete neopozive obaveze	-	32.621	-	2.904
Druga vanbilansna evidencija	14.689.057	828.019	10.323.119	653.012
	<b>15.661.635</b>	<b>1.047.678</b>	<b>11.361.333</b>	<b>883.403</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**
**U RSD hiljada**

	<b>31.12.2018.</b>		<b>31.12.2017.</b>	
	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>
Prihodi od kamata	5.718	1.268	16.154	2.490
Rashodi kamata	(431.220)	(6.466)	(287.057)	(4.947)
Prihodi od naknada i provizija	42.839	28.381	44.456	15.446
Rashodi naknada i provizija	(192.700)	-	(201.716)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	27.645	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(61.205)	-	-	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	63.288	2.750	-	1.737
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	(15.488)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	151	-	359	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(114)	-	(9.882)
Ostali poslovni prihodi	-	24.830	-	24.980
Ostali prihodi	2.310	10.035	5.932	6.883
Ostali rashodi	(139.564)	(667.692)	(129.739)	(637.775)

Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti do 5 godina i uzeti su po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od 0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (swap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

- b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	<b>U RSD hiljada</b>			
	<b>Stanje na dan 31.12.2018. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godina</b>	<b>Stanje na dan 31.12.2017. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2017. godina</b>
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.473	186	2.535	165
Stambeni krediti	63.303	3.538	70.159	3.476
Razgraničena naknada	(77)	-	(83)	-
Ostali plasmani i potraživanja	249	56	70	51
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(21)	132	(150)	389
Depoziti	39.005	(236)	57.844	(409)
Ostale obaveze	286	(715)	701	(3.028)
Neiskorišćeni okvir	700	-	857	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2018. i 2017. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.618	5.818
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	124.587	113.788
Obračunata buduća primanja- IO	92.302	67.041
<b>Ukupno</b>	<b>222.057</b>	<b>186.647</b>

**Transferne cene**

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA**

**36.1. Uvod**

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

**Upravni odbor i Izvršni odbor**

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

**Odbor za upravljanje aktivom i pasivom**

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.1. Uvod (nastavak)**

**Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima**

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finanjskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

**Služba upravljanja aktivom i pasivom**

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

**Interna revizija**

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Banke obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja**

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.1. Uvod (nastavak)**

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik**

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjavanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom scoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

**Nizak rizik (low risk)** – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapanju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

**Poseban nadzor (management attention)** – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

**Ispod standarda (sub-standard)** – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

**Problematična potraživanja (non-performing)** - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika**

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik (nastavak)**

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)**

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

**Status neizmirenja obaveza**

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Status neizmirenja obaveza (nastavak)**

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

**Otpis potraživanja**

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadle plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	<b>Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku</b>			<b>Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku</b>	<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Bruto vrednost</b>	<b>Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja</b>	<b>Neto vrednost</b>		<b>Vrednost iz bilansa stanja</b>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	<b>16.671.146</b>	7.970.115	<b>24.641.261</b>
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	<b>181.204</b>	-	<b>181.204</b>
Hartije od vrednosti	34.905.406	13.896	<b>34.891.510</b>	-	<b>34.891.510</b>
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.702.997	2.636	<b>1.700.361</b>	-	<b>1.700.361</b>
Kreditni i potraživanja od komitenata	141.541.734	3.148.297	<b>138.393.437</b>	-	<b>138.393.437</b>
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	<b>93.560</b>
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	537.025	<b>537.025</b>
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.062.904	<b>1.062.904</b>
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	<b>173.326</b>
Odložena poreska sredstva	-	-	-	18.809	<b>18.809</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	<b>11.902</b>
Ostala sredstva	902.898	83.132	<b>819.766</b>	406.948	<b>1.226.714</b>
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>195.905.385</b>	<b>3.247.961</b>	<b>192.657.424</b>	<b>10.274.589</b>	<b>202.932.013</b>
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	<b>14.978.253</b>	-	<b>14.978.253</b>
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	<b>36.932.583</b>	-	<b>36.932.583</b>
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	<b>229.784.520</b>
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>52.151.249</b>	<b>240.413</b>	<b>51.910.836</b>	<b>229.784.520</b>	<b>281.695.356</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>248.056.634</b>	<b>3.488.374</b>	<b>244.568.260</b>	<b>240.059.109</b>	<b>484.627.369</b>

U skladu sa poslovnom politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti<sup>1</sup> u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

<sup>1</sup> Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Pregled hartija od vrednosti:**

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti											
	Bruto vrednost			Od čega: obezvređeno			Akumulirane ispravke vrednosti			Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>	-	-	<b>181.204</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Hartije od vrednosti</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.018.367</b>	<b>10.058.479</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	<b>17.699</b>	-	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	13.890.871	9.774.867	-	-	-	13.897	17.699	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.018.367</b>	<b>10.239.683</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13.897</b>	<b>17.699</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / pozitivni izgledi

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	U RSD hiljada Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	<b>9.293.751</b>	11.480.276	<b>20.774.027</b>
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	<b>11.539.464</b>	-	<b>11.539.464</b>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.599	6	<b>12.488.593</b>	-	<b>12.488.593</b>
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.870	45.418	<b>8.284.452</b>	-	<b>8.284.452</b>
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.223.240	12.687	<b>2.210.553</b>	-	<b>2.210.553</b>
Kreditni i potraživanja od komitenata	108.066.211	3.926.158	<b>104.140.053</b>	-	<b>104.140.053</b>
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	<b>93.560</b>
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	247.298	<b>247.298</b>
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.070.689	<b>1.070.689</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.901	<b>11.901</b>
Ostala sredstva	756.671	57.331	<b>699.340</b>	361.075	<b>1.060.415</b>
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>152.697.806</b>	<b>4.041.600</b>	<b>148.656.206</b>	<b>13.264.799</b>	<b>161.921.005</b>
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	<b>12.247.876</b>	-	<b>12.247.876</b>
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	<b>24.656.992</b>	-	<b>24.656.992</b>
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	216.002.505	<b>216.002.505</b>
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>37.230.851</b>	<b>325.983</b>	<b>36.904.868</b>	<b>216.002.505</b>	<b>252.907.373</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>189.928.657</b>	<b>4.367.583</b>	<b>185.561.074</b>	<b>229.267.304</b>	<b>414.828.378</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Pregled hartija od vrednosti:**

	Hartije od vrednosti			U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
<b>Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju</b>	<b>11.539.464</b>	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</b>	<b>12.488.600</b>	-	<b>7</b>	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
<b>Finansijska sredstva koja se drže do dospeća</b>	<b>8.329.869</b>	-	<b>45.417</b>	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>32.357.933</b>	-	<b>45.424</b>	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017.:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

**(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:**

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja <sup>2</sup>			Problematična potraživanja <sup>3</sup>	Vrednost sredstava obezbeđenja*		U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>50.784.578</b>	<b>9.239.424</b>	<b>2.106.999</b>	<b>1.407.069</b>	<b>29.010.886</b>	<b>411.675</b>	<b>260.548,01</b>
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.052.014	349.692	78.923	50.532	73.758	-	784
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>55.754.682</b>	<b>16.761.302</b>	<b>1.857.073</b>	<b>746.771</b>	<b>18.013.177</b>	<b>347.040</b>	<b>309.474</b>
Velika preduzeća	14.337.001	559.918	-	-	4.412.124	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	28.480.689	10.226.911	146.934	416.083	9.753.703	195.046	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.664.809	5.322.890	1.623.031	289.502	3.271.351	137.806	106.834
Poljoprivrednici	81.728	122.907	87.108	41.151	102.575	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.190.455	528.676	-	35	473.424	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>4.420.931</b>	<b>66.732</b>	<b>1</b>	<b>99.169</b>	<b>385.782</b>	<b>20.311</b>	<b>13.519</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.960.191</b>	<b>26.067.459</b>	<b>3.964.073</b>	<b>2.253.009</b>	<b>47.409.845</b>	<b>779.025</b>	<b>583.541</b>

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>2</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>3</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

**(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:**

	<u>Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja<sup>4</sup></u>				<u>Vrednost sredstava obezbeđenja</u>		<u>U RSD hiljada</u>
	<u>Visok</u>	<u>Srednji</u>	<u>Nizak</u>	<u>Problematična potraživanja<sup>5</sup></u>	<u>Neproblematičnih potraživanja</u>	<u>Problematičnih potraživanja</u>	<u>Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*</u>
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>40.146.827</b>	<b>4.632.425</b>	<b>1.066.434</b>	<b>1.519.460</b>	<b>19.078.837</b>	<b>543.120</b>	<b>442.991</b>
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53
Ostala potraživanja	1.334.759	259.202	64.974	104.009	79.193	1.200	4.915
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>51.008.159</b>	<b>3.228.377</b>	<b>478.990</b>	<b>1.481.793</b>	<b>15.077.819</b>	<b>919.975</b>	<b>625.636</b>
Velika preduzeća	8.390.880	61.810	-	416.685	4.178.991	415.599	144.502
Mala i srednja preduzeća	32.941.138	741.422	100.633	676.790	8.044.391	238.113	286.108
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.840.751	901.425	207.318	330.450	1.303.339	247.385	175.525
Poljoprivrednici	101.503	95.154	37.516	57.867	127.498	18.877	16.516
Javna preduzeća	733.885	1.428.567	133.523	-	1.423.601	-	2.986
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>5.406.083</b>	<b>717.832</b>	<b>1</b>	<b>603.071</b>	<b>605.816</b>	<b>439.619</b>	<b>99.387</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>96.561.068</b>	<b>8.578.634</b>	<b>1.545.425</b>	<b>3.604.324</b>	<b>34.762.473</b>	<b>1.902.714</b>	<b>1.168.015</b>

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>4</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>5</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:**

	Neobezvređena potraživanja <sup>6</sup>		Obezvređena potraživanja <sup>7</sup>		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja		
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
<b>Prema sektorima</b>											
Potraživanja od stanovništva	<b>62.017.914</b>	<b>254.196</b>	<b>577.586</b>	<b>688.375</b>	<b>63.538.071</b>	<b>772.569</b>	<b>316.829</b>	<b>472.019</b>	<b>61.976.653</b>	<b>29.085.807</b>	<b>336.754</b>
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	<b>35.519.704</b>	350.333	311.149	46.934	<b>34.811.288</b>	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	<b>25.762.098</b>	396.235	3.276	384.962	<b>24.977.623</b>	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	<b>725.107</b>	6.801	267	8.697	<b>709.342</b>	796	-
Ostala potraživanja	1.432.104	50.399	2.250	46.409	<b>1.531.162</b>	19.199	2.137	31.426	<b>1.478.400</b>	73.758	-
	<b>74.160.978</b>	<b>213.721</b>	<b>710.418</b>	<b>34.711</b>	<b>75.119.828</b>	<b>939.559</b>	<b>523.366</b>	<b>21.785</b>	<b>73.635.118</b>	<b>18.014.819</b>	<b>345.398</b>
Potraživanja od privrede	<b>74.160.978</b>	<b>213.721</b>	<b>710.418</b>	<b>34.711</b>	<b>75.119.828</b>	<b>939.559</b>	<b>523.366</b>	<b>21.785</b>	<b>73.635.118</b>	<b>18.014.819</b>	<b>345.398</b>
Velika preduzeća	14.875.285	21.634	-	-	<b>14.896.919</b>	74.602	-	-	<b>14.822.317</b>	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	38.753.126	103.050	407.977	6.464	<b>39.270.617</b>	335.197	321.580	3.999	<b>38.609.842</b>	9.755.345	193.405
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.540.021	70.710	263.401	26.101	<b>17.900.233</b>	423.850	175.525	16.421	<b>17.284.437</b>	3.271.351	137.806
Poljoprivrednici	276.965	14.778	39.039	2.112	<b>332.894</b>	17.894	26.262	1.331	<b>287.407</b>	102.575	14.187
Javna preduzeća	2.715.582	3.549	-	35	<b>2.719.165</b>	88.016	-	35	<b>2.631.115</b>	473.424	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.413.192</b>	<b>74.489</b>	<b>99.151</b>	<b>1</b>	<b>4.586.833</b>	<b>16.978</b>	<b>87.827</b>	<b>1</b>	<b>4.482.026</b>	<b>385.782</b>	<b>20.311</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>140.592.084</b>	<b>542.405</b>	<b>1.387.155</b>	<b>723.087</b>	<b>143.244.731</b>	<b>1.729.105</b>	<b>928.023</b>	<b>493.805</b>	<b>140.093.798</b>	<b>47.486.408</b>	<b>702.463</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>											
Neproblematična potraživanja	140.451.075	540.647	-	-	<b>140.991.722</b>	1.707.010	-	-	<b>139.284.712</b>	47.409.845	-
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	<b>828.181</b>	134.831	-	-	<b>693.350</b>	136.046	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.387.155	723.087	<b>2.253.009</b>	22.095	928.023	493.805	<b>809.086</b>	76.562	702.463
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	<b>688.521</b>	20.347	208.393	138.704	<b>321.077</b>	64.430	188.620
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>140.592.084</b>	<b>542.405</b>	<b>1.387.155</b>	<b>723.087</b>	<b>143.244.731</b>	<b>1.729.105</b>	<b>928.023</b>	<b>493.805</b>	<b>140.093.798</b>	<b>47.486.408</b>	<b>702.463</b>

<sup>6</sup> Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>7</sup> Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Neobezvređena potraživanja <sup>a</sup>		Obezvređena potraživanja <sup>a</sup>		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja		
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
<b>Prema sektorima</b>											
Potraživanja od stanovništva	45.779.073	220.681	649.285	716.107	47.365.146	779.698	341.182	454.711	45.789.554	19.140.755	481.202
Stambeni krediti	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091
Potrošački i gotovinski krediti	18.785.960	135.143	1.370	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	18.672.931	99.610	775
Transakcioni i kreditne kartice	775.535	1.825	101	19.788	797.249	15.341	101	13.576	768.231	1.533	136
Ostala potraživanja	1.615.258	46.244	8.386	93.056	1.762.943	36.376	5.052	71.273	1.650.243	79.193	1.200
Potraživanja od privrede	54.468.880	246.646	1.466.614	15.179	56.197.318	710.329	1.076.458	8.833	54.401.698	15.077.819	919.975
Velika preduzeća	8.413.079	39.610	416.085	599	8.869.375	100.803	314.970	240	8.453.362	4.178.991	415.599
Mala i srednja preduzeća	33.647.890	135.304	674.036	2.754	34.459.985	364.567	531.404	1.329	33.562.685	8.044.391	238.113
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.891.740	57.753	325.336	5.115	10.279.944	200.609	190.556	3.716	9.885.062	1.303.339	247.385
Poljoprivrednici	226.296	7.877	51.157	6.710	292.040	9.566	39.528	3.548	239.398	127.498	18.877
Javna preduzeća	2.289.874	6.101	-	-	2.295.975	34.783	-	-	2.261.192	1.423.601	-
Potraživanja od ostalih klijenata	6.025.522	98.394	603.070	1	6.726.987	54.784	512.848	1	6.159.354	605.816	439.619
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>106.273.474</b>	<b>565.721</b>	<b>2.718.969</b>	<b>731.287</b>	<b>110.289.451</b>	<b>1.544.811</b>	<b>1.930.488</b>	<b>463.545</b>	<b>106.350.606</b>	<b>34.824.391</b>	<b>1.840.796</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>											
Neproblematična potraživanja	106.122.065	563.061	-	-	106.685.127	1.528.115	-	-	105.157.012	34.762.473	-
od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	308.213	26.501	-	-	281.712	115.711	-
Problematična potraživanja	151.409	2.659	2.718.969	731.287	3.604.324	16.696	1.930.488	463.545	1.193.595	61.918	1.840.796
od čega: restrukturirana	148.867	2.501	1.493.105	153.119	1.797.591	16.572	1.104.810	73.002	603.208	61.086	1.085.126
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>106.273.474</b>	<b>565.721</b>	<b>2.718.969</b>	<b>731.287</b>	<b>110.289.451</b>	<b>1.544.811</b>	<b>1.930.488</b>	<b>463.545</b>	<b>106.350.606</b>	<b>34.824.391</b>	<b>1.840.796</b>

<sup>8</sup> Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>9</sup> Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:**

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	<b>53.883.141</b>	<b>8.039.249</b>	<b>283.715</b>	<b>66.005</b>	-	<b>290.756</b>	<b>317.736</b>	<b>154.531</b>	<b>173.586</b>	<b>329.351</b>
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	<u>1.072.872</u>	<u>393.487</u>	<u>12.089</u>	<u>4.055</u>	-	<u>5.739</u>	<u>11.325</u>	<u>12.892</u>	<u>13.118</u>	<u>5.583</u>
Potraživanja od privrede	<b>72.758.121</b>	<b>1.598.396</b>	<b>17.504</b>	<b>678</b>	-	<b>253.611</b>	<b>104.442</b>	<b>36.194</b>	<b>74.409</b>	<b>276.473</b>
Velika preduzeća	14.886.797	10.122	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	37.842.370	1.013.805	-	-	-	250.767	97.522	22.052	4.047	40.052
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.067.771	530.016	12.266	678	-	795	6.919	12.437	69.952	199.399
Poljoprivrednici	242.053	44.452	5.238	-	-	2.048	-	1.671	410	37.021
Javna preduzeća	<u>2.719.131</u>	-	-	-	-	-	-	35	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.487.368</b>	<b>312</b>	-	-	-	<b>1</b>	-	-	-	<b>99.151</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b><u>131.128.631</u></b>	<b><u>9.637.957</u></b>	<b><u>301.219</u></b>	<b><u>66.683</u></b>	<b>-</b>	<b><u>544.369</u></b>	<b><u>422.178</u></b>	<b><u>190.725</u></b>	<b><u>247.995</u></b>	<b><u>704.975</u></b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>										
Neproblematična potraživanja	131.051.085	9.602.953	271.828	65.855	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975
od čega: restrukturirana	<u>63.520</u>	<u>34.276</u>	<u>29.388</u>	<u>828</u>	-	<u>229.206</u>	<u>173.423</u>	<u>27.730</u>	<u>79.325</u>	<u>50.824</u>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b><u>131.128.631</u></b>	<b><u>9.637.957</u></b>	<b><u>301.219</u></b>	<b><u>66.683</u></b>	<b>-</b>	<b><u>544.369</u></b>	<b><u>422.178</u></b>	<b><u>190.725</u></b>	<b><u>247.995</u></b>	<b><u>704.975</u></b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2017. godine:**

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	<b>38.971.635</b>	<b>6.702.158</b>	<b>248.316</b>	<b>77.619</b>	<b>25</b>	<b>259.536</b>	<b>284.437</b>	<b>162.348</b>	<b>180.104</b>	<b>478.968</b>
Stambeni krediti	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304
Potrošački i gotovinski krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702
Transakcioni i kreditne kartice	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063
Ostala potraživanja	1.157.807	481.941	16.144	5.584	25	9.076	21.569	14.290	19.607	36.899
Potraživanja od privrede	<b>51.279.614</b>	<b>3.413.902</b>	<b>14.942</b>	<b>7.067</b>	-	<b>391.748</b>	<b>35.759</b>	<b>12.883</b>	<b>14.819</b>	<b>1.026.583</b>
Velika preduzeća	8.377.868	74.822	-	-	-	599	-	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	31.731.945	2.051.249	-	-	-	278.297	25.429	-	13.676	359.389
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.666.755	1.262.650	13.472	6.616	-	112.844	4.554	1.785	168	211.099
Poljoprivrednici	210.671	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	975	40.010
Javna preduzeća	2.292.375	3.600	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>6.097.582</b>	<b>26.333</b>	-	-	-	<b>1</b>	-	-	-	<b>603.070</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>96.348.831</b>	<b>10.142.393</b>	<b>263.259</b>	<b>84.687</b>	<b>25</b>	<b>651.286</b>	<b>320.196</b>	<b>175.231</b>	<b>194.924</b>	<b>2.108.621</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>										
Neproblematična potraživanja	96.296.443	10.089.229	217.352	82.104	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621
od čega: restrukturirana	51.313	51.821	45.702	2.532	-	528.870	109.750	21.326	18.124	968.153
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>96.348.831</b>	<b>10.142.393</b>	<b>263.259</b>	<b>84.687</b>	<b>25</b>	<b>651.286</b>	<b>320.196</b>	<b>175.231</b>	<b>194.924</b>	<b>2.108.621</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018.godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>63.538.071</b>	<b>1.561.417</b>	<b>1.407.069</b>	<b>499.895</b>	<b>810.941</b>	<b>2,21</b>	<b>411.675</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	50.532	3.934	33.691	3,30	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>70.249.478</b>	<b>1.319.365</b>	<b>684.969</b>	<b>184.035</b>	<b>504.635</b>	<b>0,98</b>	<b>332.853</b>
Sektor A	5.804.316	85.503	46.276	35.639	26.763	0,80	46.268
Sektori B, C i E	15.220.370	410.804	275.286	72.262	208.520	1,81	153.471
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	18.169	11.260	7.736	0,14	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	323.052	60.354	249.703	2,61	108.320
Sektori H, I i J	7.285.901	79.373	17.624	-	11.888	0,24	9.013
Sektori L, M i N	8.186.180	149.350	4.563	4.521	26	0,06	4.521
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>9.457.183</b>	<b>270.151</b>	<b>160.971</b>	<b>4.591</b>	<b>128.347</b>	<b>1,70</b>	<b>34.498</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>143.244.731</b>	<b>3.150.933</b>	<b>2.253.009</b>	<b>688.521</b>	<b>1.443.923</b>	<b>1,57</b>	<b>779.025</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>47.365.146</b>	<b>1.575.591</b>	<b>1.519.460</b>	<b>463.530</b>	<b>812.589</b>	<b>3.21</b>	<b>543.120</b>
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3.13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3.09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2.53	136
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	104.009	13.317	76.478	5.90	1.200
<b>Potraživanja od privrede *</b>	<b>52.468.778</b>	<b>1.660.685</b>	<b>1.399.026</b>	<b>1.018.873</b>	<b>1.026.716</b>	<b>2.67</b>	<b>892.591</b>
Sektor A	2.272.157	95.599	68.457	47.243	46.998	3.01	19.474
Sektori B, C i E	13.654.361	611.286	622.143	621.159	454.343	4.56	551.544
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.801	119.208	113.363	1.18	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	455.235	224.072	322.154	4.30	212.477
Sektori H, I i J	3.660.781	62.814	3.425	-	2.811	0.09	1.948
Sektori L, M i N	6.434.746	157.383	129.965	7.191	87.047	2.02	81.452
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>10.455.527</b>	<b>702.569</b>	<b>685.838</b>	<b>315.188</b>	<b>571.424</b>	<b>6.56</b>	<b>467.003</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.289.451</b>	<b>3.938.845</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.797.591</b>	<b>2.410.729</b>	<b>3.27</b>	<b>1.902.714</b>

\* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektori B, C i E - Građevinarstvo

Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti

Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala

Sektori H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije

Sektori L, M i N - Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	U RSD hiljada	
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			Neto vrednost na kraju godine	
Potraživanja od stanovništva	1.519.460	751.397	916.352	343.259	194.314	378.779	52.564	1.407.069	596.128	
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.084.864	433.393	792.368	414.786	9.909	367.673	(879.949)	845.940	212.957	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.184.790</b>	<b>1.708.720</b>	<b>758.045</b>	<b>204.223</b>	<b>746.452</b>	<b>(827.385)</b>	<b>2.253.009</b>	<b>809.086</b>	

**Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	U RSD hiljada	
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			Neto vrednost na kraju godine	
Potraživanja od stanovništva	2.270.841	781.076	1.562.146	316.711	366.532	878.903	29.689	1.519.460	706.874	
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.295.936	98.933	2.408.933	892.478	165.393	1.351.063	98.929	2.084.864	486.724	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.566.777</b>	<b>880.009</b>	<b>3.971.079</b>	<b>1.209.188</b>	<b>531.925</b>	<b>2.229.966</b>	<b>128.617</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.193.598</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

**Faza analize kolaterala** predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza monitoringa kolaterala** se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza realizacije kolaterala** predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

**Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata**

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

**Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti**

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je da u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

**Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
  - zalogu na potraživanjima;
  - zalogu na akcijama i obveznicama;
  - druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.
-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o vrsti i vrednosti<sup>10</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018.godine:**

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>36.299</b>	<b>29.153.427</b>	<b>232.835</b>	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.145.490</b>	<b>620.412</b>	<b>15.120.891</b>	<b>473.424</b>
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	-
Javna preduzeća	-	-	-	473.424
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>44.788</b>	<b>25.401</b>	<b>335.903</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>473.424</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>473.424</b>

<sup>10</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti<sup>11</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>69.863</b>	<b>19.349.080</b>	<b>203.014</b>	-
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661	-
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941	-
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-	-
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.006.614</b>	<b>399.970</b>	<b>13.167.610</b>	<b>1.423.601</b>
Velika preduzeća	-	-	4.594.590	-
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358	-
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839	-
Javna preduzeća	-	-	-	1.423.601
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>134.313</b>	<b>77.207</b>	<b>833.916</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>1.423.601</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521	1.423.601
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345	-
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019	-
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>1.423.601</b>

<sup>11</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**U toku 2018. godine Banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada	
	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.073
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	-	-
<b>Bruto vrednost na kraju perioda</b>	<b>12.073</b>	<b>12.073</b>
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
<b>Neto vrednost na kraju perioda</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

**U toku 2017. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada	
	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	13.901	13.901
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	1.828
<b>Bruto vrednost na kraju perioda</b>	<b>12.073</b>	<b>12.073</b>
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
<b>Neto vrednost na kraju perioda</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja" troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**LTV racio**

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2018.	U RSD hiljada
		Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2017.
Ispod 50%	8.644.820	3.823.580
Od 50% do 70%	8.665.114	5.736.344
Od 70% do 90%	18.080.378	11.506.367
Od 90% do 100%	975.676	643.842
Od 100% do 120%	1.387.649	1.064.246
Od 120% do 150%	971.580	996.352
Preko 150%	2.591.991	1.588.935
<b>Ukupno</b>	<b>41.317.208</b>	<b>25.359.666</b>
<b>Prosečni LTV</b>	<b>71,8%</b>	<b>78,5%</b>

\*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

**Procena obezvređenja finansijskih sredstava**

Banka je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Banka finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Banka teži tome da svoja ključna portfolija (kreditni i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

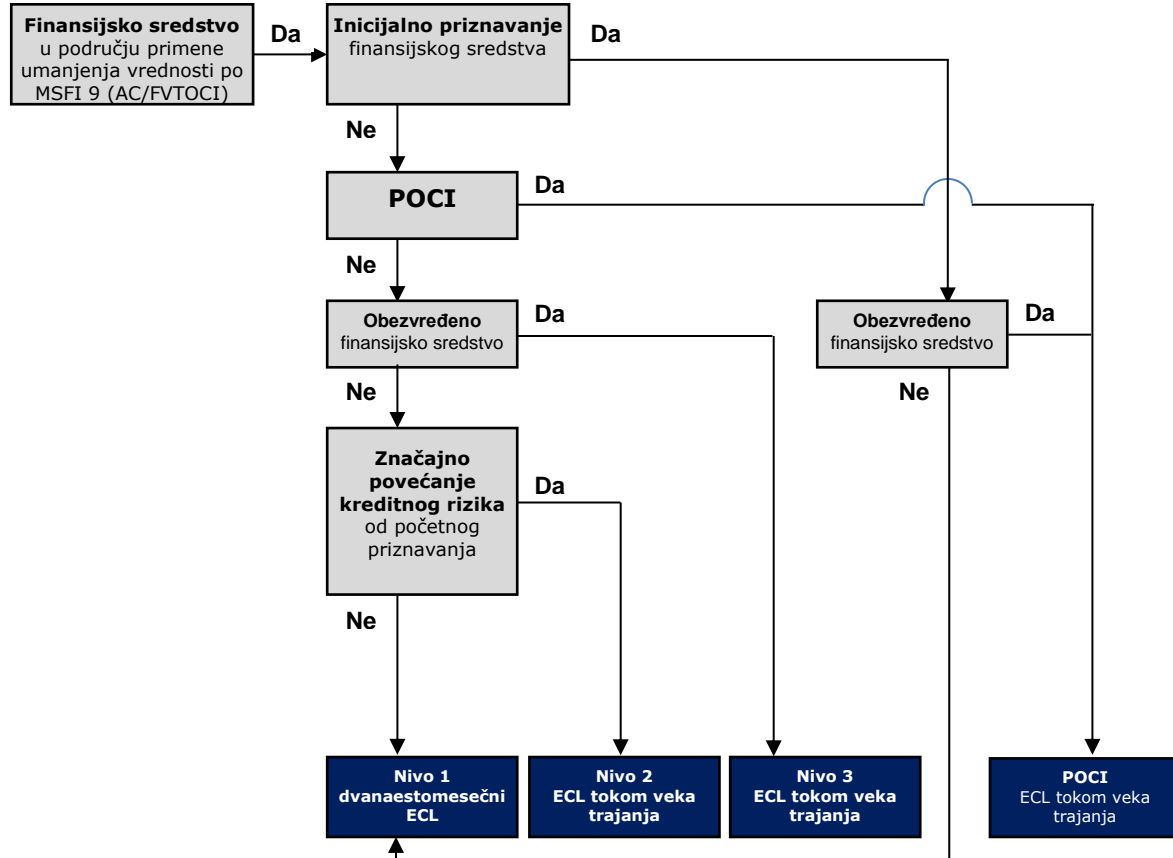
**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:





**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Nivo obezvređenja 1**

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

**Nivo obezvređenja 2**

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**Nivo obezvređenja 3**

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**POCI imovina**

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Banka koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

**Kvalitativni kriterijumi**

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
  - **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
  - **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
  - **Prevara** - u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.
-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

**Kvantitativni kriterijumi**

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisane praga je u nadležnosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

**Obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

Banka za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
  - 2) M je broj godina od datuma izveštaja ( $t_0$ ) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ( $t_0 = 31. 5. 2015$ ), a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
  - 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
  - 4)  $GCA_t$  je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;
- Procenjuje se kao  $GCA_t = GCA_{t_0} \cdot c_t$ , gde je  $GCA_{t_0}$  bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a  $c_t$  je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“.
- 5)  $PD_t$  je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
  - 6)  $LGD_t$  je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
  - 7)  $D_{t-1}$  je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + \text{EIR})^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT} = \sum_{t=1}^M \text{EXP}_t \cdot \text{PD}_t \cdot \text{LGD}_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je  $\text{EXP}_t$  procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao  $\text{EXP}_t = \text{Off-Bal}_{t0} * \text{CCF}_t * c_t$ , gde je

- i)  $\text{Off-Bal}_{t0}$  vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii)  $\text{CCF}_t$  je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Banka očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

**Individualni pristup**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restruktuiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT,s} = \max(0; \text{GCA}_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{\text{CF}_j}{(1 + \text{EIR})^{(j-t_0)/365}})$$

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Gde je

- 1)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ;
- 2)  $GCA_{t0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $CF_j$  su očekivani novčani tokovi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4)  $j$  je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1)  $ECL_{LT}$  verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ,  $s = 1, 2$  ili  $3$  na datum izveštavanja;
- 3)  $p_s$  je verovatnoća dešavanja scenarija  $s$ ,  $s = 1, 2$  na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

- a)  $CF_i$  su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b)  $CF_j$  su očekivani novčani prilivi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c)  $i$  je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d)  $j$  je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

**Kolektivna procena**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t_0} \cdot LGD_{tID}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $GCA_{t0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $LGD_{tID}$  je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza ( $tID$ );

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \text{Off - Bal}_{t_0} \cdot CCF \cdot LGD_{tID}$$

Gde je:

- a) Off-Bal<sub>t<sub>0</sub></sub> vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t<sub>0</sub>);
- b) CCF faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

**Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se za fizička lica od 30.06.2018. dok je za mikro klijente planirana primena od 31.07.2018. U toku je izračun statističkog LGD na bazi istorijskih gubitaka za segment Pravnih lica – Corporate, plan je da se parametar izračuna i implementira do kraja 2018. godine. Za pomenuti segment Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vođeci računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF, u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

	<b>Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije</b>	<b>U RSD hiljada Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha</b>
<b><i>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i></b>		
Društva za osiguranje	82.686	-
Građevinarstvo	14.423	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	28.775	2.626
Preduzetnici	2.377	7
Prerađivačka industrija	1.346.706	19.900
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	938.153	34.460
Stanovništvo	47.127	3.597
Trgovina	272.132	(164)
Usluge i turizam	710.692	19.785
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>3.443.072</b>	<b>80.211</b>

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznose RSD 80.211 hiljada.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2018. godine:**

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	U RSD hiljada  Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.365.392</b>	<b>572.985</b>	<b>68.632</b>	<b>215.222</b>	<b>76.720</b>	<b>(457.194)</b>	<b>1.265.961</b>	<b>477.112</b>
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.721)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	101.442	39.556	83	18.631	5.054	(73.708)	48.658	15.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.481.793</b>	<b>314.566</b>	<b>282.519</b>	<b>76.931</b>	<b>76.516</b>	<b>(974.300)</b>	<b>745.129</b>	<b>199.978</b>
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(368.307)	-	-
Mala i srednja preduzeća	676.790	271.256	266.545	11.064	11.064	(522.541)	414.441	88.863
Mikro preduzeća i preduzetnici	330.450	41.347	15.974	17.079	17.074	(65.216)	289.502	97.557
Poljoprivrednici	57.867	1.963	-	410	-	(18.270)	41.151	13.558
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	35	35	-
<b>Potraživanja od ostalih clijenata</b>	<b>603.071</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(503.919)</b>	<b>99.152</b>	<b>11.324</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.450.256</b>	<b>887.551</b>	<b>351.151</b>	<b>292.153</b>	<b>153.236</b>	<b>(1.935.412)</b>	<b>2.110.242</b>	<b>688.414</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2017. godine:**

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na kraju perioda	Neto vrenost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.106.188</b>	<b>546.784</b>	<b>115.355</b>	<b>312.445</b>	<b>64.810</b>	<b>(975.135)</b>	<b>1.365.392</b>	<b>569.499</b>
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	(116.179)	719.877	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	(671.576)	524.184	186.010
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	(41.081)	19.890	6.212
Ostala potraživanja	223.883	52.923	-	29.066	-	(146.298)	101.442	25.117
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.938.652</b>	<b>69.774</b>	<b>60.325</b>	<b>257.692</b>	<b>247.514</b>	<b>(1.268.940)</b>	<b>1.481.793</b>	<b>396.501</b>
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	383.688	416.685	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.787.066	49.355	48.975	77.254	73.859	(1.082.376)	676.790	144.057
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.674	2.870	-	19.153	12.565	(377.941)	330.450	136.178
Poljoprivrednici	71.599	17.549	11.350	195	-	(31.086)	57.867	14.791
Javna preduzeća	322.315	-	-	161.090	161.090	(161.225)	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.354.601</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>52.015</b>	<b>50.810</b>	<b>(699.516)</b>	<b>603.071</b>	<b>90.222</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.399.441</b>	<b>616.559</b>	<b>175.680</b>	<b>622.152</b>	<b>363.134</b>	<b>(2.943.591)</b>	<b>3.450.256</b>	<b>1.056.222</b>

U RSD hiljada



NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2018. godine:

							U RSD hiljada
	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.575.591</b>	<b>127.777</b>	<b>1.703.368</b>	<b>2.754.945</b>	<b>2.567.668</b>	<b>(329.228)</b>	<b>1.561.417</b>
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.064)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	112.701	6.037	118.737	72.265	67.739	(70.501)	52.762
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.795.620</b>	<b>(595.196)</b>	<b>1.200.424</b>	<b>2.596.005</b>	<b>2.381.902</b>	<b>70.183</b>	<b>1.484.710</b>
Velika preduzeća	416.013	(313.218)	102.794	223.262	388.602	137.147	74.602
Mala i srednja preduzeća	897.300	(278.328)	618.972	1.463.520	1.304.922	(116.795)	660.775
Mikro preduzeća i preduzetnici	394.882	(50.782)	344.100	817.633	596.329	50.391	615.795
Poljoprivrednici	52.642	1.971	54.613	63.666	54.722	(18.069)	45.487
Javna preduzeća	34.783	45.161	79.945	27.925	37.328	17.509	88.051
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>567.633</b>	<b>(238.949)</b>	<b>328.684</b>	<b>63.696</b>	<b>227.245</b>	<b>(60.329)</b>	<b>104.806</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>3.938.845</b>	<b>(706.369)</b>	<b>3.232.476</b>	<b>5.414.647</b>	<b>5.176.815</b>	<b>(319.374)</b>	<b>3.150.933</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>							
Neproblematična potraživanja	1.528.115	215.980	1.744.095	3.674.670	3.698.243	(13.512)	1.707.010
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.410.729	(922.349)	1.488.381	1.739.977	1.478.573	(305.861)	1.443.923
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>3.938.845</b>	<b>(706.369)</b>	<b>3.232.476</b>	<b>5.414.647</b>	<b>5.176.815</b>	<b>(319.374)</b>	<b>3.150.933</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2017. godine:

	U RSD hiljada				
	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.233.027</b>	<b>3.046.461</b>	<b>2.796.109</b>	<b>(907.787)</b>	<b>1.575.591</b>
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018
Ostala potraživanja	258.386	149.479	149.577	(145.588)	112.701
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.047.741</b>	<b>3.094.915</b>	<b>3.254.353</b>	<b>(1.092.683)</b>	<b>1.795.620</b>
Velika preduzeća	208.118	378.718	423.344	252.521	416.013
Mala i srednja preduzeća	1.827.667	1.891.751	1.976.464	(845.655)	897.300
Mikro preduzeća i preduzetnici	648.121	678.052	553.066	(378.225)	394.882
Poljoprivrednici	57.183	57.496	31.473	(30.564)	52.642
Javna preduzeća	306.651	88.898	270.006	(90.760)	34.783
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.120.228</b>	<b>771.700</b>	<b>929.630</b>	<b>(394.666)</b>	<b>567.633</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.400.996</b>	<b>6.913.076</b>	<b>6.980.092</b>	<b>(2.395.136)</b>	<b>3.938.845</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	1.680.217	4.420.160	4.726.920	154.658	1.528.115
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501
Problematična potraživanja	4.720.778	2.492.916	2.253.172	(2.549.794)	2.410.729
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.400.996</b>	<b>6.913.076</b>	<b>6.980.092</b>	<b>(2.395.135)</b>	<b>3.938.845</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine**

	<b>Prihod od kamate</b>	<b>Naplaćena kamata</b>	<b>Prihod od kamate na obezvređena potraživanja</b>	<b>U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja</b>
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.470.905</b>	<b>3.408.932</b>	<b>115.660</b>	<b>73.069</b>
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	50.603	48.349	6.510	3.439
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.569.117</b>	<b>2.007.551</b>	<b>291.905</b>	<b>40.538</b>
Velika preduzeća	452.422	286.939	141.290	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.327.685	1.146.957	126.981	22.154
Mikro preduzeća i preduzetnici	695.484	513.304	21.283	4.090
Poljoprivrednici	19.395	15.763	2.268	560
Javna preduzeća	74.131	44.588	83	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.874.601</b>	<b>1.678.472</b>	<b>139.544</b>	<b>54</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.914.623</b>	<b>7.094.955</b>	<b>547.109</b>	<b>113.661</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	7.358.907	6.972.116	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	555.716	122.839	547.109	113.661
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.914.623</b>	<b>7.094.955</b>	<b>547.109</b>	<b>113.661</b>

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine**

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.014.753</b>	<b>2.752.249</b>	<b>289.679</b>	<b>51.159</b>
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350
Ostala potraživanja	107.755	92.279	21.759	4.937
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.266.480</b>	<b>1.948.653</b>	<b>161.789</b>	<b>10.156</b>
Velika preduzeća	336.495	321.852	14.225	-
Mala i srednja preduzeća	1.306.541	1.207.841	85.342	6.702
Mikro preduzeća i preduzetnici	519.227	319.295	50.457	2.354
Poljoprivrednici	30.163	19.830	11.670	1.100
Javna preduzeća	74.054	79.834	95	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.838.647</b>	<b>1.774.557</b>	<b>44.214</b>	<b>570</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.119.881</b>	<b>6.475.459</b>	<b>495.682</b>	<b>61.884</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	6.614.511	6.403.138	2.250	-
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-
Problematična potraživanja	505.370	72.322	493.432	61.884
od čega: restrukturirana	104.465	20.459	93.496	11.079
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.119.881</b>	<b>6.475.459</b>	<b>495.682</b>	<b>61.884</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Potrebna rezerva za procenjene gubitke***

Banka dodatno u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala banke u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunosti je ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala

**Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Reprogramirani krediti (nastavak)**

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica ) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturirani h potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>63.538.071</b>	<b>1.561.417</b>	<b>813.431</b>	<b>499.895</b>	<b>255.885</b>	<b>1,28</b>	<b>243.998</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	6.589	3.934	1.897	0,43	-
Potraživanja od privrede	<b>70.249.478</b>	<b>1.319.365</b>	<b>694.730</b>	<b>184.035</b>	<b>242.520</b>	<b>0,99</b>	<b>145.097</b>
Sektor A	5.804.316	85.503	58.976	35.639	30.818	1,02	58.976
Sektor B, C i E	15.220.370	410.804	551.525	72.262	150.750	3,62	70.340
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	11.260	11.260	1.287	0,09	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	60.583	60.354	59.328	0,49	-
Sektor H, I i J	7.285.901	79.373	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	8.186.180	149.350	12.386	4.521	337	0,15	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>9.457.183</b>	<b>270.151</b>	<b>8.541</b>	<b>4.591</b>	<b>3.871</b>	<b>0,09</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>143.244.731</b>	<b>3.150.933</b>	<b>1.516.702</b>	<b>688.521</b>	<b>502.275</b>	<b>1,06</b>	<b>389.095</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>47.365.146</b>	<b>1.575.591</b>	<b>742.951</b>	<b>463.530</b>	<b>189.385</b>	<b>1.57</b>	<b>284.190</b>
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	442.664	260.854	114.017	1.75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1.44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	20.010	13.317	7.934	1.14	-
Potraživanja od privrede	<b>52.468.778</b>	<b>1.660.685</b>	<b>1.042.041</b>	<b>1.018.873</b>	<b>755.991</b>	<b>1.99</b>	<b>699.352</b>
Sektor A	2.272.157	95.599	70.411	47.243	41.244	3.10	-
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	621.159	621.159	451.343	4.55	551.080
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.208	119.208	113.046	1.17	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	224.072	224.072	148.919	2.12	115.384
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	-	-	-	0.00	-
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	7.191	7.191	1.440	0.11	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>10.455.527</b>	<b>702.569</b>	<b>320.813</b>	<b>315.188</b>	<b>275.508</b>	<b>3.07</b>	<b>278.381</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.289.451</b>	<b>3.938.845</b>	<b>2.105.804</b>	<b>1.797.591</b>	<b>1.220.884</b>	<b>1.91</b>	<b>1.261.923</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2018. godine::**

	<b>U RSD hiljada</b>					
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>742.951</b>	<b>395.125</b>	<b>203.457</b>	<b>(121.187)</b>	<b>813.431</b>	<b>557.547</b>
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.067.513</b>	<b>499.208</b>	<b>600.945</b>	<b>(262.506)</b>	<b>703.271</b>	<b>456.880</b>
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.105.805</b>	<b>894.333</b>	<b>1.099.743</b>	<b>(383.693)</b>	<b>1.516.702</b>	<b>1.014.427</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:**

	U RSD hiljada					
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>733.777</b>	<b>273.968</b>	<b>154.729</b>	<b>(110.065)</b>	<b>742.951</b>	<b>553.567</b>
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.592.923</b>	<b>55.765</b>	<b>526.574</b>	<b>(54.601)</b>	<b>1.067.513</b>	<b>296.327</b>
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>481.739</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(186.398)</b>	<b>295.341</b>	<b>35.027</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.808.438</b>	<b>329.733</b>	<b>681.302</b>	<b>(351.064)</b>	<b>2.105.805</b>	<b>884.921</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

	U RSD hiljada						
	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>555.768</b>	<b>16.405</b>	<b>609.978</b>	<b>745.356</b>	<b>74.342</b>	<b>706</b>	<b>813.432</b>
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>637.157</b>	<b>563.700</b>	<b>677.661</b>	<b>136.983</b>	<b>15.774</b>	<b>2.058</b>	<b>703.271</b>
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	-	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.192.925</b>	<b>580.105</b>	<b>1.287.639</b>	<b>882.339</b>	<b>90.115</b>	<b>2.764</b>	<b>1.516.702</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:

	U RSD hiljada						
	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>531.655</b>	<b>8.856</b>	<b>515.304</b>	<b>615.951</b>	<b>62.831</b>	-	<b>742.951</b>
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	-	442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	-	280.277
Ostala potraživanja	4.393	-	19.950	18.406	-	-	20.010
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>937.564</b>	<b>701.744</b>	<b>1.039.413</b>	<b>827.857</b>	<b>125.884</b>	<b>2.279</b>	<b>1.067.513</b>
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	-	454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	-	188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	-	2.279	8.398
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.764.560</b>	<b>1.005.941</b>	<b>1.850.058</b>	<b>1.739.149</b>	<b>484.056</b>	<b>297.620</b>	<b>2.105.805</b>

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2018. godine:**

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja	Neproblema- matična potraživanja	Problema- matična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	<b>24.625.959</b>	<b>365.289</b>	<b>24.364.097</b>	<b>629.006</b>	<b>7.804.462</b>	<b>289.593</b>	<b>4.723.259</b>	<b>121.565</b>	<b>607.413</b>	<b>1.595</b>	<b>5.812</b>	<b>21</b>
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	311.147	12.765	736.878	23.205	268.805	10.950	140.472	3.531	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	<b>33.342.020</b>	<b>99.528</b>	<b>25.161.948</b>	<b>299.154</b>	<b>6.676.498</b>	<b>269.348</b>	<b>4.381.774</b>	<b>16.939</b>	<b>2.269</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Sektor A	470.575	-	5.055.444	35.645	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektor B, C i E	3.157.734	17.909	6.263.079	56.446	2.895.858	200.932	2.628.412	-	-	-	-	-
Sektor D	5.698.595	-	244.235	-	2.044.539	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	7.981.417	6.198	4.252.743	5.661	340.370	-	124.465	6.311	-	-	-	-
Sektor G	4.772.514	67.393	5.612.401	196.676	1.026.814	58.983	662.180	-	2.269	-	-	-
Sektor H, I i J	5.416.041	7.989	1.595.996	204	138.485	9.431	117.755	-	-	-	-	-
Sektor L, M i N	5.845.143	39	2.138.050	4.524	55.001	-	143.423	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.722.125</b>	<b>83.367</b>	<b>3.144.141</b>	<b>50.707</b>	<b>422.642</b>	<b>23.835</b>	<b>185.471</b>	<b>3.062</b>	-	-	<b>821.834</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>62.690.104</b>	<b>548.183</b>	<b>52.670.185</b>	<b>978.867</b>	<b>14.903.602</b>	<b>582.775</b>	<b>9.290.503</b>	<b>141.567</b>	<b>609.683</b>	<b>1.595</b>	<b>827.645</b>	<b>21</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:**

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	17.198.075	410.904	18.808.593	674.483	6.210.297	298.001	3.168.624	134.647	453.989	1.401	6.106	24
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-
Ostala potraživanja	363.522	28.731	819.203	45.966	310.503	20.491	147.973	8.786	17.682	11	52	24
Potraživanja od privrede	24.439.136	633.126	16.516.621	470.216	6.312.160	115.254	3.801.005	180.430	830	-	-	-
Sektor A	506.614	-	1.626.009	48.980	21.682	2	49.395	19.474	-	-	-	-
Sektor B, C i E	2.065.454	415.402	5.640.929	155.615	2.974.743	2.749	2.351.092	48.378	-	-	-	-
Sektor D	2.697.882	-	271.985	-	2.032.087	-	668.683	-	-	-	-	-
Sektor F	7.020.568	-	2.677.039	8.190	209.335	-	161.646	111.611	-	-	-	-
Sektor G	4.967.537	133.149	3.832.045	210.092	840.996	111.994	491.065	-	830	-	-	-
Sektor H, I i J	2.139.480	-	1.280.631	1.948	173.183	509	64.062	968	-	-	-	-
Sektor L, M i N	5.041.601	84.575	1.187.984	45.390	60.135	-	15.062	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	4.105.470	169.621	3.655.838	343.940	389.693	157.599	375.531	14.678	-	-	1.243.156	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>45.742.681</b>	<b>1.213.651</b>	<b>38.981.053</b>	<b>1.488.639</b>	<b>12.912.151</b>	<b>570.854</b>	<b>7.345.160</b>	<b>329.756</b>	<b>454.819</b>	<b>1.401</b>	<b>1.249.263</b>	<b>24</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

**Rizik druge ugovorne strane**

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima**

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolazu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

---



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2018. i tokom 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,46	1,51
Najviši	1,84	1,97
Najniži	1,18	1,24
Na dan	1,36	1,61

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2018 i 2017. godine

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,36	1,37
Najviši	1,77	1,75
Najniži	1,09	1,13
Na dan	1,28	1,52

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Banka je na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<b>PPLA</b>	175,30%	154,97%

Banka pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Banka je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2018.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.206.650	19.532.494	41.336.021	58.475.939	29.803.446	173.354.550
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
<b>Ukupno</b>	<b>24.206.650</b>	<b>19.686.754</b>	<b>41.673.766</b>	<b>59.665.886</b>	<b>33.927.224</b>	<b>179.160.281</b>

	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.807.263	20.135.366	42.909.488	45.666.407	11.989.544	141.508.069
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
<b>Ukupno</b>	<b>20.807.263</b>	<b>20.232.344</b>	<b>43.196.400</b>	<b>46.742.985</b>	<b>11.989.544</b>	<b>142.968.536</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

							<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Do 14 dana</b>	<b>Od 15 dana do 1 meseca</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>31.12.2018.</b>
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
<b>Ukupno</b>	<b>21.007.596</b>	<b>431.994</b>	<b>2.512.771</b>	<b>8.418.894</b>	<b>13.589.361</b>	<b>6.190.633</b>	<b>52.151.249</b>

							<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Do 14 dana</b>	<b>Od 15 dana do 1 meseca</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>31.12.2017.</b>
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
<b>Ukupno</b>	<b>9.991.995</b>	<b>635.239</b>	<b>2.965.915</b>	<b>7.903.910</b>	<b>12.285.843</b>	<b>3.447.949</b>	<b>37.230.851</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan iznos ugovora je 600 miliona dinara.

Banka je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2018. godine iznosi 41.184.587 hiljada dinara (2017. godine: 29.698.233 hiljada dinara) (napomena 28).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)**

**Analiza ročne strukture sredstava i obaveza**

	U RSD hiljada						
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2018.
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	-	-	-	-	-	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	10.160	-	-	4.843	35.510	130.691	181.204
Hartije od vrednosti	297.860	354.642	1.747.479	2.930.145	26.497.787	3.063.597	34.891.510
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.214.380	-	-	441.653	44.328	-	1.700.361
Kredit i potraživanja od komitenata	1.640.484	626.968	2.123.533	13.061.752	34.812.390	86.128.310	138.393.437
Ostala finansijska sredstva	159.093	1.140	2.512	10.534	5.936	2.933	182.148
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>27.963.238</b>	<b>982.750</b>	<b>3.873.524</b>	<b>16.448.927</b>	<b>61.395.951</b>	<b>89.325.531</b>	<b>199.989.921</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	766	-	-	2.106	20.797	71.849	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.005.851	504.593	6.922.638	4.956.566	27.626.012	15.306.547	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.785.458	5.898.527	6.006.074	13.865.993	2.949.678	2.704.484	113.210.214
Subordinirane obaveze	7.402	-	-	-	1.013.097	3.545.838	4.566.337
Ostale finansijske obaveze	5.100	-	10.251	46.849	107.795	-	169.995
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>85.804.577</b>	<b>6.403.120</b>	<b>12.938.963</b>	<b>18.871.514</b>	<b>31.717.379</b>	<b>21.628.718</b>	<b>177.364.271</b>
<b>Ukupan kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	<b>23.631.801</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>85.804.577</b>	<b>6.403.120</b>	<b>12.938.963</b>	<b>18.871.514</b>	<b>31.717.379</b>	<b>45.260.519</b>	<b>200.996.072</b>
<b>Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2018. godine</b>	<b>(57.841.339)</b>	<b>(5.420.370)</b>	<b>(9.065.439)</b>	<b>(2.422.587)</b>	<b>29.678.572</b>	<b>44.065.012</b>	
<b>31. decembra 2017. godine</b>	<b>(45.421.550)</b>	<b>(3.556.265)</b>	<b>(6.199.674)</b>	<b>(3.709.796)</b>	<b>30.761.355</b>	<b>30.596.004</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

***Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)***

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2018. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14 dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

<b>VaR u RSD hiljada</b>	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<i>Kamatni rizik</i>	17.931	25.126
<i>Devizni rizik</i>	9.540	9.090
<b>Ukupno</b>	<b>18.355</b>	<b>25.987</b>

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici (nastavak)**

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Banka je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2018. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija							U RSD hiljada	
	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno	
Gotovina	-	-	-	-	-	3.476.461	3.476.461	
Obavezna rezerva	4.730.803	-	-	-	-	11.670.903	16.401.706	
Hartije od vrednosti	10.029.729	1.548.675	-	581.341	22.657.251	-	34.816.996	
Kreditni bankama	5.700.000	-	-	-	-	-	5.700.000	
Kreditni komitentima	74.245.683	34.890.678	11.667.031	2.184.172	15.460.464	-	138.448.028	
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.088.821	4.088.821	
<b>Ukupna bilansna aktiva</b>	<b>94.706.215</b>	<b>36.439.353</b>	<b>11.667.031</b>	<b>2.765.513</b>	<b>38.117.715</b>	<b>19.236.185</b>	<b>202.932.012</b>	
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353	
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>98.143.568</b>	<b>36.439.353</b>	<b>11.667.031</b>	<b>2.765.513</b>	<b>38.117.715</b>	<b>19.236.185</b>	<b>206.369.365</b>	
Obaveze prema FI	2.801.212	16.930.761	32.975.850	371.083	4.256.003	-	57.334.909	
Depoziti po viđenju	6.166.699	12.333.399	18.500.098	8.221.458	31.117.184	-	76.338.838	
Oročeni depoziti	11.421.065	7.049.944	6.706.379	10.746.361	6.048.302	-	41.972.051	
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	3.654.413	3.654.413	
<b>Kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801	
<b>Ukupna bilansna pasiva</b>	<b>20.388.976</b>	<b>36.314.104</b>	<b>58.182.327</b>	<b>19.338.902</b>	<b>41.421.489</b>	<b>27.286.214</b>	<b>202.932.012</b>	
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353	
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>23.826.329</b>	<b>36.314.104</b>	<b>58.182.327</b>	<b>19.338.902</b>	<b>41.421.489</b>	<b>27.286.214</b>	<b>206.369.365</b>	
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.</b>	<b>74.317.239</b>	<b>125.249</b>	<b>(46.515.296)</b>	<b>(16.573.389)</b>	<b>(3.303.774)</b>	<b>(8.050.029)</b>	-	
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.</b>	<b>81.789.325</b>	<b>(23.483.146)</b>	<b>(32.193.708)</b>	<b>(15.097.176)</b>	<b>(4.174.417)</b>	<b>(6.853.736)</b>	<b>(12.858)</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada		
		Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2017.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	170.200	1%	161.123
EUR	1%	121.740	1%	341.201
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(174.928)	1%	(164.677)
EUR	1%	(460.959)	1%	(409.916)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**36.4.2. Devizni rizik**

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2018. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

**Rizik od promene deviznih kurseva**

Valuta	U RSD hiljada			
	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2018.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2017.
EUR	2%	11.714	2%	16.511
CHF	2%	(127)	2%	285
USD	2%	307	2%	30

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**  
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**36.4.2. Devizni rizik**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.534.380	58.106	86.694	71.393	<b>12.750.573</b>	11.890.688	<b>24.641.261</b>
Potraživanja po osnovu derivata	171.044	-	-	-	<b>171.044</b>	10.160	<b>181.204</b>
Hartije od vrednosti	11.874.442	223.291	-	-	<b>12.097.733</b>	22.793.777	<b>34.891.510</b>
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	755.088	50.647	13.214	182.808	<b>1.001.757</b>	698.604	<b>1.700.361</b>
Kredit i potraživanja od komitenata	104.973.672	403.556	800.534	-	<b>106.177.762</b>	32.215.675	<b>138.393.437</b>
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	<b>93.560</b>
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	537.025	<b>537.025</b>
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	1.062.904	<b>1.062.904</b>
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	173.326	<b>173.326</b>
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	18.809	<b>18.809</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.902	<b>11.902</b>
Ostala sredstva	84.937	11.844	2.610	-	<b>99.391</b>	1.127.323	<b>1.226.714</b>
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>130.393.563</b>	<b>747.444</b>	<b>903.052</b>	<b>254.201</b>	<b>132.298.260</b>	<b>70.633.753</b>	<b>202.932.013</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	94.752	-	-	-	<b>94.752</b>	766	<b>95.518</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	53.252.682	8.012	687.576	8.984	<b>53.957.254</b>	5.364.953	<b>59.322.207</b>
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	67.436.592	2.614.981	1.479.724	456.006	<b>71.987.303</b>	41.222.911	<b>113.210.214</b>
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	-	-	<b>4.566.337</b>	-	<b>4.566.337</b>
Rezervisanja	-	-	-	-	-	654.200	<b>654.200</b>
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	252.560	<b>252.560</b>
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	251.039	52.699	1.452	-	<b>305.190</b>	893.986	<b>1.199.176</b>
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>125.601.402</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>130.910.836</b>	<b>48.389.376</b>	<b>179.300.212</b>
<b>Ukupan kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	<b>23.631.801</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>125.601.402</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>130.910.836</b>	<b>72.021.177</b>	<b>202.932.013</b>
<b>Neto devizna pozicija na dan:</b>							
- 31. decembra 2018. godine	<b>4.792.161</b>	<b>(1.928.248)</b>	<b>(1.265.700)</b>	<b>(210.789)</b>	<b>1.387.424</b>		
- 31. decembra 2017. godine	<b>3.919.656</b>	<b>(1.175.651)</b>	<b>(861.410)</b>	<b>(138.101)</b>	<b>1.744.494</b>		

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.5. Koncentracija rizika Banke**

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2018. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 33 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**36.6. Rizici ulaganja banke**

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2018. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**36.7. Rizik zemlje**

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.8. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjavanja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

**36.9. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduće biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b><i>Osnovni kapital</i></b>		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	10.040.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	870.617	1.442.454
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	602.586	495.357
Nerealizovani gubici	(90.388)	(77.334)
Ostale rezerve	10.036.645	7.679.825
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.354)	(24.073)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(537.025)	(247.298)
	<b>21.022.556</b>	<b>19.433.406</b>
<b><i>Dopunski kapital</i></b>		
Subordinirane obaveze	3.873.180	572.575
	<b>3.873.180</b>	<b>572.575</b>
<b><i>Kapital:</i></b>	<b>24.895.736</b>	<b>20.005.981</b>
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	9.779.033	7.481.334
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	161.078	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741	68.222
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.175.138	1.084.684
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	34.384	13.102
<b><i>Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala</i></b>	<b>15,02</b>	<b>17,62</b>
<b><i>Adekvatnost osnovnog kapitala</i></b>	<b>15,02</b>	<b>17,62</b>
<b><i>Adekvatnost kapitala</i></b>	<b>17,78</b>	<b>18,14</b>

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018</b>	<b>31.12.2017</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(76.475)	(23.307)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.025.781</b>	<b>1.920.034</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(93.560)	(93.560)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.008.696</b>	<b>1.849.780</b>
<b>Odložena poreska sredstva</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(109.197)	(62.018)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>1.993.059</b>	<b>1.881.323</b>
<b>Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala(17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	3.690.648	3.414.409
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(202.757)	(155.578)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>3.487.891</b>	<b>3.258.831</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Banke dat je u tabeli koja sledi:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>	
	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>
<b>Ukupna rizična aktiva</b>	<b>140.004.668</b>	<b>11.200.373</b>	<b>110.309.893</b>	<b>8.824.791</b>
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
Sandardizovani pristup	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.647.743	211.819	3.070.892	245.671
Izloženosti operativnom riziku	14.689.219	1.175.138	13.558.552	1.084.684
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	429.794	34.384	163.778	13.102

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrivanja procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke. Banka procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

**Pokazatelj leveridža**

Pokazatelj leveridža Banke, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,39% na 31.12.2018. godine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3**

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31.decembra 2018. godine;
  - obrazac PI-FIKAP ( PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
  - obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
  - obrazac PI-AKB (**Error! Reference source not found.**) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2018. godine.
-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	<b>Osnovni akcijski kapital: elementi</b>		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisije premije	10.164.475	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	10.040.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisije premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	124.475	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	870.617	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	512.198	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	10.036.645	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	21.583.935	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke</b>			
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(24.354)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(537.025)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	<i>od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	<i>od čega: sekjuritizovane pozicije (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	<i>od čega: slobodne isporuke (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	<i>Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjena za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK ) (-)</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(561.379)	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	21.022.556	
<b>Dodatni osnovni kapital: elementi</b>			
30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisije premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	
<b>Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke</b>			
33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)		
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)		

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada			
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Dopunski kapital: elementi</b>			
41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	3.873.180	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
43	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	3.873.180	
<b>Dopunski kapital: odbitne stavke</b>			
45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.873.180	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	24.895.736	
52	Ukupna rizična aktiva	140.004.668	tačka 3. stav 2.
<b>Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala</b>			
53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	17,78	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,78	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	7,02	



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)	ISIN: RSN0VBE23514, CFI ESVUFR		
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>			
2.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 327.342 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.545.838 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	Nominalna vrednost instrumenta	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	Emisiona cena	Dinarska protivvrednost iznosa od 218.92 evra	-	-
6.2.	Otkupna cena	-	-	-
7.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	Datum izdavanja instrumenta	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	Inicijalni datum dospeća	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela	Ne	Ne	Ne
10.1.	Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost	-	-	-
10.2.	Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)	-	-	-
	Kuponi/dividende			

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodi i obuhvatu konsolidacije
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	24.641.261
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	181.204
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	34.891.510
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	1.700.361
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	138.393.437
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	93.560
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	537.025
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	1.062.904
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	173.326
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	18.809
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	1.226.714
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>202.932.013</b>	<b>202.932.013</b>
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	95.518
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	59.322.207
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	113.210.214
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	4.566.337
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	654.200
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	252.560
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	-
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	1.199.176
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>179.300.212</b>	<b>179.300.212</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodi i obuhvatu konsolidacije
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	2.918.483
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	10.548.843
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	23.631.801	23.631.801
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	-
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	202.932.013	202.932.013
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	281.935.768
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	281.935.768

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	d
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>202.932.013</b>	
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	441.391	đ
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>179.300.212</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)  
(nastavak)

**U RSD hiljada**

<b>Oznaka pozicije</b>	<b>Naziv pozicije</b>	<b>Bilans Stanja</b>	<b>Reference</b>
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	10.036.645	g
	<i>Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobitci</i>	602.586	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(90.388)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	23.631.801	
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>202.932.013</b>	
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

**U RSD hiljada**

<b>Redni br.</b>	<b>Naziv</b>	<b>Iznos</b>
<b>I</b>	<b>KAPITAL</b>	<b>24.895.736</b>
<b>1.</b>	<b>UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL</b>	<b>21.022.556</b>
<b>2.</b>	<b>UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL</b>	
<b>3.</b>	<b>UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL</b>	<b>3.873.180</b>
<b>II</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEVI</b>	<b>11.200.373</b>
<b>1.</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPljenih POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA</b>	<b>9.779.033</b>
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	122.237.912
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.210.117
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	719.845
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	1.507.833
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	67.187.752
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	33.991.475
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	15.195.188
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	738.001
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	356.916
1.1.17.	Ostale izloženosti	1.330.785
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke (nastavak)

**U RSD hiljada**

<b>Redni br.</b>	<b>Naziv</b>	<b>Iznos</b>
<b>2</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA</b>	<b>-</b>
<b>3</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE</b>	<b>211.819</b>
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	211.819
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	161.078
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	-
<b>4</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK</b>	<b>1.175.138</b>
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.175.138
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
<b>5</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI</b>	<b>34.384</b>
<b>III</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)</b>	<b>15,02</b>
<b>IV</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)</b>	<b>15,02</b>
<b>V</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)</b>	<b>17,78</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	<b>u RSD hiljada</b>	
	<b>Na dan 31.12.2018.</b>	<b>Na dan 31.12.2017.</b>
<b>CVA</b>	12.398	3.018
<b>DVA</b>	(1.882)	(896)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

**Nivo FV 1**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

**Nivo FV 2**

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

**Nivo FV 3**

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	<b>Na dan 31.12.2018.</b>				<b>Na dan 31.12.2017.</b>				<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Nivo FV 1</b>	<b>Nivo FV 2</b>	<b>Nivo FV 3</b>	<b>Ukupno</b>	<b>Nivo FV 1</b>	<b>Nivo FV 2</b>	<b>Nivo FV 3</b>	<b>Ukupno</b>	
<b>FINANSIJSKA IMOVINA</b>	<b>3.911.157</b>	<b>20.081.753</b>	<b>265.138</b>	<b>24.258.048</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.275.013</b>	<b>1.566.234</b>	<b>24.028.058</b>	
<b>HOV</b>	<b>3.911.157</b>	<b>19.900.549</b>	<b>265.138</b>	<b>24.076.844</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.210.348</b>	<b>1.566.234</b>	<b>23.963.393</b>	
<b>Dužničke HOV</b>									
Državni zapisi Republike Srbije	3.589.032	19.840.314	236.389	<b>23.665.736</b>	8.911.878	13.148.923	1.538.477	<b>23.599.279</b>	
Državne obveznice Republike Crne Gore	254.864	-	-	<b>254.864</b>	260.892	-	-	<b>260.892</b>	
Obveznice EBRD		60.235		<b>60.235</b>	-	60.378	-	<b>60.378</b>	
<b>Vlasničke HOV</b>	<b>-</b>		<b>-</b>	<b>-</b>				<b>-</b>	
Kotirane akcije	67.261	-	1.596	<b>68.857</b>	14.040	1.047	-	<b>15.087</b>	
Akcije koje nisu kotirane			27.153	<b>27.153</b>			27.757	<b>27.757</b>	
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>	<b>-</b>	<b>181.204</b>	<b>-</b>	<b>181.204</b>	<b>-</b>	<b>64.665</b>	<b>-</b>	<b>64.665</b>	
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	
Obaveze po osnovu derivata	-	95.518	-	<b>95.518</b>	-	44.458	-	<b>44.458</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

**Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti**

u RSD hiljada

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
<b>Hartije od vrednosti</b>						
Transfer iz nivoa FV 1	-	1.937.833	-	-	-	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	1.596	2.815.275	-	-
Transfer iz nivoa FV 3	-	357.069	-	-	3.650.577	-
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>2.294.902</b>	<b>1.596</b>	<b>2.815.275</b>	<b>3.650.577</b>	<b>-</b>

**Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima**

u RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Obveznice	-	-	-	1.169.138
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Obveznice	1.136.866	-	-	-
<b>Finansijska sredstva HfT</b>				
Obveznice	-	-	-	1.396.641
<b>Finansijska sredstva FVPL</b>				
Obveznice	559.991	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.696.857</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2.565.779</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

**Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3**

	<b>01.01.2018.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2018.</b>
<b>Aktiva</b>				
Ostala finansijska sredstva FVPL	355.122	-	(116.592)	<b>238.530</b>
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	<b>28.749</b>
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	<b>67.261</b>
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.566.619</b>	<b>68.253</b>	<b>(1.300.332)</b>	<b>334.540</b>

	<b>31.12.2016.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Aktiva</b>				
Ostala finansijska sredstva HfT	670.797	-	(315.675)	<b>355.122</b>
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Instrumenti kapitala	18.793	-	(10.973)	<b>7.820</b>
Dužničke HoV	-	1.183.740	-	<b>1.183.740</b>
<b>Ukupno</b>	<b>689.590</b>	<b>1.183.740</b>	<b>(326.648)</b>	<b>1.546.682</b>

**Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Sredstva</b>		
<b>Finansijska sredstva kojima se ne trguje - FVPL</b>		
Dužničke HoV	1.134	(500)
<b>Ukupno</b>	<b>1.134</b>	<b>(500)</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Od obveznica koje se vrednuju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018 samo jedna obveznica RS raspoređene je u nivo FV 3 (ISIN RSMFRSD37179. nominalni iznos EUR 2.000.000). Kotacije na Reutersu su u periodu posmatranja ažurirane ređe od mesečno, što je opredelilo da obveznica bude klasifikovana u nivo 3.

Za obveznicu kojoj je dodeljen nivo FV 3, analiza osetljivosti na fer vrednost obveznice daje sledeće rezultate:  
 MtM positive EUR 16.600 (credit spread promenjen za -75bps)  
 MtM negative EUR -22.133 (credit spread promenjen za +100bps)

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a EBRD obveznica je vrednovana preko krive prinosa, diskontovanjem novčanih tokova, i dodeljen joj je nivo 2.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

FINANSIJSKA IMOVINA	U RSD hiljada			
	Na dan 31.12.2018.		Na dan 31.12.2017.	
	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	10.828.561	10.828.561	8.284.452	8.284.452
Kreditni i potraživanja od banaka	1.700.361	1.702.612	2.210.553	2.210.681
Kreditni i potraživanja od komitenata	138.393.437	144.777.479	104.140.053	113.300.220
Građevinski objekti	787.592	787.592	474.059	474.059
Stalna sredstva namenjena prodaji	11.902	23.886	11.902	23.886
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>				
Depoziti banaka	59.322.207	60.987.717	45.570.431	47.579.668
Depoziti komitenata	113.210.214	113.915.305	91.982.128	92.617.344

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih sredstava. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2018. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**37. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE**

**(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga**

Banka ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Banka koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Do 1 godine	24.209	30.133
Od 1 do 5 godina	28.714	53.257
	<b>52.923</b>	<b>83.390</b>

**(b) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka je imala 593 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.466.684 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2017. godine: 1.598.141 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi 110.498 hiljada dinara (31. decembra 2017. godine: 171.318 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2018. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od 227.421 hiljada dinara (175.183 hiljada dinara na dan 31 decembra 2017. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

**(c) Poreski rizici**

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

**38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA**

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2018. godine u ukupnom iznosu od RSD 153.421.848 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 128.204.502 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 573 hiljada i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

**39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE****za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**a) Struktura poslovnih segmenata**

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

## Erste bank a.d. Novi Sad - Poslovni segmenti

Stanovništvo

Mala i srednja  
preduzećaKomerrijalno  
finansiranje  
nekretninaVeliki korporativni  
klijenti

Finansijska tržišta

Ostalo

**b) Definicije poslovnih segmenata****Stanovništvo (Retail)**

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

**Mala i srednja preduzeća (SME)**

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

**Komerrijalno projektno finansiranje (CRE)**

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

**Veliki korporativni klijenti (LC)**

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

**Segment Tržišta (GM)**

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svodenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

**Ostalo**

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)**

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komerijalno projektno		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017
<b>u 000 RSD</b>														
<b>B. Bilans uspeha</b>														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.279.315	1.317.847	499.011	496.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(20.777)	(233.338)	6.509.527	6.204.973
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(2)	2.323	6.851	13.256
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.357	1.068.915	380.423	319.832	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(178.502)	1.603.966	1.386.154
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	41.756	39.833	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	606.812	513.692
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)	-
Opšti administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(732.015)	(668.020)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	1.131	(65.647)	(5.735.744)	(5.357.815)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294	-
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.724	-	7.724	-
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	-	4.563	-	42.533	-	-	-	-	-	-	-	11.541	-	58.636
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(1.666)	-	1	-	(0)	-	(0,2)	-	-	-	(7.501)	-	(9.167)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(234.218)	-	137.986	-	66.856	-	203.537,0	-	(0,0)	-	(43.787)	-	130.374
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	16.572	-	(155.586)	-	(65.884)	-	322.533	-	-	90.464	-	-	208.099	-
Ostali operativni rezultat	7.078	31.641	33.408	(55.789)	-	(5.300)	18.175	4.375	(3.936)	(2.628)	(129.324)	(76.431)	(74.599)	(104.132)
<b>Dobit pre poreza od redovnog poslovanja</b>	<b>1.193.224</b>	<b>769.812</b>	<b>850.244</b>	<b>1.136.710</b>	<b>336.424</b>	<b>475.839</b>	<b>550.528</b>	<b>581.042</b>	<b>429.572</b>	<b>365.930</b>	<b>(226.749)</b>	<b>(493.114)</b>	<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(81.757)	(24.968)	(35.337)	(28.757)	(20.771)	(37.086)	(26.317)	12.375	15.567	(214.453)	(203.980)
<b>Dobitak/gubitak za tekuću godinu</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>803.648</b>	<b>1.054.953</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>291.126</b>	<b>392.486</b>	<b>339.613</b>	<b>(214.374)</b>	<b>(477.546)</b>	<b>2.918.790</b>	<b>2.632.243</b>
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisajući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	-	(0)	-
<b>Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>803.648</b>	<b>1.054.953</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>291.126</b>	<b>392.486</b>	<b>339.613</b>	<b>(214.374)</b>	<b>(477.546)</b>	<b>2.918.790</b>	<b>2.632.243</b>
<b>A. Bilans stanja</b>														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	69.625.501	51.906.453	38.264.274	30.914.765	15.126.331	12.872.863	18.561.289	11.876.823	10.434.674	11.852.407	50.919.944	42.497.693	202.932.013	161.921.005
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.364.359	19.928.967	22.241.715	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.705.221	2.724.198	61.806.452	37.645.576	179.867.741	141.816.606
Kapital	5.560.807	3.596.939	4.351.321	2.881.355	1.638.707	1.067.849	1.675.091	1.514.604	855.858	1.461.990	8.982.488	9.581.661	23.064.272	20.104.398
<b>C. Ključni pokazatelji/parametri</b>														
Racio troškova i prihoda	79%	81%	43%	40%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	1%	21%	66%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	101%	87%	190%	170%	167%	137%	96%	96%	0%	0%	7%	14%	113%	110%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	37%	19%	41%	31%	19%	46%	23%	-2%	-5%	13%	13%



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****40. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE**

	<b>na dan 31. decembra 2018</b>	<b>na dan 31. decembra 2017</b>
Gotovina	3.239.312	2.798.893
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Devizni računi kod inostranih banaka	491.198	1.150.593
<b>Stanje na dan</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

**41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA**

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 31.12.2018. godine.

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**  
**42. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	<b>U RSD</b>	
	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
EUR	118,1946	118,4727
USD	103,3893	99,1155
CHF	104,9779	101,2847

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

---

Stevan Čomić  
Direktor Sektora  
računovodstva i kontrolinga

---

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

---

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**Korišćene skraćenice:**

<b>AC</b>	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
<b>AFS</b>	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
<b>ALCO</b>	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
<b>ALM</b>	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
<b>AML</b>	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
<b>bps</b>	(eng. Basis points) – Procentni poen
<b>CCF</b>	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
<b>CR01</b>	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spređa za jedan bazni poen
<b>CRR</b>	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
<b>CVA</b>	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
<b>DTA</b>	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
<b>DVA</b>	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
<b>EAD</b>	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
<b>EBA</b>	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
<b>EIR</b>	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
<b>EVE</b>	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
<b>FVOCI</b>	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
<b>FVPL</b>	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
<b>FV</b>	(eng. Fair value) - Fer vrednost
<b>FX</b>	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
<b>GCA</b>	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
<b>HFT</b>	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
<b>HOV</b>	Hartije od vrednosti
<b>HTM</b>	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
<b>ICAAP</b>	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
<b>IRB</b>	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
<b>LGD</b>	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
<b>LTV pokazatelj</b>	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
<b>MRS</b>	Međunarodni računovodstveni standardi
<b>MSFI</b>	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
<b>MVoE</b>	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
<b>NBS</b>	Narodna banka Srbije
<b>NPL</b>	Nenaplativa potraživanja
<b>NSFR</b>	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
<b>OAK</b>	Odluka o adekvatnosti kapitala
<b>OCI</b>	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
<b>OTC derivati</b>	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati (eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
<b>PD</b>	

---

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

<b>POCI</b>	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
<b>PPLA</b>	Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom
<b>PVBP</b>	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
<b>RCC</b>	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
<b>REPO</b>	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
<b>RSD</b>	Dinar Republike Srbije
<b>SICR</b>	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
<b>SME</b>	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
<b>SPA</b>	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
<b>SPPI</b>	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
<b>SREP</b>	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
<b>VaR</b>	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI  
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.**

**KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**  
 (u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.542.507	7.740.108
Rashodi od kamata	4	(1.671.512)	(1.386.166)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>
Prihodi od naknada i provizija	5	2.552.589	2.294.654
Rashodi naknada i provizija	5	(947.422)	(787.891)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		<b>1.605.167</b>	<b>1.506.763</b>
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	113.756	186.712
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	71.924	94.592
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.199	2.067
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	421.095	213.998
Neto prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	-	41.310
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(163.131)	
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	15.095	-
Ostali poslovni prihodi	12	102.838	58.139
<b>UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD</b>		<b>9.038.938</b>	<b>8.457.523</b>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.179.915)	(2.006.206)
Troškovi amortizacije	14	(326.514)	(293.554)
Ostali prihodi	15	388.420	195.944
Ostali rashodi	16	(3.729.738)	(3.472.391)
<b>DOBITAK PRE OPOREZIVANJA</b>		<b>3.191.191</b>	<b>2.881.316</b>
Porez na dobitak	17	(264.750)	(166.319)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	37.637	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	-	(42.976)
<b>ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА</b>	32	<b>2.964.078</b>	<b>2.672.021</b>
Dobitak koji pripada matičnom entiteru		2.952.679	2.662.073
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		11.399	9.945

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

## KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
<b>DOBITAK</b>	32	<b>2.964.079</b>	<b>2.672.021</b>
<b>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Aktuarski dobici/(gubici)		5.821	11.360
Ostlo		-	(246)
Pozitivni/Negativni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		35.382	152.793
<b>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		78.449	
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat			(7.755)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(23.475)	(21.756)
<b>Ukupan ostali rezultat perioda</b>		<b>96.177</b>	<b>134.396</b>
<b>UKUPAN REZULTAT PERIODA</b>		<b>3.060.256</b>	<b>2.806.417</b>
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada matičnom entitetu		3.048.356	2.796.452
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		11.900	9.965

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

\_\_\_\_\_  
 Stevan Čomić  
 Direktor Sektora računovodstva i  
 kontrolinga

\_\_\_\_\_  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora

\_\_\_\_\_  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora

## KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE

(u RSD hiljada)

**AKTIVA**

	<u>Napomena</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	24.641.257	20.774.027
Potraživanja po osnovu privat	19	181.204	64.664
Hartije od vrednosti	20	35.153.894	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.492.872	2.198.970
Kredit i potraživanja od komitenata	22	146.346.487	110.472.729
Investicije u predužena društva i zajedničke poduhvate		118	118
Nematerijalna ulaganja	23	554.374	255.553
Nekretnine, postrojenja i oprema	23	1.072.688	1.078.617
Tekuća poreska sredstva	17	173.326	3.386
Odložena poreska sredstva	17	20.553	2.261
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	24	12.288	12.288
Ostala sredstva	25	1.245.658	1.154.111
<b>UKUPNO AKTIVA</b>		<b>210.894.719</b>	<b>168.264.569</b>

**PASIVA****OBAVEZE**

Obaveze po osnovu derivata	26	95.518	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	27	67.153.387	51.859.707
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	28	113.210.214	91.982.128
Subordinirane obaveze	29	4.566.337	1.354.523
Rezervisanja	30	677.194	766.609
Tekuće poreske obaveze	17	252.560	160.965
Odložene poreske obaveze	17	4.038	5.248
Ostale obaveze	31	1.085.574	1.030.505
<b>UKUPNO OBAVEZE</b>		<b>187.044.822</b>	<b>147.204.143</b>

**Kapital**

Akcijski kapital	32	10.164.475	10.164.475
Dobitak		3.057.163	2.732.926
Rezerve		10.550.345	8.098.170
Učešća bez prava kontrole		77.914	64.855
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<b>23.849.897</b>	<b>21.060.426</b>
<b>UKUPNO PASIVA</b>		<b>210.894.719</b>	<b>168.264.569</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

\_\_\_\_\_  
 Stevan Čomić  
 Direktor Sektora računovodstva i  
 kontrolinga

\_\_\_\_\_  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora

\_\_\_\_\_  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora



## KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

(u RSD hiljada)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacijske rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno	Manjinski interes	Ukupno
<b>Stanje na dan 1. januara 2017. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>5.652.233</b>	<b>283.968</b>	<b>2.098.442</b>	<b>18.199.118</b>	<b>54.892</b>	<b>18.254.009</b>
Ukupan poslovni rezultat perioda	-	-	-	134.378	-	134.378	19	134.397
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.662.074	2.662.074	9.945	2.672.019
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.098.441	-	(2.098.441)	-	-	-
Ostalo	-	-	-70.850	-	70.850	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.346</b>	<b>2.732.925</b>	<b>20.995.570</b>	<b>64.856</b>	<b>21.060.426</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.346</b>	<b>2.732.925</b>	<b>20.995.570</b>	<b>64.856</b>	<b>21.060.426</b>
Efekat primene MSFI 9	-	-	-	-	(271.620)	(271.620)	<b>1.266</b>	(270.354)
<b>Stanje na dan 1. januara 2018. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>7.679.824</b>	<b>418.346</b>	<b>2.461.305</b>	<b>20.723.950</b>	<b>66.122</b>	<b>20.790.072</b>
Ukupan poslovni rezultat perioda	-	-	-	95.354	-	95.354	393	95.747
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.952.679	2.952.679	11.399	2.964.078
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>10.040.000</b>	<b>124.475</b>	<b>10.036.645</b>	<b>513.700</b>	<b>3.057.163</b>	<b>23.771.983</b>	<b>77.914</b>	<b>23.849.897</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

\_\_\_\_\_  
 Stevan Čomić  
 Direktor Sektora računovodstva i  
 kontrolinga

\_\_\_\_\_  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora

\_\_\_\_\_  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**

	(u RSD hiljada)	
	2018.	2017.
<b>A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI</b>		
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>15.720.034</b>	<b>13.915.940</b>
Prilivi od kamata	8.413.348	7.684.432
Prilivi od naknada	2.560.046	2.311.849
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	4.706.550	3.919.410
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	40.090	249
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>14.468.691</b>	<b>12.620.539</b>
Odlivi po osnovu kamata	1.626.838	1.436.964
Odlivi po osnovu naknada	933.811	772.163
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.161.333	1.990.394
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	496.944	397.528
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	9.249.764	8.023.489
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	<b>1.251.343</b>	<b>1.295.401</b>
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	<b>21.592.973</b>	<b>7.435.595</b>
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	21.592.973	7.435.595
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	<b>44.601.520</b>	<b>17.132.466</b>
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	42.020.668	13.962.615
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.580.852	3.169.852
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	<b>21.757.203</b>	<b>8.401.470</b>
Plaćeni porez na dobit	334.290	-
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>22.091.494</b>	<b>8.401.470</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>744.770</b>	<b>308.029</b>
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	216.576	34.475
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	273.554
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	528.194	-
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>1.337.265</b>	<b>423.408</b>
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	264.244	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja i opreme	9.064	9.496
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	594.139	413.912
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	469.818	-
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>592.495</b>	<b>115.379</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>18.633.000</b>	<b>11.609.089</b>
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	3.211.814	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	15.421.186	10.649.504
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	959.585
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>541.107</b>	<b>1.986.848</b>
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	410.083
Odlivi po osnovu uzetih kredita	470.815	739.365
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	70.292	837.401
<b>Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>18.091.893</b>	<b>9.622.241</b>
<b>SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE</b>	<b>56.690.778</b>	<b>33.268.653</b>
<b>SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE</b>	<b>61.282.873</b>	<b>32.163.261</b>
<b>NETO POVEĆANJE GOTOVINE</b>	<b>-</b>	<b>1.105.392</b>
<b>NETO SMANJENJE GOTOVINE</b>	<b>4.592.095</b>	<b>-</b>
<b>GOTOVINA NA POČETKU GODINE</b>	<b>12.630.868</b>	<b>11.300.417</b>
<b>POZITIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.771.455</b>	<b>10.214.318</b>
<b>NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.348.916</b>	<b>9.989.258</b>
<b>GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI**

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Priloženi finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka je matično pravno lice Grupe i kao takva je u obavezi da u skladu sa zahtevom Zakona o bankama pripremi konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine. Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju i finansijske izveštaje Lizinga koji je 75% u vlasništvu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: [www.erstebank.rs](http://www.erstebank.rs)

S - Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2018. godine imalo 45 zaposlenih (31. decembar 2017. godine: 42 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2018. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017 i 38/2018).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka, kao matično pravno lice Grupe, je sastavila i prezentovala i poseban set pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupa je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja**

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2018. godine:

Počevši od 1. januara 2018. godine, Grupa primenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" koji je izdat od strane Odbora za standarde u julu 2014. Ovo je dovelo do promene u računovodstvenim politikama za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenja finansijskih sredstava. MSFI 9 je u značajnom meri proširio MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja" što je uticalo da su obelodanjivanja finansijskih instrumenata prilagođena novim zahtevima.

Iskorišćena je mogućnost izuzeća, kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama MSFI 9, koja dozvoljava da se ne koriguju uporedni iznosi za 2017. godinu, tj. prethodnu finansijsku godinu. Kao rezultat primene, kolone uporednog perioda u finansijskim izveštajima za 2018. godinu odražavaju strukturu korišćenu u finansijskim izveštajima za 2017. godinu.

Takođe, obelodanjivanja uporednog perioda u Napomenama se zasnivaju na originalnim zahtevima za klasifikaciju i merenje iz MRS 39 i MSFI 7 (pre konsekventnih izmena koje proizilaze iz MSFI 9). Zbog ove činjenice objavljene su i računovodstvene politike relevantne za finansijske instrumente u skladu sa MRS 39.

Finansijski efekat primene MSFI 9 je prikazan u tabelama koje slede.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata**

Tabela u nastavku prikazuje promene između kategorija merenja i knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema MRS 39 i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine kao i usaglašavanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava prema kategoriji merenja:

POZICIJA	MRS 39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat			
	Portfolio	Kategorije merenja				Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija		
						Očekivani kreditni gubici	Ostalo	Obavezno	Opciono
<b>AKTIVA</b>									
<b>Gotovina i sredstva kod centralne banke</b>	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	20.774.027	20.774.027	-	-	-	-
<b>Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju</b>	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	11.474.799	11.474.799	-	-	-	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV</b>	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	42.844	14.040	-	-	-	-
			HoV koje se vrednuju po FV kroz BU		28.804	-	-	28.804	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV</b>	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	12.445.749	12.445.755	6	-	-	-
<b>Finansijska sredstva koja se drže do dospeća</b>	HTM	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	8.284.452	8.283.322	1.130	-	-	-
<b>Potraživanja po osnova derivata</b>	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	64.665	64.665	-	-	-	-
<b>Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija</b>	Kredit i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2.198.970	2.198.576	394	-	-	-
<b>Kredit i potraživanja od komitenata</b>				110.472.729	110.192.456	280.273	-	-	-
<b>Ostala sredstva</b>	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	278.092	262.827	15.265	-	-	-
<b>PASIVA</b>									
<b>Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju</b>	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	44.458	-	-	-	-	-
<b>Obaveze po osnovu derivata</b>				-	44.458	-	-	-	
<b>Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci</b>	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	51.859.707	51.859.707	-	-	-	-
<b>Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima</b>				91.982.128	91.982.128	-	-	-	-
<b>Subordinirane obaveze</b>	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	1.354.523	1.354.523	-	-	-	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata (nastavak)**

- 1) Potraživanja po osnovu derivata su izdvojena kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju.
  - 2) Pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i Finansijska sredstva koja se drže do dospeća po MRS 39 Bilansu stanja čine novu poziciju Hartije od vrednosti po Bilansu stanja MSFI 9.
  - 3) Deo pozicije Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po MRS 39 koji se odnosi na vlasničke HoV, po MSFI 9 su reklasifikovane u kategoriju HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 28.804 hiljada RSD.
  - 4) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI standarda u iznosu od 6 hiljada RSD.
  - 5) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
  - 6) U pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 394 hiljada RSD odnosno 280.273 hiljada RSD.
  - 7) U poziciji Ostala sredstva postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
  - 8) Obaveze po osnovu derivata su izdvojene kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju.
  - 9) U poziciji Rezervisanja postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.
-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Tabela prikazuje usaglašavanje iznosa ispravke vrednosti na dan 31. decembar 2017. godine prema MRS 39 modelu obezvređenja zbog nastalog gubitka i na dan 1. januara 2018. godine prema MSFI 9 modelu obezvređenja zbog očekivanog kreditnog gubitka.

**Usklađivanje ispravki vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema kategorijama merenja:**

POZICIJA	Kategorija merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
					Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV			6	68.319	6	68.319
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.418	46.548	1.130	-
Potraživanja po osnova derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	13.595	12.140	(1.455)	-
Kredit i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	4.258.281	3.548.303	(709.978)	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	46.522	61.787	15.265	-
<b>PASIVA</b>						
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	326.072	333.325	7.253	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Kolona Reklasifikacija se odnosi na promene u ispravkama vrednosti usled promene obuhvata obračuna ispravki vrednosti između MSFI 9 i MRS39 standarda.

Kolona Ponovno vrednovanje se odnosi na promene stanja ispravki vrednosti dok je obuhvat za obračun isti kao i po MRS 39 za bilansne ispravke vrednosti odnosno MRS 37 za vanbilansne ispravke vrednosti.

- 1) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD. Efekat se odnosi na ukidanje ispravke vrednosti. Takođe, efekat na ovoj poziciji usled reklasifikacije iznosi 68.319 hiljada RSD. Ovo povećanje ispravke vrednosti je nastalo zbog novopriznatih ispravki vrednosti po osnovu hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.
- 2) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća je prikazan efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 3) Pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.455 hiljada RSD odnosno 709.978 hiljada RSD, od toga 259.549 hiljada RSD je pozitivan efekat primene modela očekivanih gubitaka dok 969.527 hiljada RSD je smanjenje na ispravkama vrednosti zbog usklađivanja knjigovodstvene vrednosti za kategoriju POCI.
- 4) U poziciji Ostala sredstva prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 5) U poziciji vanbilansna rezervisanja prikazan je efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

**Uticaj na odložene poreze po prelasku na MSFI 9**

POZICIJA	MRS 39 završno stanje 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat na zadržanu dobit +/-	Efekat na OCI +/-
Promene na odloženim poreskim sredstvima	2.261	2.261	-	-
Promene na odloženim poreskim obavezama	5.248	5.248	9.378	(9.378)

**Stanje na Odloženim poreskim obavezama je nepromenjeno posle primene MSFI 9 standarda, međutim primenom standarda dolazi do prelivanja efekta poreza između zadržane dobiti i OCI.**

Krajem 2018. godine, Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreskim obveznicima je omogućeno da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI i MSFI za MSP, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.

Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Grupa je po ovom osnovu na dan 31. decembar 2018. umanjila osnovicu za obračun tekućeg poreza na dobit u iznosu od RSD 8.263.620 hiljada i priznala odložena poreska sredstva u iznosu od RSD 33.054.480 hiljada.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija, naknadno merenje i stavke bilansa stanja finansijskih instrumenata prema MRS 39**

Grupa je, prema standardu MRS 39, klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju.

**Gotovina i gotovinski ekvivalenti u komparativnom period**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupe i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha u komparativnom period**

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti. Grupa takođe ima derivative koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije. Svi dobitci i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha. Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

**Finansijska sredstva koja se drže do dospeća u komparativnom period**

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Grupa ima pozitivnu nameru i sposobnosti da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta. Grupavrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmata. Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

**Kredit i potraživanja od banaka i komitenata u komparativnom period**

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

(a) sredstva koja entitet namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;

(b) ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživa za prodaju ili

(c) ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija vrednosti se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha. Krediti u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u komparativnom periodu**

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata se reklasifikuju na bilans uspeha. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi. Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Grupa na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjeno za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha.

**Odnosi između stavki bilansa stanja, metoda merenja i kategorija finansijskih instrumenata u komparativnom periodu**

POZICIJA	Metoda merenja			Kategorija finansijskog instrumenta
	Fer vrednost	Amortizovani trošak	Ostalo	
Gotovina i sredstva kod centralne banke		x		Kredit i potraživanja
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	x			Sredstva namenjena trgovanju
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		x		HTM
Potraživanja po osnovu derivata	x			Sredstva namenjena trgovanju
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		x		Kredit i potraživanja
Kredit i potraživanja od komitenata				
Ostala sredstva		x		Amortizovana vrednost

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primenjuje na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda se, takođe, primenjuju i na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Grupe (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda se primenjuju počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije“, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Grupu koja primenjuje MSFI 15 potpuno retrospektivno. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispunji, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

• **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugovorenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

• **MSFI 16: Lizing**

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Grupa će koristiti linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca. Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Grupa koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Grupa mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

**MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Grupa će preći na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve prijave. Imovina sa pravom korišćenja biće priznata u iznosu jednakom obavezi lizinga (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Grupa ne očekuje bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti MSFI 16. Grupa neće primeniti MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Grupa će koristiti izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja će biti priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji će biti priznati pod 01.01.2019. godine, prema proceni Banke, iznosiće približno RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu će se povećati i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

• **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvencija, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavlja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Grupe.

• **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Grupa trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

• **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

• **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja),
- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

**2.2 Osnove za konsolidaciju**

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglase s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

**2.3 Poslovna spajanja**

Banka na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je 3.092.233 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 60.455 hiljada dinara dok je gubitak iznosio 113.284 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2018. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi 8.564.439 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 67.500 hiljada dinara dok dobitak iznosi 242.154 hiljada dinara.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
  - Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovede radi usklađivanja računovodstvenih politika;
  - Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
  - Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog“ kapitala prikazana je u kapitalu;
  - Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
  - Usporedni podaci se ne prepravljaju.
-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.4. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i druge kamatonosne finansijske instrumente, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

**Unwinding** kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

**2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Grupa ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

**/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.**

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

**/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla**

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

**2.6. Preračunavanje stranih valuta**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata**

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

**2.8 Finansijski instrumenti**

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

**2.8.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**

**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

**Amortizovana vrednost** je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

**Efektivna kamatna stopa** je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

**b) Fer vrednost**

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.2. Početno priznavanje i vrednovanje**

**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnjanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

**b) Početno vrednovanje**

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

***Dobici na prvi dan***

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Grupa odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi ne tržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

**2.8.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje**

Rukovodstvo Grupe vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- a) Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grupa je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

**2.8.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti**

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI. Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

uspeha". U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)**

**2.8.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovoroneog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije "Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „neto prohod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.8.3.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju Grupe to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Grupa u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja. Grupa nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.8.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9**

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima ( krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti ) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.4. Obezvredjenje finansijskih instrumenata po MSFI 9 (nastavak)**

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

**2.8.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza**

**Finansijska sredstva** prestaju da se priznaju kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

**Finansijske obaveze** prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

**2.8.6. Reprogramirani krediti**

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontrolise reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**2.8.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze**

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

**Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata**

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

**Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava**

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Grupa nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

**Ostale obaveze**

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

**2.9. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza**

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.10. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupee i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**2.11. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)**

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

**2.12. Investicije u zavisna društva**

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Grupa ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Grupa izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Grupa na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Grupe.

**2.13. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Grupa poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.15. Obezvredenje nefinansijske imovine**

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupa e analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvredeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja. Ukoliko je nadoknativni iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvredjenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.16. Lizing**

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

**(a) Finansijski lizing – Grupa kao zakupac**

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Grupu prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Grupa do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

**(b) Operativni lizing – Grupa kao zakupac**

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

**2.17. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Grupa ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.18. Naknade zaposlenima**

**(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

**(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade**

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Grupi u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Grupi. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Grupi ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

**(c) Kratkoročna, plaćena odsustva**

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

**(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih**

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank, AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.19. Finansijske garancije**

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaoca garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

**2.20. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Grupa preuzima imovinu ( kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupi i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji ( MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Grupe koju koristi Grupa evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenog za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplative iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplative iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti. Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.20. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

**2.21. Porezi i doprinosi**

**(a) Porez na dobit**

*Tekući porezi*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

*Odloženi porezi*

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.21. Porezi i doprinosi (nastavak)**

**(a) Porez na dobit (nastavak)**

*Odloženi porezi (nastavak)*

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

**(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.22. Praćenje poslova po segmentima poslovanja**

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**2.23. Poslovi u ime i za račun trećih lica**

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Grupa upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Grupe. Grupa po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA**

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

**(a) SPPI procena**

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate ( SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha ( FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ( FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenju kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova za koju Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi „starih“ stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i pdatuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Grupa je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene „stare stope“ kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Procena poslovnog modela**

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajuć. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti isl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Grupina je procena da svi krediti Grupe zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

**(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne procene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu procenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 35.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 35.4 (sensitivity limiti) i 35.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
- Banke	146.002	142.972
- Javna preduzeća	146.172	125.565
- Druga preduzeća	2.490.194	2.361.768
- Preduzetnici	113.117	73.669
- Javni sektor	1.659.424	1.591.203
- Stanovništvo	3.941.956	3.364.614
- Strana lica	21.897	35.131
- Poljoprivrednici	15.046	19.968
- Drugi komitenti	8.699	25.218
<b>Ukupno</b>	<b>8.542.507</b>	<b>7.740.108</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
- Banke	413.503	369.320
- Javna preduzeća	14.274	29.432
- Druga preduzeća	166.803	74.380
- Preduzetnici	2.652	1.880
- Javni sektor	210.194	162.678
- Stanovništvo	118.940	131.341
- Strana lica	541.449	390.589
- Drugi komitenti	203.697	226.546
<b>Ukupno</b>	<b>1.671.512</b>	<b>1.386.166</b>
<b>Neto dobitak po osnovu kamata</b>	<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina kod centralnih banaka	116.021	116.253
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	791.791	-
HOV koje se drže do dospeća	-	742.723
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	578.540	-
HOV raspoložive za prodaju	-	484.189
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	264.338	-
HOV kojima se trguje	-	289.977
Plasmani i avansi klijentima	5.922.295	5.293.316
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	310.518	24.260
Kamatonosni svop	-	26.952
Drugi prihodi od kamata	559.003	762.438
<b>Ukupno</b>	<b>8.542.507</b>	<b>7.740.108</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
Subordinirane obaveze	82.512	59.197
Depoziti banaka	566.741	320.003
Depoziti klijenata	855.699	739.197
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	103.989	-
HOV koje se drže do dospeća	-	96.613
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	31.629	-
HOV raspoložive za prodaju	-	40.089
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	30.889	-
Kamatonosni svop	-	20.805
Ostale obaveze za kamate	54	110.262
<b>Ukupno</b>	<b>1.671.512</b>	<b>1.386.166</b>
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>	<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.426.915	1.293.211
Kreditni poslovi	7.351	3.805
Depozitni poslovi	814.101	720.980
Poslovi sa platnim karticama	52.569	51.436
Garancijski i drugi poslovi jemstva	148.661	135.558
Ostale naknade i provizije	102.992	89.664
<b>Ukupno</b>	<b>2.552.589</b>	<b>2.294.654</b>
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Depozitni poslovi	2	-
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	571.134	501.746
Ostale naknade i provizije	376.286	286.145
<b>Ukupno</b>	<b>947.422</b>	<b>787.891</b>
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>	<b>1.605.167</b>	<b>1.506.763</b>

**6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	455.935	491.972
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	166.820	161.649
<b>Ukupno</b>	<b>622.755</b>	<b>653.621</b>
<b>Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	397.083	327.502
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	105.120	139.407
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	6.796	-
<b>Ukupno</b>	<b>508.999</b>	<b>466.909</b>
<b>Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata</b>	<b>113.756</b>	<b>186.712</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	71.685	95.519
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	7.724	-
<b>Ukupno</b>	<b>79.409</b>	<b>95.519</b>
<b>Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	7.485	927
<b>Ukupno</b>	<b>7.485</b>	<b>927</b>
<b>Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti</b>	<b>71.924</b>	<b>94.592</b>

**8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.677	2.715
<b>Ukupno</b>	<b>1.677</b>	<b>2.715</b>
<b>Rashodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	478	648
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>478</b>	<b>648</b>
<b>Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<b>1.199</b>	<b>2.067</b>

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

**9. NETO EFEKTI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Pozitivne kursne razlike	5.782.598	9.572.591
Negativne kursne razlike	(5.266.013)	(6.159.269)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	1.009.569	973.216
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.105.059)	(4.172.540)
<b>Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule</b>	<b>421.095</b>	<b>213.998</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.450.356	7.475.707
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	64.753	-
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	684.607	2.430.790
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.050	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.201.766</b>	<b>9.906.497</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.676.614	7.379.374
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	14.133	-
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	591.889	2.485.813
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	82.261	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.364.897</b>	<b>9.865.187</b>
<b>Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>	<b>(163.131)</b>	<b>41.310</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU**  
**PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- potraživanja po osnovu derivata (Napomena 19)		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	(5.582)	(45.438)
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	(3.827)	(6.539)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(3.170.906)	(2.455.390)
- ostala sredstva (Napomena 25)	(58.772)	(80.695)
	<b>(3.239.087)</b>	<b>(2.588.062)</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	(149.162)	(2.485.813)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>(3.388.249)</b>	<b>(5.073.875)</b>
<b>Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- potraživanja po osnovu derivata (Napomena 19)		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	38.225	924
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	5.664	5.853
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.964.938	2.647.829
- ostala sredstva (Napomena 25)	36.716	28.428
	<b>3.045.543</b>	<b>2.683.034</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	241.881	2.430.790
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>3.287.424</b>	<b>5.113.824</b>
<b>Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja</b>	<b>(100.825)</b>	<b>39.949</b>

**11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Dobitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	14.824	-
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	294	-
<b>Ukupno:</b>	<b>15.118</b>	<b>-</b>
<b>Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	23	-
<b>Ukupno:</b>	<b>23</b>	<b>-</b>
<b>Neto dobiti od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>	<b>15.095</b>	<b>-</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od konsultantskih usluga	18.656	20.049
Prihodi od zakupnina	6.851	13.256
Prihodi od IT usluga	9.674	7.432
Ostali prihodi	67.289	17.153
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	368	249
<b>Ukupno</b>	<b>102.838</b>	<b>58.139</b>

**13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.370.409	1.253.054
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	516.154	475.594
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	220.493	212.718
Ostali lični rashodi	50.211	43.435
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 30)	22.648	21.405
<b>Ukupno</b>	<b>2.179.915</b>	<b>2.006.206</b>

**14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (napomena 23)	205.930	166.309
– nematerijalnih ulaganja (napomena 23)	120.584	127.245
<b>Ukupno</b>	<b>326.514</b>	<b>293.554</b>

**15. OSTALI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	320.755	89.395
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	11.363	2.736
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	4.948	1.279
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	14.610	68.844
Ostali prihodi	36.744	33.689
<b>Ukupno</b>	<b>388.420</b>	<b>195.944</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**16. OSTALI RASHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Profesionalne usluge	1.226.497	1.189.064
Donacije i sponzorstva	36.643	29.520
Reklama i propaganda	256.810	264.649
PTT i telekomunikacione usluge	64.000	57.243
Premije osiguranja	505.220	426.394
Troškovi zakupa	333.267	348.136
Troškovi materijala	110.788	132.700
Troškovi poreza i doprinosa	121.985	111.006
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	404.334	379.977
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.242	9.077
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	302.281	285.092
Dnevnice i putni troškovi	103.530	76.588
Obuke i savetovanja	25.094	47.323
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	71.300	20.209
Ostalo	164.746	95.413
<b>Ukupno</b>	<b>3.729.738</b>	<b>3.472.391</b>

**17. POREZ NA DOBITAK****a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Tekući porez na dobit	(264.750)	(166.319)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	37.637	39
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	(43.015)
<b>Ukupno</b>	<b>(227.113)</b>	<b>(209.295)</b>

**(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobit pre oporezivanja</b>	<b>3.191.191</b>	<b>2.881.317</b>
<b>Porez na dobit po stopi od 15%</b>	<b>478.679</b>	<b>432.198</b>
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	37.718	48.914
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	(30.821)
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(244.465)	(241.841)
Poreski efekat prve primene IFRS 9	(41.313)	-
Ostalo	(3.506)	846
<b>Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha</b>	<b>227.113</b>	<b>209.296</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**Efektivna poreska stopa** **7,12%** **7,26%**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**
**(c) Komponente odloženog poreza**

	<b>iznos privremene razlike</b>	<b>31.12.2018. U RSD hiljada iznos odloženog poreza</b>
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	94.198	14.130
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(562.273)	(84.341)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	(4.086)	(613)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	244.714	36.707
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	487	73
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja državne HoV- odložene poreske obaveze	-	-
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>137.017</b>	<b>20.553</b>
	<b>iznos privremene razlike</b>	<b>31.12.2017. iznos odloženog poreza</b>
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.741	8.061
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	-	-
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	1.292	194
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	122.805	18.421
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	89.374	13.406

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**Stanje na dan 31. decembra**
**(6.047)****(907)**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**
**d) Promene na odloženim porezima**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	(2.987)	61.745
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	37.636	(42.976)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(14.096)	(21.756)
<b>Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra</b>	<b>20.553</b>	<b>(2.987)</b>

Kreiranje odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 20.553 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 2.987 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 37.636 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 14.096 hiljada.

U toku 2018. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.964.079 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

**18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Žiro račun	4.730.799	8.681.382
Gotovina u blagajni	2.159.642	1.610.883
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	243	-
	<b>11.890.684</b>	<b>10.292.265</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Gotovina u blagajni	1.079.670	1.188.011
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	11.670.903	9.293.751
	<b>12.750.573</b>	<b>10.481.762</b>
Zlato i ostali plemeniti metali	-	-
<b>Bruto potraživanja</b>	<b>24.641.257</b>	<b>20.774.027</b>

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je RSD 8.898.034 hiljada.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je EUR 98.743 hiljada.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

**19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	10.160	5.947
	<b>10.160</b>	<b>5.947</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	171.044	58.717
	<b>171.044</b>	<b>58.717</b>
<b>Ukupno finansijska sredstva</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>

---



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**20. HARTIJE OD VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<b>Dužničke hartije od vrednosti</b>		
- obveznice (AC)	9.972.528	-
- obveznice (HTM)	-	7.861.382
- obveznice (FVTPL)	4.062.753	-
- obveznice (HFT)	-	4.624.199
- obveznice (FVTOCI)	9.004.931	-
- obveznice (AFS)	-	5.483.553
<b>Vlasničke hartije od vrednosti</b>		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	28.748	-
- učešća u kapitalu (AFS)	-	28.804
	<b>23.068.960</b>	<b>17.997.938</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<b>Dužničke hartije od vrednosti</b>		
- obveznice (AC)	856.033	-
- obveznice (HTM)	-	468.487
- obveznice (FVTPL)	5.837.167	-
- državni zapisi (FVTPL)	129.811	-
- obveznice (HFT)	-	6.850.601
- obveznice (FVTOCI)	5.049.334	-
- državni zapisi (FVTOCI)	159.225	-
- državni zapisi (AFS)	-	6.805.546
<b>Vlasničke hartije od vrednosti</b>		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	67.261	-
- ostale HOV raspoložive za prodaju (AFS)	-	170.697
	<b>12.098.831</b>	<b>14.295.331</b>
<b>Ukupno hartije od vrednosti</b>	<b>35.167.791</b>	<b>32.293.269</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(13.897)	(45.424)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>35.153.894</b>	<b>32.247.845</b>

Osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju, sve hartije od vrednosti prikazane u gornjoj tabeli su tokom cele godine bile raspoređene u nivo obezvređenja 1.

Od svih navedenih hartija od vrednosti, obveznice i Visa akcije u stranoj valuti se kotiraju na berzi.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>					
	<b>Stanje na dan 1. januara 2018.</b>	<b>Povećanje usled priznavanja i sticanja</b>	<b>Smanjenje usled prestanka priznavanja</b>	<b>Smanjenje usled promene kreditnog rizika</b>	<b>Kursne razlike</b>	<b>Stanje na kraju perioda</b>
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>						
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>
Javni sektor	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
<b>UKUPNO</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA**

	31. decembra 2018.			31. decembra 2017.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
Dati krediti	-	311	<b>311</b>	-	7.104	<b>7.104</b>
Dati depoziti	700.243	-	<b>700.243</b>	-	-	<b>-</b>
	<b>700.243</b>	<b>311</b>	<b>700.554</b>	<b>-</b>	<b>7.104</b>	<b>7.104</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
Devizni računi	491.306	-	<b>491.306</b>	1.151.048	-	1.151.048
Dati krediti		44.083	<b>44.083</b>	2.690	322.234	324.924
Dati depoziti	4.728	-	<b>4.728</b>	709.981	-	709.981
Ostali plasmani	255.130	-	<b>255.130</b>	18.600	-	18.600
	<b>751.164</b>	<b>44.083</b>	<b>795.247</b>	<b>1.882.319</b>	<b>322.234</b>	<b>2.204.553</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>1.451.407</b>	<b>44.394</b>	<b>1.495.801</b>	<b>1.882.319</b>	<b>329.338</b>	<b>2.211.657</b>
Minus: Ispravka vrednosti			(2.929)			(12.687)
			<b>(2.929)</b>			<b>(12.687)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>1.492.872</b>			<b>2.198.970</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**
**a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
<b>U dinarima</b>										
Banke u zemlji	700.306	-	-	-	<b>700.306</b>	(2.417)	-	-	-	<b>(2.417)</b>
Društva za osiguranje	95	151	-	-	<b>246</b>	(1)	(2)	-	-	<b>(3)</b>
Finansijski lizing	65	-	-	-	<b>65</b>	(1)	-	-	-	<b>(1)</b>
Strane banke	(63)	-	-	-	<b>(63)</b>	-	-	-	-	<b>-</b>
	<b>700.403</b>	<b>151</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>700.554</b>	<b>(2.419)</b>	<b>(2)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(2.421)</b>
<b>U stranoj valuti</b>										
Finansijski lizing	44.083	-	-	-	<b>44.083</b>	(254)	-	-	-	<b>(254)</b>
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	25.340	-	-	-	<b>25.340</b>	(33)	-	-	-	<b>(33)</b>
Strane banke	725.824	-	-	-	<b>725.824</b>	(221)	-	-	-	<b>(221)</b>
	<b>795.247</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>795.247</b>	<b>(508)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(508)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.495.650</b>	<b>151</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.495.801</b>	<b>(2.927)</b>	<b>(2)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(2.929)</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**
**b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja**

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost						POCI	
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted iz Defaulted
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3		
Društva za osiguranje	-	87	-	-	-	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>-</b>	<b>87</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

**c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvđenog roka dospeća	517.129	1.173.568
Do 30 dana	700.021	693.977
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	234.257	13.961
Preko 1 godine	44.394	330.151
	<b>1.495.801</b>	<b>2.211.657</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	U RSD hiljada							
	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>								
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>11.619</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>1.394</b>	<b>2.958</b>	<b>(746)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.927</b>
Banke u zemlji	2.315	2.117	2.020	135	54	(75)	(1)	2.417
Društva za osiguranje	-	-	-	1	4	-	4	1
Finansijski lizing	1.139	200	111	61	1.033	2	(3)	255
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	7.615	-	558	1	901	(10)	(6.114)	33
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	278	-	2	618	230	(664)	-	-
Strane banke	272	117	2	578	736	1	(9)	221
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>205</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>14</b>	<b>(189)</b>	<b>-</b>	<b>2</b>
Društva za osiguranje	8	-	-	-	6	-	-	2
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	197	-	-	-	8	(189)	-	-
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	<b>316</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(316)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	316	-	-	-	-	(316)	-	-
<b>UKUPNO</b>	<b>12.140</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>1.394</b>	<b>2.972</b>	<b>(1.251)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.929</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA**

U RSD hiljada

	<b>31.12.2018.</b>			<b>31.12.2017.</b>		
	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>
<b>U dinarima</b>						
Dati krediti	2.464.469	30.505.580	<b>32.970.049</b>	2.234.464	23.109.007	<b>25.343.471</b>
Ostali plasmani	3.448.762	5.607.961	<b>9.056.723</b>	2.930.008	4.409.144	<b>7.339.152</b>
Razgraničena potraživanja za kamatu	(252.877)	(273.991)	<b>(526.868)</b>	(228.546)	(270.973)	<b>(499.519)</b>
	<b>5.560.354</b>	<b>35.839.550</b>	<b>41.499.904</b>	<b>4.935.926</b>	<b>27.247.178</b>	<b>32.183.104</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
Dati krediti	10.320.621	97.479.604	<b>107.800.225</b>	8.345.517	73.729.282	<b>82.074.799</b>
Dati depoziti	89.432	-	<b>89.432</b>	85.735	-	<b>85.735</b>
Ostali plasmani	409.529		<b>409.529</b>	339.585	48.454	<b>388.039</b>
	<b>10.819.582</b>	<b>97.479.604</b>	<b>108.299.186</b>	<b>8.770.837</b>	<b>73.777.736</b>	<b>82.548.573</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>16.732.813</b>	<b>133.593.145</b>	<b>149.799.090</b>	<b>13.706.763</b>	<b>101.024.914</b>	<b>114.731.677</b>
Minus: Ispravka vrednosti						
- Pojedinačno procenjena			(1.232.329)			(2.068.517)
- Kolektivno procenjena			(2.220.274)			(2.190.431)
			<b>(3.452.603)</b>			<b>(4.258.948)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>146.346.487</b>			<b>110.472.729</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**
**a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti					U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	
	<b>U dinarima</b>										
Javna preduzeća	804.541	3.761	8.552	-	<b>816.855</b>	(6.107)	(338)	(8.552)	-	<b>(14.997)</b>	
Druga preduzeća	9.159.199	553.885	165.550	-	<b>9.878.634</b>	(110.039)	(19.403)	(152.035)	-	<b>(281.477)</b>	
Preduzetnici	1.149.553	52.917	23.762	-	<b>1.226.232</b>	(8.137)	(4.339)	(15.787)	-	<b>(28.264)</b>	
Javni sektor	811.349	(47)	-	-	<b>811.302</b>	(814)	-	-	-	<b>(814)</b>	
Stanovništvo	26.590.305	1.239.503	662.321	34.692	<b>28.526.822</b>	(220.691)	(205.888)	(494.317)	(1.397)	<b>(922.293)</b>	
Strana lica	5.185	24	20	-	<b>5.229</b>	(94)	(1)	(18)	-	<b>(113)</b>	
Poljoprivrednici	60.080	7.386	1.691	-	<b>69.157</b>	(1.988)	(842)	(1.645)	-	<b>(4.475)</b>	
Drugi komitenti	80.487	1.348	83.838	-	<b>165.673</b>	(1.324)	(12)	(77.410)	-	<b>(78.746)</b>	
	<b>38.660.699</b>	<b>1.858.777</b>	<b>945.735</b>	<b>34.692</b>	<b>41.499.904</b>	<b>(349.196)</b>	<b>(230.822)</b>	<b>(749.764)</b>	<b>(1.397)</b>	<b>(1.331.179)</b>	
<b>U stranoj valuti</b>											
Javna preduzeća	2.538.804	136.041	-	-	<b>2.674.845</b>	(11.719)	(74.955)	-	-	<b>(86.674)</b>	
Druga preduzetnici	64.045.289	2.219.388	503.095	141.674	<b>66.909.446</b>	(464.529)	(307.841)	(369.736)	(101.871)	<b>(1.243.977)</b>	
Preduzetnici	843.443	43.661	3.605	99	<b>890.808</b>	(6.290)	(1.773)	(2.241)	-	<b>(10.304)</b>	
Javni sektor	1.669.280	26.928	-	-	<b>1.696.208</b>	(11.487)	(357)	-	-	<b>(11.844)</b>	
Stanovništvo	33.273.943	1.536.604	595.801	117.351	<b>35.523.699</b>	(72.368)	(262.214)	(352.277)	(16.159)	<b>(703.018)</b>	
Strana lica	206.882	30.760	-	-	<b>237.642</b>	(3.559)	(4.693)	-	-	<b>(8.252)</b>	
Poljoprivrednici	135.072	22.133	37.852	-	<b>195.057</b>	(7.728)	(4.645)	(25.359)	-	<b>(37.732)</b>	
Drugi komitenti	147.031	2.091	22.359	-	<b>171.481</b>	(1.238)	(16)	(18.369)	-	<b>(19.623)</b>	
	<b>102.859.744</b>	<b>4.017.606</b>	<b>1.162.712</b>	<b>259.124</b>	<b>108.299.186</b>	<b>(578.918)</b>	<b>(656.494)</b>	<b>(767.982)</b>	<b>(118.030)</b>	<b>(2.121.424)</b>	
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>141.520.443</b>	<b>5.876.383</b>	<b>2.108.446</b>	<b>293.816</b>	<b>149.799.090</b>	<b>928.114</b>	<b>887.316</b>	<b>1.517.746</b>	<b>119.427</b>	<b>3.452.603</b>	

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.



**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**
**b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Građevinarstvo	6.628	2.150	-	-	348	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.725	82.113	-	2.321	-	-
Preduzetnici	32.341	45.569	6.453	1	5.422	-
Prerađivačka industrija	18.157	166.270	2.309	-	1.705	-
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	129.217	97.527	-	-	-	-
Sektor drugih komitenata	13.489	79.557	-	835	-	1.155
Stanovništvo	777.004	746.051	152.593	49.172	236.506	37.167
Trgovina	135.608	365.701	455	466	48.041	-
Usluge i turizam	3.303	1.485.114	13.754	826	764	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.126.472</b>	<b>3.070.051</b>	<b>175.564</b>	<b>53.621</b>	<b>292.786</b>	<b>38.322</b>

**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada</b> <b>31.12.2017.</b>
Bez utvđenog roka dospeća	1.089.205	469.619
Do 30 dana	590.604	269.022
Od 1 do 3 meseca	1.202.396	754.074
Od 3 do 12 meseci	13.597.731	12.213.341
Preko 1 godine	133.319.154	101.025.621
	<b>149.799.090</b>	<b>114.731.677</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava)

	U RSD hiljada									
	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>										
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>1.040.425</b>	<b>492.395</b>	<b>365.310</b>	<b>807.927</b>	<b>1.299.686</b>	<b>(689)</b>	<b>4</b>	<b>(3.323)</b>	<b>256.380</b>	<b>928.114</b>
Javna preduzeća	15.385	8.228	2.561	-	21.932	-	-	4.703	14.004	17.826
Druga preduzeća	572.293	309.516	214.429	303.423	514.792	(510)	-	(8.747)	127.815	574.568
Preduzetnici	12.855	10.551	2.920	20.432	34.750	-	-	1.541	6.718	14.427
Javni sektor	52.170	738	13.947	1.354	22.664	-	-	-444	(4.906)	12.301
Stanovništvo	386.587	161.900	130.806	481.247	703.723	(179)	4	(14.314)	112.351	293.059
Strana lica	87	-	-	671	581	-	-	3.307	169	3.653
Drugi komitenti	1.047	1.462	647	800	1.244	-	-	10.632	229	12.280
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>774.782</b>	<b>226.373</b>	<b>135.365</b>	<b>407.322</b>	<b>216.292</b>	<b>3</b>	<b>37</b>	<b>2.910</b>	<b>(172.380)</b>	<b>887.316</b>
Javna preduzeća	64.560	-	-	7.018	199	-	-	3.741	174	75.293
Druga preduzeća	149.242	138.784	21.368	140.950	22.508	3	-	2.474	(60.333)	327.244
Preduzetnici	10.848	4.223	2.479	3.961	2.116	-	-	59	(8.384)	6.112
Javni sektor	9.860	358	-	-	249	-	-	(340)	(9.271)	357
Stanovništvo	539.812	83.001	111.454	255.329	191.161	-	37	(3.023)	(104.365)	468.102
Strana lica	170	-	-	-	0	-	-	-	4.528	4.698
Drugi komitenti	290	7	64	64	59	-	-	-	5.271	5.509
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	<b>1.584.790</b>	<b>569.136</b>	<b>202.624</b>	<b>486.230</b>	<b>263.884</b>	<b>(801)</b>	<b>619.468</b>	<b>10.274</b>	<b>(45.906)</b>	<b>1.517.747</b>
Druga preduzeća	439.744	380.748	101.817	2.297	19.734	(801)	134.548	(818)	(43.300)	521.771
Preduzetnici	4.435	5.042	-	9.298	2.996	-	6.483	5.179	3.553	18.028
Javni sektor	-	-	-	245	-	-	-	(245)	-	-
Stanovništvo	892.917	183.343	71.130	444.964	241.154	-	368.751	6.236	169	846.594
Strana lica	22	3	-	-	-	-	-	-	-7	18
Drugi komitenti	247.670	-	29.677	29.426	-	-	109.685	(78)	(6.321)	131.335
<b>POCI</b>	<b>148.307</b>	<b>5.229</b>	<b>40.260</b>	<b>176.294</b>	<b>441.516</b>	<b>(1.538)</b>	<b>30.149</b>	<b>(305)</b>	<b>303.364</b>	<b>119.426</b>
Druga preduzeća	132.779	626	39.759	165.415	290.323	-	27.805	(273)	161.210	101.871
Preduzetnici	1.972	-	-	2.504	2.268	-	2.344	(1)	138	-
Stanovništvo	13.057	4.603	2	4.361	6.795	(1.538)	-	(31)	3.900	17.555
Drugi komitenti	499	-	499	4.014	142.130	-	-	-	138.116	-
<b>UKUPNO</b>	<b>3.548.303</b>	<b>1.293.133</b>	<b>743.559</b>	<b>1.877.773</b>	<b>2.221.378</b>	<b>(3.025)</b>	<b>649.658</b>	<b>9.557</b>	<b>341.458</b>	<b>3.452.603</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Trgovina	13.754.076	11.531.156
Prerađivačka industrija	16.573.709	14.730.940
Građevinarstvo	13.743.361	10.849.591
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	8.645.516	5.677.218
Usluge i turizam	20.089.000	14.160.502
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.022.829	2.439.537
Stanovništvo	64.189.702	47.880.851
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.495.801	2.211.901
Javni sektor	3.261.272	4.632.590
Strana pravna lica	96.073	91.946
Poljoprivrednici	261.011	224.723
Sektor drugih komitenata	1.239.839	1.276.944
Preduzetnici	1.922.704	1.235.435
	<b>151.294.891</b>	<b>116.943.334</b>

**e) Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Minimalna plaćanja lizinga	8.985.848	7.341.132
Minus: potraživanja za nedospеле kamate	(537.151)	(511.035)
<b>Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga</b>	<b>8.448.697</b>	<b>6.830.097</b>
Dospela preostala minimalnih plaćanja lizinga	13.218	14.878
Ostala potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	39.600	47.083
	<b>8.501.515</b>	<b>6.892.058</b>
Minus razgraničeni prihodi od potraživanja po osnovu naknada za odobrenje finansijskog lizinga	(74.876)	(63.557)
	<b>8.426.639</b>	<b>6.828.502</b>
Minus: ispravka vrednosti		
- potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	(252.283)	(271.282)
- potraživanja za dospele kamate	(12.833)	(14.857)
- ostalih potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	(39.358)	(46.895)
	<b>(304.474)</b>	<b>(333.033)</b>
	<b>8.122.165</b>	<b>6.495.468</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE**

	U RSD hiljada							
	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u fianansijski lizing	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
<b>NABAVNA VREDNOST</b>								
<b>Stanje na dan 1. januar 2017. godine</b>	<b>743.709</b>	<b>829.049</b>	<b>122.295</b>	<b>243.633</b>	-	<b>1.938.686</b>	-	<b>1.224.882</b>
Povećanja	-	9.647	(3.878)	-	527.446	533.215	-	-
Prenosi	16.322	255.193	140.326	-	(506.282)	(94.441)	-	101.402
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(77.883)	(4.570)	(243.633)	-	(333.471)	-	(9.225)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>752.646</b>	<b>1.016.006</b>	<b>254.173</b>	-	<b>21.164</b>	<b>2.043.989</b>	-	<b>1.317.059</b>
Povećanja	-	11.712	(7.083)	-	285.265	289.894	327.744	12.829
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.924)	-	78.931
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(39.798)	-	-	-	(50.900)	-	(447)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>776.491</b>	<b>1.101.132</b>	<b>317.661</b>	-	<b>8.774</b>	<b>2.204.058</b>	<b>327.744</b>	<b>1.408.372</b>
<b>AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI</b>								
Stanje na dan 1. januar 2017. godine	<b>262.295</b>	<b>602.593</b>	<b>12.899</b>	<b>11.216</b>	-	<b>889.003</b>	-	<b>943.487</b>
Amortizacija (Napomena 14)	18.494	104.185	42.471	1.159	-	166.309	-	127.245
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(70.803)	(4.561)	(12.375)	-	(89.940)	-	(9.225)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>278.588</b>	<b>635.975</b>	<b>50.809</b>	-	-	<b>965.372</b>	-	<b>1.061.507</b>
Preknjižavanja	-	<b>7.083</b>	<b>(7.083)</b>	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	120.530	66.691	-	-	205.930	-	120.584
Otuđenja i rashodovanja	(3.855)	(36.080)	-	-	-	(39.935)	-	(349)
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>293.443</b>	<b>727.508</b>	<b>110.417</b>	-	-	<b>1.131.368</b>	-	<b>1.181.742</b>
<b>Neotpisana vrednost na dan:</b>								
- 31. decembar 2018. godine	<b>483.048</b>	<b>373.624</b>	<b>207.244</b>	-	<b>8.774</b>	<b>1.072.688</b>	<b>327.744</b>	<b>226.630</b>
- 31. decembar 2017. godine	<b>474.058</b>	<b>380.031</b>	<b>203.364</b>	-	<b>21.164</b>	<b>1.078.617</b>	-	<b>255.553</b>

**23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)**

Grupa nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Grupe ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2018. godine.

**24. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA**

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.18 Grupa u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	12.288
<b>Stanje</b>	<b>12.288</b>	<b>12.288</b>

Na dan 31. decembar 2018. godine Grupa ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m<sup>2</sup>

**25. OSTALA SREDSTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	20.725	16.212
– Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	2.045
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	30.547	28.946
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	148.537	211.829
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	8.687	2.928
– Potraživanja od zaposlenih	3.535	698
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	1.148	725
– Zalihe	70.805	93.887
– Ostala nefinansijska potraživanja	(3.347)	(425)
– Ostale investicije	27.006	27.006
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.704	542.593
– Kuponska kamata pri kupovini obveznica	241.286	-
– Ostala razgraničenja	126.593	166.210
	<b>1.220.271</b>	<b>1.092.654</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	6	-
– Potraživanja po osnovu prodaje	20.136	30.993
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	15	24
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	47.756	49.202
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	25.817	121.156
– Potraživanja od zaposlenih	13	22
– Ostala nefinansijska potraživanja	64.063	2.031
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Kuponska kamata pri kupovini obveznica	32.888	-
– Ostala razgraničenja	4.807	34.552
	<b>195.501</b>	<b>237.980</b>
<b>Bruto ostala sredstva</b>	<b>1.415.772</b>	<b>1.330.634</b>
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(170.114)	(176.523)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.245.658</b>	<b>1.154.111</b>

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**25. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	107.871	253.582
Efekti prelaska na novi standard	15.265	-
Nove ispravke vrednosti	58.772	68.211
Ukidanje ispravke vrednosti	(36.716)	(28.428)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(69.703)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	(2.140)
Kursne razlike	(11.152)	(113.651)
<b>Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>101.119</b>	<b>107.871</b>
<b>Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>68.995</b>	<b>68.652</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>170.114</b>	<b>176.523</b>

**26. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	766	14.750
	<b>766</b>	<b>14.750</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	94.752	29.708
	<b>94.752</b>	<b>29.708</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>95.518</b>	<b>44.458</b>



**27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII**

	<b>31.12.2018.</b>			<b>31.12.2017.</b>		
	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	428.583	-	<b>428.583</b>	292.843	-	<b>292.843</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	87	516	<b>603</b>	-	247	<b>247</b>
Namenski depoziti	22.602	-	<b>22.602</b>	86.554	-	<b>86.554</b>
Ostali depoziti	3.661.470	520.000	<b>4.181.470</b>	4.361.319	345.000	<b>4.706.319</b>
Primljeni krediti	-	600.000	<b>600.000</b>	-	-	<b>-</b>
<b>Ukupno</b>	<b>4.112.742</b>	<b>1.120.516</b>	<b>5.233.258</b>	<b>4.740.716</b>	<b>345.247</b>	<b>5.085.963</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	630.522	-	<b>630.522</b>	375.863	-	<b>375.863</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	-	189.110	<b>189.110</b>	-	189.556	<b>189.556</b>
Namenski depoziti	191.079	24.230	<b>215.309</b>	21.246	18.955	<b>40.201</b>
Ostali depoziti	6.757.163	2.508.694	<b>9.265.857</b>	6.317.658	1.512.836	<b>7.830.494</b>
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	2.434.808	-	<b>2.434.808</b>	2.262.829	-	<b>2.262.829</b>
Primljeni krediti	3.322.541	45.824.921	<b>49.147.462</b>	2.130.419	33.916.419	<b>36.046.838</b>
Ostale finansijske obaveze	37.061	-	<b>37.061</b>	27.963	-	<b>27.963</b>
<b>Ukupno</b>	<b>13.373.174</b>	<b>48.546.955</b>	<b>61.920.129</b>	<b>11.135.978</b>	<b>35.637.766</b>	<b>46.773.744</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>17.485.916</b>	<b>49.667.471</b>	<b>67.153.387</b>	<b>15.876.694</b>	<b>35.983.013</b>	<b>51.859.707</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I  
CENTRALNOJ BANCI (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Centralna banka	1.091	1
Banke u zemlji	3.932.397	6.981.815
Društva za osiguranje	3.010.514	2.647.290
Penzijski fondovi	-	-
Finansijski lizing	422.805	2.567.369
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	4.953.979	3.207.703
Poverenički, investicioni i slični fondovi	-	-
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	26.459	2.855
Fondovi očuvanja vrednosti imovine	-	-
Strane banke	54.806.142	36.452.674
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>67.153.387</b>	<b>51.859.707</b>

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 28.462.264 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 12.966.414 hiljada dinara.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA**

	<b>31.12.2018.</b>			<b>31.12.2017.</b>		
	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>	<b>Kratkoročni</b>	<b>Dugoročni</b>	<b>Ukupno</b>
<b>U RSD hiljada</b>						
<b>U dinarima</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	24.684.911	-	<b>24.684.911</b>	17.706.708	-	<b>17.706.708</b>
Štedni depoziti:	593.007	766.430	<b>1.359.437</b>	532.109	542.425	<b>1.074.534</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	182.118	730.609	<b>912.727</b>	237.930	189.160	<b>427.090</b>
Namenski depoziti	4.040.575	18.750	<b>4.059.325</b>	2.829.348	18.750	<b>2.848.098</b>
Ostali depoziti	10.201.291	5.220	<b>10.206.511</b>	6.926.343	7.359	<b>6.933.702</b>
<b>Ukupno</b>	<b>39.701.902</b>	<b>1.521.009</b>	<b>41.222.911</b>	<b>28.232.438</b>	<b>757.694</b>	<b>28.990.132</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	44.155.303	-	<b>44.155.303</b>	34.154.483	-	<b>34.154.483</b>
Štedni depoziti:	7.966.244	11.400.354	<b>19.366.598</b>	8.190.424	11.953.885	<b>20.144.309</b>
Depoziti po osnovu datih kredita	130.160	3.736.187	<b>3.866.347</b>	103.768	2.058.284	<b>2.162.052</b>
Namenski depoziti	748.927	282.420	<b>1.031.347</b>	3.259.784	314.590	<b>3.574.374</b>
Ostali depoziti	208.591	631.219	<b>839.810</b>	1.082.998	124.996	<b>1.207.994</b>
Primljeni krediti	-	2.354.677	<b>2.354.677</b>	-	1.291.788	<b>1.291.788</b>
Ostale finansijske obaveze	373.221	-	<b>373.221</b>	456.996	-	<b>456.996</b>
<b>Ukupno</b>	<b>53.582.446</b>	<b>18.404.857</b>	<b>71.987.303</b>	<b>47.248.453</b>	<b>15.743.543</b>	<b>62.991.996</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>113.210.214</b>			<b>91.982.128</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Holding kompanije	4	-
Javna preduzeća	3.706.090	2.057.397
Privredna društva	37.428.545	26.848.840
Javni sektor	4.224.630	2.691.673
Stanovništvo	53.657.942	45.729.756
Strana lica	2.318.467	2.467.769
Preduzetnici	2.853.351	2.195.108
Poljoprivrednici	514.419	397.437
Drugi komitenti	8.506.766	9.594.148
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>113.210.214</b>	<b>91.982.128</b>

**29. SUBORDINIRANE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Subordinirane obaveze	4.566.337	1.354.523
	<b>4.566.337</b>	<b>1.354.523</b>

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada	
					31.12.2018.	31.12.2017.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	1.013.097	1.354.523
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.545.838	-
<b>Ukupno</b>		<b>45.000.000</b>			<b>4.558.935</b>	<b>1.354.523</b>

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina. Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 35.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godine potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**29. SUBORDINIRANE OBAVEZE (nastavak)**

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine.

**30. REZERVISANJA**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b><u>31.12.2018.</u></b>	<b><u>31.12.2017.</u></b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	240.457	326.073
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	77.170	76.224
– jubilarne nagrade	114.054	111.997
Rezervisanja za sudske sporove (c)	239.812	185.274
Ostala dugoročna rezervisanja	5.701	67.041
	<b><u>677.194</u></b>	<b><u>766.609</u></b>

**Stanje na dan 31. decembra**
**Promene rezervisanja vanbilansnih stavki**

- (a) Prema internoj politici Grupe, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Grupe gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret Grupe.

Dokazi na osnovu kojih Grupa vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Grupe po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Grupe, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Grupe, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Grupa vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Grupe očekuje negativan ishod.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**30. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni</b>		
Stanje na početku godine	326.073	277.482
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	149.162	2.485.813
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10)	(241.881)	(2.430.790)
Ostale promene	7.102	(6.433)
	<b>240.457</b>	<b>326.072</b>
<b>Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih</b>		
Stanje na početku godine	188.221	198.088
Rezervisanja u toku godine (Napomena 13)	22.648	19.177
Naknade isplaćene u toku godine	(17.059)	(28.157)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	2.806	10.151
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	(5.392)	(11.038)
	<b>191.224</b>	<b>188.221</b>
<b>Rezervisanja za sudske sporove</b>		
Stanje na početku godine	185.274	172.445
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	71.300	22.141
Iskorišćena rezervisanja	(16.762)	(9.313)
Ostale promene		
	<b>239.812</b>	<b>185.273</b>
<b>Ostala dugoročna rezervisanja</b>		
stanje na početku godine	67.043	42.700
iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(31.115)	(27.628)
ostale promene	(30.227)	51.971
	<b>5.701</b>	<b>67.043</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>677.194</b>	<b>766.609</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**30. REZERVISANJA (nastavak)**

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2018. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	<b>U RSD hiljada</b>
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih na dan 31. decembra 2017.</b>	<b>188.221</b>
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	15.575
b. Troškovi minulog rada	-
c. Troškovi kamate	7.073
d. Plaćanja	(17.059)
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	781
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	2.025
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(6.954)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.562
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>191.224</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**30. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivni	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	U RSD hiljada
								Stanje na kraju perioda
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	235.603	89.147	68.357	38.887	140.546	(132)	1.818	156.420
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	32.499	4.178	15.418	6.509	13.584	(15)	(3.937)	10.232
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	65.222	6.959	694	3.482	3.282	(3)	2.121	73.805
<b>Ukupno</b>	<b>333.324</b>	<b>100.284</b>	<b>84.469</b>	<b>48.878</b>	<b>157.412</b>	<b>(150)</b>	<b>2</b>	<b>240.457</b>

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	153.583	405.577	-	-	-	591
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	8.360	630.472	1.212	123	1.887	160
<b>Ukupno</b>	<b>161.943</b>	<b>1.036.049</b>	<b>1.212</b>	<b>123</b>	<b>1.887</b>	<b>751</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**31. OSTALE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	12.096	16.783
Obaveze za primljene avanse	31.503	33.460
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	11	-
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	86.515	76.186
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	30.245	21.078
– Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	125	15.936
– Razgraničene obaveze za informatičke usluga	12.464	13.753
– Rezervacije za troškove	58.912	117.044
– Ostala razgraničenja	211.599	193.155
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	22.096	51.748
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.964	21.685
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	25.899	24.414
Ostale obaveze	155.853	173.177
	<b>669.282</b>	<b>758.419</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	169.995	163.819
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	60
Obaveze prema dobavljačima	-	5.734
Obaveze za primljene avanse	11.441	10.634
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	115.493	36.485
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	11.310	27.937
Ostale obaveze	107.993	27.417
	<b>416.292</b>	<b>272.086</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.085.574</b>	<b>1.030.505</b>

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**32. KAPITAL**
**(a) Struktura kapitala Grupe**

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Akcijski kapital – obične akcije	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija	124.475	124.475
Posebna rezerva za procenjene gubitke	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve	513.700	418.346
Dobitak tekuće godine	3.057.163	2.732.925
Učešća bez prava kontrole	77.914	64.856
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>23.849.897</b>	<b>21.060.426</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****32. KAPITAL (Nastavak)****/i/ Akcijski kapital**

Na dan 31. decembar 2018. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembar 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2018. godine je sledeća:

<b>Naziv akcionara</b>	<b>Broj akcija</b>	<b>Učešće u %</b>
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
<b>Ukupno</b>	<b>1.004.000</b>	<b>100,00</b>

**/ii/ Emisiona premija**

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

**/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve**

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2018. godine iznose 10.036.645 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2017. godine rezerve iz dobiti su iznosile 7.679.824 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 28. septembra 2018. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2017. godinu izvršila pokriće gubitka po osnovu efekta MSFI 9 u iznosu od RSD 275.419 hiljada a u ostale rezerve je izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.356.820 hiljada.

**/iv/ Revalorizacione rezerve**

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2018 godine iznose 513.700 hiljade dinara (31. decembar 2017. godine: 418.346 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**32. KAPITAL (Nastavak)**

(b) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

<b>Pokazatelji poslovanja</b>	<b>Propisani</b>	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona		
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	EUR 211.699.569	EUR 168.938.503
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	17,11	17,30
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	14,46	16,81
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	14,46	16,81
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	4,47	5,62
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	8,54	12,97
8. Likvidnost:		120,25	97,33
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,61
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,52
9. PPLA	Minimum 100%	175,08	156,85
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	5,76
11. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,46	21,25
12. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom	bez limita	5,49	9,41
13. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,13

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**33. VANBILANSNE POZICIJE**

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	617.999	640.935
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	52.151.249	37.230.852
Druge vanbilansne pozicije	229.166.521	215.361.570
<b>Stanje</b>	<b>281.935.769</b>	<b>253.233.357</b>
Nenaplativa potraživanja prenetna na vanbilansne pozicije	(1.855.746)	(1.900.406)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>280.080.023</b>	<b>251.332.951</b>

**(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	15.635	14.006
– dugoročni	602.364	626.929
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>617.999</b>	<b>640.935</b>

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8.183 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 604.658 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 7.573 hiljada dinara.

**(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Plative garancije	1.568.688	1.046.722
Činidbene garancije	5.821.541	4.780.880
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.081.218	5.567.655
Ostale vanbilansne stavke	505.121	653.801
	<b>12.976.568</b>	<b>12.049.058</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Plative garancije	2.751.967	1.511.097
Činidbene garancije	4.557.711	4.869.481
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.159.391	17.010.434
Akreditivi	404.196	187.855
Ostale vanbilansne stavke	1.301.416	1.602.927
	<b>39.174.681</b>	<b>25.181.794</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>52.151.249</b>	<b>37.230.852</b>

(c) Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

## NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

### 33. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2018. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 240.457 hiljada (31. decembar 2017. godine: RSD 326.073 hiljada).

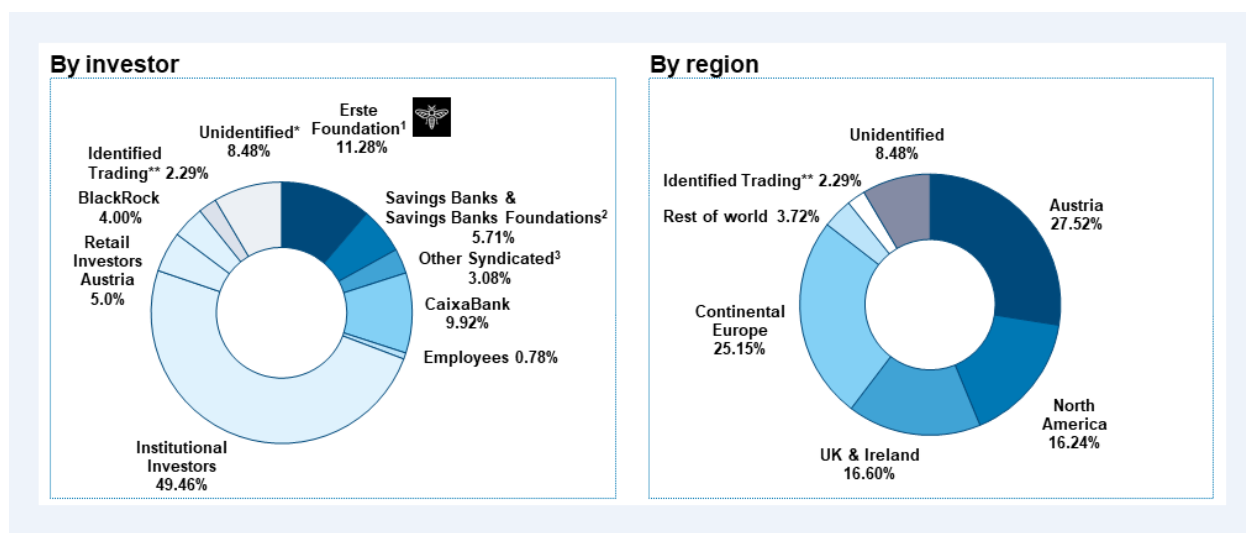
### 34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>31.12.2017.</b>	
	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>
<b>U RSD hiljada</b>				
<b>Potraživanja</b>				
Potraživanja po osnovu derivata	11.394	-	12.842	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	472.578	2.124	1.158.880	12,846
Kredit i potraživanja od komitenata	-	43	-	153
Ostala sredstva	65.509	28.085	168.518	30.833
	<b>549.481</b>	<b>30.253</b>	<b>1.340.240</b>	<b>43.832</b>
<b>Obaveze</b>				
Obaveze po osnovu derivata	84.446	-	40.956	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	28.462.572	65.665	16.359.513	143.282
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	123.558	-	51.913
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	1.354.523	-
Rezervisanja	108	8	191	149
Ostale obaveze	64.171	5.670	13.923	199.263
	<b>33.177.634</b>	<b>194.901</b>	<b>17.769.105</b>	<b>394.606</b>
<b>Vanbilansne pozicije</b>				
Date garancije i druga jemstva	972.578	187.038	1.038.214	227.487
Preuzete neopozive obaveze	-	1.550	-	2.904
Druga vanbilansna evidencija	14.689.057	236.389	10.323.119	653.012
	<b>15.661.635</b>	<b>424.977</b>	<b>11.361.333</b>	<b>883.403</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

U RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	12.446	28	21.421	2.490
Rashodi kamata	(431.220)	(145)	(288.509)	(5.080)
Prihodi od naknada i provizija	42.839	3.378	44.456	15.446
Rashodi naknada i provizija	(192.700)	-	(201.716)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	27.645	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(61.205)	-	-	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	63.288	1.847	-	1.737
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	(15.488)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	151	82	359	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(81)	-	-	(9.882)
Ostali poslovni prihodi	1	12.969	5.932	32.479
Ostali prihodi	2.310	10.012	-	-
Ostali rashodi	(178.609)	(679.486)	(157.101)	(640.463)

Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti do 5 godina i uzeti su po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od 0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (swap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Grupa ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	<b>U RSD hiljada</b>			
	<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godine</b>	<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2017. godine</b>
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.473	186	2.535	165
Stambeni krediti	63.303	3.538	70.159	3.476
Razgraničena naknada	(77)	-	(83)	-
Ostali plasmani i potraživanja	321	42	562	23
Ukupne ispravke vrednosti plasmata	(21)	132	(153)	389
Depoziti	39.005	(236)	57.844	(409)
Ostale obaveze	286	(715)	701	(3.028)
Neiskorišćeni okvir	700	-	857	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku 2018. i 2017. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.168	16.776
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	137.053	113.788
Obračunata buduća primanja- IO	92.302	67.041
<b>Ukupno</b>	<b>234.523</b>	<b>197.605</b>

**Transferne cene**

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, Grupe su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA**

**35.1. Uvod**

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Grupi je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Grupi osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

**Upravni odbor i Izvršni odbor**

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

**Odbor za upravljanje aktivom i pasivom**

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Grupe rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.1. Uvod (nastavak)**

**Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima**

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Grupe, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finanjskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

**Služba upravljanja aktivom i pasivom**

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Grupe. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Grupe

**Interna revizija**

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Grupi da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Grupi, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja**

U skladu sa Zakonom o bankama u Grupi ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Grupa izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.1. Uvod (nastavak)**

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grup prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Grupe, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Grupi. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Grupa jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2. Kreditni rizik**

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Grupi, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Grupe od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Grupi da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjavanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Grupi se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Grupa određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom scoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Grupi (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Grupe. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, , grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

**Nizak rizik (low risk)** – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Grupom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

**Poseban nadzor (management attention)** – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

**Ispod standarda (sub-standard)** – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

**Problematična potraživanja (non-performing)** - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Grupe i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Grupi, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Grupa primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika**

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Grupi, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Grupe je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Grupom, te Grupa kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2. Kreditni rizik (nastavak)**

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)**

Grupa sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Grupe i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Grupa primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Grupi je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

**Status neizmirenja obaveza**

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Grupi prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Grupa je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Grupa ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Grupe, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Status neizmirenja obaveza (nastavak)**

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Grupe nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Grupe, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Grupa će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

**Otpis potraživanja**

Grupa u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadle plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Grupe, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Grupa se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Grupa u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je Grupa evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	<b>Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku</b>			<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>Bruto vrednost</b>	<b>Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja</b>	<b>Neto vrednost</b>	<b>Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku</b>	<b>Vrednost iz bilansa stanja</b>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	<b>16.671.146</b>	7.970.111	<b>24.641.257</b>
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	<b>181.204</b>	-	<b>181.204</b>
Hartije od vrednosti	35.167.790	13.896	<b>35.153.894</b>	-	<b>35.153.894</b>
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.495.801	2.929	<b>1.492.872</b>	-	<b>1.492.872</b>
Kreditni i potraživanja od komitenata	149.799.090	3.452.603	<b>146.346.487</b>	-	<b>146.346.487</b>
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	<b>118</b>
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	554.374	<b>554.374</b>
Osnovna sredstva	-	-	-	1.072.688	<b>1.072.688</b>
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	<b>173.326</b>
Odložena poreska sredstva	-	-	-	20.553	<b>20.553</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	<b>12.288</b>
Ostala sredstva	902.898	83.132	<b>819.766</b>	425.892	<b>1.245.658</b>
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>204.217.929</b>	<b>3.552.560</b>	<b>200.665.369</b>	<b>10.229.350</b>	<b>210.894.719</b>
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	<b>14.978.253</b>	-	<b>14.978.253</b>
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	<b>36.932.583</b>	-	<b>36.932.583</b>
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	<b>229.784.520</b>
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>52.151.249</b>	<b>240.413</b>	<b>51.910.836</b>	<b>229.784.520</b>	<b>281.695.356</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>256.369.178</b>	<b>3.792.973</b>	<b>252.576.205</b>	<b>240.013.870</b>	<b>492.590.075</b>

U skladu sa poslovnom politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti<sup>1</sup> u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

<sup>1</sup> Ostale izloženosti bilansa stanja koje Grupa smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Grupe (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Pregled hartija od vrednosti:**

	U RSD hiljada											
	Hartije od vrednosti									Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima		
	Bruto vrednost			Od čega: obezvređeno			Akumulirane ispravke vrednosti					
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>	-	-	<b>181.204</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Hartije od vrednosti</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.280.751</b>	<b>10.058.479</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	17.699	-	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.255	9.774.867	-	-	-	13.897	17.699	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.280.751</b>	<b>10.239.683</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	17.699	-	-	-	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / pozitivni izgledi

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	<b>Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku</b>			<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>Bruto vrednost</b>	<b>Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja</b>	<b>Neto vrednost</b>	<b>Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku</b>	<b>Vrednost iz bilansa stanja</b>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	<b>9.293.751</b>	11.480.276	<b>20.774.027</b>
Potraživanja po osnovu derivata	64.664	-	<b>64.664</b>	-	<b>64.664</b>
Hartije od vrednosti	32.293.269	45.424	<b>32.247.845</b>	-	<b>32.247.845</b>
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.211.657	12.687	<b>2.198.970</b>	-	<b>2.198.970</b>
Kreditni i potraživanja od komitenata	114.731.677	4.258.948	<b>110.472.729</b>	-	<b>110.472.729</b>
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	<b>118</b>
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	255.553	<b>255.553</b>
Osnovna sredstva	-	-	-	1.078.617	<b>1.078.617</b>
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	3.386	<b>3.386</b>
Odložena poreska sredstva	-	-	-	2.261	<b>2.261</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	<b>12.288</b>
Ostala sredstva	756.671	57.331	<b>699.340</b>	454.771	<b>1.154.111</b>
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>159.351.689</b>	<b>4.374.390</b>	<b>154.977.299</b>	<b>13.287.270</b>	<b>168.264.569</b>
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	<b>12.247.876</b>		<b>12.247.876</b>
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	<b>24.656.992</b>		<b>24.656.992</b>
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	216.002.505	<b>216.002.505</b>
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>37.230.851</b>	<b>325.983</b>	<b>36.904.868</b>	<b>216.002.505</b>	<b>252.907.373</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>196.582.540</b>	<b>4.700.373</b>	<b>191.882.167</b>	<b>229.289.775</b>	<b>421.171.942</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Pregled hartija od vrednosti:**

	Hartije od vrednosti			U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
<b>Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju</b>	<b>11.539.464</b>	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</b>	<b>12.488.600</b>	-	<b>7</b>	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
<b>Finansijska sredstva koja se drže do dospeća</b>	<b>8.329.869</b>	-	<b>45.417</b>	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>32.357.933</b>	-	<b>45.424</b>	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala Grupe dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017.:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

**(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:**

	<u>Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja<sup>2</sup></u>			<u>Problematična potraživanja<sup>3</sup></u>	<u>Vrednost sredstava obezbeđenja*</u>		<u>U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti</u>
	<u>Visok</u>	<u>Srednji</u>	<u>Nizak</u>		<u>Neproblematičnih potraživanja</u>	<u>Problematičnih potraživanja</u>	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>51.269.379</b>	<b>9.264.156</b>	<b>2.120.818</b>	<b>1.471.081</b>	<b>29.519.378</b>	<b>411.675</b>	<b>260.548</b>
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.536.815	374.424	92.742	114.544	582.250	-	784
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>60.670.371</b>	<b>19.208.458</b>	<b>1.914.432</b>	<b>884.484</b>	<b>24.155.754</b>	<b>357.224</b>	<b>309.474</b>
Velika preduzeća	14.902.132	888.985	-	1.503	5.127.413	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	31.549.540	12.142.542	180.152	515.855	14.034.811	198.189	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	11.199.950	5.506.303	1.647.172	315.822	3.975.964	144.847	106.834
Poljoprivrednici	83.329	122.907	87.108	42.753	104.176	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.935.420	547.721	-	8.552	913.390	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>4.283.530</b>	<b>97.071</b>	<b>1</b>	<b>111.110</b>	<b>478.841</b>	<b>20.311</b>	<b>13.519</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.223.280</b>	<b>28.569.685</b>	<b>4.035.251</b>	<b>2.466.675</b>	<b>54.153.973</b>	<b>789.209</b>	<b>583.541</b>

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>2</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>3</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	<u>Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja</u>				<u>Vrednost sredstava obezbeđenja</u>		<u>U RSD hiljada</u>
	<u>Visok</u>	<u>Srednji</u>	<u>Nizak</u>	<u>Problematična potraživanja</u>	<u>Neproblematičnih potraživanja</u>	<u>Problematičnih potraživanja</u>	<u>Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti</u>
	<b>40.507.076</b>	<b>4.640.748</b>	<b>1.075.184</b>	<b>1.583.972</b>	<b>19.444.751</b>	<b>543.120</b>	<b>442.991</b>
<b>Potraživanja od stanovništva</b>							
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53
Ostala potraživanja	1.695.008	267.525	73.723	168.520	445.106	1.200	4.915
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>56.454.519</b>	<b>3.739.280</b>	<b>482.239</b>	<b>1.607.122</b>	<b>20.040.958</b>	<b>925.359</b>	<b>625.636</b>
Velika preduzeća	9.042.234	76.635	-	416.685	4.683.766	415.599	144.502
Mala i srednja preduzeća	36.231.069	1.052.534	102.368	774.044	11.258.820	238.114	286.108
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.355.457	1.069.814	208.832	354.509	1.957.212	252.768	175.525
Poljoprivrednici	101.920	95.154	37.516	59.547	127.905	18.877	16.516
Javna preduzeća	1.723.840	1.445.143	133.523	2.336	2.013.254	-	2.986
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>5.437.940</b>	<b>734.171</b>	<b>1</b>	<b>681.084</b>	<b>662.414</b>	<b>439.619</b>	<b>99.387</b>
	<b>102.399.53</b>						
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>4</b>	<b>9.114.198</b>	<b>1.557.423</b>	<b>3.872.177</b>	<b>40.148.123</b>	<b>1.908.098</b>	<b>1.168.015</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:**

	Neobezvređena potraživanja <sup>4</sup>		Obezvređena potraživanja <sup>5</sup>		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja		
	nije dospel	dospel	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
<b>Prema sektorima</b>											
Potraživanja od stanovništva	<b>62.539.842</b>	<b>255.620</b>	<b>584.519</b>	<b>745.454</b>	<b>64.125.435</b>	<b>774.890</b>	<b>323.762</b>	<b>529.098</b>	<b>62.497.685</b>	<b>29.594.299</b>	<b>336.754</b>
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	<b>35.519.704</b>	350.333	311.149	46.934	<b>34.811.288</b>	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	<b>25.762.098</b>	396.235	3.276	384.962	<b>24.977.623</b>	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	<b>725.107</b>	6.801	267	8.697	<b>709.342</b>	796	-
Ostala potraživanja	1.954.032	51.823	9.183	103.488	<b>2.118.526</b>	21.520	9.070	88.504	<b>1.999.431</b>	582.250	-
Potraživanja od privrede	<b>81.547.398</b>	<b>247.503</b>	<b>791.262</b>	<b>91.582</b>	<b>82.677.745</b>	<b>1.033.143</b>	<b>604.210</b>	<b>72.450</b>	<b>80.967.942</b>	<b>24.157.396</b>	<b>355.582</b>
Velika preduzeća	15.769.332	21.785	1.503	-	<b>15.792.620</b>	83.114	1.503	-	<b>15.708.003</b>	5.127.413	-
Mala i srednja preduzeća	43.738.471	135.403	474.209	40.004	<b>44.388.087</b>	406.803	387.812	35.642	<b>43.557.831</b>	14.036.453	196.548
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.281.584	71.842	270.339	45.483	<b>18.669.248</b>	432.208	182.463	31.493	<b>18.023.084</b>	3.975.964	144.847
Poljoprivrednici	278.566	14.778	39.039	3.714	<b>336.097</b>	17.902	26.262	2.933	<b>289.000</b>	104.176	14.187
Javna preduzeća	3.479.446	3.695	6.171	2.382	<b>3.491.693</b>	93.116	6.171	2.382	<b>3.390.025</b>	913.390	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.306.085</b>	<b>74.534</b>	<b>99.151</b>	<b>11.942</b>	<b>4.491.712</b>	<b>18.212</b>	<b>87.827</b>	<b>11.941</b>	<b>4.373.731</b>	<b>478.841</b>	<b>20.311</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>148.393.325</b>	<b>577.656</b>	<b>1.474.932</b>	<b>848.978</b>	<b>151.294.891</b>	<b>1.826.244</b>	<b>1.015.800</b>	<b>613.489</b>	<b>147.839.359</b>	<b>54.230.536</b>	<b>712.647</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>											
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	148.252.318	575.898	-	-	<b>148.828.216</b>	1.804.149	-	-	<b>147.024.067</b>	54.153.973	-
Problematicna potraživanja od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	<b>828.181</b>	134.831	-	-	<b>693.350</b>	136.046	-
Problematicna potraživanja od čega: restrukturirana	141.009	1.758	1.474.931	848.977	<b>2.466.675</b>	22.095	1.015.799	613.489	<b>815.292</b>	76.562	712.647
	126.375	1.637	359.976	200.533	<b>688.521</b>	20.347	208.393	138.704	<b>321.077</b>	64.430	188.620
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>148.393.327</b>	<b>577.656</b>	<b>1.474.931</b>	<b>848.977</b>	<b>151.294.891</b>	<b>1.826.244</b>	<b>1.015.799</b>	<b>613.489</b>	<b>147.839.359</b>	<b>54.230.536</b>	<b>712.647</b>

<sup>4</sup> Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>5</sup> Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Neobezvređena potraživanja <sup>6</sup>		Obezvređena potraživanja <sup>7</sup>		Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja		U RSD hiljada	
	nije dospel	dospel	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	
<b>Prema sektorima</b>												
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>46.155.127</b>	<b>221.949</b>	<b>655.491</b>	<b>774.413</b>	<b>47.806.980</b>	<b>785.714</b>	<b>347.388</b>	<b>513.018</b>	<b>46.160.859</b>	<b>19.506.668</b>	<b>481.202</b>	
Stambeni krediti	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091	
Potrošački i gotovinski krediti	18.785.960	135.143	1.370	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	18.672.931	99.610	775	
Transakcioni i kreditne kartice	775.535	1.825	101	19.788	797.249	15.341	101	13.576	768.231	1.533	136	
Ostala potraživanja	1.991.312	47.512	14.592	151.362	2.204.777	42.392	11.258	129.580	2.021.548	445.106	1.200	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>60.411.289</b>	<b>264.749</b>	<b>1.543.495</b>	<b>63.626</b>	<b>62.283.158</b>	<b>773.628</b>	<b>1.153.339</b>	<b>52.080</b>	<b>60.304.111</b>	<b>20.040.958</b>	<b>925.359</b>	
Velika preduzeća	9.079.181	39.687	416.085	599	9.535.554	107.383	314.970	240	9.112.961	4.683.766	415.599	
Mala i srednja preduzeća	37.235.782	150.190	743.963	30.080	38.160.016	404.714	601.331	28.654	37.125.317	11.258.821	238.114	
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.573.434	60.668	332.290	22.220	10.988.612	212.336	197.510	15.622	10.563.143	1.957.212	252.768	
Poljoprivrednici	226.712	7.877	51.157	8.390	294.136	9.574	39.528	5.228	239.806	127.906	18.877	
Javna preduzeća	3.296.179	6.326	-	2.336	3.304.841	39.620	-	2.336	3.262.885	2.013.254	-	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>6.073.752</b>	<b>98.360</b>	<b>658.012</b>	<b>23.072</b>	<b>6.853.196</b>	<b>55.605</b>	<b>567.790</b>	<b>23.072</b>	<b>6.206.729</b>	<b>662.414</b>	<b>439.619</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>112.640.167</b>	<b>585.058</b>	<b>2.856.998</b>	<b>861.111</b>	<b>116.943.334</b>	<b>1.614.947</b>	<b>2.068.517</b>	<b>588.170</b>	<b>112.671.699</b>	<b>40.210.041</b>	<b>1.846.180</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>												
Neproblematična potraživanja	112.488.758	582.399	-	-	<b>113.071.157</b>	1.598.251	-	-	<b>111.472.906</b>	40.148.123	-	
od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	<b>308.213</b>	26.501	-	-	<b>281.712</b>	115.711	-	
Problematična potraživanja	151.409	2.659	2.856.998	861.111	<b>3.872.177</b>	16.696	2.068.517	588.170	<b>1.198.794</b>	61.918	1.846.180	
od čega: restrukturirana	148.867	2.501	1.493.105	153.119	<b>1.797.591</b>	16.572	1.104.810	73.002	<b>603.208</b>	61.086	1.085.126	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>112.640.167</b>	<b>585.058</b>	<b>2.856.998</b>	<b>861.111</b>	<b>116.943.334</b>	<b>1.614.947</b>	<b>2.068.517</b>	<b>588.170</b>	<b>112.671.699</b>	<b>40.210.041</b>	<b>1.846.180</b>	

<sup>6</sup> Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>7</sup> Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
	U RSD hiljada									
Potraživanja od stanovništva	<b>54.369.627</b>	<b>8.070.199</b>	<b>289.631</b>	<b>66.005</b>	-	<b>290.756</b>	<b>317.736</b>	<b>154.531</b>	<b>174.328</b>	<b>392.621</b>
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	<u>1.559.358</u>	<u>424.437</u>	<u>18.005</u>	<u>4.055</u>	-	<u>5.739</u>	<u>11.325</u>	<u>12.892</u>	<u>13.860</u>	<u>68.853</u>
Potraživanja od privrede	<b>79.754.713</b>	<b>2.002.442</b>	<b>32.475</b>	<b>5.271</b>	-	<b>256.129</b>	<b>114.313</b>	<b>36.194</b>	<b>74.435</b>	<b>401.772</b>
Velika preduzeća	15.778.264	12.853	-	-	-	-	-	-	-	1.503
Mala i srednja preduzeća	42.467.437	1.388.274	13.571	4.593	-	252.790	100.678	22.052	4.073	134.619
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.785.980	553.102	13.666	678	-	1.291	13.634	12.437	69.952	218.508
Poljoprivrednici	243.654	44.452	5.238	0	-	2.048	-	1.671	410	38.623
Javna preduzeća	<u>3.479.379</u>	<u>3.761</u>	-	-	-	-	-	35	-	8.517
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.379.528</b>	<b>1.090</b>	-	-	-	<b>20</b>	-	-	-	<b>111.073</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b><u>138.503.869</u></b>	<b><u>10.073.731</u></b>	<b><u>322.106</u></b>	<b><u>71.276</u></b>	-	<b><u>546.906</u></b>	<b><u>432.049</u></b>	<b><u>190.725</u></b>	<b><u>248.763</u></b>	<b><u>905.466</u></b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	138.426.323	10.038.728	292.715	70.448	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	546.906	432.049	190.725	248.763	905.466
od čega: restrukturirana	<u>63.520</u>	<u>34.276</u>	<u>29.388</u>	<u>828</u>	-	<u>229.206</u>	<u>173.423</u>	<u>27.730</u>	<u>79.325</u>	<u>50.824</u>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b><u>138.503.869</u></b>	<b><u>10.073.731</u></b>	<b><u>322.106</u></b>	<b><u>71.276</u></b>	-	<b><u>546.906</u></b>	<b><u>432.049</u></b>	<b><u>190.725</u></b>	<b><u>248.763</u></b>	<b><u>905.466</u></b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2017. godine:**

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	<b>39.274.174</b>	<b>6.765.043</b>	<b>260.212</b>	<b>77.619</b>	<b>25</b>	<b>259.536</b>	<b>285.562</b>	<b>162.355</b>	<b>180.140</b>	<b>542.311</b>
Stambeni krediti	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304
Potrošački i gotovinski krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702
Transakcioni i kreditne kartice	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063
Ostala potraživanja	1.460.347	544.827	28.040	5.584	25	9.076	22.694	14.297	19.643	100.242
Potraživanja od privrede	<b>56.432.105</b>	<b>4.190.660</b>	<b>46.205</b>	<b>7.069</b>	-	<b>396.400</b>	<b>40.518</b>	<b>12.895</b>	<b>17.426</b>	<b>1.139.882</b>
Velika preduzeća	9.037.418	81.450	1	-	-	599	-	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	34.709.525	2.660.612	15.835	-	-	278.297	28.312	12	16.010	451.412
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.203.054	1.400.820	23.612	6.617	-	117.497	6.429	1.785	168	228.631
Poljoprivrednici	211.088	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	1.248	41.417
Javna preduzeća	3.271.021	26.197	5.287	-	-	-	-	-	-	2.336
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>6.136.974</b>	<b>35.138</b>	-	-	-	<b>1</b>	<b>17</b>	-	<b>207</b>	<b>680.859</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>101.843.254</b>	<b>10.990.840</b>	<b>306.418</b>	<b>84.688</b>	<b>25</b>	<b>655.938</b>	<b>326.097</b>	<b>175.250</b>	<b>197.773</b>	<b>2.363.051</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	101.790.865	10.937.676	260.511	82.105	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	655.938	326.097	175.250	197.773	2.363.051
od čega: restrukturirana	51.313	51.821	45.702	2.532	-	528.870	109.750	21.326	18.124	968.153
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>101.843.254</b>	<b>10.990.840</b>	<b>306.418</b>	<b>84.688</b>	<b>25</b>	<b>655.938</b>	<b>326.097</b>	<b>175.250</b>	<b>197.773</b>	<b>2.363.051</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018.godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>64.125.435</b>	<b>1.627.750</b>	<b>1.471.081</b>	<b>499.895</b>	<b>874.953</b>	<b>2,29</b>	<b>411.675</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	114.544	3.934	97.703	5,41	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>76.656.046</b>	<b>1.518.084</b>	<b>802.409</b>	<b>184.035</b>	<b>617.563</b>	<b>1,05</b>	<b>340.213</b>
Sektor A	6.010.305	94.362	51.801	35.639	32.288	0,86	46.268
Sektori B, C i E	16.388.959	464.187	321.573	72.262	253.415	1,96	155.779
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	28.532	11.260	18.098	0,21	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	361.245	60.354	287.896	2,64	108.320
Sektori H, I i J	9.344.879	115.533	32.228	-	23.875	0,34	13.230
Sektori L, M i N	8.996.192	166.449	7.031	4.521	1.992	0,08	5.356
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>10.513.411</b>	<b>309.698</b>	<b>193.186</b>	<b>4.591</b>	<b>158.867</b>	<b>1,84</b>	<b>37.322</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>151.294.891</b>	<b>3.455.532</b>	<b>2.466.675</b>	<b>688.521</b>	<b>1.651.383</b>	<b>1,63</b>	<b>789.209</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>47.806.978</b>	<b>1.646.119</b>	<b>1.583.972</b>	<b>463.530</b>	<b>877.101</b>	<b>3,31</b>	<b>543.120</b>
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3,13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3,09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2,53	136
Ostala potraživanja	2.204.776	183.228	168.520	13.317	140.990	7,64	1.200
<b>Potraživanja od privrede *</b>	<b>57.283.690</b>	<b>1.823.185</b>	<b>1.511.500</b>	<b>1.018.873</b>	<b>1.135.650</b>	<b>2,64</b>	<b>896.131</b>
Sektor A	2.429.555	103.212	73.908	47.243	52.450	3,04	19.474
Sektori B, C i E	14.470.866	667.157	671.567	621.159	503.767	4,64	551.545
Sektor D	5.674.910	79.971	-	-	-	-	-
Sektor F	10.677.961	189.842	123.168	119.208	116.730	1,15	25.697
Sektor G	11.479.578	524.837	493.152	224.072	360.071	4,30	212.477
Sektori H, I i J	5.700.486	94.997	18.161	-	14.009	0,32	5.487
Sektori L, M i N	6.850.334	163.169	131.543	7.191	88.624	1,92	81.452
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>11.852.665</b>	<b>802.331</b>	<b>776.706</b>	<b>315.188</b>	<b>660.632</b>	<b>6,55</b>	<b>468.846</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.943.334</b>	<b>4.271.635</b>	<b>3.872.177</b>	<b>1.797.591</b>	<b>2.673.383</b>	<b>3,31</b>	<b>1.908.098</b>

\* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektori B, C i E - Građevinarstvo

Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti

Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala

Sektori H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije

Sektori L, M i N - Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano				
Potraživanja od stanovništva	1.583.972	751.397	917.067	343.974	194.314	378.779	52.779	1.471.081	596.129	
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.288.205	439.360	848.205	431.310	9.909	406.986	(883.765)	995.595	219.164	
	3.872.176	1.190.757	1.765.272	775.284	204.223	785.765	(830.986)	2.466.676	815.293	
<b>Ukupna potraživanja</b>										

**Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano				
Potraživanja od stanovništva	2.337.082	782.543	1.562.968	317.533	366.532	878.903	27.314	1.583.971	706.870	
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.566.303	110.099	2.497.364	941.677	165.393	1.390.295	109.169	2.288.206	491.924	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.903.385</b>	<b>892.642</b>	<b>4.060.332</b>	<b>1.259.209</b>	<b>531.925</b>	<b>2.269.198</b>	<b>136.482</b>	<b>3.872.177</b>	<b>1.198.794</b>	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Grupa uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

**Faza analize kolaterala** predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza monitoringa kolaterala** se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza realizacije kolaterala** predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Grupu, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

**Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata**

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

**Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti**

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupa izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je da u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

**Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Grupe kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Grup.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

 Podaci o vrsti i vrednosti<sup>8</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)				Garancije čiji je izdavalac država
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Ostala sredstva	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>36.299</b>	<b>29.153.427</b>	<b>232.835</b>	<b>508.492</b>	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	508.492	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.145.490</b>	<b>620.412</b>	<b>15.120.891</b>	<b>6.152.762</b>	<b>473.424</b>
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	715.289	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	4.284.251	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	711.654	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	1.601	-
Javna preduzeća	-	-	-	439.966	473.424
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>44.788</b>	<b>25.401</b>	<b>335.903</b>	<b>93.059</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>6.754.312</b>	<b>473.424</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	6.744.128	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	10.184	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>6.754.312</b>	<b>473.424</b>

<sup>8</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

 Podaci o vrsti i vrednosti<sup>9</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja				
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Ostala sredstva	Garancije čiji je izdavalac država
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>69.863</b>	<b>19.349.080</b>	<b>203.014</b>	<b>365.913</b>	-
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412	365.913	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.006.614</b>	<b>399.970</b>	<b>13.167.610</b>	<b>4.968.524</b>	<b>1.423.601</b>
Velika preduzeća	-	-	4.594.590	504.775	-
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823	3.214.431	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358	659.256	-
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839	408	-
Javna preduzeća	-	-	-	589.653	1.423.601
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>134.313</b>	<b>77.207</b>	<b>833.916</b>	<b>56.598</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>5.391.035</b>	<b>1.423.601</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521	5.385.651	1.423.601
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345	-	-
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019	5.384	-
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967	-	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>5.391.035</b>	<b>1.423.601</b>

<sup>9</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**U toku 2018. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada		
	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodana u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	1	12.074
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	1	1
Neto vrednost na kraju perioda	-	<b>349</b>	<b>349</b>

**U toku 2017. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada		
	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	13.901	364	14.265
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	-	1.828
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	364	12.437
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	14	12.087
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	14	14
Neto vrednost na kraju perioda	-	<b>350</b>	<b>350</b>

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Grupe na najviši nivo. U slučaju kada Grupa donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Grupe.

Grupa kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanje, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja" troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**LTV racio**

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	U RSD hiljada	
	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2018.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2017.
Ispod 50%	8.644.820	3.823.580
Od 50% do 70%	8.665.114	5.736.344
Od 70% do 90%	18.080.378	11.506.367
Od 90% do 100%	975.676	643.842
Od 100% do 120%	1.387.649	1.064.246
Od 120% do 150%	971.580	996.352
Preko 150%	2.591.991	1.588.935
<b>Ukupno</b>	<b>41.317.208</b>	<b>25.359.666</b>
<b>Prosečni LTV</b>	<b>71,8%</b>	<b>78,5%</b>

\*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

**Procena obezvređenja finansijskih sredstava**

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima Grupa redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Grupa teži tome da svoja ključna portfolija (krediti i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

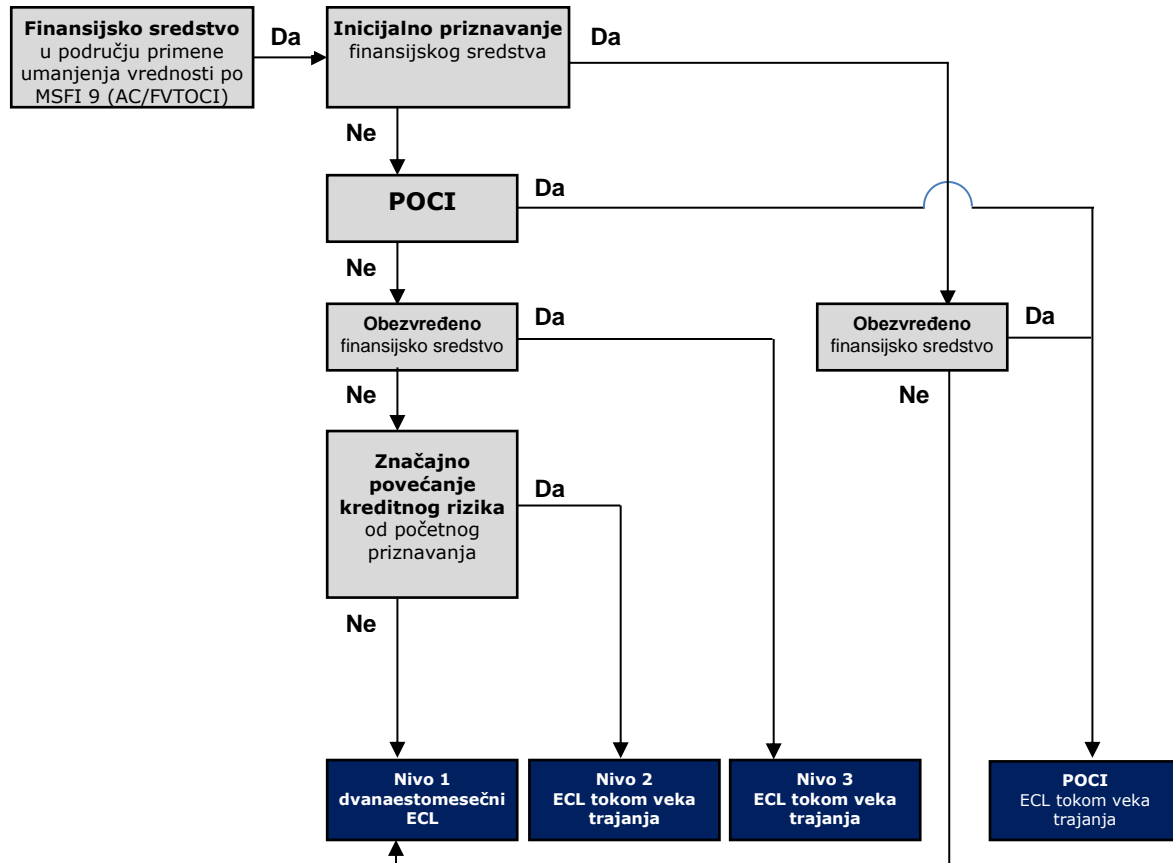
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Nivo obezvređenja 1**

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

**Nivo obezvređenja 2**

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**Nivo obezvređenja 3**

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**POCI imovina**

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

**Kvalitativni kriterijumi**

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Grupa definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** - u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

**Kvantitativni kriterijumi**

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. threshold). Definisanje praga je u nadležnosti Grupe, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

**Obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
- 2) M je broj godina od datuma izveštaja ( $t_0$ ) do dospeća (T) zaokruženo do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ( $t_0 = 31. 5. 2015$ ). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine ( $T = 31. 10. 2020$ ). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno  $M = 6$ ;
- 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
- 4)  $GCA_t$  je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;  
Procenjuje se kao  $GCA_t = GCA_{t_0} \cdot c_t$ . gde je  $GCA_{t_0}$  bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a  $c_t$  je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“.
- 5)  $PD_t$  je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
- 6)  $LGD_t$  je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
- 7)  $D_{t-1}$  je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + \text{EIR})^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT} = \sum_{t=1}^M \text{EXP}_t \cdot \text{PD}_t \cdot \text{LGD}_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je  $\text{EXP}_t$  procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao  $\text{EXP}_t = \text{Off-Bal}_{t_0} * \text{CCF}_t * c_t$ , gde je

- i)  $\text{Off-Bal}_{t_0}$  vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii)  $\text{CCF}_t$  je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupa očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

**Individualni pristup**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$\text{ECL}_{LT,s} = \max(0; \text{GCA}_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{\text{CF}_j}{(1 + \text{EIR})^{(j-t_0)/365}})$$

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Gde je

- 1)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ;
- 2)  $GCA_{t0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $CF_j$  su očekivani novčani tokovi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4)  $j$  je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1)  $ECL_{LT}$  verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ,  $s = 1, 2$  ili  $3$  na datum izveštavanja;
- 3)  $p_s$  je verovatnoća dešavanja scenarija  $s$ ,  $s = 1, 2$  na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

- a)  $CF_i$  su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b)  $CF_j$  su očekivani novčani prilivi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c)  $i$  je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d)  $j$  je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

**Kolektivna procena**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budućni novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $GCA_{t0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $LGD_{tiD}$  je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza ( $tiD$ );

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \text{Off-Bal}_{t_0} \cdot CCF \cdot LGD_{tID}$$

Gde je:

- a) Off-Bal<sub>t0</sub> vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t<sub>0</sub>);
- b) CCF faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

**Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji Grupa pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Grupe izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se za fizička lica od 30.06.2018. dok je za mikro klijente planirana primena od 31.07.2018. U toku je izračun statističkog LGD na bazi istorijskih gubitaka za segment Pravnih lica – Corporate, plan je da se parametar izračuna i implementira do kraja 2018. godine. Za pomenuti segment Grupa trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost Grupe prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Grupa nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF. u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

	<b>Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije</b>	<b>U RSD hiljada Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha</b>
<b><i>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i></b>		
Društva za osiguranje	82.686	-
Građevinarstvo	14.423	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	28.775	2.626
Preduzetnici	2.377	7
Prerađivačka industrija	1.346.706	19.900
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	938.153	34.460
Stanovništvo	47.127	3.597
Trgovina	272.132	(164)
Usluge i turizam	710.692	19.785
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>3.443.072</b>	<b>80.211</b>

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznose RSD 80.211 hiljada.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2018. godine:

								U RSD hiljada
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine			Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Druge promene		
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.429.904</b>	<b>572.985</b>	<b>68.632</b>	<b>215.514</b>	<b>76.720</b>	<b>(457.401)</b>	<b>1.329.973</b>	<b>477.112</b>
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.722)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	165.953	39.556	83	18.923	5.054	(73.915)	112.670	15.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.607.122</b>	<b>320.533</b>	<b>282.519</b>	<b>77.637</b>	<b>76.516</b>	<b>(967.174)</b>	<b>882.844</b>	<b>206.184</b>
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(366.804)	1.503	-
Mala i srednja preduzeća	774.044	274.469	266.545	11.739	11.064	(522.561)	514.213	90.760
Mikro preduzeća i preduzetnici	354.509	44.101	15.974	17.110	17.074	(65.678)	315.822	101.866
Poljoprivrednici	59.547	1.963	-	410	-	(18.348)	42.753	13.558
Javna preduzeća	2.336	-	-	-	-	6.217	8.553	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>681.084</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(569.991)</b>	<b>111.093</b>	<b>11.324</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.718.109</b>	<b>893.518</b>	<b>351.151</b>	<b>293.151</b>	<b>153.236</b>	<b>(1.994.566)</b>	<b>2.323.910</b>	<b>694.621</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2017. godine:**

	U RSD hiljada							
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na kraju perioda	Neto vrenost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.172.429</b>	<b>548.250</b>	<b>115.355</b>	<b>312.486</b>	<b>64.810</b>	<b>(978.289)</b>	<b>1.429.904</b>	<b>569.502</b>
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	(116.179)	719.877	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	(671.576)	524.184	186.013
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	(41.081)	19.890	6.212
Ostala potraživanja	290.124	54.389	-	29.107	-	(149.453)	165.953	25.117
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.115.624</b>	<b>79.307</b>	<b>60.325</b>	<b>284.113</b>	<b>250.440</b>	<b>(1.303.697)</b>	<b>1.607.122</b>	<b>401.698</b>
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	383.688	416.685	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.932.552	52.093	48.975	101.913	76.785	(1.108.689)	774.044	144.056
Mikro preduzeća i preduzetnici	749.529	9.664	-	19.153	12.565	(385.531)	354.509	141.376
Poljoprivrednici	75.796	17.549	11.350	1.957	-	(31.841)	59.547	14.791
Javna preduzeća	324.750	-	-	161.090	161.090	(161.324)	2.336	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.445.017</b>	<b>1.634</b>	<b>-</b>	<b>52.125</b>	<b>50.810</b>	<b>(713.443)</b>	<b>681.084</b>	<b>90.222</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.733.070</b>	<b>629.191</b>	<b>175.680</b>	<b>648.723</b>	<b>366.060</b>	<b>(2.995.429)</b>	<b>3.718.109</b>	<b>1.061.422</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2018. godine:

	U RSD hiljada						
	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.646.118</b>	<b>122.924</b>	<b>1.769.042</b>	<b>2.758.172</b>	<b>2.570.290</b>	<b>(329.174)</b>	<b>1.627.750</b>
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.065)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	183.228	1.184	184.411	75.492	70.362	(70.446)	119.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.979.048</b>	<b>(595.381)</b>	<b>1.383.667</b>	<b>2.689.926</b>	<b>2.459.556</b>	<b>95.764</b>	<b>1.709.801</b>
Velika preduzeća	422.593	(313.218)	109.374	231.429	398.652	142.465	84.617
Mala i srednja preduzeća	1.034.698	(277.179)	757.519	1.540.132	1.362.681	(104.715)	830.255
Mikro preduzeća i preduzetnici	425.470	(52.383)	373.087	824.283	603.823	52.617	646.164
Poljoprivrednici	54.331	1.963	56.294	63.716	54.890	(18.022)	47.097
Javna preduzeća	41.956	45.436	87.393	30.367	39.511	23.419	101.668
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>646.467</b>	<b>(238.947)</b>	<b>407.520</b>	<b>64.480</b>	<b>228.456</b>	<b>(125.563)</b>	<b>117.980</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>4.271.634</b>	<b>(711.405)</b>	<b>3.560.229</b>	<b>5.512.579</b>	<b>5.258.303</b>	<b>(358.973)</b>	<b>3.455.532</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>							
Neproblematična potraživanja	1.598.252	209.538	1.807.790	3.768.455	3.758.497	(13.598)	1.804.149
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.673.382	(920.943)	1.752.439	1.744.125	1.499.806	(345.375)	1.651.383
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>4.271.634</b>	<b>(711.405)</b>	<b>3.560.229</b>	<b>5.512.579</b>	<b>5.258.303</b>	<b>(358.973)</b>	<b>3.455.532</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2017. godine:

U RSD hiljada

	<b>Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine</b>	<b>Ispravke vrednosti priznate u toku perioda</b>	<b>Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda</b>	<b>Druge promene</b>	<b>Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine</b>
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.303.204</b>	<b>3.051.833</b>	<b>2.798.175</b>	<b>(910.743)</b>	<b>1.646.119</b>
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018
Ostala potraživanja	328.564	154.851	151.643	(148.544)	183.228
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.295.405</b>	<b>3.132.679</b>	<b>3.303.221</b>	<b>(1.145.815)</b>	<b>1.979.048</b>
Velika preduzeća	217.751	382.834	426.751	248.760	422.593
Mala i srednja preduzeća	2.015.423	1.914.794	2.009.308	(886.211)	1.034.698
Mikro preduzeća i preduzetnici	683.687	685.628	557.402	(386.444)	425.470
Poljoprivrednici	61.397	57.514	33.845	(30.734)	54.331
Javna preduzeća	317.147	91.909	275.915	(91.185)	41.956
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.196.382</b>	<b>775.659</b>	<b>939.264</b>	<b>(386.309)</b>	<b>646.467</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.794.991</b>	<b>6.960.171</b>	<b>7.040.661</b>	<b>(2.442.867)</b>	<b>4.271.634</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	1.745.971	4.455.869	4.760.395	156.807	1.598.252
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501
Problematična potraživanja	5.049.021	2.504.302	2.280.266	(2.599.675)	2.673.382
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.794.991</b>	<b>6.960.171</b>	<b>7.040.661</b>	<b>(2.442.867)</b>	<b>4.271.634</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine**

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.487.438</b>	<b>3.425.001</b>	<b>116.093</b>	<b>73.105</b>
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	67.136	64.418	6.943	3.475
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.853.338</b>	<b>2.276.950</b>	<b>293.267</b>	<b>41.914</b>
Velika preduzeća	479.866	312.768	141.358	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.484.373	1.299.208	127.823	23.097
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.725	542.131	21.716	4.521
Poljoprivrednici	19.493	15.843	2.287	562
Javna preduzeća	144.881	107.000	83	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.876.962</b>	<b>1.688.517</b>	<b>139.555</b>	<b>858</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>8.217.738</b>	<b>7.390.468</b>	<b>548.915</b>	<b>115.877</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	7.660.649	7.265.413	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	557.089	125.055	548.915	115.877
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>8.217.738</b>	<b>7.390.468</b>	<b>548.915</b>	<b>115.877</b>

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine**

	<b>Prihod od kamate</b>	<b>Naplaćena kamata</b>	<b>Prihod od kamate na obezvređena potraživanja</b>	<b>U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja</b>
Potraživanja od stanovništva	<b>3.027.019</b>	<b>2.764.069</b>	<b>289.789</b>	<b>51.275</b>
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350
Ostala potraživanja	120.021	104.099	21.869	5.053
Potraživanja od privrede	<b>2.499.980</b>	<b>2.175.225</b>	<b>163.157</b>	<b>11.329</b>
Velika preduzeća	357.747	342.473	14.225	-
Mala i srednja preduzeća	1.450.123	1.348.123	85.942	7.465
Mikro preduzeća i preduzetnici	546.890	346.068	51.096	2.694
Poljoprivrednici	30.341	19.949	11.799	1.170
Javna preduzeća	114.879	118.611	95	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>1.847.155</b>	<b>1.783.817</b>	<b>44.314</b>	<b>1.038</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.374.155</b>	<b>6.723.111</b>	<b>497.260</b>	<b>63.641</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	6.867.207	6.649.033	2.250	-
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-
Problematična potraživanja	506.948	74.079	495.010	63.641
od čega: restrukturirana	104.465	20.459	93.496	11.079
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.374.155</b>	<b>6.723.111</b>	<b>497.260</b>	<b>63.641</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Potrebna rezerva za procenjene gubitke***

Grupa dodatno, u skladu sa u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala Grupe u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Grupa od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunosti je ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala

**Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Grupi. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Reprogramirani krediti (nastavak)**

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica ) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>64.125.435</b>	<b>1.627.750</b>	<b>813.432</b>	<b>499.895</b>	<b>255.885</b>	<b>1,27</b>	<b>243.998</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	6.589	3.934	1.897	0,31	-
Potraživanja od privrede	<b>76.656.046</b>	<b>1.518.084</b>	<b>694.730</b>	<b>184.035</b>	<b>242.520</b>	<b>0,91</b>	<b>145.097</b>
Sektor A	6.010.305	94.362	58.976	35.639	30.818	0,98	58.976
Sektor B, C i E	16.388.959	464.187	551.525	72.262	150.750	3,37	70.340
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	11.260	11.260	1.287	0,08	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	60.583	60.354	59.328	0,44	-
Sektor H, I i J	9.344.879	115.533	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	8.996.192	166.449	12.386	4.521	337	0,14	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>10.513.411</b>	<b>309.698</b>	<b>8.541</b>	<b>4.591</b>	<b>3.871</b>	<b>0,08</b>	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>151.294.891</b>	<b>3.455.532</b>	<b>1.516.702</b>	<b>688.521</b>	<b>502.275</b>	<b>1,00</b>	<b>389.095</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>47.806.734</b>	<b>1.646.119</b>	<b>742.951</b>	<b>463.530</b>	<b>189.385</b>	<b>1,55</b>	<b>284.190</b>
Stambeni krediti	25.359.422	661.519	442.664	260.854	114.017	1,75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1,44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	0,00	-
Ostala potraživanja	2.204.776	183.228	20.010	13.317	7.934	0,91	-
Potraživanja od privrede	<b>57.283.690</b>	<b>1.823.185</b>	<b>1.042.041</b>	<b>1.018.873</b>	<b>755.991</b>	<b>1,82</b>	<b>699.352</b>
Sektor A	2.429.555	103.212	70.411	47.243	41.244	2,90	-
Sektor B, C i E	14.470.866	667.157	621.159	621.159	451.343	4,29	551.080
Sektor D	5.674.910	79.971	-	-	-	0,00	-
Sektor F	10.677.961	189.842	119.208	119.208	113.046	1,12	25.697
Sektor G	11.479.578	524.837	224.072	224.072	148.919	1,95	115.384
Sektor H, I i J	5.700.486	94.997	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	6.850.334	163.169	7.191	7.191	1.440	0,10	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>11.852.909</b>	<b>802.331</b>	<b>320.813</b>	<b>315.188</b>	<b>275.508</b>	<b>2,71</b>	<b>278.381</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.943.334</b>	<b>4.271.635</b>	<b>2.105.804</b>	<b>1.797.591</b>	<b>1.220.884</b>	<b>1,80</b>	<b>1.261.923</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2018. godine::

	U RSD hiljada					
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na kraju godine	Neto vrenost na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>742.951</b>	<b>395.125</b>	<b>203.457</b>	<b>(121.187)</b>	<b>813.431</b>	<b>557.547</b>
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.067.513</b>	<b>499.208</b>	<b>600.945</b>	<b>(262.506)</b>	<b>703.271</b>	<b>456.880</b>
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.105.805</b>	<b>894.333</b>	<b>1.099.743</b>	<b>(383.693)</b>	<b>1.516.702</b>	<b>1.014.427</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:

	U RSD hiljada					
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>733.777</b>	<b>273.968</b>	<b>154.729</b>	<b>(110.065)</b>	<b>742.951</b>	<b>553.567</b>
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.592.923</b>	<b>55.765</b>	<b>526.574</b>	<b>(54.601)</b>	<b>1.067.513</b>	<b>296.327</b>
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>481.739</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(186.398)</b>	<b>295.341</b>	<b>35.027</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.808.438</b>	<b>329.733</b>	<b>681.302</b>	<b>(351.064)</b>	<b>2.105.805</b>	<b>884.921</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

							U RSD hiljada
	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>555.768</b>	<b>16.405</b>	<b>609.978</b>	<b>745.356</b>	<b>74.342</b>	<b>706</b>	<b>813.432</b>
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>637.157</b>	<b>563.700</b>	<b>677.661</b>	<b>136.983</b>	<b>15.774</b>	<b>2.058</b>	<b>703.271</b>
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	0	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.192.925</b>	<b>580.105</b>	<b>1.287.639</b>	<b>882.339</b>	<b>90.115</b>	<b>2.764</b>	<b>1.516.702</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:**

	U RSD hiljada						
	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>531.655</b>	<b>8.856</b>	<b>515.304</b>	<b>615.951</b>	<b>62.831</b>	<b>0</b>	<b>742.951</b>
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	0	442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	0	280.277
Ostala potraživanja	4.393	0	19.950	18.406	0	0	20.010
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>937.564</b>	<b>701.744</b>	<b>1.039.413</b>	<b>827.857</b>	<b>125.884</b>	<b>2.279</b>	<b>1.067.513</b>
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	0	0	416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	0	454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	0	188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	0	2.279	8.398
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.764.560</b>	<b>1.005.941</b>	<b>1.850.058</b>	<b>1.739.149</b>	<b>484.056</b>	<b>297.620</b>	<b>2.105.805</b>

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupa sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala, Grupa je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Grupa je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme biti viša od 20% kapitala Grupe.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2018. godine:**

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	<b>25.056.522</b>	<b>392.841</b>	<b>24.429.738</b>	<b>639.934</b>	<b>7.822.263</b>	<b>309.810</b>	<b>4.732.607</b>	<b>126.879</b>	<b>607.413</b>	<b>1.595</b>	<b>5.812</b>	<b>21</b>
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	741.710	40.317	802.519	34.133	286.606	31.167	149.820	8.845	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	<b>36.842.654</b>	<b>151.955</b>	<b>26.938.521</b>	<b>309.931</b>	<b>7.285.484</b>	<b>315.672</b>	<b>4.784.708</b>	<b>24.851</b>	<b>2.269</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Sektor A	508.668	1.350	5.217.815	39.820	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektor B, C i E	3.350.292	28.485	6.731.416	59.057	3.030.183	232.702	2.955.494	1.330	-	-	-	-
Sektor D	5.704.542	-	244.235	-	2.046.669	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	8.714.226	11.138	4.283.686	5.785	415.354	5.297	136.151	6.313	-	-	-	-
Sektor G	5.555.903	97.427	6.021.970	199.369	1.066.586	59.447	685.394	5.003	2.269	-	-	-
Sektor H, I i J	6.527.501	11.422	2.181.681	1.378	451.436	18.224	152.034	1.204	-	-	-	-
Sektor L, M i N	6.481.522	2.134	2.257.718	4.524	99.825	-	150.096	373	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5.527.936	95.914	3.248.141	59.839	490.296	33.819	232.019	3.613	-	-	821.834	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>67.427.113</b>	<b>640.711</b>	<b>54.616.399</b>	<b>1.009.704</b>	<b>15.598.043</b>	<b>659.300</b>	<b>9.749.333</b>	<b>155.344</b>	<b>609.683</b>	<b>1.595</b>	<b>827.645</b>	<b>21</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:**

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja	Neproble- matična potraživanja	Proble- matična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	<b>17.505.175</b>	<b>438.753</b>	<b>18.860.440</b>	<b>685.439</b>	<b>6.223.002</b>	<b>318.020</b>	<b>3.174.294</b>	<b>140.334</b>	<b>453.989</b>	<b>1.401</b>	<b>6.106</b>	<b>24</b>
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-
Ostala potraživanja	670.622	56.581	871.049	56.922	323.208	40.509	153.643	14.473	17.682	11	52	24
Potraživanja od privrede	<b>26.860.748</b>	<b>681.734</b>	<b>17.974.425</b>	<b>479.604</b>	<b>6.880.845</b>	<b>161.912</b>	<b>4.055.342</b>	<b>188.248</b>	<b>830</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Sektor A	526.878	1.161	1.756.728	52.878	21.682	2	50.359	19.867	-	-	-	-
Sektor B, C i E	2.292.745	424.206	5.975.966	157.419	3.024.870	40.230	2.505.718	49.711	-	-	-	-
Sektor D	2.697.882	-	273.440	-	2.034.904	-	668.683	-	-	-	-	-
Sektor F	7.382.984	3.317	2.723.837	8.237	272.512	3	175.461	111.611	-	-	-	-
Sektor G	5.438.922	162.507	4.124.531	212.564	894.261	112.354	527.883	5.728	830	-	-	-
Sektor H, I i J	3.190.404	4.706	1.832.058	3.116	551.931	9.323	107.932	1.016	-	-	-	-
Sektor L, M i N	5.330.933	85.837	1.287.864	45.390	80.687	-	19.307	315	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5.251.408	185.058	3.755.518	376.143	418.168	185.555	407.710	29.950	-	-	1.243.156	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>49.617.332</b>	<b>1.305.545</b>	<b>40.590.382</b>	<b>1.541.187</b>	<b>13.522.015</b>	<b>665.487</b>	<b>7.637.346</b>	<b>358.532</b>	<b>454.819</b>	<b>1.401</b>	<b>1.249.263</b>	<b>24</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

**Rizik druge ugovorne strane**

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima**

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Grupa neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Grupe nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Grupe kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Grupa upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolazu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Grupa održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Grupe. Takođe, Grupa održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Grupi, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Grupa klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Grupe koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Grupa prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Grupe prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Grupe po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Grupe sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2018. i tokom 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,46	1,51
Najviši	1,84	1,97
Najniži	1,18	1,24
Na dan	1,36	1,61

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2018 i 2017. godine

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,36	1,37
Najviši	1,77	1,75
Najniži	1,09	1,13
Na dan	1,28	1,52

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupa je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupa je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Grupa je na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<b>PPLA</b>	175,08%	156,85%

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Grupa je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima.<sup>[1]</sup> Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Grupa je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

<sup>[1]</sup> Kapadia, S., Drehmann, M., Elliott, J., Sterne, G., 2012, Liquidity risk, cash-flow constraints and systemic feedbacks, Bank of England, Working Paper No. 456

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**
**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Grupe prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Grupa očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

						<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>Ukupno 31.12.2018.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.995.249	19.780.510	43.697.271	62.909.431	29.803.446	181.185.907
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
<b>Ukupno</b>	<b>24.995.249</b>	<b>19.934.770</b>	<b>44.035.016</b>	<b>64.099.379</b>	<b>33.927.224</b>	<b>186.991.638</b>

						<b>U RSD hiljada</b>
	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>Ukupno 31.12.2017.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.795.323	20.329.138	44.798.747	49.884.593	11.989.544	147.797.345
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
<b>Ukupno</b>	<b>20.795.323</b>	<b>20.426.116</b>	<b>45.085.658</b>	<b>50.961.171</b>	<b>11.989.544</b>	<b>149.257.811</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**
**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Grupe prema ugovorenim rokovima dospeća:

							U RSD hiljada
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
<b>Ukupno</b>	<b>21.007.596</b>	<b>431.994</b>	<b>2.512.771</b>	<b>8.418.894</b>	<b>13.589.361</b>	<b>6.190.633</b>	<b>52.151.249</b>

							U RSD hiljada
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2017.
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
<b>Ukupno</b>	<b>9.991.995</b>	<b>635.239</b>	<b>2.965.915</b>	<b>7.903.910</b>	<b>12.285.843</b>	<b>3.447.949</b>	<b>37.230.851</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Grupa očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Grupa koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Grupa je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Grupa je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Grupa je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Grupa je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Grupa je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Grupa je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan iznos ugovora je 600 miliona dinara.

Grupa je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2018. godine iznosi 41.184.587 hiljada dinara (2017. godine: 29.698.233 hiljada dinara) (napomena 27).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**
**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)**
**Analiza ročne strukture sredstava i obaveza**

	U RSD hiljada						
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2018.
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257						24.641.257
Potraživanja po Slažemo seosnovu derivata	10.160			4.843	35.510	130.691	181.204
Hartije od vrednosti	297.860	354.642	1.747.479	2.930.145	26.760.171	3.063.597	35.153.894
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.214.203			234.812	43.857		1.492.872
Kredit i potraživanja od komitenata	1.640.484	626.968	2.123.533	15.682.429	40.144.763	86.128.310	146.346.487
Ostala finansijska sredstva	178.037	1.140	2.512	10.534	5.936	2.933	201.092
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>27.982.001</b>	<b>982.750</b>	<b>3.873.524</b>	<b>18.862.763</b>	<b>66.990.237</b>	<b>89.325.531</b>	<b>208.016.806</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	766	-	-	2.106	20.797	71.849	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.790.755	404.416	7.246.349	7.138.975	32.266.345	15.306.547	67.153.386
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.785.458	5.898.527	6.006.074	13.865.993	2.949.678	2.704.484	113.210.214
Subordinirane obaveze	7.402	-	-	-	1.013.097	3.545.838	4.566.337
Ostale finansijske obaveze	70.696	-	10.251	46.849	107.795	-	235.591
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>86.655.077</b>	<b>6.302.943</b>	<b>13.262.674</b>	<b>21.053.923</b>	<b>36.357.712</b>	<b>21.628.718</b>	<b>185.261.046</b>
<b>Ukupan kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>23.849.897</b>	<b>23.849.897</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>86.655.077</b>	<b>6.302.943</b>	<b>13.262.674</b>	<b>21.053.923</b>	<b>36.357.712</b>	<b>45.478.615</b>	<b>209.110.944</b>
<b>Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2018. godine</b>	<b>(58.673.076)</b>	<b>(5.320.193)</b>	<b>(9.389.150)</b>	<b>(2.191.160)</b>	<b>30.632.525</b>	<b>43.846.916</b>	
<b>31. decembra 2017. godine</b>	<b>(45.208.853)</b>	<b>(3.556.265)</b>	<b>(6.397.000)</b>	<b>(3.348.939)</b>	<b>30.628.911</b>	<b>30.596.004</b>	



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

***Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)***

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Grupe na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2018. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14 dana. Grupa prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Grupe koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Grupa primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Grupa izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Grupe, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

<b>VaR u RSD hiljada</b>	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<i>Kamatni rizik</i>	17.931	25.126
<i>Devizni rizik</i>	9.540	9.090
<b>Ukupno</b>	<b>18.355</b>	<b>25.987</b>

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.4. Tržišni rizici (nastavak)**

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

**35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupa je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupa smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2018. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija							U RSD hiljada
	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	3.476.461	3.476.461
Obavezna rezerva	4.730.803	-	-	-	-	11.670.903	16.401.706
Hartije od vrednosti	10.029.729	1.548.675	-	581.341	22.657.251	-	34.816.996
Kreditni bankama	5.703.695	-	-	-	-	-	5.703.695
Kreditni komitentima	74.581.452	35.383.271	12.393.993	3.351.919	20.711.655	-	146.422.291
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.073.570	4.073.570
<b>Ukupna bilansna aktiva</b>	<b>95.045.679</b>	<b>36.931.945</b>	<b>12.393.993</b>	<b>3.933.260</b>	<b>43.368.907</b>	<b>19.220.934</b>	<b>210.894.719</b>
<i>FX Swap</i>	3.446.701	-	-	-	-	-	3.446.701
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>98.492.380</b>	<b>36.931.945</b>	<b>12.393.993</b>	<b>3.933.260</b>	<b>43.368.907</b>	<b>19.220.934</b>	<b>214.341.420</b>
Obaveze prema FI	3.826.024	17.282.472	33.693.773	1.599.180	8.896.336	-	65.297.785
Depoziti po viđenju	6.166.699	12.333.399	18.500.098	8.221.458	31.117.184	-	76.338.839
Oročeni depoziti	11.421.065	7.049.944	6.706.379	10.746.361	6.048.302	-	41.972.051
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	3.654.244	3.654.244
<b>Kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801
<b>Ukupna bilansna pasiva</b>	<b>21.413.789</b>	<b>36.665.814</b>	<b>58.900.250</b>	<b>20.566.999</b>	<b>46.061.823</b>	<b>27.286.044</b>	<b>210.894.719</b>
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>24.851.142</b>	<b>36.665.814</b>	<b>58.900.250</b>	<b>20.566.999</b>	<b>46.061.823</b>	<b>27.286.044</b>	<b>214.332.072</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.</b>	<b>73.641.238</b>	<b>266.131</b>	<b>(46.506.257)</b>	<b>(16.633.738)</b>	<b>(2.692.916)</b>	<b>(8.065.110)</b>	<b>9.348</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.</b>	<b>82.039.645</b>	<b>(23.200.912)</b>	<b>(32.777.839)</b>	<b>(15.071.371)</b>	<b>(3.940.535)</b>	<b>(7.061.845)</b>	<b>(12.858)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Grupe.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Grupe na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada		
		Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2017.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	170.598	1%	161.123
EUR	1%	134.422	1%	341.201
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(174.829)	1%	(164.677)
EUR	1%	(461.982)	1%	(409.916)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**35.4.2. Devizni rizik**

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupa upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupa dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2018. godine, Grupa je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupe na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

**Rizik od promene deviznih kurseva**

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2018.	U RSD hiljada	
			Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2017.
EUR	2%	11.714	2%	22.508
CHF	2%	(127)	2%	30
USD	2%	307	2%	285

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**35.4.2. Devizni rizik**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.534.380	58.106	86.694	71.393	<b>12.750.573</b>	11.890.684	<b>24.641.257</b>
Potraživanja po osnovu derivata	171.044	-	-	-	<b>171.044</b>	10.160	<b>181.204</b>
Hartije od vrednosti	11.874.442	223.291	-	-	<b>12.097.733</b>	23.056.161	<b>35.153.894</b>
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	547.777	50.647	13.214	182.808	<b>794.446</b>	698.426	<b>1.492.872</b>
Kredit i potraživanja od komitenata	113.000.770	403.556	800.534	-	<b>114.204.860</b>	32.141.627	<b>146.346.487</b>
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	-	118	<b>118</b>
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	554.374	<b>554.374</b>
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	1.072.688	<b>1.072.688</b>
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	173.326	<b>173.326</b>
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	20.553	<b>20.553</b>
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	12.2882	<b>12.288</b>
Ostala sredstva	86.541	11.844	2.610	-	<b>100.995</b>	1.144.663	<b>1.245.658</b>
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>138.214.954</b>	<b>747.444</b>	<b>903.052</b>	<b>254.201</b>	<b>140.119.651</b>	<b>70.775.068</b>	<b>210.894.719</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	94.752	-	-	-	<b>94.752</b>	766	<b>95.518</b>
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.215.557	8.012	687.576	8.984	<b>61.920.129</b>	5.233.258	<b>67.153.387</b>
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	67.436.592	2.614.981	1.479.724	456.006	<b>71.987.303</b>	41.222.911	<b>113.210.214</b>
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	-	-	<b>4.566.337</b>	-	<b>4.566.337</b>
Rezervisanja	7.155	-	-	-	-	670.039	<b>677.194</b>
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	252.560	<b>252.560</b>
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	4.038	<b>4.038</b>
Ostale obaveze	86.698	52.699	1.452	-	<b>140.849</b>	944.725	<b>1.085.574</b>
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>133.407.091</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>138.716.525</b>	<b>48.328.297</b>	<b>187.044.822</b>
<b>Ukupan kapital</b>	-	-	-	-	-	23.849.897	<b>23.849.897</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>133.407.091</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>138.716.525</b>	<b>72.178.194</b>	<b>210.894.719</b>
<b>Neto devizna pozicija na dan:</b>							
- 31. decembra 2018. godine	<b>4.807.863</b>	<b>(1.928.248)</b>	<b>(1.265.700)</b>	<b>(210.789)</b>	<b>1.403.126</b>		
- 31. decembra 2017. godine	<b>4.382.789</b>	<b>(1.175.651)</b>	<b>(861.410)</b>	<b>(138.101)</b>	<b>2.207.627</b>		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.5. Koncentracija rizika Grupa e**

Koncentracija rizika Grupe obuhvataju rizike izloženosti Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Grupom.

Praćenje izloženosti Grupe ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupe prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Grupe.

U 2018. godini Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 32 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupe utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**35.6. Rizici ulaganja Grupe**

Rizici ulaganja Grupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupe i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne pređu 60% kapitala Grupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupe u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2018. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**35.7. Rizik zemlje**

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupa najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupa vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Grupe riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupe nisko.

---



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.8. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Grupe.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Grupi. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupa kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupa je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Grupe operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupa je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Grupe obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupa vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

**35.9. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30.juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduće biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala Grupe utvrđen je način izračunavanja kapitala Grupe i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe jednak je odnosu kapitala Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima Grupe.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Grupi uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo Grupe u procesu upravljanja rizicima kojima je Grupa izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Grupa ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Grupa redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Grupe, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Grupa za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Grupe dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Grupe na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b><i>Osnovni kapital</i></b>		
Osnovni akcijski kapital	10.040.000	10.040.000
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	1.014.238	1.442.454
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	602.586	495.357
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	(90.388)	(77.334)
Nerealizovani gubici	10.036.645	7.679.825
Ostale rezerve	-	16.875
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.616)	(24.072)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(554.374)	(255.553)
	<b>21.148.566</b>	<b>19.442.026</b>
<b><i>Dopunski kapital</i></b>		
Subordinirane obaveze	3.873.180	572.575
	<b>3.873.180</b>	<b>572.575</b>
<b><i>Kapital:</i></b>	<b>25.021.746</b>	<b>20.014.601</b>
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	10.255.358	7.868.795
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	161.078	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	51.123	92.209
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.199.624	1.102.422
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	34.384	13.102
<b><i>Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala</i></b>	<b>14,46</b>	<b>16,81</b>
<b><i>Adekvatnost osnovnog kapitala</i></b>	<b>14,46</b>	<b>16,81</b>
<b><i>Adekvatnost kapitala</i></b>	<b>17,11</b>	<b>17,30</b>

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(76.475)	(23.307)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.038.382</b>	<b>1.920.896</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.114.857</b>	<b>1.944.203</b>
<b>Odložena poreska sredstva</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(111.910)	(64.292)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.002.947</b>	<b>1.879.911</b>
<b>Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala (17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	3.729.094	3.432.045
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(111.910)	(64.292)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>3.617.184</b>	<b>3.367.753</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupa e dat je u tabeli koja sledi:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada</b> <b>31.12.2017.</b>	
	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>
<b>Ukupna rizična aktiva</b>	146.276.728	11.702.138	115.674.715	9.253.977
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	128.191.971	10.255.358	98.359.934	7.868.795
Sandardizovani pristup	128.191.971	10.255.358	98.359.934	7.868.795
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.652.507	212.201	3.370.725	269.658
Izloženosti operativnom riziku	14.995.301	1.199.624	13.780.278	1.102.422
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	429.794	34.384	163.778	13.102

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrivanja procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke. Grupa procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

**Pokazatelj leveridža**

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,12% na 31.12.2018. godine.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3**

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Bankarske grupe date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG kons 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. Godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG kons 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi;
- obrazac PI-UPK (PRILOG kons 3) se sastoji iz dve tabele:
- Obrazac PI-AKB (PRILOG kons 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na konsolidovanoj osnovi.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	<b>Osnovni akcijski kapital: elementi</b>		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisije premije	10.164.475	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	10.040.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisije premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	124.475	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	143.621	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	870.617	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	512.198	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	10.036.645	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	21.727.555	



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke</b>			
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(24.616)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(554.374)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	<i>od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	<i>od čega: sekjuritizovane pozicije (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	<i>od čega: slobodne isporuke (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	<i>Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(578.989)	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	21.148.566	
<b>Dodatni osnovni kapital: elementi</b>			
30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisije premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	
<b>Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke</b>			
33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)		
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada			
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Dopunski kapital: elementi</b>			
41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	3.873.180	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
43	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	3.873.180	
<b>Dopunski kapital: odbitne stavke</b>			
45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.873.180	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	25.021.746	
52	Ukupna rizična aktiva	146.276.728	tačka 3. stav 2.
<b>Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala</b>			
53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	14,46	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	14,46	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	17,11	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,85	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	6,46	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Aksijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)	ISIN: RSN0VBE23514, CFI ESUVFR		
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>			
2.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 327.342 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.545.838 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	Nominalna vrednost instrumenta	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	Emisiona cena	Dinarska protivvrednost iznosa od 218.92 evra	-	-
6.2.	Otkupna cena	-	-	-
7.	Računovodstvena klasifikacija	Aksijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	Datum izdavanja instrumenta	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	Inicijalni datum dospeća	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela	Ne	Ne	Ne
10.1.	Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost	-	-	-
10.2.	Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)	-	-	-
	Kuponi/dividende			

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodi i obuhvatu konsolidacije
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257	24.641.257
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	181.204
A.IV	Hartije od vrednosti	35.153.894	35.153.894
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.492.872	1.492.872
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	146.346.487
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.X	Investicije u zavisna društva	0	0
A.XI	Nematerijalna ulaganja	554.374	554.374
A.XII	Osnovna sredstva	1.072.688	1.072.688
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	173.326
A.XV	Odložena poreska sredstva	20.553	20.553
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	12.288
A.XVII	Ostala sredstva	1.245.658	1.245.658
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	95.518
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.153.387	67.153.387
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	113.210.214
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	4.566.337
PO.VIII	Rezervisanja	677.194	677.194
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	252.560
PO.XI	Odložene poreske obaveze	4.038	4.038
PO.XII	Ostale obaveze	1.085.574	1.085.574
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>187.044.822</b>	<b>187.044.822</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Aksijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	3.057.163	3.057.163
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	10.550.345	10.550.345
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXI	Učesća bez prava kontrole	77.914	77.914
PO.XXII	<b>UKUPNO KAPITAL</b> (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	<b>23.849.897</b>	<b>23.849.897</b>
PO.XXIII	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b> (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	-
PO.XXIV	<b>UKUPNO PASIVA</b> (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.488.083	281.488.083
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.488.083	281.488.083

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	
A.IV	Hartije od vrednosti	35.153.894	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.492.872	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
A.X	Investicije u zavisna društva	0	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	554.374	d
A.XII	Osnovna sredstva	1.072.688	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	
A.XV	Odložena poreska sredstva	20.553	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	
A.XVII	Ostala sredstva	1.245.658	
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>210.894.719</b>	
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.153.387	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	3.873.180	d
PO.VIII	Rezervisanja	677.194	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	4.038	
PO.XII	Ostale obaveze	1.085.574	
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>187.044.822</b>	



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	3.057.163	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	10.550.345	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	10.036.645	g
	<i>Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti</i>	602.586	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(90.388)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	77.914	
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	<b>23.849.897</b>	
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>210.894.719</b>	
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.488.083	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.488.083	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>I</b>	<b>KAPITAL</b>	<b>25.021.746</b>
<b>1.</b>	<b>UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL</b>	<b>21.148.566</b>
<b>2.</b>	<b>UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL</b>	<b>0</b>
<b>3.</b>	<b>UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL</b>	<b>3.873.180</b>
<b>II</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEVI</b>	<b>11.701.566</b>
<b>1.</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPljenih POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA</b>	<b>10.255.358</b>
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	128.191.971
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.215.821
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	1.476.976
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	1.507.833
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	69.535.652
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	36.967.523
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	15.195.188
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	744.208
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	0
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	0
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	0
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	123.016
1.1.17.	Ostale izloženosti	1.425.754
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>2</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA</b>	-
<b>3</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE</b>	<b>212.201</b>
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	212.201
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	161.078
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	51.123
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
<b>4</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK</b>	<b>1.199.624</b>
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.199.624
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
<b>5</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI</b>	<b>34.384</b>
<b>III</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)</b>	<b>14,46</b>
<b>IV</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)</b>	<b>14,46</b>
<b>V</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)</b>	<b>17,11</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	<b>u RSD hiljada</b>	
	<b>Na dan 31.12.2018.</b>	<b>Na dan 31.12.2017.</b>
<b>CVA</b>	12.398	3.018
<b>DVA</b>	(1.882)	(896)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo FV 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2018.				Na dan 31.12.2017.			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total
<b>FINANSIJSKA IMOVINA</b>	<b>4.173.541</b>	<b>20.081.753</b>	<b>265.138</b>	<b>24.520.432</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.275.013</b>	<b>1.566.234</b>	<b>24.028.058</b>
<b>HOV</b>	<b>4.173.541</b>	<b>19.900.549</b>	<b>265.138</b>	<b>24.339.228</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.210.348</b>	<b>1.566.234</b>	<b>23.963.393</b>
<b>Dužničke HOV</b>								
Državni zapisi Republike Srbije	3.851.416	19.840.314	236.389	<b>23.928.119</b>	8.911.878	13.148.923	1.538.477	<b>23.599.279</b>
Državne obveznice Republike Crne Gore	254.864			<b>254.864</b>	260.892	-	-	<b>260.892</b>
Obveznice EBRD		60.235		<b>60.235</b>	-	60.378	-	<b>60.378</b>
<b>Vlasničke HOV</b>								
Kotirane akcije	67.261		<b>1.596</b>	<b>68.857</b>	14.040	1.047	-	<b>15.087</b>
Akcije koje nisu kotirane			27.153	<b>27.153</b>			27.757	<b>27.757</b>
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>		181.204		<b>181.204</b>		64.665		<b>64.665</b>
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>
Obaveze po osnovu derivata	-	95.518	-	<b>95.518</b>	-	44.458	-	<b>44.458</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)****Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti**

u RSD hiljada

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
<b>Hartije od vrednosti</b>						
Transfer iz nivoa FV 1	-	1.937.833	-	-	-	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	1.596	2.815.275	-	-
Transfer iz nivoa FV 3	-	357.069	-	-	3.650.577	-
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>2.294.902</b>	<b>1.596</b>	<b>2.815.275</b>	<b>3.650.577</b>	<b>-</b>

**Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima**

u RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Obveznice	-	-	-	1.169.138
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Obveznice	1.136.866	-	-	-
<b>Finansijska sredstva HfT</b>				
Obveznice	-	-	-	1.396.641
<b>Finansijska sredstva FVPL</b>				
Obveznice	559.991	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.696.857</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2.565.779</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)****Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3**

	<b>01.01.2018.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2018.</b>
<b>Aktiva</b>				
<b>Ostala finansijska sredstva FVPL</b>	355.122	-	(116.592)	<b>238.530</b>
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	<b>28.749</b>
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	<b>67.261</b>
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.566.619</b>	<b>68.253</b>	<b>(1.300.332)</b>	<b>334.540</b>

	<b>31.12.2016.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Aktiva</b>				
Ostala finansijska sredstva HfT	670.797	-	(315.675)	<b>355.122</b>
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Instrumenti kapitala	18.793	-	(10.973)	<b>7.820</b>
Dužničke HoV	-	1.183.740	-	<b>1.183.740</b>
<b>Ukupno</b>	<b>689.590</b>	<b>1.183.740</b>	<b>(326.648)</b>	<b>1.546.682</b>

**Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Sredstva</b>		
<b>Finansijska sredstva kojima se trguje - FVPL</b>		
Dužničke HoV	1.134	(500)
<b>Ukupno</b>	<b>1.134</b>	<b>(500)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Od obveznica koje se vrednuju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018 samo jedna obveznica RS raspoređene je u nivo FV 3 (ISIN RSMFRSD37179. nominalni iznos EUR 2.000.000). Kotacije na Reutersu su u periodu posmatranja ažurirane ređe od mesečno, što je opredelilo da obveznica bude klasifikovana u nivo 3.

Za obveznicu kojoj je dodeljen nivo FV 3, analiza osetljivosti na fer vrednost obveznice daje sledeće rezultate:  
MtM positive EUR 16.600 (credit spread promenjen za -75bps)  
MtM negative EUR -22.133 (credit spread promenjen za +100bps)

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a EBRD obveznica je vrednovana preko krive prinosa, diskontovanjem novčanih tokova, i dodeljen joj je nivo 2.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

<b>FINANSIJSKA IMOVINA</b>	<b>U RSD hiljada</b>			
	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>		<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>	
	<b>knjigovodstvena vrednost</b>	<b>fer vrednost</b>	<b>knjigovodstvena vrednost</b>	<b>fer vrednost</b>
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	10.828.561	10.828.561	8.284.452	8.284.452
Kreditni i potraživanja od banaka	1.492.872	1.486.073	2.199.060	2.175.924
Kreditni i potraživanja od komitenata	146.346.487	152.730.529	110.472.729	119.632.896
Građevinski objekti	776.491	776.491	752.646	752.646
Stalna sredstva namenjena prodaji	12.288	24.272	12.288	24.273
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>				
Depoziti banaka	67.153.387	68.809.379	51.859.707	53.866.328
Depoziti komitenata	113.210.214	113.915.305	91.982.128	92.617.344

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spreadova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spreadu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2018. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****36. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE****(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga**

Grupa ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Grupa koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Do 1 godine	24.209	30.133
Od 1 do 5 godina	28.714	53.257
	<b>52.923</b>	<b>83.390</b>

**(b) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2018. godine, Grupa je imala 611 započelih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.839.945 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2017. godine: 1.706.339 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Grupe iznosi 110.498 hiljada dinara (31. decembra 2017. godine: 231.200 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Grupe u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2018. godine Grupa je izvršila rezervisanje u iznosu od 239.812 hiljada dinara (185.106 hiljada dinara na dan 31 decembra 2017. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Grupe. Rukovodstvo Grup procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

**(c) Poreski rizici**

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

**37. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA**

Grupa je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Grupa je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2018. godine u ukupnom iznosu od RSD 153.421.848 hiljada. Potvrđena su potraživanja Grupe u iznosu od RSD 128.204.502 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 573 hiljada i Grupa u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Grupa još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**38. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA**

Rukovodstvo Grupa posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**a) Struktura poslovnih segmenata**

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

## Erste bank a.d. Novi Sad - Poslovni segmenti

Stanovništvo

Mala i srednja  
preduzeća

Komercijalno  
finansiranje  
nekretnina

Veliki korporativni  
klijenti

Finansijska tržišta

Ostalo

**b) Definicije poslovnih segmenata**

**Stanovništvo (Retail)**

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Grupa sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

**Mala i srednja preduzeća (SME)**

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

**Komercijalno projektno finansiranje (CRE)**

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

**Veliki korporativni klijenti (LC)**

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

**Segment Tržišta (GM)**

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svodenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

**Ostalo**

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alokirano na poslovne segmente).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**38. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)**

Poslovna segmentacija konsolidovano	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komerijalno projektno finansiranje		veliki korporativni klijent		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017
	U RSD hiljada													
<b>B. Bilans uspeha</b>														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.495.724	1.500.932	499.011	496.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(20.777)	(251.988)	6.725.936	6.369.408
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.481	-	23.481
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(778)	(15.929)	6.075	4.996
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.357	1.068.915	357.117	304.372	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(178.502)	1.580.661	1.370.695
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	40.312	28.771	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	605.368	502.629
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)	-
Opšti administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294	-
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.724	-	7.724	-
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	-	4.563	-	45.119	-	-	-	-	-	-	-	11.541	-	61.223
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(1.666)	-	(714)	-	(0)	-	(0)	-	-	-	(7.501)	-	(9.881)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(234.218)	-	156.062	-	66.856	-	203.537	-	(0,0)	-	(43.787)	-	148.450
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	15.577	-	(139.156)	-	(65.884)	-	319.246	-	-	-	74.503	-	204.286	-
Ostali operativni rezultat	8.073	31.641	27.266	(42.110)	-	(5.300)	21.462	4.375	(3.936)	(2.628)	(122.087)	(66.257)	(69.221)	(80.279)
<b>Dobit pre poreza od redovnog poslovanja</b>	<b>1.193.224</b>	<b>769.812</b>	<b>908.194</b>	<b>1.200.079</b>	<b>336.424</b>	<b>475.839</b>	<b>550.528</b>	<b>581.042</b>	<b>429.572</b>	<b>365.930</b>	<b>(223.684)</b>	<b>(482.849)</b>	<b>3.194.257</b>	<b>2.909.854</b>
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(87.073)	(24.968)	(35.337)	(28.757)	(40.666)	(37.086)	(26.317)	(286)	35.463	(227.113)	(209.295)
<b>Dobitak/gubitak za tekuću godinu</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>861.598</b>	<b>1.113.006</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>540.376</b>	<b>392.486</b>	<b>339.613</b>	<b>(223.970)</b>	<b>(447.386)</b>	<b>2.967.143</b>	<b>2.700.559</b>
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisajući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	(9.945)	(11.399)	(9.945)
<b>Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>861.598</b>	<b>1.113.006</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>540.376</b>	<b>392.486</b>	<b>339.613</b>	<b>(223.970)</b>	<b>(457.331)</b>	<b>2.955.744</b>	<b>2.690.613</b>
<b>A. Bilans stanja</b>														
Operativni prihod	5.655.632	5.141.565	1.896.097	1.836.564	527.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(370.476)	(324.710)	8.745.396	8.261.466
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
<b>Operativni rezultat</b>	<b>1.169.280</b>	<b>969.493</b>	<b>1.020.083</b>	<b>1.041.722</b>	<b>402.307</b>	<b>414.283</b>	<b>209.819</b>	<b>373.130</b>	<b>433.508</b>	<b>368.558</b>	<b>(356.780)</b>	<b>(376.845)</b>	<b>2.878.218</b>	<b>2.790.341</b>
<b>C. Ključni pokazatelji/parametri</b>														
Racio troškova i prihoda	79%	81%	46%	43%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	4%	16%	67%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	101%	87%	232%	275%	167%	138%	96%	649%	0%	0%	7%	18%	120%	114%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	35%	19%	41%	31%	36%	46%	23%	-2%	-4%	12%	13%

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**39. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE**

	<b>na dan 31. decembra 2018</b>	<b>na dan 31. decembra 2017</b>
Gotovina	3.239.312	2.798.893
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Devizni računi kod inostranih banaka	491.198	1.150.593
<b>Stanje na dan</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Grupe i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

**40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA**

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 31.12.2018. godine.

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**41. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu za pojedine strane valute su:

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
EUR	118,1946	118,4727
USD	103,3893	99,1155
CHF	104,9779	101,2847

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

---

Stevan Čomić  
Direktor Sektora  
računovodstva i kontrolinga

---

Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora

---

Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**PRILOG**

**Korišćene skraćenice:**

<b>AC</b>	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
<b>AFS</b>	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
<b>ALCO</b>	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
<b>ALM</b>	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
<b>AML</b>	(eng. Anti-Money Laundering) – Sprečavanje pranja novca
<b>bps</b>	(eng. Basis points) – Procentni poen
<b>CCF</b>	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
<b>CR01</b>	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
<b>CRR</b>	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
<b>CVA</b>	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
<b>DTA</b>	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
<b>DVA</b>	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
<b>EAD</b>	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
<b>EBA</b>	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
<b>EIR</b>	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
<b>EVE</b>	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
<b>FVOCI</b>	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
<b>FVPL</b>	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
<b>FV</b>	(eng. Fair value) - Fer vrednost
<b>FX</b>	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
<b>GCA</b>	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
<b>HFT</b>	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
<b>HOV</b>	Hartije od vrednosti
<b>HTM</b>	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
<b>ICAAP</b>	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
<b>IRB</b>	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
<b>LGD</b>	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
<b>LTV pokazatelj</b>	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
<b>MRS</b>	Međunarodni računovodstveni standardi
<b>MSFI</b>	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
<b>MVoE</b>	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
<b>NBS</b>	Narodna banka Srbije
<b>NPL</b>	Nenaplativa potraživanja
<b>NSFR</b>	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
<b>OAK</b>	Odluka o adekvatnosti kapitala
<b>OCI</b>	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
<b>OTC derivati</b>	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
<b>PD</b>	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza

---

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

<b>POCI</b>	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
<b>PPLA</b>	Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom
<b>PVBP</b>	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
<b>RCC</b>	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
<b>REPO</b>	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
<b>RSD</b>	Dinar Republike Srbije
<b>SICR</b>	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
<b>SME</b>	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
<b>SPA</b>	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
<b>SPPI</b>	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
<b>SREP</b>	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
<b>VaR</b>	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**

**POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI  
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.  
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**



**Sadržaj**

	<u>Strana</u>
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Bilans uspeha za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	2
Izveštaj o ostalom rezultatu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine	4
Izveštaj o promenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	5
Izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	7-171

---

## IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

### Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

#### ***Odgovornost rukovodstva za pojedinačne finansijske izveštaje***

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

#### ***Odgovornost revizora***

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima. Reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

#### ***Mišljenje***

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Erste Bank a.d. Novi Sad sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

*Saša Todorović*

Saša Todorović  
Licencirani revizor



*PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd*

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Beograd, 11. mart 2019. godine

## BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.250.544	7.498.937
Rashodi od kamata	4	(1.559.142)	(1.280.969)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>
Prihodi od naknada i provizija	5	2.522.720	2.258.961
Rashodi naknada i provizija	5	(933.746)	(771.004)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		<b>1.588.974</b>	<b>1.487.957</b>
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	113.756	186.712
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	71.924	94.592
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.199	2.067
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	422.539	225.060
Neto prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	-	26.473
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(146.249)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	15.095	-
Ostali poslovni prihodi	12	40.091	44.262
<b>UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD</b>		<b>8.798.731</b>	<b>8.285.091</b>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.100.577)	(1.932.260)
Troškovi amortizacije	14	(320.581)	(290.092)
Ostali prihodi	15	388.369	193.231
Ostali rashodi	16	(3.632.699)	(3.419.750)
<b>DOBITAK PRE OPOREZIVANJA</b>		<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>
Porez na dobitak	17	(252.560)	(160.965)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	37.800	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	-	(43.015)
<b>DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA</b>	33	<b>2.918.483</b>	<b>2.632.240</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine



Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora




Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

## IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
<b>DOBITAK PERIODA</b>	33	<b>2.918.483</b>	<b>2.632.240</b>
<b>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Aktuarski dobici		5.832	11.038
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		35.382	140.043
<b>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		76.082	4.995
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(23.122)	(21.756)
<b>Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda</b>		<b>94.174</b>	<b>134.320</b>
<b>UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA</b>		<b>3.012.657</b>	<b>2.766.560</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine



Stevan Čomić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora



Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora



## BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE

(u RSD hiljada)

**AKTIVA**

	<u>Napomena</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	24.641.261	20.774.027
Potraživanja po osnovu derivata	19	181.204	64.664
Hartije od vrednosti	20	34.891.510	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.700.361	2.210.553
Kredit i potraživanja od komitenata	22	138.393.437	104.140.053
Investicije u zavisna društva	23	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	24	537.025	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	1.062.904	1.070.689
Tekuća poreska sredstva	17	173.326	-
Odložena poreska sredstva	17	18.809	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	11.902	11.901
Ostala sredstva	26	1.226.714	1.060.415
<b>UKUPNO AKTIVA</b>		<b><u>202.932.013</u></b>	<b><u>161.921.005</u></b>

**PASIVA****OBAVEZE**

Obaveze po osnovu derivata	27	95.518	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	59.322.207	45.570.431
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29	113.210.214	91.982.128
Subordinirane obaveze	30	4.566.337	1.354.523
Rezervisanja	31	654.200	752.742
Tekuće poreske obaveze	17	252.560	160.965
Odložene poreske obaveze	17	-	5.248
Ostale obaveze	32	1.199.176	1.155.947
<b>UKUPNO OBAVEZE</b>		<b><u>179.300.212</u></b>	<b><u>141.026.442</u></b>

**Kapital**


Akcijski kapital	33	10.164.475	10.164.475
Dobitak		2.918.483	2.632.240
Rezerve		10.548.843	8.097.848
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<b><u>23.631.801</u></b>	<b><u>20.894.563</u></b>
<b>UKUPNO PASIVA</b>		<b><u>202.932.013</u></b>	<b><u>161.921.005</u></b>


Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

  
 Stevan Comić

Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog odbora

  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog odbora


## IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
<b>Stanje na dan 1. januara 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	5.614.904	283.703	2.064.920	18.128.002
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	134.322	-	134.322
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.632.237	2.632.237
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.064.920	-	(2.064.920)	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.632.237	20.894.561
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.632.237	20.894.561
Efekat primene MSFI 9	-	-	-	-	(275.417)	(275.417)
<b>Stanje na dan 1. januara 2018. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.025	2.356.820	20.619.144
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	94.174	-	94.174
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.918.483	2.918.483
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	10.040.000	124.475	10.036.644	512.199	2.918.483	23.631.801

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine



Stevan Comić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrollinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odбора



Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odбора



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine


**IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**


	2018.	(u RSD hiljada) 2017.
<b>A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI</b>		
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>11.129.949</b>	<b>9.964.460</b>
Prilivi od kamata	8.139.427	7.465.155
Prilivi od naknada	2.519.617	2.274.705
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	430.815	224.351
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	40.090	249
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>8.379.261</b>	<b>7.258.333</b>
Odlivi po osnovu kamata	1.535.276	1.323.969
Odlivi po osnovu naknada	933.811	772.163
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.078.583	1.910.860
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	420.320	310.225
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	3.411.270	2.941.115
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	<b>2.750.688</b>	<b>2.706.127</b>
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	<b>21.712.863</b>	<b>7.319.077</b>
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	21.712.863	7.319.077
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	<b>44.808.329</b>	<b>17.132.466</b>
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	42.227.477	13.962.615
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.580.852	3.169.852
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	<b>20.344.777</b>	<b>7.107.262</b>
Plaćeni porez na dobit	334.290	-
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>20.679.068</b>	<b>7.107.262</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>216.576</b>	<b>308.029</b>
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	216.576	34.475
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	273.554
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>594.139</b>	<b>413.912</b>
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	594.139	413.912
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>377.563</b>	<b>105.883</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>16.533.037</b>	<b>8.738.852</b>
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	3.211.814	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	13.321.223	8.569.624
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	169.228
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>68.502</b>	<b>420.315</b>
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	0	410.083
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	68.502	10.233
<b>Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>16.464.535</b>	<b>8.318.537</b>
<b>SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE</b>	<b>49.592.426</b>	<b>26.330.418</b>
<b>SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE</b>	<b>54.184.521</b>	<b>25.225.026</b>
<b>NETO POVEĆANJE GOTOVINE</b>	<b>-</b>	<b>1.105.392</b>
<b>NETO SMANJENJE GOTOVINE</b>	<b>4.592.095</b>	<b>-</b>
<b>GOTOVINA NA POČETKU GODINE</b>	<b>12.630.868</b>	<b>11.300.417</b>
<b>POZITIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.771.455</b>	<b>10.214.318</b>
<b>NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.348.916</b>	<b>9.989.258</b>
<b>GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

  
 Stevan Čomić  
 Direktor Sektora računovodstva i  
 kontrolinga

  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora

  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora


**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI**

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: [www.erstebank.rs](http://www.erstebank.rs)



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja**

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2018. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja**

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2018. godine:

Počevši od 1. januara 2018. godine, Banka primenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" koji je izdat od strane Odbora za standarde u julu 2014. Ovo je dovelo do promene u računovodstvenim politikama za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenja finansijskih sredstava. MSFI 9 je u značajnom meri proširio MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja" što je uticalo da su obelodanjivanja finansijskih instrumenata prilagođena novim zahtevima.

Iskorišćena je mogućnost izuzeća, kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama MSFI 9, koja dozvoljava da se ne koriguju uporedni iznosi za 2017. godinu, tj. prethodnu finansijsku godinu. Kao rezultat primene, kolone uporednog perioda u finansijskim izveštajima za 2018. godinu odražavaju strukturu korišćenu u finansijskim izveštajima za 2017. godinu.

Takođe, obelodanjivanja uporednog perioda u Napomenama se zasnivaju na originalnim zahtevima za klasifikaciju i merenje iz MRS 39 i MSFI 7 (pre konsekventnih izmena koje proizilaze iz MSFI 9). Zbog ove činjenice objavljene su i računovodstvene politike relevantne za finansijske instrumente u skladu sa MRS 39.

Finansijski efekat primene MSFI 9 je prikazan u tabelama koje slede.

**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata**

Tabela u nastavku prikazuje promene između kategorija merenja i knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema MRS 39 i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine kao i usaglašavanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava prema kategoriji merenja:

POZICIJA	MRS 39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
	Portfolio	Kategorije merenja				Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kreditni i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	20.774.027	20.774.027	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	11.474.799	11.474.799	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	42.844	14.040	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	12.445.749	12.445.755	6	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	HTM	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	8.284.452	8.283.322	1.130	-
Potraživanja po osnovu derivata	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	64.665	64.665	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Kreditni i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2.210.553	2.210.257	296	-
Kreditni i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	104.140.053	103.854.618	285.435	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	278.092	262.827	15.265	-
<b>PASIVA</b>							
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	44.458	-	-	-
Obaveze po osnovu derivata				-	44.458	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.570.431	45.570.431	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	91.982.128	91.982.128	-	-
Subordinirane obaveze	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	1.354.523	1.354.523	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata (nastavak)**

- 1) Potraživanja po osnova derivata su izdvojena kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju.
- 2) Pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i Finansijska sredstva koja se drže do dospeća po MRS 39 Bilansu stanja čine novu poziciju Hartije od vrednosti po Bilansu stanja MSFI 9.
- 3) Deo pozicije Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po MRS 39 koji se odnosi na vlasničke HoV, po MSFI 9 su reklasifikovane u kategoriju HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 28.804 hiljada RSD.
- 4) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD.
- 5) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 6) U pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 296 hiljada RSD odnosno 285.435 hiljada RSD.
- 7) U poziciji Ostala sredstva postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 8) Obaveze po osnova derivata su izdvojene kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju.
- 9) U poziciji Rezervisanja postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Tabela prikazuje usaglašavanje iznosa ispravke vrednosti na dan 31. decembar 2017. godine prema MRS 39 modelu obezvređenja zbog nastalog gubitka i na dan 1. januara 2018. godine prema MSFI 9 modelu obezvređenja zbog očekivanog kreditnog gubitka.

**Usklađivanje ispravki vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema kategorijama merenja**

POZICIJA	Kategorija merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
					Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	-	-	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV			6	68.319	6	68.319
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.418	46.548	1.130	-
Potraživanja po osnovu derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	12.687	11.134	(1.553)	-
Kredit i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	3.926.155	3.221.339	(704.816)	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	46.522	61.787	15.265	-
<b>PASIVA</b>						
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	326.072	333.325	7.253	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Kolona Reklasifikacija se odnosi na promene u ispravkama vrednostu usled promene obuhvata obračuna ispravki vrednosti između MSFI 9 i MRS 39 standarda.

Kolona Ponovno vrednovanje se odnosi na promene stanja ispravki vrednosti dok je obuhvat za obračun isti kao i po MRS 39 za bilansne ispravke vrednosti odnosno MRS 37 za vanbilansne ispravke vrednosti.

- 1) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD. Efekat se odnosi na ukidanje ispravke vrednosti. Takođe, efekat na ovoj poziciji usled reklasifikacije iznosi 68.319 hiljada RSD. Ovo povećanje ispravke vrednosti je nastalo zbog novopriznatih ispravki vrednosti po osnovu hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.
- 2) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća je prikazan efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 3) Pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.553 hiljada RSD odnosno 704.816 hiljada RSD, od toga 264.711 hiljada RSD je pozitivan efekat primene modela očekivanih gubitaka dok 969.527 hiljada RSD je smanjenje na ispravkama vrednosti zbog usklađivanja knjigovodstvene vrednosti za kategoriju POCl.
- 4) U poziciji Ostala sredstva prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 5) U poziciji vanbilansna rezervisanja prikazan je efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

**Uticaj na odložene poreze po prelasku na MSFI 9**

POZICIJA	MRS 39 završno stanje 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat na zadržanu dobit +/-	Efekat na OCI +/-
Promene na odloženim poreskim sredstvima	-	-	-	-
Promene na odloženim poreskim obavezama	5.248	5.248	9.378	(9.378)

Stanje na Odloženim poreskim obavezama je nepromenjeno posle primene MSFI 9 standarda, međutim primenom standarda dolazi do preliivanja efekta poreza između zadržane dobiti i OCI.

Krajem 2018. godine, Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreskim obveznicima je omogućeno da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI i MSFI za MSP, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.

Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Banka je po ovom osnovu na dan 31. decembar 2018. umanila osnovicu za obračun tekućeg poreza na dobit u iznosu od 8.262.595,85 RSD i priznala odložena poreska sredstva u iznosu od 33.050.383,38 RSD.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija, naknadno merenje i stavke bilansa stanja finansijskih instrumenata prema MRS 39**

Banka je, prema standardu MRS 39, klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju.

**Gotovina i gotovinski ekvivalenti u komparativnom period**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računima Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha u komparativnom period**

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti. Banka takođe ima derivate koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije. Svi dobitci i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha. Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

**Finansijska sredstva koja se drže do dospeća u komparativnom period**

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Banka ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta. Banka vrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmana. Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

**Kredit i potraživanja od banaka i komitenata u komparativnom period**

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- (a) sredstva koja entitet namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;
- (b) ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživa za prodaju ili
- (c) ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija vrednosti se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha. Krediti u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u komparativnom periodu**

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodane, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursevima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanjí vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata se reklifikuju na bilans uspeha. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi. Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Banka na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjén za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha.

**Odnosi između stavki bilansa stanja, metoda merenja i kategorija finansijskih instrumenata u komparativnom periodu**

POZICIJA	Metoda merenja			Kategorija finansijskog instrumenta
	Fer vrednost	Amortizovani trošak	Ostalo	
Gotovina i sredstva kod centralne banke		x		Kredit i potraživanja
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	x			Sredstva namenjena trgovanju
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		x		HTM
Potraživanja po osnovu derivata	x			Sredstva namenjena trgovanju
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		x		Kredit i potraživanja
Kredit i potraživanja od komitenata				
Ostala sredstva		x		Amortizovana vrednost

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primenjuje na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda se, takođe, primenjuju i na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Banke (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda se primenjuju počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije”, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Banku koja primenjuje MSFI 15 potpuno retrospektivno. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispuni, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

• **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmjena)**

Izmjena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmjena)**

Izmjena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugovorenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Rukovodstvo banke ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MSFI 16: Lizing**

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine, MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Banka će koristiti linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca. Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenom za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini - stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austria Real estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

**MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Banka će preći na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve prijave. Imovina sa pravom korišćenja biće priznata u iznosu jednakom obavezi lizinga (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka ne očekuje bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupe primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti MSFI 16. Banka neće primeniti MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka će koristiti izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja će biti priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji će biti priznati pod 01.01.2019. godine, prema proceni Banke, iznosiće približno RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu će se povećati i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizingu kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

• **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao posledica, bilo je teško za investitore da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednost odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavlja nezastuženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

• **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Banka trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

• **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja),
- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.2. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitentata.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i druge kamatonosne finansijske instrumente, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

**Unwinding** kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

**2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

**/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.**

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

**/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla**

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

**2.4. Preračunavanje stranih valuta**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.5. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata**

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

**2.6 Finansijski instrumenti**

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

**2.6.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**

**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

**Amortizovana vrednost** je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

**Efektivna kamatna stopa** je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke ( Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

**b) Fer vrednost**

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje tekođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 36.11. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.2. Početno priznavanje i vrednovanje**

**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

**b) Početno vrednovanje**

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

**Dobici na prvi dan**

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

**2.6.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje**

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

**2.6.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti**

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI. Na dan bilansiranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Banke vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovoroneog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti“.

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „neto prohod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha banke. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha banke je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Banka je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Banke. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.6.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Banka u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Banka nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.6.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9**

Banka priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima ( krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti ) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Banka pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9 (nastavak)**

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

**2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza**

**Finansijska sredstva** prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Banka može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Banka je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane banke.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu suštinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranja.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.6.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni / plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

**Finansijske obaveze** prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

**2.6.6. Reprogramirani krediti**

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospelo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**2.6.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze**

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

**Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata**

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

**Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava**

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

**Ostale obaveze**

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

**2.7. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**2.9. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)**

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

**2.10. Investicije u zavisna društva**

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

**2.11. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.12. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

<u>Građevinski objekti</u>	<u>40 godina</u>
<u>Kompjuterska oprema</u>	<u>4 godina</u>
<u>Ostala oprema</u>	<u>5 do 10 godina</u>

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.13. Obezvredjenje nefinansijske imovine**

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadiive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.14. Lizing**

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

**(a) Finansijski lizing – Banka kao zakupac**

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Banka do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

**(b) Operativni lizing – Banka kao zakupac**

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

**2.15. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.16. Naknade zaposlenima**

**(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

**(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade**

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

**(c) Kratkoročna, plaćena odsustva**

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

**(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih**

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank, AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.17. Finansijske garancije**

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispunji svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

**2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečena na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji ( MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Banke koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

**2.19. Porezi i doprinosi**

**(a) Porez na dobit**

*Tekući porezi*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

*Odloženi porezi*

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.19. Porezi i doprinosi (nastavak)**

**(a) Porez na dobit (nastavak)**

*Odloženi porezi (nastavak)*

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

**(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.20. Praćenje poslova po segmentima poslovanja**

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**2.21. Poslovi u ime i za račun trećih lica**

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA**

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

**(a) SPPI procena**

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha ( FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ( FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora ( u slučaju celokupne ) ili izgublenu kamatu ( u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje banka. Za procenu, banka koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR uskladuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope). Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi „starih“ stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatnog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, banka je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene „stare stope“ kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja, kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremenu otplatu.

Rukovodstvo Banke smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Procena poslovnog modela**

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Banka procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Banka, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti banke zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Banke:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otpлата bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

**(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, banka je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne procene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu procenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 36.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 36.4 (sensitivity limiti) i 36.11 (fer vrednovanje i nivou FV).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
- Banke	147.243	144.619
- Javna preduzeća	83.792	86.792
- Druga preduzeća	2.292.762	2.178.964
- Preduzetnici	103.486	65.329
- Javni sektor	1.651.989	1.591.075
- Stanovništvo	3.925.815	3.352.212
- Strana lica	21.897	35.131
- Poljoprivrednici	14.949	19.790
- Drugi komitenti	8.611	25.025
<b>Ukupno</b>	<b>8.250.544</b>	<b>7.498.937</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
- Banke	301.318	264.395
- Javna preduzeća	14.274	29.432
- Druga preduzeća	166.618	74.108
- Preduzetnici	2.652	1.880
- Javni sektor	210.194	162.678
- Stanovništvo	118.940	131.341
- Strana lica	541.449	390.589
- Drugi komitenti	203.697	226.546
<b>Ukupno</b>	<b>1.559.142</b>	<b>1.280.969</b>
<b>Neto dobitak po osnovu kamata</b>	<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina kod centralnih banaka	115.750	116.253
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	791.791	-
HOV koje se drže do dospeća	-	742.723
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	571.168	-
HOV raspoložive za prodaju	-	484.189
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	264.338	-
HOV kojima se trguje	-	289.977
Plasmani i avansi klijentima	5.917.178	5.293.973
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	30.953	24.260
Kamatonosni svop	-	26.952
Drugi prihodi od kamata	559.366	520.610
<b>Ukupno</b>	<b>8.250.544</b>	<b>7.498.937</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
Subordinirane obaveze	82.512	59.197
Depoziti banaka	447.905	320.003
Depoziti klijenata	862.032	744.061
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	103.989	-
HOV koje se drže do dospeća	-	96.613
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	31.629	-
HOV raspoložive za prodaju	-	40.089
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	30.889	-
HOV kojima se trguje	-	-
Kamatonosni svop	-	20.805
Ostale obaveze za kamate	187	201
<b>Ukupno</b>	<b>1.559.142</b>	<b>1.280.969</b>
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>	<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.445.677	1.304.418
Kreditni poslovi	7.351	3.805
Depozitni poslovi	814.638	721.928
Poslovi sa platnim karticama	52.596	51.440
Garancijski i drugi poslovi jemstva	154.338	135.558
Ostale naknade i provizije	48.120	41.812
<b>Ukupno</b>	<b>2.522.720</b>	<b>2.258.961</b>
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Depozitni poslovi	2	-
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	571.134	501.746
Ostale naknade i provizije	362.610	269.258
<b>Ukupno</b>	<b>933.746</b>	<b>771.004</b>
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>	<b>1.588.974</b>	<b>1.487.957</b>

**6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	455.935	491.972
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	166.820	161.649
<b>Ukupno</b>	<b>622.755</b>	<b>653.621</b>
<b>Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	397.083	327.502
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	105.120	139.407
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	6.796	-
<b>Ukupno</b>	<b>508.999</b>	<b>466.909</b>
<b>Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata</b>	<b>113.756</b>	<b>186.712</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE  
VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2017.</u>
<b>Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	71.685	95.519
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	7.724	
<b>Ukupno</b>	<u>79.409</u>	<u>95.519</u>
<b>Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	7.485	927
<b>Ukupno</b>	<u>7.485</u>	<u>927</u>
<b>Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti</b>	<u>71.924</u>	<u>94.592</u>

**8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2017.</u>
<b>Prihodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.677	2.715
Prihodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<u>1.677</u>	<u>2.715</u>
<b>Rashodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	478	648
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<u>478</u>	<u>648</u>
<b>Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<u>1.199</u>	<u>2.067</u>

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

**9. NETO EFEKTI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2017.</u>
Pozitivne kursne razlike	5.764.039	9.278.602
Negativne kursne razlike	(5.262.263)	(6.102.950)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	1.007.416	935.716
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.086.653)	(3.886.308)
<b>Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule</b>	<u>422.539</u>	<u>225.060</u>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU**  
**PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.406.524	7.413.620
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	64.753	-
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	684.607	2.430.790
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.050	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.157.934</b>	<b>9.844.410</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.615.900	7.332.124
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	14.133	-
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	591.889	2.485.813
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	82.261	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.304.183</b>	<b>9.817.937</b>
<b>Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>	<b>(146.249)</b>	<b>26.473</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	(5.582)	(45.439)
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	(3.074)	(6.539)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(3.111.299)	(2.408.295)
- ostala sredstva (Napomena 26)	(58.772)	(80.695)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>	<b>(3.178.727)</b>	<b>(2.540.968)</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	(149.162)	(2.485.813)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>(3.327.889)</b>	<b>(5.026.781)</b>
<b>Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	38.225	924
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	5.373	5.853
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.921.396	2.587.260
- ostala sredstva (Napomena 26)	4.356	28.427
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>	<b>2.969.350</b>	<b>2.622.464</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	241.881	2.430.790
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>3.211.231</b>	<b>5.053.254</b>
<b>Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja</b>	<b>(116.658)</b>	<b>26.473</b>

**11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Dobitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	14.824	-
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	294	-
<b>Ukupno:</b>	<b>15.118</b>	<b>-</b>
<b>Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	23	-
<b>Ukupno:</b>	<b>23</b>	<b>-</b>
<b>Neto dobiti od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>	<b>15.095</b>	<b>-</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od konsultantskih usluga	18.656	20.049
Prihodi od zakupnina	6.851	13.256
Prihodi od IT usluga	9.674	7.432
Ostali prihodi	4.542	3.276
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	368	249
<b>Ukupno</b>	<b>40.091</b>	<b>44.262</b>

**13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.328.279	1.213.079
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	500.495	460.751
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	217.353	208.021
Ostali lični rashodi	32.456	29.004
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 31)	21.994	21.405
<b>Ukupno</b>	<b>2.100.577</b>	<b>1.932.260</b>

**14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi amortizacije:		
- osnovnih sredstava (Napomena 24)	203.732	164.104
- nematerijalnih ulaganja (Napomena 24)	116.849	125.988
<b>Ukupno</b>	<b>320.581</b>	<b>290.092</b>

**15. OSTALI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	320.030	83.532
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	11.363	2.736
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	4.948	1.279
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	14.610	66.131
Ostali prihodi	37.419	39.552
<b>Ukupno</b>	<b>388.369</b>	<b>193.231</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**16. OSTALI RASHODI**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017</b>
Profesionalne usluge	1.210.838	1.171.699
Donacije i sponzorstva	36.088	29.290
Reklama i propaganda	248.592	259.479
PTT i telekomunikacione usluge	61.771	55.051
Premije osiguranja	504.552	425.939
Troškovi zakupa	333.410	347.423
Troškovi materijala	110.184	132.127
Troškovi poreza i doprinosa	121.159	110.212
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	387.650	369.289
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.242	9.077
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	302.281	276.047
Dnevnice i putni troškovi	103.398	76.428
Obuke i savetovanja	33.602	44.122
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 31)	69.000	20.209
Ostalo	106.932	93.358
<b>Ukupno</b>	<b>3.632.699</b>	<b>3.419.750</b>

**17. POREZ NA DOBITAK****a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Tekući porez na dobit	(252.560)	(160.965)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	37.800	-
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	(43.015)
<b>Ukupno</b>	<b>(214.760)</b>	<b>(203.980)</b>

**(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope**

	<b>31.12.2018</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobit pre oporezivanja</b>	<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>
<b>Porez na dobit po stopi od 15%</b>	<b>469.986</b>	<b>425.433</b>
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	34.330	50.324
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	(30.821)
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(244.465)	(241.841)
Poreski efekti prve primene IFRS 9	(41.313)	-
Ostalo	(3.778)	885
<b>Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha</b>	<b>214.760</b>	<b>203.980</b>
<b>Efektivna poreska stopa</b>	<b>6,85%</b>	<b>7,19%</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)****(c) Komponente odloženog poreza**

	<b>na dan 31. decembra 2018.</b>	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	93.900	14.085
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(559.906)	(83.986)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	227.421	34.113
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
<b>Ukupno stanje na dan 31.12.2018.</b>	<b>125.393</b>	<b>18.809</b>

	<b>na dan 31. decembra 2017.</b>	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.829	8.074
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	108.938	16.341
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.507	11.326
<b>Ukupno stanje na dan 31.12.2017.</b>	<b>(34.984)</b>	<b>(5.248)</b>

**d) Promene na odloženim porezima**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	(5.248)	59.523
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	37.800	(43.015)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(13.743)	(21.756)
<b>Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra</b>	<b>18.809</b>	<b>(5.248)</b>

Kreiranje odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 18.809 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 5.248 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 37.800 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 13.743 hiljada.

U toku 2018. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Gotovina u blagajni	2.159.642	1.610.883
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	243	-
	<b>11.890.688</b>	<b>10.292.265</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Gotovina u blagajni	1.079.670	1.188.011
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	-	-
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	11.670.903	9.293.751
	<b>12.750.573</b>	<b>10.481.762</b>
Zlato i ostali plemeniti metali	-	-
<b>Bruto potraživanja na dan 31. decembra</b>	<b>24.641.261</b>	<b>20.774.027</b>

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je RSD 8.898.034 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je EUR 98.743 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

## 19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2017.</u>
<b>U dinarima</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	10.160	5.947
	<b>10.160</b>	<b>5.947</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	171.044	58.717
	<b>171.044</b>	<b>58.717</b>
<b>Ukupno finansijska sredstva</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**20. HARTIJE OD VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	9.972.528	-
- obveznice (HTM)	-	7.861.382
- obveznice (FVTPL)	4.062.753	-
- obveznice (HFT)	-	4.624.199
- obveznice (FVTOCI)	8.742.547	-
- obveznice (AFS)	-	5.483.553
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	28.748	-
- učešća u kapitalu (AFS)	-	28.804
	<b>22.806.576</b>	<b>17.997.938</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Dužničke hartije od vrednosti</i>		
- obveznice (AC)	856.033	-
- obveznice (HTM)	-	468.487
- obveznice (FVTPL)	5.837.167	-
- državni zapisi (FVTPL)	129.811	-
- obveznice (HFT)	-	6.850.601
- obveznice (FVTOCI)	5.049.334	-
- državni zapisi (FVTOCI)	159.225	-
- državni zapisi (AFS)	-	6.805.546
<i>Vlasničke hartije od vrednosti</i>		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	67.261	-
- ostale HOV raspoložive za prodaju (AFS)	-	170.697
	<b>12.098.831</b>	<b>14.295.331</b>
<b>Ukupno hartije od vrednosti</b>	<b>34.905.407</b>	<b>32.293.269</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(13.897)	(45.424)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>34.891.510</b>	<b>32.247.845</b>

Osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju, sve hartije od vrednosti prikazane u gornjoj tabeli su tokom cele godine bile raspoređene u nivo obezvređenja 1.

Od svih navedenih hartija od vrednosti, obveznice i Visa akcije u stranoj valuti se kotiraju na berzi.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>					
	<b>Stanje na dan 1. januara 2018.</b>	<b>Povećanje usled priznavanja i sticanja</b>	<b>Smanjenje usled prestanka priznavanja</b>	<b>Smanjenje usled promene kreditnog rizika</b>	<b>Kursne razlike</b>	<b>Stanje na kraju perioda</b>
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>						
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>
Javni sektor	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
<b>UKUPNO</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31. decembra 2018.		31. decembra 2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Kratkoročni	Dugoročni	
<b>U dinarima</b>					
Dati krediti	-	489	-	7.236	7.236
Dati depoziti	700.243	-	-	-	-
	<b>700.243</b>	<b>489</b>	<b>700.732</b>	<b>7.236</b>	<b>7.236</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
Devizni računi	491.306	-	1.151.048	-	1.151.048
Dati krediti	207.018	44.083	13.897	322.478	336.375
Dati depoziti	4.728	-	709.981	-	709.981
Ostali plasmani	255.130	-	18.600	-	18.600
	<b>958.182</b>	<b>44.083</b>	<b>1.893.526</b>	<b>322.478</b>	<b>2.216.004</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>1.658.425</b>	<b>44.572</b>	<b>1.702.997</b>	<b>329.714</b>	<b>2.223.240</b>
Minus: Ispravka vrednosti			(2.636)		(12.687)
			<b>(2.636)</b>		<b>(12.687)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>1.700.361</b>		<b>2.210.553</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

**a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost				Ispravke vrednosti				Ukupno	U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja a 3	POCI		
<b>U dinarima</b>										
Banke u zemlji	700.306	-	-	-	(2.124)	-	-	-	-	(2.124)
Društva za osiguranje	95	151	-	-	(1)	(2)	-	-	-	(3)
Finansijski lizing	243	-	-	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Strane banke	(63)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	<b>700.581</b>	<b>151</b>	-	-	<b>(2.126)</b>	<b>(2)</b>	-	-	-	<b>(2.128)</b>
<b>U stranoj valuti</b>										
Finansijski lizing	251.101	-	-	-	(254)	-	-	-	-	(254)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	25.340	-	-	-	(33)	-	-	-	-	(33)
Strane banke	725.824	-	-	-	(221)	-	-	-	-	(221)
	<b>1.002.265</b>	-	-	-	<b>(508)</b>	-	-	-	-	<b>(508)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.702.846</b>	<b>151</b>	-	-	<b>(2.634)</b>	<b>(2)</b>	-	-	-	<b>(2.636)</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.



ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost						U RSD hiljada
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3	
Društva za osiguranje	-	87	-	-	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	-	<b>87</b>	-	-	-	-	-

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017.

	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvrdjenog roka dospeća	517.129	1.173.812
Do 30 dana	700.021	705.184
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	441.275	13.961
Preko 1 godine	44.572	330.283
	<b>1.702.997</b>	<b>2.223.240</b>

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	U RSD hiljada							
	Stanje na na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>								
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>11.126</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>641</b>	<b>2.674</b>	<b>(77)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.634</b>
Banke u zemlji	2.098	2.117	2.020	-	-	(68)	(1)	2.126
Društva za osiguranje	-	-	-	1	4	-	4	1
Finansijski lizing	1.139	200	111	61	1.033	2	(3)	255
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguravanju	7.615	-	558	1	901	(11)	(6.114)	32
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	2	-	2	0	0	-	-	-
Strane banke	272	117	2	578	736	-	(9)	220
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>8</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2</b>
Društva za osiguranje	8	-	-	-	6	-	-	2
<b>UKUPNO</b>	<b>11.134</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>641</b>	<b>2.680</b>	<b>(77)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.636</b>

Efekte prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Ukupno	
<b>U dinarima</b>					
Dati krediti	2.464.469	30.505.580	32.970.049	23.109.007	25.343.471
Ostali plasmani	272.499	-	272.499	1.483	174.167
	<b>2.736.968</b>	<b>30.505.580</b>	<b>33.242.548</b>	<b>23.110.490</b>	<b>25.517.638</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
Dati krediti	10.320.621	97.479.604	107.800.225	73.729.282	82.074.799
Dati depoziti	89.432	-	89.432	-	85.735
Ostali plasmani	409.529		409.529	48.454	388.039
	<b>10.819.582</b>	<b>97.479.604</b>	<b>108.299.186</b>	<b>73.777.736</b>	<b>82.548.573</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>13.556.550</b>	<b>127.985.184</b>	<b>141.541.734</b>	<b>96.888.226</b>	<b>108.066.211</b>
Minus: Ispravka vrednosti			(928.023)		(1.930.488)
- Pojedinačno procenjena			(2.220.274)		(1.995.670)
- Kolektivno procenjena			<b>(3.148.297)</b>		<b>(3.926.158)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>138.393.437</b>		<b>104.140.053</b>

**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

**a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti			Ukupno	U RSD hiljada	
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3			POCI
<b>U dinarima</b>											
Javna preduzeća	44.293	-	35	-	44.328	(1.345)	-	(35)	-	(1.380)	
Druge preduzeća	2.930.341	369.480	48.145	-	3.347.966	(31.774)	(10.515)	(40.061)	-	(82.350)	
Preduzetnici	858.372	52.489	16.618	-	927.479	(6.867)	(4.273)	(10.318)	-	(21.458)	
Javni sektor	805.573	(47)	-	-	805.526	(742)	-	-	-	(742)	
Stanovništvo	26.074.985	1.231.471	598.309	34.692	27.999.457	(218.661)	(204.763)	(430.305)	(1.397)	(855.126)	
Strana lica	5.185	24	20	-	5.229	(94)	(1)	(18)	-	(113)	
Poljoprivrednici	58.479	7.386	89	-	65.954	(1.980)	(842)	(43)	-	(2.865)	
Drugi komitenti	36.409	1.348	68.852	-	106.609	(403)	(12)	(62.424)	-	(62.839)	
	<b>30.813.637</b>	<b>1.662.151</b>	<b>732.068</b>	<b>34.692</b>	<b>33.242.548</b>	<b>(261.866)</b>	<b>(220.406)</b>	<b>(543.204)</b>	<b>(1.397)</b>	<b>(1.026.873)</b>	
<b>U stranoj valuti</b>											
Javna preduzeća	2.538.804	136.041	-	-	2.674.845	(11.719)	(74.955)	-	-	(86.674)	
Druge preduzeća	64.045.289	2.219.388	503.095	141.674	66.909.446	(464.529)	(307.841)	(369.736)	(101.871)	(1.243.977)	
Preduzetnici	843.443	43.661	3.605	99	890.808	(6.290)	(1.773)	(2.241)	-	(10.304)	
Javni sektor	1.669.280	26.928	-	-	1.696.208	(11.487)	(357)	-	-	(11.844)	
Stanovništvo	33.273.943	1.536.604	595.801	117.351	35.523.699	(72.368)	(262.214)	(352.277)	(16.159)	(703.018)	
Strana lica	206.882	30.760	-	-	237.642	(3.559)	(4.693)	-	-	(8.252)	
Poljoprivrednici	135.072	22.133	37.852	-	195.057	(7.728)	(4.645)	(25.359)	-	(37.732)	
Drugi komitenti	147.031	2.091	22.359	-	171.481	(1.238)	(16)	(18.369)	-	(19.623)	
	<b>102.859.744</b>	<b>4.017.606</b>	<b>1.162.712</b>	<b>259.124</b>	<b>108.299.186</b>	<b>(578.918)</b>	<b>(656.494)</b>	<b>(767.982)</b>	<b>(118.030)</b>	<b>(2.121.424)</b>	
Stanje na dan 31. decembra	<b>133.673.381</b>	<b>5.679.757</b>	<b>1.894.780</b>	<b>293.816</b>	<b>141.581.734</b>	<b>(840.784)</b>	<b>(876.900)</b>	<b>(1.311.186)</b>	<b>(119.427)</b>	<b>(3.146.297)</b>	

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Građevinarstvo	6.497	2.150	-	-	348	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.725	76.591	-	-	-	-
Preduzetnici	32.341	45.569	6.453	1	5.422	-
Prerađivačka industrija	18.157	165.413	2.309	-	1.705	-
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	129.217	97.527	-	-	-	-
Sektor drugih komitenata	2.838	18.146	-	-	-	-
Stanovništvo	769.892	741.126	152.593	49.172	236.506	37.167
Trgovina	135.186	346.588	455	-	48.041	-
Usluge i turizam	2.969	1.478.509	13.754	-	764	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.107.822</b>	<b>2.971.618</b>	<b>175.564</b>	<b>49.173</b>	<b>292.786</b>	<b>37.167</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

## 22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

## c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Bez utvđenog roka dospeća	1.089.205	469.619
Do 30 dana	517.378	204.101
Od 1 do 3 meseca	1.201.336	749.236
Od 3 do 12 meseci	10.748.631	9.755.029
Preko 1 godine	127.985.184	96.888.226
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>141.541.734</b>	<b>108.066.211</b>

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	U RSD hiljada	
									Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>										
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	980.537	492.395	365.310	757.097	1.278.445	(689)	4	(1.494)	256.380	840.466
Javna preduzeća	15.385	8.228	2.561	-	21.932	-	-	(61)	14.004	13.062
Druge preduzeća	515.119	309.516	214.429	255.041	494.856	(510)	-	(1.332)	127.815	496.363
Preduzetnici	12.855	10.551	2.920	20.432	34.750	-	-	(16)	6.718	12.870
Javni sektor	51.799	738	13.947	862	22.236	-	-	(81)	(4.906)	12.228
Stanovništvo	384.244	161.900	130.806	479.291	702.846	(179)	4	(1)	112.351	303.950
Strana lica	87	-	-	671	581	-	-	-	169	346
Drugi komitenti	1.047	1.462	647	800	1.244	-	-	(2)	229	1.646
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	771.343	226.373	135.365	402.015	214.543	3	37	9.651	(182.557)	876.882
Javna preduzeća	64.560	-	-	7.018	199	-	-	3.402	174	74.954
Druge preduzeća	146.599	138.784	21.368	135.880	21.060	3	-	(139)	(60.333)	318.366
Preduzetnici	10.848	4.223	2.479	3.961	2.116	-	-	(4)	(8.384)	6.049
Javni sektor	9.271	358	-	-	-	-	-	-	(9.271)	358
Stanovništvo	539.605	83.001	111.454	255.092	191.109	-	37	6.393	(104.365)	477.126
Strana lica	170	-	-	0	-	-	-	-	(168)	3
Drugi komitenti	290	7	64	64	59	-	-	-	(210)	28
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	1.321.151	569.136	202.624	482.760	243.332	(801)	619.467	5.338	(681)	1.311.480
Druge preduzeća	248.146	380.748	101.817	9.298	2.996	(801)	134.548	(818)	18.889	409.799
Preduzetnici	4.435	5.042	-	444.036	240.336	-	6.483	(2)	3.553	12.847
Stanovništvo	820.878	183.343	71.130	-	-	-	368.751	6.236	33.744	808.020
Strana lica	22	3	-	-	-	-	-	-	(6)	20
Drugi komitenti	247.670	29.677	29.677	29.426	-	-	-	-	(56.861)	80.794
<b>POCI</b>	148.307	5.229	40.260	176.294	441.516	(1.538)	30.149	(262)	303.364	119.469
Druge preduzeća	132.779	626	39.759	165.415	290.323	-	27.805	(273)	161.210	101.871
Preduzetnici	1.972	-	-	2.504	-	-	2.344	40	138	41
Stanovništvo	13.057	4.603	2	4.361	6.795	(1.538)	-	(29)	3.900	17.557
Drugi komitenti	499	-	499	4.014	142.130	-	-	-	138.116	-
<b>UKUPNO</b>	<b>3.221.339</b>	<b>1.293.133</b>	<b>743.559</b>	<b>1.818.166</b>	<b>2.177.836</b>	<b>(3.025)</b>	<b>649.658</b>	<b>13.234</b>	<b>376.506</b>	<b>3.148.297</b>

Efekt prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Trgovina	12.406.952	10.587.711
Prerađivačka industrija	15.344.868	13.816.128
Građevinarstvo	12.864.187	10.341.175
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	8.637.329	5.672.892
Usluge i turizam	17.918.933	12.074.663
Poljoprivreda i prehrambena industrija	5.804.316	2.272.155
Stanovništvo	63.609.954	47.432.489
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.702.997	2.223.240
Javni sektor	2.501.734	3.614.491
Strana pravna lica	96.073	91.946
Poljoprivrednici	261.011	224.723
Sektor drugih komitenata	278.090	797.311
Preduzetnici	1.818.287	1.140.527
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>143.244.731</b>	<b>110.289.451</b>

**23. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
S – Leasing d.o.o Srbija -75% udela	93.560	93.560
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>93.560</b>	<b>93.560</b>

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.



ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u finansijski lizing	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	U RSD hiljada	
								Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja
<b>NABAVNA VREDNOST</b>									
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	743.709	810.049	122.295	243.633	(1)	1.919.686	-	1.202.454	
Povećanja	-	3.878	(3.878)	-	527.446	527.445	-	-	
Prenosi	16.322	255.195	140.326	-	(506.282)	(94.439)	-	94.441	
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(73.359)	(4.570)	(243.633)	-	(328.947)	-	(9.225)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>752.646</b>	<b>995.763</b>	<b>254.173</b>	<b>-</b>	<b>21.163</b>	<b>2.023.745</b>	<b>-</b>	<b>1.287.670</b>	
Povećanja	-	7.083	(7.083)	-	285.265	285.265	327.744	-	
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929	
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(38.891)	-	-	-	(49.993)	-	(447)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>776.491</b>	<b>1.077.167</b>	<b>317.661</b>	<b>-</b>	<b>8.773</b>	<b>2.180.092</b>	<b>327.744</b>	<b>1.366.152</b>	
<b>AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI</b>									
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	262.295	589.787	12.899	11.216	-	876.197	-	923.609	
Amortizacija (Napomena 14)	18.494	101.980	42.471	1.159	-	164.104	-	125.988	
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(68.109)	(4.561)	(12.375)	-	(87.246)	-	(9.225)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>278.588</b>	<b>623.658</b>	<b>50.809</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>953.055</b>	<b>-</b>	<b>1.040.372</b>	
Preknjižavanja	-	7.083	(7.083)	-	-	-	-	-	
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	118.332	66.691	-	-	203.732	-	116.849	
Otuđenja i rashodovanja	(3.855)	(35.747)	-	-	-	(39.602)	-	(349)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>293.443</b>	<b>713.326</b>	<b>110.417</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.117.185</b>	<b>-</b>	<b>1.156.872</b>	
<b>Neotpisana vrednost na dan:</b>									
- 31. decembar 2018. godine	483.048	363.841	207.244	-	8.773	1.062.906	327.744	209.280	
- 31. decembar 2017. godine	474.058	373.246	202.220	-	21.164	1.070.689	-	247.298	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)**

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2018. godine.

**25. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA**

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.18 Banka u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
<b>Stanje</b>	<b>11.902</b>	<b>11.902</b>

Na dan 31. decembar 2018. godine Banka ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m<sup>2</sup>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**26. OSTALA SREDSTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	20.725	16.212
- Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	2.045
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	30.547	29.582
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	134.806	197.801
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	113	2.448
- Potraživanja od zaposlenih	3.506	694
- Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	727	725
- Zalihe	69.447	69.091
- Ostala nefinansijska potraživanja	(3.347)	(425)
- Ostale investicije	27.006	27.006
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.704	542.593
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	241.286	-
- Ostala razgraničenja	126.133	166.108
	<b>1.195.698</b>	<b>1.053.880</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	6	-
- Potraživanja po osnovu prodaje	18.631	29.749
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	15	24
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	47.756	49.202
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	3.655	6.129
- Potraživanja od zaposlenih	13	22
- Ostala nefinansijska potraživanja	64.063	2.031
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	32.888	-
- Ostala razgraničenja	4.807	34.552
	<b>171.834</b>	<b>121.709</b>
<b>Bruto ostala sredstva</b>	<b>1.367.532</b>	<b>1.175.589</b>
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(140.818)	(115.174)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.226.714</b>	<b>1.060.415</b>

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**26. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	46.522	186.242
Efekti prelaska na novi standard	15.265	-
Nove ispravke vrednosti	58.772	68.211
Ukidanje ispravke vrednosti	(4.356)	(28.428)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(69.703)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	(2.140)
Kursne razlike	(11.459)	(107.660)
	<b>71.823</b>	<b>46.522</b>
<b>Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>71.823</b>	<b>46.522</b>
	<b>68.995</b>	<b>68.652</b>
<b>Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>68.995</b>	<b>68.652</b>
	<b>140.818</b>	<b>115.174</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>140.818</b>	<b>115.174</b>

**27. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	766	14.750
	<b>766</b>	<b>14.750</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	94.752	29.708
	<b>94.752</b>	<b>29.708</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>95.518</b>	<b>44.458</b>

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada	
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Dugoročni		Kratkoročni
<b>U dinarima</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	432.278	-	432.278	-	304.765	304.765
Depoziti po osnovu datih kredita	87	516	603	247	-	247
Namenski depoziti	22.602	-	22.602	-	86.554	86.554
Ostali depoziti	3.789.470	520.000	4.309.470	345.000	4.408.726	4.753.726
Primljeni krediti	-	600.000	600.000	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>4.244.437</b>	<b>1.120.516</b>	<b>5.364.953</b>	<b>345.247</b>	<b>4.800.045</b>	<b>5.145.292</b>
<b>U stranoj valuti</b>						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	630.522	-	630.522	-	375.863	375.863
Depoziti po osnovu datih kredita	191.079	189.110	189.110	189.556	-	189.556
Namenski depoziti	6.757.163	24.230	215.309	18.955	21.246	40.201
Ostali depoziti	2.434.808	2.508.694	9.265.857	1.512.836	6.317.658	7.830.494
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	-	-	2.434.808	-	2.262.829	2.262.829
Primljeni krediti	-	41.184.587	41.184.587	29.698.233	-	29.698.233
Ostale finansijske obaveze	37.061	-	37.061	-	27.963	27.963
<b>Ukupno</b>	<b>10.050.633</b>	<b>43.906.621</b>	<b>53.957.254</b>	<b>31.419.580</b>	<b>9.005.559</b>	<b>40.425.139</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>14.295.070</b>	<b>45.027.137</b>	<b>59.322.207</b>	<b>31.764.827</b>	<b>13.805.604</b>	<b>45.570.431</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Centralna banka	1.091	1
Banke u zemlji	3.932.397	6.981.815
Društva za osiguranje	3.010.514	2.647.290
Finansijski lizing	554.500	2.626.698
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	4.953.979	3.207.703
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	26.459	2.855
Strane banke	46.843.267	30.104.069
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>59.322.207</b>	<b>45.570.431</b>

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 28.462.264 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 12.966.414 hiljada dinara.

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2018.			31.12.2017.			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
<b>U dinarima</b>							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	24.684.911	-	24.684.911	17.706.708	-	17.706.708	
Štedni depoziti:	593.007	766.430	1.359.437	532.109	542.425	1.074.534	
Depoziti po osnovu datih kredita	182.118	730.609	912.727	237.930	189.160	427.090	
Namenski depoziti	4.040.575	18.750	4.059.325	2.829.348	18.750	2.848.098	
Ostali depoziti	10.201.291	5.220	10.206.511	6.926.343	7.359	6.933.702	
<b>Ukupno</b>	<b>39.701.902</b>	<b>1.521.009</b>	<b>41.222.911</b>	<b>28.232.438</b>	<b>757.694</b>	<b>28.990.132</b>	
<b>U stranoj valuti</b>							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	44.155.303	-	44.155.303	34.154.483	-	34.154.483	
Štedni depoziti:	7.966.244	11.400.354	19.366.598	8.190.424	11.953.885	20.144.309	
Depoziti po osnovu datih kredita	130.160	3.736.187	3.866.347	103.768	2.058.284	2.162.052	
Namenski depoziti	748.927	282.420	1.031.347	3.259.784	314.590	3.574.374	
Ostali depoziti	208.591	631.219	839.810	1.082.998	124.996	1.207.994	
Primljeni krediti	-	2.354.677	2.354.677	-	1.291.788	1.291.788	
Ostale finansijske obaveze	373.221	-	373.221	456.996	-	456.996	
<b>Ukupno</b>	<b>53.582.446</b>	<b>18.404.857</b>	<b>71.987.303</b>	<b>47.248.453</b>	<b>15.743.543</b>	<b>62.991.996</b>	
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>			<b>113.210.214</b>			<b>91.982.128</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**29. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Holding kompanije	4	-
Javna preduzeća	3.706.090	2.057.397
Privredna društva	37.428.545	26.848.840
Javni sektor	4.224.630	2.691.673
Stanovništvo	53.657.942	45.729.756
Strana lica	2.318.467	2.467.769
Preduzetnici	2.853.351	2.195.108
Poljoprivrednici	514.419	397.437
Drugi komitenti	8.506.766	9.594.148
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>113.210.214</b>	<b>91.982.128</b>

**30. SUBORDINIRANE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Subordinirane obaveze	4.566.337	1.354.523
	<b>4.566.337</b>	<b>1.354.523</b>

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada	
					31.12.2018.	31.12.2017.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	1.013.097	1.354.523
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.545.838	-
<b>Ukupno</b>		<b>45.000.000</b>			<b>4.558.935</b>	<b>1.354.523</b>

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 36.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**30. SUBORDINIRANE OBAVEZE (nastavak)**

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine."

**31. REZERVISANJA**

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	240,457	326,073
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	75,784	75,507
– jubilarne nagrade	110,538	108,938
Rezervisanja za sudske sporove (c)	227,421	175,183
Ostala dugoročna rezervisanja	-	67,041
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b><u>654.200</u></b>	<b><u>752.742</u></b>

**Promene rezervisanja vanbilansnih stavki**

- (a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Banka je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**31. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi</b>		
Stanje na početku godine	326.073	277.482
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	149.162	2.485.814
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(241.881)	(2.430.790)
Ostale promene	7.102	(6.433)
<b>Ukupno</b>	<b>240.457</b>	<b>326.073</b>
<b>Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih</b>		
Stanje na početku godine	184.444	186.174
Rezervisanja u toku godine (Napomena 13)	21.994	21.405
Naknade isplaćene u toku godine	(16.827)	(22.323)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	2.543	10.226
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	(5.832)	(11.038)
<b>Ukupno</b>	<b>186.322</b>	<b>184.444</b>
<b>Rezervisanja za sudske sporove</b>		
Stanje na početku godine	175.183	164.287
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	69.000	20.209
Iskorišćena rezervisanja	(16.762)	(9.313)
<b>Ukupno</b>	<b>227.421</b>	<b>175.183</b>
<b>Ostala dugoročna rezervisanja</b>		
Stanje na početku godine	67.042	42.700
Ostale promene	(35.927)	51.971
Iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(31.115)	(27.629)
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>67.042</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>654.200</b>	<b>752.742</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**31. REZERVISANJA (nastavak)**

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2018. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	<b>U RSD hiljada</b>
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih 31.12.2017.</b>	<b>184.444</b>
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	15.093
b. Troškovi minulog rada	-
c. Troškovi kamate	6.901
d. Plaćanja	(16.827)
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	1.171
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.372
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(6.928)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.096
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih 31.12.2018.</b>	<b>186.322</b>

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivni	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	U RSD hiljada
								Stanje na kraju perioda
Nivo obezvređenja 1	235.603	89.147	68.357	38.887	140.546	(132)	1.818	156.420
Nivo obezvređenja 2	32.499	4.178	15.418	6.509	13.584	(15)	(3.937)	10.232
Nivo obezvređenja 3	65.222	6.959	694	3.482	3.282	(3)	2.121	73.805
<b>Ukupno</b>	<b>333.324</b>	<b>100.284</b>	<b>84.469</b>	<b>48.878</b>	<b>157.412</b>	<b>(150)</b>	<b>2</b>	<b>240.457</b>

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

**Bruto knjigovodstvena vrednost**

	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	153.583	405.577	-	-	-	591
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	8.360	630.472	1.212	123	1.887	160
<b>Ukupno</b>	<b>161.943</b>	<b>1.036.049</b>	<b>1.212</b>	<b>123</b>	<b>1.887</b>	<b>751</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**32. OSTALE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	4.281	547
Obaveze za primljene avanse	4.043	4.105
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	77.205	74.083
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	30.245	21.078
– Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	125	15.936
– Razgraničene obaveze za informatičke usluga	12.464	13.753
– Rezervacije za troškove	58.912	117.044
– Ostala razgraničenja	369.797	366.291
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	22.096	51.748
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.964	21.685
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	25.899	24.414
Ostale obaveze	155.853	173.177
	<b>782.884</b>	<b>883.861</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	169.995	163.819
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	60
Obaveze prema dobavljačima	-	5.734
Obaveze za primljene avanse	11.441	10.634
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
– Ostala razgraničenja	115.493	36.485
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	11.310	27.937
Ostale obaveze	107.993	27.417
	<b>416.292</b>	<b>272.086</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.199.176</b>	<b>1.155.947</b>

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**33. KAPITAL****(a) Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Akcijski kapital – obične akcije /i/	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	124.475	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve /iv/	512.198	418.024
Dobitak tekuće godine	2.918.483	2.632.240
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>23.631.801</b>	<b>20.894.563</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**33. KAPITAL (Nastavak)**

**/i/ Akcijski kapital**

Na dan 31. decembar 2018. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembar 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2018. godine je sledeća:

<b>Naziv akcionara</b>	<b>Broj akcija</b>	<b>Učešće u %</b>
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
<b>Ukupno</b>	<b>1.004.000</b>	<b>100,00</b>

**/ii/ Emisiona premija**

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

**/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve**

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2018. godine iznose 10.036.645 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2017. godine rezerve iz dobiti su iznosile 7.679.824 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 28. septembra 2018. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2017. godinu izvršila pokriće gubitka po osnovu efekta MSFI 9 u iznosu od RSD 275.419 hiljada a u ostale rezerve je izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.356.820 hiljada.

**/iv/ Revalorizacione rezerve**

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2018 godine iznose 512.198 hiljade dinara (31. decembar 2017. godine: 418.024 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**33. KAPITAL (Nastavak)**

(b) Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

<b>Pokazatelji poslovanja</b>	<b>Propisani</b>	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 210.633.447	EUR 168.865.743
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17,78	18,14
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	15,02	17,62
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	15,02	17,62
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	4,46	5,58
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	12,28	16,47
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	124,11	100,75
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,61
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,52
9. PPLA	Minimum 100%	175,30	154,97
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	4,26
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,54	21,26
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	5,49	9,42
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,13

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**34. VANBILANSNE POZICIJE**

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	617.999	640.935
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	52.151.249	37.230.852
Druge vanbilansne pozicije	229.166.521	215.361.570
<b>Stanje</b>	<b>281.935.769</b>	<b>253.233.357</b>
Nenaplativa potraživanja prenetna na vanbilansne pozicije	(1.855.746)	(1.900.406)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>280.080.023</b>	<b>251.332.951</b>

**(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	15.635	14.006
– dugoročni	602.364	626.929
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>617.999</b>	<b>640.935</b>

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8.183 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 604.658 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 7.573 hiljada dinara.

**(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Plativе garancije	1.568.688	1.046.722
Činidbene garancije	5.821.541	4.780.880
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.081.218	5.567.655
Ostale vanbilansne stavke	505.121	653.801
	<b>12.976.568</b>	<b>12.049.058</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Plativе garancije	2.751.967	1.511.097
Činidbene garancije	4.557.711	4.869.481
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.159.391	17.010.434
Akreditivi	404.196	187.855
Ostale vanbilansne stavke	1.301.416	1.602.927
	<b>39.174.681</b>	<b>25.181.794</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>52.151.249</b>	<b>37.230.852</b>

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**34. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)**

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2018. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 240.457 hiljada (31. decembar 2017. godine: RSD 326.073 hiljada).

**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA**

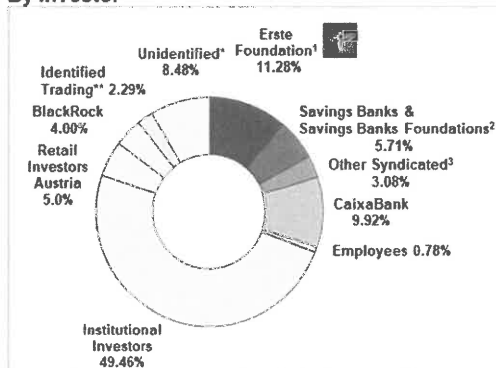
U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

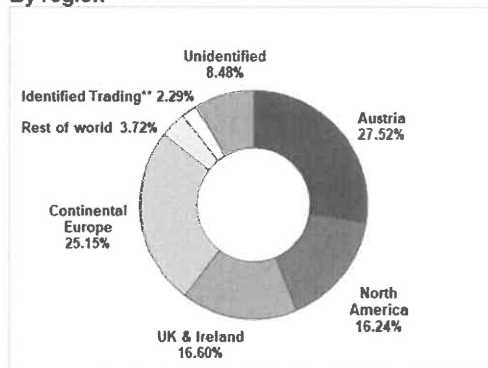
Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

**By investor**



**By region**



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>	
	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>	<b>Akcionari</b>	<b>Ostale članice Erste grupe</b>
<b>Potraživanja</b>				
Potraživanja po osnovu derivata	11.394	-	12.842	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	472.578	209.121	1.099.550	12.846
Kredit i potraživanja od komitenata	-	43	-	153
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Ostala sredstva	65.509	27.461	4.663	30.833
	<b>549.481</b>	<b>330.186</b>	<b>1.117.055</b>	<b>137.392</b>
<b>Obaveze</b>				
Obaveze po osnovu derivata	84.446	-	40.956	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	28.462.572	197.360	16.359.513	143.282
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	123.558	-	51.913
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	1.354.523	-
Rezervisanja	108	620	191	149
Ostale obaveze	64.171	169.282	1.632	199.218
	<b>33.177.634</b>	<b>490.820</b>	<b>17.756.814</b>	<b>394.561</b>
<b>Vanbilansne pozicije</b>				
Date garancije i druga jemstva	972.578	187.038	1.038.214	227.487
Preuzete neopozive obaveze	-	32.621	-	2.904
Druga vanbilansna evidencija	14.689.057	828.019	10.323.119	653.012
	<b>15.661.635</b>	<b>1.047.678</b>	<b>11.361.333</b>	<b>883.403</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

U RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	5.718	1.268	16.154	2.490
Rashodi kamata	(431.220)	(6.466)	(287.057)	(4.947)
Prihodi od naknada i provizija	42.839	28.381	44.456	15.446
Rashodi naknada i provizija	(192.700)	-	(201.716)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	27.645	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(61.205)	-	-	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	63.288	2.750	-	1.737
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	(15.488)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	151	-	359	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(114)	-	(9.882)
Ostali poslovni prihodi	-	24.830	-	24.980
Ostali prihodi	2.310	10.035	5.932	6.883
Ostali rashodi	(139.564)	(667.692)	(129.739)	(637.775)

Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti do 5 godina i uzeti su po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od -0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

- b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	<b>U RSD hiljada</b>			
	<b>Stanje na dan 31.12.2018. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godina</b>	<b>Stanje na dan 31.12.2017. godine</b>	<b>Prihodi/ (rashodi) 31.12.2017. godina</b>
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.473	186	2.535	165
Stambeni krediti	63.303	3.538	70.159	3.476
Razgraničena naknada	(77)	-	(83)	-
Ostali plasmani i potraživanja	249	56	70	51
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(21)	132	(150)	389
Depoziti	39.005	(236)	57.844	(409)
Ostale obaveze	286	(715)	701	(3.028)
Neiskorišćeni okvir	700	-	857	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2018. i 2017. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.618	5.818
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	124.587	113.788
Obračunata buduća primanja- IO	92.302	67.041
<b>Ukupno</b>	<b>222.057</b>	<b>186.647</b>

**Transferne cene**

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA**

**36.1. Uvod**

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

**Upravni odbor i Izvršni odbor**

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

**Odbor za upravljanje aktivom i pasivom**

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.1. Uvod (nastavak)**

**Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima**

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

**Služba upravljanja aktivom i pasivom**

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

**Interna revizija**

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Banke obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja**

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su određeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.1. Uvod (nastavak)**

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljanje kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik**

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svodenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejting utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejting uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelj profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

**Nizak rizik (low risk)** – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

**Poseban nadzor (management attention)** – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

**Ispod standarda (sub-standard)** – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

**Problematična potraživanja (non-performing)** – klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika**

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolateralu te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2. Kreditni rizik (nastavak)**

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)**

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

**Status neizmirenja obaveza**

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Status neizmirenja obaveza (nastavak)**

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

**Otpis potraživanja**

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmene koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku		U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	16.671.146	7.970.115	24.641.261	
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	181.204	-	181.204	
Hartije od vrednosti	34.905.406	13.896	34.891.510	-	34.891.510	
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.702.997	2.636	1.700.361	-	1.700.361	
Kreditni i potraživanja od komitenata	141.541.734	3.148.297	138.393.437	-	138.393.437	
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	93.560	
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	537.025	537.025	
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.062.904	1.062.904	
Teuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	173.326	
Odložena poreska sredstva	-	-	-	18.809	18.809	
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	11.902	
Ostala sredstva	902.898	83.132	819.766	406.948	1.226.714	
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>195.905.385</b>	<b>3.247.961</b>	<b>192.657.424</b>	<b>10.274.589</b>	<b>202.932.013</b>	
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	14.978.253	-	14.978.253	
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	36.932.583	-	36.932.583	
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	229.784.520	
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>52.151.249</b>	<b>240.413</b>	<b>51.910.836</b>	<b>229.784.520</b>	<b>281.695.356</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>248.056.634</b>	<b>3.488.374</b>	<b>244.568.260</b>	<b>240.059.109</b>	<b>484.627.369</b>	

U skladu sa poslovnom politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti<sup>1</sup> u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezbeđenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

<sup>1</sup> Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i optimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

	Hartije od vrednosti												U RSD hiljada	
	Bruto vrednost			Od čega: obezvređeno			Akumulirane ispravke vrednosti			Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima				
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL		
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Hartije od vrednosti</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.018.367</b>	<b>10.058.479</b>	-	-	-	13.897	17.699	-	-	-	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	13.890.871	9.774.867	-	-	-	13.897	17.699	-	-	-	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.018.367</b>	<b>10.239.683</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	<b>17.699</b>	-	-	-	-	-	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:

- Moody's Investors Service Baa3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / pozitivni izgledi

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku		Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	U RSD hiljada Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	11.480.276	20.774.027
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	11.539.464	-	-	11.539.464
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	12.488.599	6	-	12.488.593
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.329.870	45.418	-	8.284.452
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.223.240	12.687	-	2.210.553
Kreditni i potraživanja od komitenata	108.066.211	3.926.158	-	104.140.053
Investicije u zavisna društva	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	-	-	247.298	247.298
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	1.070.689	1.070.689
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
Ostala sredstva	756.671	57.331	11.901	11.901
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>152.697.806</b>	<b>4.041.600</b>	<b>13.264.799</b>	<b>1.060.415</b>
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	-	12.247.876
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	-	24.656.992
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	216.002.505	216.002.505
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>37.230.851</b>	<b>325.983</b>	<b>216.002.505</b>	<b>252.907.373</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>189.928.657</b>	<b>4.367.583</b>	<b>229.267.304</b>	<b>414.828.378</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Pregled hartija od vrednosti:**

	Hartije od vrednosti			U RSD hiljada
	Bruto vrednost	Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	
				Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
<b>Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju</b>	<b>11.539.464</b>	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</b>	<b>12.488.600</b>	-	7	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
<b>Finansijska sredstva koja se drže do dospeća</b>	<b>8.329.869</b>	-	45.417	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>32.357.933</b>	-	<b>45.424</b>	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017.:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja <sup>2</sup>				Vrednost sredstava obezbeđenja*			U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja <sup>3</sup>	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
<b>Potraživanja od stanovištva</b>	<b>50.784.578</b>	<b>9.239.424</b>	<b>2.106.999</b>	<b>1.407.069</b>	<b>29.010.886</b>	<b>411.675</b>	<b>260.548,01</b>	
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370	
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377	
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18	
Ostala potraživanja	1.052.014	349.692	78.923	50.532	73.758	-	784	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>55.754.682</b>	<b>16.761.302</b>	<b>1.857.073</b>	<b>746.771</b>	<b>18.013.177</b>	<b>347.040</b>	<b>309.474</b>	
Velika preduzeća	14.337.001	559.918	-	-	4.412.124	-	22.185	
Mala i srednja preduzeća	28.480.689	10.226.911	146.934	416.083	9.753.703	195.046	165.109	
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.664.809	5.322.890	1.623.031	289.502	3.271.351	137.806	106.834	
Poljoprivrednici	81.728	122.907	87.108	41.151	102.575	14.187	15.346	
Javna preduzeća	2.190.455	528.676	-	35	473.424	-	-	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>4.420.931</b>	<b>66.732</b>	<b>1</b>	<b>99.169</b>	<b>385.782</b>	<b>20.311</b>	<b>13.519</b>	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.960.191</b>	<b>26.067.459</b>	<b>3.964.073</b>	<b>2.253.009</b>	<b>47.409.845</b>	<b>779.025</b>	<b>583.541</b>	

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>2</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>3</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukuirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza).



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja <sup>4</sup>				Vrednost sredstava obezbeđenja		U RSD hiljada Uticao sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja <sup>5</sup>	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>40.146.827</b>	<b>4.632.425</b>	<b>1.066.434</b>	<b>1.519.460</b>	<b>19.078.837</b>	<b>543.120</b>	<b>442.991</b>
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53
Ostala potraživanja	1.334.759	259.202	64.974	104.009	79.193	1.200	4.915
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>51.008.159</b>	<b>3.228.377</b>	<b>478.990</b>	<b>1.481.793</b>	<b>15.077.819</b>	<b>919.975</b>	<b>625.636</b>
Velika preduzeća	8.390.880	61.810	-	416.685	4.178.991	415.599	144.502
Mala i srednja preduzeća	32.941.138	741.422	100.633	676.790	8.044.391	238.113	286.108
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.840.751	901.425	207.318	330.450	1.303.339	247.385	175.525
Poljoprivrednici	101.503	95.154	37.516	57.867	127.498	18.877	16.516
Javna preduzeća	733.885	1.428.567	133.523	-	1.423.601	-	2.986
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>5.406.083</b>	<b>717.832</b>	<b>1</b>	<b>603.071</b>	<b>605.816</b>	<b>439.619</b>	<b>99.387</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>96.561.068</b>	<b>8.578.634</b>	<b>1.545.425</b>	<b>3.604.324</b>	<b>34.762.473</b>	<b>1.902.714</b>	<b>1.168.015</b>

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezbeđene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>4</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>5</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Neobezvređena potraživanja*		Obezvređena potraživanja <sup>6</sup>		na pojedinačnoj osnovi		na grupnoj osnovi		Ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja		na pojedinačnoj osnovi		na grupnoj osnovi		Ukupna neto potraživanja		Vrednost sredstava obezbeđenja		U BSD biljeđa	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja						
<b>Prema sektorima</b>																				
Potraživanja od stanovništva	62.017.914	254.196	577.586	688.375	63.538.071	772.569	316.829	472.019	61.976.653	29.085.807	336.754									
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	35.519.704	350.333	311.149	46.934	34.811.288	28.936.086	336.262									
Potraživanja iz poslovnih kredita	25.782.051	157.136	4.653	588.236	25.782.098	396.235	3.276	384.962	24.977.623	75.166	492									
Transakcioni i kreditne kartice	1.432.104	50.399	2.250	46.409	1.433.107	6.801	267	8.697	1.428.410	796	-									
Ostala potraživanja					1.531.192	12.199	2.137	31.426	1.478.400	73.758	-									
Potraživanja od privrede	74.160.978	213.721	710.418	34.711	75.119.828	939.559	523.366	21.785	73.635.118	18.014.819	345.398									
Velika preduzeća	14.875.285	21.634	-	-	14.896.919	74.602	-	-	14.822.317	4.412.124	-									
Mala i srednja preduzeća	35.753.126	105.450	407.977	6.464	39.270.617	335.197	321.580	3.999	38.609.842	9.755.345	193.405									
MK i MKP	1.775.878	74.778	263.401	26.101	17.900.233	423.850	175.525	16.421	17.284.437	3.271.351	137.806									
Poljoprivrednici	3.276.965	4.778	39.039	21.32	3.276.966	37.866	26.262	1.531	287.407	102.575	14.187									
Javna preduzeća	2.715.582	3.548	-	33	2.719.165	86.910	-	35	2.631.115	473.424	-									
Potraživanja od ostalih djelatnosti	4.413.192	74.489	99.151	1	4.586.833	16.978	87.827	1	4.482.026	385.782	20.311									
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>140.592.084</b>	<b>542.405</b>	<b>1.387.155</b>	<b>723.087</b>	<b>143.244.731</b>	<b>1.729.105</b>	<b>928.023</b>	<b>493.805</b>	<b>140.093.798</b>	<b>47.486.408</b>	<b>702.463</b>									
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>																				
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	140.451.075	540.647	-	-	140.991.722	1.707.010	-	-	139.284.712	47.409.845	-									
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	828.181	134.831	-	-	693.350	136.046	-									
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	141.009	1.758	1.387.155	723.087	2.253.009	22.095	928.023	493.805	809.086	76.562	702.463									
	126.375	1.637	359.976	200.533	688.521	20.347	208.393	138.704	321.077	64.430	188.620									
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>140.592.084</b>	<b>542.405</b>	<b>1.387.155</b>	<b>723.087</b>	<b>143.244.731</b>	<b>1.729.105</b>	<b>928.023</b>	<b>493.805</b>	<b>140.093.798</b>	<b>47.486.408</b>	<b>702.463</b>									

<sup>6</sup> Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>7</sup> Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:**

Prema sektorima	Neobezvređena potraživanja <sup>a</sup>			Obezvređena potraživanja <sup>a</sup>			Akumulirana ispravke vrednosti			U RSD biljeđa			
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja	
												Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	45.779.073	220.681	649.285	716.107	47.365.146	779.698	341.182	454.711	45.789.554	19.140.755	481.202		
Stambeni krediti	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091		
Potraživanja od državnih institucija	18.785.143	135.823	1.370	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	18.672.931	99.610	775		
Transakcioni i provizivne kartice	8.425.425	4.245	8.386	4.245	8.429.670	13.341	1.011	13.376	7.662.231	1.533	136		
Ostala potraživanja	1.615.238	46.244	8.386	93.099	1.722.943	36.376	5.032	71.273	1.650.243	79.193	1.200		
Potraživanja od privrede	54.466.880	246.646	1.466.614	15.179	56.197.318	710.329	1.076.458	8.833	54.401.698	15.077.819	919.975		
Velika preduzeća	8.413.079	39.610	416.085	599	8.869.375	100.803	314.970	240	8.453.362	4.178.991	415.599		
Mali i srednja preduzeća	33.647.890	135.304	674.036	2.754	34.459.985	364.567	531.404	1.329	33.562.685	8.044.391	238.113		
Potraživanja od državnih institucija	9.651.466	57.653	325.336	5.115	10.279.944	200.609	190.356	3.716	9.885.062	1.303.339	247.385		
Poljoprivreda	8.927.276	4.917	31.137	6.710	8.969.026	4.566	39.528	3.548	239.398	127.498	18.877		
Javna preduzeća	2.269.874	6.101	-	-	2.255.975	34.763	-	-	2.261.192	1.423.601	-		
Potraživanja od ostalih biljženata	6.025.522	98.394	603.070	1	6.726.987	54.784	512.848	1	6.159.354	605.816	439.619		
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>106.273.474</b>	<b>565.721</b>	<b>2.718.969</b>	<b>731.287</b>	<b>110.289.451</b>	<b>1.544.811</b>	<b>1.930.488</b>	<b>463.545</b>	<b>106.350.606</b>	<b>34.824.391</b>	<b>1.840.796</b>		
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>													
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	106.122.065	563.061	-	-	106.685.127	1.528.115	-	-	105.157.012	34.762.473	-		
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	308.213	26.501	-	-	281.712	115.711	-		
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	151.409	2.659	2.718.969	731.287	3.604.324	16.696	1.930.488	463.545	1.193.595	61.918	1.840.796		
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	148.867	2.501	1.493.105	153.119	1.797.591	16.572	1.104.810	73.002	603.208	61.086	1.085.126		
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>106.273.474</b>	<b>565.721</b>	<b>2.718.969</b>	<b>731.287</b>	<b>110.289.451</b>	<b>1.544.811</b>	<b>1.930.488</b>	<b>463.545</b>	<b>106.350.606</b>	<b>34.824.391</b>	<b>1.840.796</b>		

<sup>8</sup> Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>9</sup> Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana dcnje na dan 31. decembra 2018. godine:

	Neobezvređena potraživanja						Obezvređena potraživanja						U RSD hiljada							
	Nije u dcnji		od 31 do 60 dana		od 61 do 90 dana		preko 90 dana		Nije u dcnji		do 90 dana			od 91 do 180 dana		od 181 do 360 dana		preko 360 dana		
	53.883.141	8.039.249	283.715	66.005	290.756	317.736	154.531	173.586	329.351	290.756	317.736	154.531		173.586	329.351	290.756	317.736	154.531	173.586	329.351
Potraživanja od stanovništva																				
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328										
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068										
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372										
Ostala potraživanja	1.072.872	393.487	12.089	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.118	5.583										
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>72.758.121</b>	<b>1.598.396</b>	<b>17.504</b>	<b>678</b>	-	<b>253.611</b>	<b>104.442</b>	<b>36.194</b>	<b>74.409</b>	<b>276.473</b>										
Velika preduzeća	14.886.797	10.122	-	-	-	-	-	-	-	-										
Mala i srednja preduzeća	37.842.370	1.013.805	-	-	-	250.767	97.522	22.052	4.047	40.052										
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.067.771	530.016	12.266	678	-	795	6.919	12.437	69.952	199.399										
Poljoprivrednici	242.053	44.452	5.238	-	-	2.048	-	1.671	410	37.021										
Javna preduzeća	2.719.131	-	-	-	-	-	-	-	35	-										
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.487.368</b>	<b>312</b>	-	-	-	<b>1</b>	-	-	-	-										
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>131.128.631</b>	<b>9.637.957</b>	<b>301.219</b>	<b>66.683</b>	-	<b>544.369</b>	<b>422.178</b>	<b>190.725</b>	<b>247.995</b>	<b>704.975</b>										
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>																				
Neproblematična potraživanja	131.051.085	9.602.953	271.828	65.855	-	-	-	-	-	-										
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-										
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975										
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824										
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>131.128.631</b>	<b>9.637.957</b>	<b>301.219</b>	<b>66.683</b>	-	<b>544.369</b>	<b>422.178</b>	<b>190.725</b>	<b>247.995</b>	<b>704.975</b>										

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnije na dan 31. decembra 2017. godine:

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	<b>38.971.635</b>	<b>6.702.158</b>	<b>248.316</b>	<b>77.619</b>	<b>25</b>	<b>259.536</b>	<b>284.437</b>	<b>162.348</b>	<b>180.104</b>	<b>478.968</b>
Stambeni krediti	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304
Potrošački i gotovinski krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702
Transakcioni i kreditne kartice	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063
Ostala potraživanja	1.157.807	481.941	16.144	5.584	25	9.076	21.569	14.290	19.607	36.899
Potraživanja od privrede	<b>51.279.614</b>	<b>3.413.902</b>	<b>14.942</b>	<b>7.067</b>	-	<b>391.748</b>	<b>35.759</b>	<b>12.883</b>	<b>14.819</b>	<b>1.026.583</b>
Velika preduzeća	8.377.868	74.822	-	-	-	599	-	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	31.731.945	2.051.249	-	-	-	278.297	25.429	-	13.676	359.389
Mikro preduzeća i preduzetnici	8.666.755	1.262.650	13.472	6.616	-	112.844	4.554	1.785	168	211.099
Poljoprivrednici	210.671	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	975	40.010
Javna preduzeća	2.292.375	3.600	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>6.097.582</b>	<b>26.333</b>	-	-	-	<b>1</b>	-	-	-	<b>603.070</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>96.348.831</b>	<b>10.142.393</b>	<b>263.259</b>	<b>84.687</b>	<b>25</b>	<b>651.286</b>	<b>320.196</b>	<b>175.231</b>	<b>194.924</b>	<b>2.108.621</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>										
Neproblematična potraživanja	96.296.443	10.089.229	217.352	82.104	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	651.286	320.196	175.231	194.924	2.108.621
od čega: restrukturirana	51.313	51.821	45.702	2.532	-	528.870	109.750	21.326	18.124	968.153
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>96.348.831</b>	<b>10.142.393</b>	<b>263.259</b>	<b>84.687</b>	<b>25</b>	<b>651.286</b>	<b>320.196</b>	<b>175.231</b>	<b>194.924</b>	<b>2.108.621</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018.godine:

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>63.538.071</b>	<b>1.561.417</b>	<b>1.407.069</b>	<b>499.895</b>	<b>810.941</b>	<b>2,21</b>	<b>411.675</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	50.532	3.934	33.691	3,30	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>70.249.478</b>	<b>1.319.365</b>	<b>684.969</b>	<b>184.035</b>	<b>504.635</b>	<b>0,98</b>	<b>332.853</b>
Sektor A	5.804.316	85.503	46.276	35.639	26.763	0,80	46.268
Sektor B, C i E	15.220.370	410.804	275.286	72.262	208.520	1,81	153.471
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	18.169	11.260	7.736	0,14	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	323.052	60.354	249.703	2,61	108.320
Sektor H, I i J	7.285.901	79.373	17.624	-	11.888	0,24	9.013
Sektor L, M i N	8.186.180	149.350	4.563	4.521	26	0,06	4.521
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>9.457.183</b>	<b>270.151</b>	<b>160.971</b>	<b>4.591</b>	<b>128.347</b>	<b>1,70</b>	<b>34.498</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>143.244.731</b>	<b>3.150.933</b>	<b>2.253.009</b>	<b>688.521</b>	<b>1.443.923</b>	<b>1,57</b>	<b>779.025</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obežbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>47.365.146</b>	<b>1.575.591</b>	<b>1.519.460</b>	<b>463.530</b>	<b>812.589</b>	<b>3.21</b>	<b>543.120</b>
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3.13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3.09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2.53	136
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	104.009	13.317	76.478	5.90	1.200
<b>Potraživanja od privrede *</b>	<b>52.468.778</b>	<b>1.660.685</b>	<b>1.399.026</b>	<b>1.018.873</b>	<b>1.026.716</b>	<b>2.67</b>	<b>892.591</b>
Sektor A	2.272.157	95.599	68.457	47.243	46.998	3.01	19.474
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	622.143	621.159	454.343	4.56	551.544
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.801	119.208	113.363	1.18	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	455.235	224.072	322.154	4.30	212.477
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	3.425	-	2.811	0.09	1.948
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	129.965	7.191	87.047	2.02	81.452
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>10.455.527</b>	<b>702.569</b>	<b>685.838</b>	<b>315.188</b>	<b>571.424</b>	<b>6.56</b>	<b>467.003</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.289.451</b>	<b>3.938.845</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.797.591</b>	<b>2.410.729</b>	<b>3.27</b>	<b>1.902.714</b>

\* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektor B, C i E - Građevinarstvo

Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti

Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala

Sektor H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije

Sektor L, M i N - Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja		Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno			
Potraživanja od stanovništva	1.519.460	751.397	916.352	343.259	52.564	1.407.069	596.128
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.084.864	433.393	792.368	414.786	(879.949)	845.940	212.957
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.184.790</b>	<b>1.708.720</b>	<b>758.045</b>	<b>(827.385)</b>	<b>2.253.009</b>	<b>809.086</b>

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja		Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno			
Potraživanja od stanovništva	2.270.841	781.076	1.562.146	316.711	29.689	1.519.460	706.874
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.295.936	98.933	2.408.933	892.478	98.929	2.084.864	486.724
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.566.777</b>	<b>880.009</b>	<b>3.971.079</b>	<b>1.209.188</b>	<b>128.617</b>	<b>3.604.324</b>	<b>1.193.598</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima, koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

**Faza analize kolaterala** predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza monitoringa kolaterala** se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza realizacije kolaterala** predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

**Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata**

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

**Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti**

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dá u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

**Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti<sup>10</sup> sredstava obezbeđenja i pružaočima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>36.299</b>	<b>29.153.427</b>	<b>232.835</b>	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.145.490</b>	<b>620.412</b>	<b>15.120.891</b>	<b>473.424</b>
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	-
Javna preduzeća	-	-	-	473.424
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>44.788</b>	<b>25.401</b>	<b>335.903</b>	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>473.424</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>473.424</b>

<sup>10</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolateralna i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti<sup>11</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>69.863</b>	<b>19.349.080</b>	<b>203.014</b>	<b>1.423.601</b>
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661	-
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941	-
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-	-
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.006.614</b>	<b>399.970</b>	<b>13.167.610</b>	<b>1.423.601</b>
Velika preduzeća	-	-	4.594.590	-
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358	-
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839	-
Javna preduzeća	-	-	-	1.423.601
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>134.313</b>	<b>77.207</b>	<b>833.916</b>	<b>1.423.601</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>1.423.601</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521	1.423.601
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345	-
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019	-
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>1.423.601</b>

<sup>11</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**U toku 2018. godine Banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	U RSD hiljada
		Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.073
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	-	-
<b>Bruto vrednost na kraju perioda</b>	<b>12.073</b>	<b>12.073</b>
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
<b>Neto vrednost na kraju perioda</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

**U toku 2017. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.**

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	U RSD hiljada
		Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	13.901	13.901
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	1.828
<b>Bruto vrednost na kraju perioda</b>	<b>12.073</b>	<b>12.073</b>
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
<b>Neto vrednost na kraju perioda</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja", troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**LTV racio**

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	U RSD hiljada	
	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2018.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2017.
Ispod 50%	8.644.820	3.823.580
Od 50% do 70%	8.665.114	5.736.344
Od 70% do 90%	18.080.378	11.506.367
Od 90% do 100%	975.676	643.842
Od 100% do 120%	1.387.649	1.064.246
Od 120% do 150%	971.580	996.352
Preko 150%	2.591.991	1.588.935
<b>Ukupno</b>	<b>41.317.208</b>	<b>25.359.666</b>
<b>Prosečni LTV</b>	<b>71,8%</b>	<b>78,5%</b>

\*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojim/ima je to potraživanje obezbeđeno

**Procena obezvređenja finansijskih sredstava**

Banka je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Banka finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Banka teži tome da svoja ključna portfolija (kreditni i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.]. U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

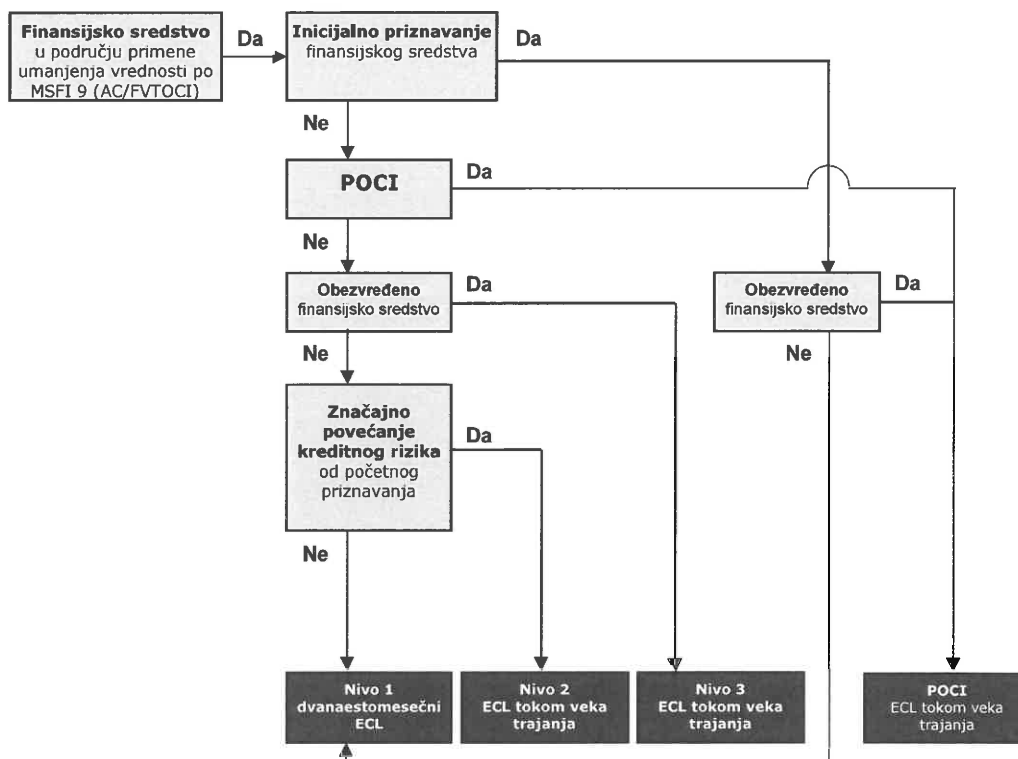
**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Nivo obezvređenja 1**

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

**Nivo obezvređenja 2**

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**Nivo obezvređenja 3**

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**POCI imovina**

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Banka koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

**Kvalitativni kriterijumi**

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** - u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

**Kvantitativni kriterijumi**

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisanje praga je u nadležnosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

**Obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

Banka za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
  - 2)  $M$  je broj godina od datuma izveštaja ( $t_0$ ) do dospeća ( $T$ ) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ( $t_0 = 31. 5. 2015$ ). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine ( $T = 31. 10. 2020$ ). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4, odnosno  $M = 6$ ;
  - 3)  $t$  predstavlja godinu od datuma izveštaja;
  - 4)  $GCA_t$  je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u  $t$ . godini od datuma izveštaja;
- Procenjuje se kao  $GCA_t = GCA_{t_0} \cdot c_t$ , gde je  $GCA_{t_0}$  bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a  $c_t$  je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9”.
- 5)  $PD_t$  je verovatnoće neizmirenja obaveza u  $t$ . godini od datuma izveštaja;
  - 6)  $LGD_t$  je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u  $t$ . godini od datuma izveštaja;
  - 7)  $D_{t-1}$  je faktor eskonta koji se primenjuje u  $t$ . godini od datuma izveštaja;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je  $EXP_t$  procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao  $EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t$ , gde je

- i)  $Off-Bal_{t0}$  vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii)  $CCF_t$  je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Banka očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

**Individualni pristup**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Gde je

- 1)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ;
- 2)  $GCAt0$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $CF_j$  su očekivani novčani tokovi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4)  $j$  je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1)  $ECL_{LT}$  verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ,  $s = 1, 2$  ili  $3$  na datum izveštavanja;
- 3)  $p_s$  je verovatnoća dešavanja scenarija  $s$ ,  $s = 1, 2$  na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max\left(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}}\right)$$

- a)  $CF_i$  su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b)  $CF_j$  su očekivani novčani prilivi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c)  $i$  je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d)  $j$  je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Kolektivna procena**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t_0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $GCA_{t_0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $LGD_{tiD}$  je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza ( $tiD$ );

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off - Bal_{t_0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- a)  $Off - Bal_{t_0}$  vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja ( $t_0$ );
- b)  $CCF$  faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka***

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se za fizička lica od 30.06.2018. dok je za mikro klijente planirana primena od 31.07.2018. U toku je izračun statističkog LGD na bazi istorijskih gubitaka za segment Pravnih lica - Corporate, plan je da se parametar izračuna i implementira do kraja 2018. godine. Za pomenuti segment Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF - Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF, u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR - Foundation Approach,

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

	<b>Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije</b>	<b>U RSD hiljada Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha</b>
<b><i>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i></b>		
Društva za osiguranje	82.686	-
Građevinarstvo	14.423	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	28.775	2.626
Preduzetnici	2.377	7
Prerađivačka industrija	1.346.706	19.900
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	938.153	34.460
Stanovništvo	47.127	3.597
Trgovina	272.132	(164)
Usluge i turizam	710.692	19.785
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>3.443.072</b>	<b>80.211</b>

Efektii modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznose RSD 80.211 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

## 36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

## 36.2 Kreditni rizik (nastavak)

## Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2018. godine:

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	U RSD hiljada
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od stanovištva</b>	<b>1.365.392</b>	<b>572.985</b>	<b>68.632</b>	<b>215.222</b>	<b>76.720</b>	<b>(457.194)</b>	<b>1.265.961</b>	<b>477.112</b>
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.721)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	101.442	39.556	83	18.631	5.054	(73.708)	48.658	15.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.481.793</b>	<b>314.566</b>	<b>282.519</b>	<b>76.931</b>	<b>76.516</b>	<b>(974.300)</b>	<b>745.129</b>	<b>199.978</b>
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(368.307)	-	-
Mala i srednja preduzeća	676.790	271.256	266.545	11.064	11.064	(522.541)	414.441	88.863
Mikro preduzeća i preduzetnici	330.450	41.347	15.974	17.079	17.074	(65.216)	289.502	97.557
Poljoprivrednici	57.867	1.963	-	410	-	(18.270)	41.151	13.558
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	35	35	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>603.071</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(503.919)</b>	<b>99.152</b>	<b>11.324</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.450.256</b>	<b>887.551</b>	<b>351.151</b>	<b>292.153</b>	<b>153.236</b>	<b>(1.935.412)</b>	<b>2.110.242</b>	<b>688.414</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

## 36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

## 36.2 Kreditni rizik (nastavak)

## Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2017. godine:

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na kraju perioda	Neto vrenost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.106.188</b>	<b>546.784</b>	<b>115.355</b>	<b>312.445</b>	<b>64.810</b>	<b>(975.135)</b>	<b>1.365.392</b>	<b>569.499</b>
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	(116.179)	719.877	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	(671.576)	524.184	186.010
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	(41.081)	19.890	6.212
Ostala potraživanja	223.883	52.923	-	29.066	-	(146.298)	101.442	25.117
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.938.652</b>	<b>69.774</b>	<b>60.325</b>	<b>257.692</b>	<b>247.514</b>	<b>(1.268.940)</b>	<b>1.481.793</b>	<b>396.501</b>
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	383.688	416.685	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.787.066	49.355	48.975	77.254	73.859	(1.082.376)	676.790	144.057
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.674	2.870	-	19.153	12.565	(377.941)	330.450	136.178
Pojloprivrednici	71.599	17.549	11.350	195	-	(31.086)	57.867	14.791
Javna preduzeća	322.315	-	-	161.090	161.090	(161.225)	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.354.601</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>52.015</b>	<b>50.810</b>	<b>(699.516)</b>	<b>603.071</b>	<b>90.222</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.399.441</b>	<b>616.559</b>	<b>175.680</b>	<b>622.152</b>	<b>363.134</b>	<b>(2.943.591)</b>	<b>3.450.256</b>	<b>1.056.222</b>



NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama Ispravki vrednosti potraživanja u 2018. godine:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke priznate u toku perioda	Uklanjanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.575.591</b>	<b>127.777</b>	<b>1.703.368</b>	<b>2.754.945</b>	<b>2.567.668</b>	<b>(329.228)</b>	<b>1.561.417</b>
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.064)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	112.701	6.037	118.737	72.265	67.739	(70.501)	52.762
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.795.620</b>	<b>(595.196)</b>	<b>1.200.424</b>	<b>2.596.005</b>	<b>2.381.902</b>	<b>70.183</b>	<b>1.484.710</b>
Velika preduzeća	416.013	(313.218)	102.794	223.262	388.602	137.147	74.602
Mala i srednja preduzeća	897.300	(278.328)	618.972	1.463.520	1.304.922	(116.795)	660.775
Mikro preduzeća i preduzetnici	394.882	(50.782)	344.100	817.633	596.329	50.391	615.795
Poljoprivrednici	52.642	1.971	54.613	63.666	54.722	(18.069)	45.487
Javna preduzeća	34.783	45.161	79.945	27.925	37.328	17.509	88.051
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>567.633</b>	<b>(238.949)</b>	<b>328.684</b>	<b>63.696</b>	<b>227.245</b>	<b>(60.329)</b>	<b>104.806</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>3.938.845</b>	<b>(706.369)</b>	<b>3.232.476</b>	<b>5.414.647</b>	<b>5.176.815</b>	<b>(319.374)</b>	<b>3.150.933</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>							
Neproblematična potraživanja	1.528.115	215.980	1.744.095	3.674.670	3.698.243	(13.512)	1.707.010
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.410.729	(922.349)	1.488.381	1.739.977	1.478.573	(305.861)	1.443.923
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>3.938.845</b>	<b>(706.369)</b>	<b>3.232.476</b>	<b>5.414.647</b>	<b>5.176.815</b>	<b>(319.374)</b>	<b>3.150.933</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2017. godine:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	U RSD hiljada	
					Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.233.027</b>	<b>3.046.461</b>	<b>2.796.109</b>	<b>(907.787)</b>	<b>1.575.591</b>	
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516	
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357	
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018	
Ostala potraživanja	258.386	149.479	149.577	(145.588)	112.701	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.047.741</b>	<b>3.094.915</b>	<b>3.254.353</b>	<b>(1.092.683)</b>	<b>1.795.620</b>	
Velika preduzeća	208.118	378.718	423.344	252.521	416.013	
Mala i srednja preduzeća	1.827.667	1.891.751	1.976.464	(845.655)	897.300	
Mikro preduzeća i preduzetnici	648.121	678.052	553.066	(378.225)	394.882	
Poljoprivrednici	57.183	57.496	31.473	(30.564)	52.642	
Javna preduzeća	306.651	88.898	270.006	(90.760)	34.783	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.120.228</b>	<b>771.700</b>	<b>929.630</b>	<b>(394.666)</b>	<b>567.633</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.400.996</b>	<b>6.913.076</b>	<b>6.980.092</b>	<b>(2.395.136)</b>	<b>3.938.845</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>						
Neproblematična potraživanja	1.680.217	4.420.160	4.726.920	154.658	1.528.115	
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501	
Problematična potraživanja	4.720.778	2.492.916	2.253.172	(2.549.794)	2.410.729	
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.400.996</b>	<b>6.913.076</b>	<b>6.980.092</b>	<b>(2.395.136)</b>	<b>3.938.845</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.470.905</b>	<b>3.408.932</b>	<b>115.660</b>	<b>73.069</b>	
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490	
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827	
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313	
Ostala potraživanja	50.603	48.349	6.510	3.439	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.569.117</b>	<b>2.007.551</b>	<b>291.905</b>	<b>40.538</b>	
Velika preduzeća	452.422	286.939	141.290	13.734	
Mala i srednja preduzeća	1.327.685	1.146.957	126.981	22.154	
Mikro preduzeća i preduzetnici	695.484	513.304	21.283	4.090	
Poljoprivrednici	19.395	15.763	2.268	560	
Javna preduzeća	74.131	44.588	83	-	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.874.601</b>	<b>1.678.472</b>	<b>139.544</b>	<b>54</b>	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.914.623</b>	<b>7.094.955</b>	<b>547.109</b>	<b>113.661</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	7.358.907	6.972.116	-	-	
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-	
Problematična potraživanja	555.716	122.839	547.109	113.661	
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.914.623</b>	<b>7.094.955</b>	<b>547.109</b>	<b>113.661</b>	

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenju za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.014.753</b>	<b>2.752.249</b>	<b>289.679</b>	<b>51.159</b>
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350
Ostala potraživanja	107.755	92.279	21.759	4.937
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.266.480</b>	<b>1.948.653</b>	<b>161.789</b>	<b>10.156</b>
Velika preduzeća	336.495	321.852	14.225	-
Mala i srednja preduzeća	1.306.541	1.207.841	85.342	6.702
Mikro preduzeća i preduzetnici	519.227	319.295	50.457	2.354
Poljoprivrednici	30.163	19.830	11.670	1.100
Javna preduzeća	74.054	79.834	95	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.838.647</b>	<b>1.774.557</b>	<b>44.214</b>	<b>570</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.119.881</b>	<b>6.475.459</b>	<b>495.682</b>	<b>61.884</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>				
Neproblematična potraživanja	6.614.511	6.403.138	2.250	-
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-
Problematična potraživanja	505.370	72.322	493.432	61.884
od čega: restrukturirana	104.465	20.459	93.496	11.079
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.119.881</b>	<b>6.475.459</b>	<b>495.682</b>	<b>61.884</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Potrebna rezerva za procenjene gubitke***

Banka dodatno u skladu sa u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala banke u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunosti je ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala

**Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation - je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Reprogramirani krediti (nastavak)**

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica ) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja		Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obežbeđenja restrukturiranih potraživanja
		Ukupno	od čega: problematična potraživanja	Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	63.538.071	1.561.417	499.895	813.431	499.895	255.885	1,28	243.998
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	275.681	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	220.280	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	3.934	6.589	3.934	1.897	0,43	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>70.249.478</b>	<b>1.319.365</b>	<b>184.035</b>	<b>694.730</b>	<b>184.035</b>	<b>242.520</b>	<b>0,99</b>	<b>145.097</b>
Sektor A	5.804.316	85.503	35.639	58.976	35.639	30.818	1,02	58.976
Sektor B, C i E	15.220.370	410.804	72.262	551.525	72.262	150.750	3,62	70.340
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	11.260	11.260	11.260	1.287	0,09	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	60.354	60.583	60.354	59.328	0,49	-
Sektor H, I i J	7.285.901	79.373	-	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	8.186.180	149.350	4.521	12.386	4.521	337	0,15	4.521
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>9.457.183</b>	<b>270.151</b>	<b>4.591</b>	<b>8.541</b>	<b>4.591</b>	<b>3.871</b>	<b>0,09</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>143.244.731</b>	<b>3.150.933</b>	<b>688.521</b>	<b>1.516.702</b>	<b>688.521</b>	<b>502.275</b>	<b>1,06</b>	<b>389.095</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	47.365.146	1.575.591	742.951	463.530	189.385	1.57	284.190
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	442.664	260.854	114.017	1.75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1.44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.762.943	112.701	20.010	13.317	7.934	1.14	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>52.468.778</b>	<b>1.660.685</b>	<b>1.042.041</b>	<b>1.018.873</b>	<b>755.991</b>	<b>1.99</b>	<b>699.352</b>
Sektor A	2.272.157	95.599	70.411	47.243	41.244	3.10	-
Sektor B, C i E	13.654.361	611.286	621.159	621.159	451.343	4.55	551.080
Sektor D	5.670.638	79.830	-	-	-	-	-
Sektor F	10.188.389	179.217	119.208	119.208	113.046	1.17	25.697
Sektor G	10.587.707	474.556	224.072	224.072	148.919	2.12	115.384
Sektor H, I i J	3.660.781	62.814	-	-	-	0.00	-
Sektor L, M i N	6.434.746	157.383	7.191	7.191	1.440	0.11	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	10.455.527	702.569	320.813	315.188	275.508	3.07	278.381
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>110.289.451</b>	<b>3.938.845</b>	<b>2.105.804</b>	<b>1.797.591</b>	<b>1.220.884</b>	<b>1.91</b>	<b>1.261.923</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2018. godine::**

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>742.951</b>	<b>395.125</b>	<b>203.457</b>	<b>(121.187)</b>	<b>813.431</b>	<b>557.547</b>
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.067.513</b>	<b>499.208</b>	<b>600.945</b>	<b>(262.506)</b>	<b>703.271</b>	<b>456.880</b>
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.105.805</b>	<b>894.333</b>	<b>1.099.743</b>	<b>(383.693)</b>	<b>1.516.702</b>	<b>1.014.427</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:

	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
	733.777	273.968	154.729	(110.065)	742.951	553.567
<b>Potraživanja od stanovništva</b>						
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.592.923</b>	<b>55.765</b>	<b>526.574</b>	<b>(54.601)</b>	<b>1.067.513</b>	<b>296.327</b>
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>481.739</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(186.398)</b>	<b>295.341</b>	<b>35.027</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.808.438</b>	<b>329.733</b>	<b>681.302</b>	<b>(351.064)</b>	<b>2.105.805</b>	<b>884.921</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

	Kapitalizacija dodnje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	U RSD hiljada Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>555.768</b>	<b>16.405</b>	<b>609.978</b>	<b>745.356</b>	<b>74.342</b>	<b>706</b>	<b>813.432</b>
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>637.157</b>	<b>563.700</b>	<b>677.661</b>	<b>136.983</b>	<b>15.774</b>	<b>2.058</b>	<b>703.271</b>
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	-	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.192.925</b>	<b>580.105</b>	<b>1.287.639</b>	<b>882.339</b>	<b>90.115</b>	<b>2.764</b>	<b>1.516.702</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>531.655</b>	<b>8.856</b>	<b>515.304</b>	<b>615.951</b>	<b>62.831</b>	-	<b>742.951</b>
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	-	442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	-	280.277
Ostala potraživanja	4.393	-	19.950	18.406	-	-	20.010
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>937.564</b>	<b>701.744</b>	<b>1.039.413</b>	<b>827.857</b>	<b>125.884</b>	<b>2.279</b>	<b>1.067.513</b>
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	-	-	416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	-	454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	-	188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	-	2.279	8.398
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.764.560</b>	<b>1.005.941</b>	<b>1.850.058</b>	<b>1.739.149</b>	<b>484.056</b>	<b>297.620</b>	<b>2.105.805</b>

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2018. godine:**

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region južne i istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo		U RSD hiljada
	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	Neproblema-tična potraživanja	Problema-tična potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	<b>24.625.959</b>	<b>365.289</b>	<b>24.364.097</b>	<b>629.006</b>	<b>7.804.462</b>	<b>289.593</b>	<b>4.723.259</b>	<b>121.565</b>	<b>607.413</b>	<b>1.595</b>	<b>5.812</b>	<b>21</b>	
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-	
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-	
Ostala potraživanja	311.147	12.765	736.878	23.205	268.805	10.950	140.472	3.531	23.268	60	60	21	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>33.342.020</b>	<b>99.528</b>	<b>25.161.948</b>	<b>299.154</b>	<b>6.676.498</b>	<b>269.348</b>	<b>4.381.774</b>	<b>16.939</b>	<b>2.269</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
Sektor A	470.575	-	5.055.444	35.645	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-	
Sektor B, C i E	3.157.734	17.909	6.263.079	56.446	2.895.858	200.932	2.628.412	-	-	-	-	-	
Sektor D	5.698.595	-	244.235	-	2.044.539	-	648.947	-	-	-	-	-	
Sektor F	7.981.417	6.198	4.252.743	5.661	340.370	-	124.465	6.311	-	-	-	-	
Sektor G	4.772.514	67.393	5.612.401	196.676	1.026.814	58.983	662.180	-	2.269	-	-	-	
Sektor H, I i J	5.416.041	7.989	1.595.996	204	138.485	9.431	117.755	-	-	-	-	-	
Sektor L, M i N	5.845.143	39	2.138.050	4.524	55.001	-	143.423	-	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.722.125</b>	<b>83.367</b>	<b>3.144.141</b>	<b>50.707</b>	<b>422.642</b>	<b>23.835</b>	<b>185.471</b>	<b>3.062</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>821.834</b>	<b>-</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>62.690.104</b>	<b>548.183</b>	<b>52.670.185</b>	<b>978.867</b>	<b>14.903.602</b>	<b>582.775</b>	<b>9.290.503</b>	<b>141.567</b>	<b>609.683</b>	<b>1.595</b>	<b>827.645</b>	<b>21</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo		U RSD hiljada
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	17.198.075	410.904	18.808.593	674.483	6.210.297	298.001	3.168.624	134.547	453.989	1.401	6.106	24	
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-	
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-	
Ostala potraživanja	363.522	28.731	819.203	45.966	310.503	20.491	147.973	8.786	17.682	11	52	24	
Potraživanja od privrede	24.439.136	633.126	16.516.621	470.216	6.312.160	115.254	3.801.005	180.430	830	-	-	-	
Sektor A	506.614	-	1.626.009	48.980	21.682	2	49.395	19.474	-	-	-	-	
Sektori B, C i E	2.065.454	415.402	5.640.929	155.615	2.974.743	2.749	2.351.092	48.378	-	-	-	-	
Sektor D	2.697.882	-	271.985	-	2.032.087	-	668.683	-	-	-	-	-	
Sektor F	7.020.568	-	2.677.039	8.190	209.335	-	161.646	111.611	-	-	-	-	
Sektor G	4.967.537	133.149	3.832.045	210.092	840.996	111.994	491.065	-	830	-	-	-	
Sektori H, I i J	2.139.480	-	1.280.631	1.948	173.183	509	64.062	968	-	-	-	-	
Sektori L, M i N	5.041.601	84.575	1.187.984	45.390	60.135	-	15.062	-	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	4.105.470	169.621	3.655.838	343.940	389.693	157.599	375.531	14.678	-	-	1.243.156	-	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>45.742.681</b>	<b>1.213.651</b>	<b>38.961.053</b>	<b>1.488.639</b>	<b>12.912.151</b>	<b>570.854</b>	<b>7.345.160</b>	<b>329.756</b>	<b>454.819</b>	<b>1.401</b>	<b>1.249.263</b>	<b>24</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

**Rizik druge ugovorne strane**

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima**

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospеле obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbir obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2018. i tokom 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,46	1,51
Najviši	1,84	1,97
Najniži	1,18	1,24
Na dan	1,36	1,61

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2018 i 2017. godine

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,36	1,37
Najviši	1,77	1,75
Najniži	1,09	1,13
Na dan	1,28	1,52

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Banka je na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<b>PPLA</b>	175,30%	154,97%

Banka pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Banka je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.206.650	19.532.494	41.336.021	58.475.939	29.803.446	173.354.550
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
<b>Ukupno</b>	<b>24.206.650</b>	<b>19.686.754</b>	<b>41.673.766</b>	<b>59.665.886</b>	<b>33.927.224</b>	<b>179.160.281</b>
	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2017.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.807.263	20.135.366	42.909.488	45.666.407	11.989.544	141.508.069
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
<b>Ukupno</b>	<b>20.807.263</b>	<b>20.232.344</b>	<b>43.196.400</b>	<b>46.742.985</b>	<b>11.989.544</b>	<b>142.968.536</b>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

*Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)*

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
<b>Ukupno</b>	<b>21.007.596</b>	<b>431.994</b>	<b>2.512.771</b>	<b>8.418.894</b>	<b>13.589.361</b>	<b>6.190.633</b>	<b>52.151.249</b>
	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada 31.12.2017.
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
<b>Ukupno</b>	<b>9.991.995</b>	<b>635.239</b>	<b>2.965.915</b>	<b>7.903.910</b>	<b>12.285.843</b>	<b>3.447.949</b>	<b>37.230.851</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan iznos ugovora je 600 miliona dinara.

Banka je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2018. godine iznosi 41.184.587 hiljada dinara (2017. godine: 29.698.233 hiljada dinara) (napomena 28).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

*Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)*

*Analiza ročne strukture sredstava i obaveza*

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2018.
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	-	-	-	-	-	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	10.160	-	-	4.843	35.510	130.691	181.204
Hartije od vrednosti	297.860	354.642	1.747.479	2.930.145	26.497.787	3.063.597	34.891.510
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.214.380	-	-	441.653	44.328	-	1.700.361
Kredit i potraživanja od komitenata	1.640.484	626.968	2.123.533	13.061.752	34.812.390	86.128.310	138.393.437
Ostala finansijska sredstva	159.093	1.140	2.512	10.534	5.936	2.933	182.148
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>27.963.238</b>	<b>982.750</b>	<b>3.873.524</b>	<b>16.448.927</b>	<b>61.395.951</b>	<b>89.325.531</b>	<b>199.989.921</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	766	-	-	2.106	20.797	71.849	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.005.851	504.593	6.922.638	4.956.566	27.626.012	15.306.547	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.785.458	5.898.527	6.006.074	13.865.993	2.949.678	2.704.484	113.210.214
Subordinirane obaveze	7.402	-	-	-	1.013.097	3.545.838	4.566.337
Ostale finansijske obaveze	5.100	-	10.251	46.849	107.795	-	169.995
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>85.804.577</b>	<b>6.403.120</b>	<b>12.938.963</b>	<b>18.871.514</b>	<b>31.717.379</b>	<b>21.628.718</b>	<b>177.364.271</b>
<b>Ukupan kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	<b>23.631.801</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>85.804.577</b>	<b>6.403.120</b>	<b>12.938.963</b>	<b>18.871.514</b>	<b>31.717.379</b>	<b>45.260.519</b>	<b>200.996.072</b>
<b>Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2018. godine</b>	<b>(57.841.339)</b>	<b>(5.420.370)</b>	<b>(9.065.439)</b>	<b>(2.422.587)</b>	<b>29.678.572</b>	<b>44.065.012</b>	
<b>31. decembra 2017. godine</b>	<b>(45.421.550)</b>	<b>(3.556.265)</b>	<b>(6.199.674)</b>	<b>(3.709.796)</b>	<b>30.761.355</b>	<b>30.596.004</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

***Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)***

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2018. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14 dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.4. Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

<b>VaR u RSD hiljada</b>	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<i>Kamatni rizik</i>	17.931	25.126
<i>Devizni rizik</i>	9.540	9.090
<b>Ukupno</b>	<b>18.355</b>	<b>25.987</b>

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici (nastavak)**

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.  
Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Banka je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Sleduća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2018. godine. Sredstva i obaveze i valutni swap-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatnosno	U RSD hiljada	
							Ukupno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	-	3,476,461	3,476,461
Obavezna rezerva	4,730,803	-	-	-	-	11,670,903	16,401,706	16,401,706
Hartije od vrednosti	10,029,729	1,548,675	-	581,341	22,657,251	-	34,816,996	34,816,996
Kreditni bankama	5,700,000	-	-	-	-	-	5,700,000	5,700,000
Kreditni komitentima	74,245,683	34,890,678	11,667,031	2,184,172	15,460,464	-	138,448,028	138,448,028
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4,088,821	4,088,821	4,088,821
<b>Ukupna bilansna aktiva</b>	<b>94,706,215</b>	<b>36,439,353</b>	<b>11,667,031</b>	<b>2,765,513</b>	<b>38,117,715</b>	<b>19,236,185</b>	<b>202,932,012</b>	<b>202,932,012</b>
FX Swap	3,437,353	-	-	-	-	-	3,437,353	3,437,353
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>98,143,568</b>	<b>36,439,353</b>	<b>11,667,031</b>	<b>2,765,513</b>	<b>38,117,715</b>	<b>19,236,185</b>	<b>206,369,365</b>	<b>206,369,365</b>
Obaveze prema FI	2,801,212	16,930,761	32,975,850	371,083	4,256,003	-	57,334,909	57,334,909
Depoziti po videnju	6,166,699	12,333,399	18,500,098	8,221,458	31,117,184	-	76,338,838	76,338,838
Oročeni depoziti	11,421,065	7,049,944	6,706,379	10,746,361	6,048,302	-	41,972,051	41,972,051
Ostale pasiva	-	-	-	-	-	3,654,413	3,654,413	3,654,413
<b>Kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>23,631,801</b>	<b>23,631,801</b>	<b>23,631,801</b>
<b>Ukupna bilansna pasiva</b>	<b>20,388,976</b>	<b>36,314,104</b>	<b>58,182,327</b>	<b>19,338,902</b>	<b>41,421,489</b>	<b>27,286,214</b>	<b>202,932,012</b>	<b>202,932,012</b>
FX Swap	3,437,353	-	-	-	-	-	3,437,353	3,437,353
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>23,826,329</b>	<b>36,314,104</b>	<b>58,182,327</b>	<b>19,338,902</b>	<b>41,421,489</b>	<b>27,286,214</b>	<b>206,369,365</b>	<b>206,369,365</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.</b>	<b>74,317,239</b>	<b>125,249</b>	<b>(46,515,296)</b>	<b>(16,573,389)</b>	<b>(3,303,774)</b>	<b>(8,050,029)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.</b>	<b>81,789,325</b>	<b>(23,483,146)</b>	<b>(32,193,708)</b>	<b>(15,097,176)</b>	<b>(4,174,417)</b>	<b>(6,853,736)</b>	<b>(12,858)</b>	<b>(12,858)</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada
				Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2017.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	170.200	1%	161.123
EUR	1%	121.740	1%	341.201
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(174.928)	1%	(164.677)
EUR	1%	(460.959)	1%	(409.916)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**36.4.2. Devizni rizik**

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2018. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

**Rizik od promene deviznih kurseva**

Valuta	U RSD hiljada			
	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2018.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2017.
EUR	2%	11.714	2%	16.511
CHF	2%	(127)	2%	285
USD	2%	307	2%	30

**ERSTE BANK a.d. NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**36.4.2. Devizni rizik**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.534.380	58.106	86.694	71.393	12.750.573	11.890.688	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	171.044	-	-	-	171.044	10.160	181.204
Hartije od vrednosti	11.874.442	223.291	-	-	12.097.733	22.793.777	34.891.510
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	755.088	50.647	13.214	182.808	1.001.757	698.604	1.700.361
Kredit i potraživanja od komitenata	104.973.672	403.556	800.534	-	106.177.662	32.215.675	138.393.437
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	93.560
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	537.025	537.025
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	1.062.904	1.062.904
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	173.326	173.326
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	18.809	18.809
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.902	11.902
Ostala sredstva	84.937	11.844	2.610	-	99.391	1.127.323	1.226.714
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>130.393.563</b>	<b>747.444</b>	<b>903.052</b>	<b>254.201</b>	<b>132.298.260</b>	<b>70.633.753</b>	<b>202.932.013</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	94.752	-	-	-	94.752	766	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	53.252.682	8.012	687.576	8.984	53.957.254	5.364.953	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	67.436.592	2.614.981	1.479.724	456.006	71.987.303	41.222.911	113.210.214
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	-	-	4.566.337	-	4.566.337
Rezervisanja	-	-	-	-	-	654.200	654.200
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	252.560	252.560
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	251.039	52.699	1.452	-	305.190	893.986	1.199.176
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>125.601.402</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>130.910.836</b>	<b>48.389.376</b>	<b>179.300.212</b>
<b>Ukupno kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>125.601.402</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>130.910.836</b>	<b>72.021.177</b>	<b>202.932.013</b>
<b>Neto devizna pozicija na dan:</b>							
- 31. decembra 2018. godine	4.792.161	(1.928.248)	(1.265.700)	(210.789)	1.387.424	-	-
- 31. decembra 2017. godine	3.919.656	(1.175.651)	(861.410)	(138.101)	1.744.494	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.5. Koncentracija rizika Banke**

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2018. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 33 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**36.6. Rizici ulaganja banke**

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2018. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**36.7. Rizik zemlje**

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.8. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

**36.9. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduće biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagodavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o skolonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS", br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b><i>Osnovni kapital</i></b>		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	10.040.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	870.617	1.442.454
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	602.586	495.357
Nerealizovani gubici	(90.388)	(77.334)
Ostale rezerve	10.036.645	7.679.825
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.354)	(24.073)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(537.025)	(247.298)
	<b>21.022.556</b>	<b>19.433.406</b>
<b><i>Dopunski kapital</i></b>		
Subordinirane obaveze	3.873.180	572.575
	<b>3.873.180</b>	<b>572.575</b>
<b><i>Kapital:</i></b>	<b>24.895.736</b>	<b>20.005.981</b>
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	9.779.033	7.481.334
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	161.078	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741	68.222
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.175.138	1.084.684
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	34.384	13.102
<b><i>Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala</i></b>	<b>15,02</b>	<b>17,62</b>
<b><i>Adekvatnost osnovnog kapitala</i></b>	<b>15,02</b>	<b>17,62</b>
<b><i>Adekvatnost kapitala</i></b>	<b>17,78</b>	<b>18,14</b>

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018</b>	<b>31.12.2017</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(76.475)	(23.307)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.025.781</b>	<b>1.920.034</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(93.560)	(93.560)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.008.696</b>	<b>1.849.780</b>
<b>Odložena poreska sredstva</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.102.256	1.943.341
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(109.197)	(62.018)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>1.993.059</b>	<b>1.881.323</b>
<b>Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	3.690.648	3.414.409
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(202.757)	(155.578)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>3.487.891</b>	<b>3.258.831</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Banke dat je u tabeli koja sledi:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>	<b>31.12.2017.</b>	<b>Rizična aktiva</b>
<b>Ukupna rizična aktiva</b>	<b>140.004.668</b>	<b>11.200.373</b>	<b>110.309.893</b>	<b>8.824.791</b>
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
Standardizovani pristup	122.237.912	9.779.033	93.516.671	7.481.334
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.647.743	211.819	3.070.892	245.671
Izloženosti operativnom riziku	14.689.219	1.175.138	13.558.552	1.084.684
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	429.794	34.384	163.778	13.102

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrivanja procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke. Banka procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

**Pokazatelj leveridža**

Pokazatelj leveridža Banke, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,39% na 31.12.2018. godine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine  
36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3**

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31.decembra 2018. godine;
- obrazac PI-FIKAP ( PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
- obrazac PI-AKB (**Error! Reference source not found.**) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2018. godine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	<b>Osnovni akcijski kapital: elementi</b>		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	10.164.475	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8. OAK</i>	10.040.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	124.475	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	870.617	tačka 10. stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	512.198	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	10.036.645	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	21.583.935	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke</b>			
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(24.354)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(537.025)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	od čega: sekjuritizovane pozicije (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	od čega: slobodne isporuke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(561.379)	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	21.022.556	
<b>Dodatni osnovni kapital: elementi</b>			
30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	
<b>Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke</b>			
33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)		
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)		

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Dopunski kapital: elementi</b>			
41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	3.873.180	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
43	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	3.873.180	
<b>Dopunski kapital: odbitne stavke</b>			
45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.873.180	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	24.895.736	
52	Ukupna rizična aktiva	140.004.668	tačka 3. stav 2.
<b>Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala</b>			
53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	15,02	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	17,78	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,78	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	7,02	



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	<b>Emitent</b>	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	<b>Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)</b>	ISIN: RSNVBE23514, CFI ESVUFR		
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>			
2.	<b>Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke</b>	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	<b>Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe</b>	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	<b>Tip instrumenta</b>	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	<b>Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)</b>	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 327.342 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.545.838 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	<b>Nominalna vrednost instrumenta</b>	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	<b>Emisiona cena</b>	Dinarska protivvrednost iznosa od 218.92 evra	-	-
6.2.	<b>Otkupna cena</b>	-	-	-
7.	<b>Računovodstvena klasifikacija</b>	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	<b>Datum izdavanja instrumenta</b>	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	<b>Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća</b>	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	<b>Inicijalni datum dospeća</b>	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	<b>Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela</b>	Ne	Ne	Ne
10.1.	<b>Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost</b>	-	-	-
10.2.	<b>Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)</b>	-	-	-
	<b>Kuponi/dividende</b>			

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Aksijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	24.641.261
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	181.204
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	34.891.510
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	1.700.361
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	138.393.437
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	93.560
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	537.025
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	1.062.904
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	173.326
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	18.809
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	1.226.714
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>202.932.013</b>	<b>202.932.013</b>
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	95.518
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	59.322.207
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	113.210.214
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	4.566.337
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	654.200
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	252.560
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	-
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	1.199.176
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>179.300.212</b>	<b>179.300.212</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	2.918.483
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	10.548.843
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	23.631.801	23.631.801
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	-
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	202.932.013	202.932.013
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	281.935.768
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	281.935.768

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.261	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	
A.IV	Hartije od vrednosti	34.891.510	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.700.361	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	537.025	d
A.XII	Osnovna sredstva	1.062.904	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	
A.XV	Odložena poreska sredstva	18.809	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	
A.XVII	Ostala sredstva	1.226.714	
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>202.932.013</b>	
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	59.322.207	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	441.391	d
PO.VIII	Rezervisanja	654.200	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	-	
PO.XII	Ostale obaveze	1.199.176	
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>179.300.212</b>	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	U RSD hiljada	
		Bilans Stanja	Reference
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.918.483	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	10.548.843	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	10.036.645	g
	<i>Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti</i>	602.586	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(90.388)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	23.631.801	
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>202.932.013</b>	
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.935.768	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.935.768	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>I</b>	<b>KAPITAL</b>	<b>24.895.736</b>
<b>1.</b>	<b>UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL</b>	<b>21.022.556</b>
<b>2.</b>	<b>UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL</b>	
<b>3.</b>	<b>UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL</b>	<b>3.873.180</b>
<b>II</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEVI</b>	<b>11.200.373</b>
<b>1.</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPLJENIH POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA</b>	<b>9.779.033</b>
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	122.237.912
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.210.117
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	719.845
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	1.507.833
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	67.187.752
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	33.991.475
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	15.195.188
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	738.001
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	356.916
1.1.17.	Ostale izloženosti	1.330.785
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****36.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>2</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA</b>	-
<b>3</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE</b>	<b>211.819</b>
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	211.819
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	161.078
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	50.741
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
<b>4</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK</b>	<b>1.175.138</b>
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.175.138
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
<b>5</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI</b>	<b>34.384</b>
<b>III</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)</b>	<b>15,02</b>
<b>IV</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)</b>	<b>15,02</b>
<b>V</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)</b>	<b>17,78</b>



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	<b>u RSD hiljada</b>	
	<b>Na dan 31.12.2018.</b>	<b>Na dan 31.12.2017.</b>
<b>CVA</b>	12.398	3.018
<b>DVA</b>	(1.882)	(896)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo FV 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	Na dan 31.12.2018.				Na dan 31.12.2017.				Ukupno
	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno	
<b>FINANSIJSKA IMOVINA</b>	<b>3.911.157</b>	<b>20.081.753</b>	<b>265.138</b>	<b>24.258.048</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.275.013</b>	<b>1.566.234</b>	<b>24.028.058</b>	
<b>HOV</b>	<b>3.911.157</b>	<b>19.900.549</b>	<b>265.138</b>	<b>24.076.844</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.210.348</b>	<b>1.566.234</b>	<b>23.963.393</b>	
<b>Dužničke HOV</b>									
Državni zapisi Republike Srbije	3.589.032	19.840.314	236.389	23.665.736	8.911.878	13.148.923	1.538.477	23.599.279	
Državne obveznice Republike Crne Gore	254.864	-	-	254.864	260.892	-	-	260.892	
Obveznice EBRD	-	60.235	-	60.235	-	60.378	-	60.378	
<b>Vlasničke HOV</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	
Kotirane akcije	67.261	-	1.596	68.857	14.040	1.047	-	15.087	
Akcije koje nisu kotirane	-	-	27.153	27.153	-	-	27.757	27.757	
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>	<b>-</b>	<b>181.204</b>	<b>-</b>	<b>181.204</b>	<b>-</b>	<b>64.665</b>	<b>-</b>	<b>64.665</b>	
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	
Obaveze po osnovu derivata	-	95.518	-	95.518	-	44.458	-	44.458	

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

**Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti**

	u RSD hiljada					
	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
<b>Hartije od vrednosti</b>						
Transfer iz nivoa FV 1	-	1.937.833	-	-	-	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	1.596	2.815.275	-	-
Transfer iz nivoa FV 3	-	357.069	-	-	3.650.577	-
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>2.294.902</b>	<b>1.596</b>	<b>2.815.275</b>	<b>3.650.577</b>	<b>-</b>

**Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima**

	u RSD hiljada			
	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
<b>Finansijska sredstva Afs</b>				
Obveznice	-	-	-	1.169.138
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Obveznice	1.136.866	-	-	-
<b>Finansijska sredstva HfT</b>				
Obveznice	-	-	-	1.396.641
<b>Finansijska sredstva FVPL</b>				
Obveznice	559.991	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.696.857</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2.565.779</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

**Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3**

	<b>01.01.2018.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2018.</b>
<b>Aktiva</b>				
Ostala finansijska sredstva FVPL	355.122	-	(116.592)	<b>238.530</b>
Instrumenti kapitala <b>Finansijska sredstva FVOCI</b>	27.757	992	-	<b>28.749</b>
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	<b>67.261</b>
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.566.619</b>	<b>68.253</b>	<b>(1.300.332)</b>	<b>334.540</b>
	<b>31.12.2016.</b>	<b>Transfer u nivo FV 3</b>	<b>Transfer iz nivoa FV 3</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Aktiva</b>				
Ostala finansijska sredstva HfT	670.797	-	(315.675)	<b>355.122</b>
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Instrumenti kapitala	18.793	-	(10.973)	<b>7.820</b>
Dužničke HoV	-	1.183.740	-	<b>1.183.740</b>
<b>Ukupno</b>	<b>689.590</b>	<b>1.183.740</b>	<b>(326.648)</b>	<b>1.546.682</b>

**Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>u RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Sredstva</b>		
<b>Finansijska sredstva kojima se ne trguje - FVPL</b>		
Dužničke HoV	1.134	(500)
<b>Ukupno</b>	<b>1.134</b>	<b>(500)</b>

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Od obveznica koje se vrednuju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018 samo jedna obveznica RS raspoređena je u nivo FV 3 (ISIN RSMFRSD37179, nominalni iznos EUR 2.000.000). Kotacije na Reutersu su u periodu posmatranja ažurirane ređe od mesečno, što je opredelilo da obveznica bude klasifikovana u nivo 3.

Za obveznicu kojoj je dodeljen nivo FV 3, analiza osetljivosti na fer vrednost obveznice daje sledeće rezultate:  
MtM positive EUR 16.600 (credit spread promenjen za -75bps)  
MtM negative EUR -22.133 (credit spread promenjen za +100bps)

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a EBRD obveznica je vrednovana preko krive prinosa, diskontovanjem novčanih tokova, i dodeljen joj je nivo 2.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

FINANSIJSKA IMOVINA	U RSD hiljada			
	Na dan 31.12.2018.		Na dan 31.12.2017.	
	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	10.828.561	10.828.561	8.284.452	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka	1.700.361	1.702.612	2.210.553	2.210.681
Kredit i potraživanja od komitenata	138.393.437	144.777.479	104.140.053	113.300.220
Građevinski objekti	787.592	787.592	474.059	474.059
Stalna sredstva namenjena prodaji	11.902	23.886	11.902	23.886
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>				
Depoziti banaka	59.322.207	60.987.717	45.570.431	47.579.668
Depoziti komitenata	113.210.214	113.915.305	91.982.128	92.617.344

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spreadova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spreadu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2018. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**37. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE**

**(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga**

Banka ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Banka koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Do 1 godine	24.209	30.133
Od 1 do 5 godina	28.714	53.257
	<b>52.923</b>	<b>83.390</b>

**(b) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2018. godine, Banka je imala 593 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.466.684 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2017. godine: 1.598.141 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi iznosi 110.498 hiljada dinara (31. decembra 2017. godine: 171.318 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2018. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od 227.421 hiljada dinara (175.183 hiljada dinara na dan 31 decembra 2017. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

**(c) Poreski rizici**

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

**38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA**

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2018. godine u ukupnom iznosu od RSD 153.421.848 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 128.204.502 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 573 hiljada i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

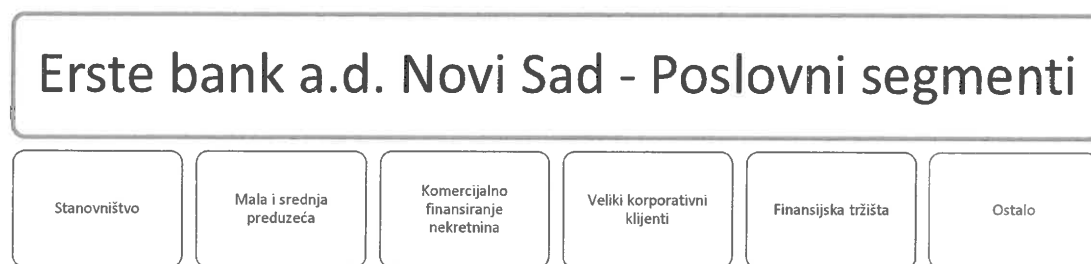
**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA**

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**a) Struktura poslovnih segmenata**

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad



**b) Definicije poslovnih segmenata**

**Stanovništvo (Retail)**

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

**Mala i srednja preduzeća (SME)**

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

**Komercijalno projektno finansiranje (CRE)**

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

**Veliki korporativni klijenti (LC)**

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

**Segment Tržišta (GM)**

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svodenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

**Ostalo**

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

ERSTE BANK a.d. NOVI SAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komerčajno projektno		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017	12. 2018	12. 2017
<b>u.000.RSD</b>														
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.279.315	1.317.847	499.011	495.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(20.777)	(233.338)	6.509.527	6.204.973
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	1.199.357	1.068.915	360.423	319.832	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(178.502)	1.603.966	1.386.154
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	41.756	39.833	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	606.812	513.692
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(4.486.352)	(4.172.072)	(732.045)	(668.020)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	1.131	(65.647)	(5.735.744)	(5.357.815)
Opšti administrativni troškovi	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294	-
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.724	-	7.724	-
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	4.563	-	-	42.533	-	-	-	-	-	-	-	-	11.541	58.636
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(1.666)	-	-	1	-	(0)	-	-	-	-	-	-	(7.501)	(9.167)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(234.218)	-	-	137.986	-	66.856	203.537,0	-	-	(0,0)	-	(48.787)	130.374	-
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	16.572	31.641	(155.586)	(65.884)	-	322.533	-	-	-	90.464	-	-	208.099	-
Ostali operativni rezultat	7.078	33.408	(55.789)	1.136.710	336.424	475.839	550.528	581.042	429.572	365.930	(226.749)	(493.114)	3.133.243	2.836.220
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	1.193.224	769.812	850.244	1.136.710	336.424	475.839	550.528	581.042	429.572	365.930	(226.749)	(493.114)	3.133.243	2.836.220
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(81.757)	(24.968)	(35.337)	(20.771)	(37.086)	(26.317)	(37.086)	(26.317)	12.375	15.567	(214.453)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	1.103.804	714.448	803.648	1.054.953	311.455	440.502	521.770	291.126	392.486	339.613	(214.374)	(477.546)	2.918.790	2.632.243
Neto rezultat koji pripada matinskom interesu (nekontrolisuci)	1.103.804	714.448	803.648	1.054.953	311.455	440.502	521.770	291.126	392.486	339.613	(214.374)	(477.546)	2.918.790	2.632.243
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	-	-	-
Operativni prihod	5.655.632	5.141.565	1.704.437	1.680.000	527.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(178.815)	(311.287)	8.745.396	8.118.325
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(732.015)	(668.020)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	1.131	(65.647)	(5.735.744)	(5.357.815)
Operativni rezultat	1.169.280	969.493	972.422	1.011.980	402.307	414.283	209.819	373.130	433.508	368.558	(177.684)	(376.934)	3.009.652	2.760.510
A. Bilans stanja														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	69.625.501	51.906.453	38.264.274	30.914.765	15.126.331	12.872.863	18.561.289	11.876.823	10.434.674	11.852.407	50.919.944	42.497.683	202.932.013	161.921.005
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.364.359	19.928.967	22.241.715	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.705.221	2.724.198	61.806.452	37.646.576	179.867.741	141.816.606
Kapital	5.560.807	3.596.939	4.351.321	2.881.355	1.638.707	1.067.849	1.675.091	1.514.604	855.858	1.461.990	8.982.488	9.581.661	23.064.272	20.104.398
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Ratio troškova i prihoda	79%	81%	43%	40%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	1%	21%	66%	66%
Ratio kredita i depozita (neto)	101%	87%	190%	170%	167%	137%	96%	95%	0%	0%	7%	14%	113%	110%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	37%	19%	41%	31%	19%	46%	23%	-2%	-5%	13%	13%



**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**40. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE**

	<b>na dan 31. decembra 2018</b>	<b>na dan 31. decembra 2017</b>
Gotovina	3.239.312	2.798.893
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Devizni računi kod inostranih banaka	491.198	1.150.593
<b>Stanje na dan</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

**41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA**

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 31.12.2018. godine.

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**42. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	<b>U RSD</b>	
	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
EUR	118,1946	118,4727
USD	103,3893	99,1155
CHF	104,9779	101,2847

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad



Ste van Čović  
 Direktor Sektora  
 računovodstva i kontrolinga



Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora



Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**PRILOG**

**Korišćene skraćenice:**

<b>AC</b>	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
<b>AFS</b>	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
<b>ALCO</b>	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
<b>ALM</b>	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
<b>AML</b>	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
<b>bps</b>	(eng. Basis points) – Procentni poen
<b>CCF</b>	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
<b>CR01</b>	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
<b>CRR</b>	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
<b>CVA</b>	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
<b>DTA</b>	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
<b>DVA</b>	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
<b>EAD</b>	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
<b>EBA</b>	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
<b>EIR</b>	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
<b>EVE</b>	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
<b>FVOCI</b>	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
<b>FVPL</b>	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
<b>FV</b>	(eng. Fair value) - Fer vrednost
<b>FX</b>	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
<b>GCA</b>	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
<b>HFT</b>	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
<b>HOV</b>	Hartije od vrednosti
<b>HTM</b>	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
<b>ICAAP</b>	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
<b>IRB</b>	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
<b>LGD</b>	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
<b>LTV pokazatelj</b>	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
<b>MRS</b>	Međunarodni računovodstveni standardi
<b>MSFI</b>	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
<b>MVoE</b>	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
<b>NBS</b>	Narodna banka Srbije
<b>NPL</b>	Nenaplativa potraživanja
<b>NSFR</b>	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
<b>OAK</b>	Odluka o adekvatnosti kapitala
<b>OCI</b>	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
<b>OTC derivati</b>	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
<b>PD</b>	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza

**NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

<b>POCI</b>	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
<b>PPLA</b>	Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom
<b>PVBP</b>	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
<b>RCC</b>	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
<b>REPO</b>	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
<b>RSD</b>	Dinar Republike Srbije
<b>SICR</b>	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
<b>SME</b>	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
<b>SPA</b>	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
<b>SPPI</b>	(eng. Solely payments of Principal and Interest) - Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
<b>SREP</b>	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) - Proces supervizorske procene
<b>VaR</b>	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI  
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2018.  
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

---

**Sadržaj**

	<u>Strana</u>
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Konsolidovani bilans uspeha za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	2
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	3
Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine	4
Konsolidovani Izveštaj o promenama na kapitalu za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	6
Napomene uz Konsolidovane finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine	7-171

---

---

## IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

### *Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad*

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja Erste Bank a.d. Novi Sad i njenog zavisnog društva (u daljem tekstu "Grupa") koji uključuju konsolidovani bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, kao i napomene koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje.

### **Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje**

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

### **Odgovornost revizora**

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima. Reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Grupe. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

### **Mišljenje**

Prema našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj Grupe sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

*Saša Todorović*

Saša Todorović  
Licencirani revizor



*PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd*

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Beograd, 11. mart 2019. godine

**KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**  
 (u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2018.	2017.
Prihodi od kamata	4	8.542.507	7.740.108
Rashodi od kamata	4	(1.671.512)	(1.386.166)
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>		<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>
Prihodi od naknada i provizija	5	2.552.589	2.294.654
Rashodi naknada i provizija	5	(947.422)	(787.891)
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>		<b>1.605.167</b>	<b>1.506.763</b>
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	113.756	186.712
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	71.924	94.592
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	1.199	2.067
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	421.095	213.998
Neto prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	-	41.310
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(163.131)	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	15.095	-
Ostali poslovni prihodi	12	102.838	58.139
<b>UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD</b>		<b>9.038.938</b>	<b>8.457.523</b>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.179.915)	(2.006.206)
Troškovi amortizacije	14	(326.514)	(293.554)
Ostali prihodi	15	388.420	195.944
Ostali rashodi	16	(3.729.738)	(3.472.391)
<b>DOBITAK PRE OPOREZIVANJA</b>		<b>3.191.191</b>	<b>2.881.316</b>
Porez na dobitak	17	(264.750)	(166.319)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	37.637	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	-	(42.976)
<b>DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA</b>	32	<b>2.964.078</b>	<b>2.672.021</b>
Dobitak koji pripada matičnom entiteru		2.952.679	2.662.073
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		11.399	9.945

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine



Stevan Comić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora




Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora



## KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

POZICIJA	Napomena	(u RSD hiljada)	
		2018.	2017.
<b>DOBITAK</b>	32	<b>2.964.079</b>	<b>2.672.021</b>
<b>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Aktuarski dobici		5.821	11.360
Ostalo		-	(246)
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		35.382	152.793
<b>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</b>			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		78.449	-
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		-	(7.755)
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(23.475)	(21.756)
<b>Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda</b>		<b>96.177</b>	<b>134.396</b>
<b>UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA</b>		<b>3.060.256</b>	<b>2.806.417</b>
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada matičnom entitetu		3.048.356	2.796.452
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		11.900	9.965

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

  
 Stevan Čomić  
 Direktor Sektora računovodstva i  
 kontrolinga

  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog  
 odbora



  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog  
 odbora

## KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2018. GODINE

(u RSD hiljada)

**AKTIVA**

	<u>Napomena</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	24.641.257	20.774.027
Potraživanja po osnovu derivata	19	181.204	64.664
Hartije od vrednosti	20	35.153.894	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.492.872	2.198.970
Kredit i potraživanja od komitenata	22	146.346.487	110.472.729
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate		118	118
Nematerijalna ulaganja	23	554.374	255.553
Nekretnine, postrojenja i oprema	23	1.072.688	1.078.617
Tekuća poreska sredstva	17	173.326	3.386
Odložena poreska sredstva	17	20.553	2.261
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	24	12.288	12.288
Ostala sredstva	25	1.245.658	1.154.111
<b>UKUPNO AKTIVA</b>		<b>210.894.719</b>	<b>168.264.569</b>

**PASIVA****OBAVEZE**

Obaveze po osnovu derivata	26	95.518	44.458
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	27	67.153.387	51.859.707
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	28	113.210.214	91.982.128
Subordinirane obaveze	29	4.566.337	1.354.523
Rezervisanja	30	677.194	766.609
Tekuće poreske obaveze	17	252.560	160.965
Odložene poreske obaveze	17	4.038	5.248
Ostale obaveze	31	1.085.574	1.030.505
<b>UKUPNO OBAVEZE</b>		<b>187.044.822</b>	<b>147.204.143</b>

**Kapital**

Kapital	32		
Akcijski kapital		10.164.475	10.164.475
Dobitak		3.057.163	2.732.926
Rezerve		10.550.345	8.098.170
Učešća bez prava kontrole		77.914	64.855
<b>UKUPNO KAPITAL</b>		<b>23.849.897</b>	<b>21.060.426</b>
<b>UKUPNO PASIVA</b>		<b>210.894.719</b>	<b>168.264.569</b>


Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

  
 Stevan Čomić

Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

  
 Aleksandra Radić  
 Član Izvršnog odbora

  
 Slavko Carić  
 Predsednik Izvršnog odbora

## KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacijske rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno	Manjinski interest	Ukupno
<b>Stanje na dan 1. januara 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	5.652.233	283.968	2.098.442	18.199.118	54.892	18.254.009
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	134.378	-	134.378	19	134.397
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.662.076	2.662.076	9.945	2.672.021
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.098.441	-	(2.098.441)	-	-	-
Ostalo	-	-	(70.850)	-	70.850	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.346	2.732.925	20.995.570	64.856	21.060.426
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.346	2.732.925	20.995.570	64.856	21.060.426
Efekat primene MSFI 9	-	-	-	-	(271.620)	(271.620)	1.266	(270.353)
<b>Stanje na dan 1. januara 2018. godine</b>	10.040.000	124.475	7.679.824	418.346	2.461.305	20.723.950	66.122	20.790.072
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	95.354	-	95.354	393	95.747
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.952.679	2.952.679	11.399	2.964.078
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	10.040.000	124.475	10.036.645	513.700	3.057.163	23.771.983	77.914	23.849.897

(u RSD hiljada)

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine



Stevan Comić  
Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odбора



Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odбора



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2018. DO 31. DECEMBRA 2018. GODINE**

	2018.	(u RSD hiljada) 2017.
<b>A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI</b>		
<b>Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>15.720.034</b>	<b>13.915.940</b>
Prilivi od kamata	8.413.348	7.684.432
Prilivi od naknada	2.560.046	2.311.849
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	4.706.550	3.919.410
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	40.090	249
<b>Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>14.468.691</b>	<b>12.620.539</b>
Odlivi po osnovu kamata	1.626.838	1.436.964
Odlivi po osnovu naknada	933.811	772.163
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.161.333	1.990.394
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	496.944	397.528
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	9.249.764	8.023.489
<b>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima</b>	<b>1.251.343</b>	<b>1.295.401</b>
<b>Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza</b>	<b>21.592.973</b>	<b>7.435.595</b>
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	21.592.973	7.435.595
<b>Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza</b>	<b>44.601.520</b>	<b>17.132.466</b>
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	42.020.668	13.962.615
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.580.852	3.169.852
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit</b>	<b>21.757.203</b>	<b>8.401.470</b>
Plaćeni porez na dobit	334.290	-
<b>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</b>	<b>22.091.494</b>	<b>8.401.470</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>744.770</b>	<b>308.029</b>
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	216.576	34.475
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	273.554
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	528.194	-
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>1.337.265</b>	<b>423.408</b>
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	264.244	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja i opreme	9.064	9.496
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	594.139	413.912
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	469.818	-
<b>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</b>	<b>592.495</b>	<b>115.379</b>
<b>TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA</b>		
<b>Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>18.633.000</b>	<b>11.609.089</b>
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	3.211.814	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	15.421.186	10.649.504
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	-	959.585
<b>Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>541.107</b>	<b>1.986.848</b>
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	410.083
Odlivi po osnovu uzetih kredita	470.815	739.365
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	70.292	837.401
<b>Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</b>	<b>18.091.893</b>	<b>9.622.241</b>
<b>SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE</b>	<b>56.690.778</b>	<b>33.268.653</b>
<b>SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE</b>	<b>61.282.873</b>	<b>32.163.261</b>
<b>NETO POVEĆANJE GOTOVINE</b>	<b>-</b>	<b>1.105.392</b>
<b>NETO SMANJENJE GOTOVINE</b>	<b>4.592.095</b>	<b>-</b>
<b>GOTOVINA NA POČETKU GODINE</b>	<b>12.630.868</b>	<b>11.300.417</b>
<b>POZITIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.771.455</b>	<b>10.214.318</b>
<b>NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE</b>	<b>6.348.916</b>	<b>9.989.258</b>
<b>GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Stevan Čomić

Direktor Sektora računovodstva i  
kontrolinga

Aleksandra Radić

Član Izvršnog  
odбора

Slavko Carić

Predsednik Izvršnog  
odбора



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI**

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Priloženi finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka je matično pravno lice Grupe i kao takva je u obavezi da u skladu sa zahtevom Zakona o bankama pripremi konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine. Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju i finansijske izveštaje Lizinga koji je 75% u vlasništvu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: [www.erstebank.rs](http://www.erstebank.rs)

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar, 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2018. godine imalo 45 zaposlenih (31. decembar 2017. godine: 42 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja**

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2018. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017 i 38/2018).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka, kao matično pravno lice Grupe, je sastavila i prezentovala i poseban set pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Srbija (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupa je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja**

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2018. godine:

Počevši od 1. januara 2018. godine, Grupa primenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" koji je izdat od strane Odbora za standarde u julu 2014. Ovo je dovelo do promene u računovodstvenim politikama za klasifikaciju i merenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza, kao i obezvređenja finansijskih sredstava. MSFI 9 je u značajnom meri proširio MSFI 7 "Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja" što je uticalo da su obelodanjivanja finansijskih instrumenata prilagođena novim zahtevima.

Iskorišćena je mogućnost izuzeća, kao što je dozvoljeno prelaznim odredbama MSFI 9, koja dozvoljava da se ne koriguju uporedni iznosi za 2017. godinu, tj. prethodnu finansijsku godinu. Kao rezultat primene, kolone uporednog perioda u finansijskim izveštajima za 2018. godinu odražavaju strukturu korišćenu u finansijskim izveštajima za 2017. godinu.

Takođe, obelodanjivanja uporednog perioda u Napomenama se zasnivaju na originalnim zahtevima za klasifikaciju i merenje iz MRS 39 i MSFI 7 (pre konsekventnih izmena koje proizilaze iz MSFI 9). Zbog ove činjenice objavljene su i računovodstvene politike relevantne za finansijske instrumente u skladu sa MRS 39.

Finansijski efekat primene MSFI 9 je prikazan u tabelama koje slede.

**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata**

Tabela u nastavku prikazuje promene između kategorija merenja i knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava i obaveza prema MRS 39 i MSFI 9 na dan 1. januara 2018. godine kao i usaglašavanje knjigovodstvene vrednosti finansijskih sredstava prema kategoriji merenja:

POZICIJA	MRS 39		Nova klasifikacija po MSFI 9	Neto vrednost MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	Neto vrednost MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
	Portfolio	Kategorije merenja				Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Kreditni i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	20.774.027	20.774.027	-	-
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	11.474.799	11.474.799	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	42.844	14.040	-	-
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	AFS	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	12.445.749	12.445.755	6	-
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	HTM	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	8.284.452	8.283.322	1.130	-
Potraživanja po osnovu derivata	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	64.665	64.665	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija	Kreditni i potraživanja	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	2.198.970	2.198.576	394	-
Kreditni i potraživanja od komitenata	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	110.472.729	110.192.456	280.273	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	278.092	262.827	15.265	-
<b>PASIVA</b>							
Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	Sredstva namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	44.458	-	-	-
Obaveze po osnovu derivata				-	44.458	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	51.859.707	51.859.707	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	91.982.128	91.982.128	-	-
Subordinirane obaveze	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	1.354.523	1.354.523	-	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija i merenje finansijskih instrumenata (nastavak)**

- 1) Potraživanja po osnova derivata su izdvojena kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju.
- 2) Pozicije Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju, Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i Finansijska sredstva koja se drže do dospeća po MRS 39 Bilansu stanja čine novu poziciju Hartije od vrednosti po Bilansu stanja MSFI 9.
- 3) Deo pozicije Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po MRS 39 koji se odnosi na vlasničke HoV, po MSFI 9 su reklasifikovane u kategoriju HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 28,804 hiljada RSD.
- 4) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI standarda u iznosu od 6 hiljada RSD.
- 5) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 6) U pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugi finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 394 hiljada RSD odnosno 280.273 hiljada RSD.
- 7) U poziciji Ostala sredstva postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 8) Obaveze po osnova derivata su izdvojene kao posebna pozicija u skladu sa MSFI 9 Bilansom stanja, iz pozicije Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju.
- 9) U poziciji Rezervisanja postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.



**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Tabela prikazuje usaglašavanje iznosa ispravke vrednosti na dan 31. decembar 2017. godine prema MRS 39 modelu obezvređenja zbog nastalog gubitka i na dan 1. januara 2018. godine prema MSFI 9 modelu obezvređenja zbog očekivanog kreditnog gubitka.

**Usklađivanje ispravki vrednosti finasijskih sredstava i obaveza prema kategorijama merenja:**

POZICIJA	Kategorija merenja po MRS 39	Nova klasifikacija po MSFI 9	MRS 39 završno stanje na dan 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat	
					Ponovno vrednovanje	Reklasifikacija
<b>AKTIVA</b>						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	-	-	-	-
Finasijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Finasijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	HoV koje se vrednuju po FV kroz kapital	-	-	-	-
Finasijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV			6	68.319	6	68.319
Finasijska sredstva koja se drže do dospeća	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	45.418	46.548	1.130	-
Potraživanja po osnovu derivata	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	HoV koje se vrednuju po FV kroz BU	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugi finasijskih organizacija	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	13.595	12.140	(1.455)	-
Kredit i potraživanja od kominatara	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	4.258.281	3.548.303	(709.978)	-
Ostala sredstva	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	46.522	61.787	15.265	-
<b>PASIVA</b>						
Vanbilansne rezervacije	Amortizovana vrednost	Amortizovana vrednost	326.072	333.325	7.253	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

Kolona Reklasifikacija se odnosi na promene u ispravkama vrednosti usled promene obuhvata obračuna ispravki vrednosti između MSFI 9 i MRS39 standarda.

Kolona Ponovno vrednovanje se odnosi na promene stanja ispravki vrednosti dok je obuhvat za obračun isti kao i po MRS 39 za bilansne ispravke vrednosti odnosno MRS 37 za vanbilansne ispravke vrednosti.

- 1) U poziciji Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV postoji efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 6 hiljada RSD. Efekat se odnosi na ukidanje ispravke vrednosti. Takođe, efekat na ovoj poziciji usled reklasifikacije iznosi 68.319 hiljada RSD. Ovo povećanje ispravke vrednosti je nastalo zbog novopriznatih ispravki vrednosti po osnovu hartija od vrednosti koje su raspoložive za prodaju.
- 2) U poziciji Finansijska sredstva koja se drže do dospeća je prikazan efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.130 hiljada RSD.
- 3) Pozicijama Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i Krediti i potraživanja od komitenata prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 1.455 hiljada RSD odnosno 709.978 hiljada RSD, od toga 259.549 hiljada RSD je pozitivan efekat primene modela očekivanih gubitaka dok 969.527 hiljada RSD je smanjenje na ispravkama vrednosti zbog usklađivanja knjigovodstvene vrednosti za kategoriju POCI.
- 4) U poziciji Ostala sredstva prikazan je efekat na ispravke vrednosti usled ponovnog vrednovanja tj. primene MSFI 9 standarda u iznosu od 15.265 hiljada RSD.
- 5) U poziciji vanbilansna rezervisanja prikazan je efekat ponovnog vrednovanja usled primene MSFI 9 standarda u iznosu od 7.253 hiljada RSD.

**Uticaj na odložene poreze po prelasku na MSFI 9**

POZICIJA	MRS 39 završno stanje 31.12.2017.	MSFI 9 početno stanje na dan 01.01.2018.	Efekat na zadržanu dobit +/-	Efekat na OCI +/-
<b>Promene na odloženim poreskim sredstvima</b>	2.261	2.261	-	-
<b>Promene na odloženim poreskim obavezama</b>	5.248	5.248	9.378	(9.378)

**Stanje na Odloženim poreskim obavezama je nepromenjeno posle primene MSFI 9 standarda, međutim primenom standarda dolazi do preliivanja efekta poreza između zadržane dobiti i OCI.**

Krajem 2018. godine, Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica, poreskim obveznicima je omogućeno da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI i MSFI za MSP, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.

Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Grupa je po ovom osnovu na dan 31. decembar 2018. umanjila osnovicu za obračun tekućeg poreza na dobit u iznosu od RSD 8.263.620 hiljada i priznala odložena poreska sredstva u iznosu od RSD 33.054.480 hiljada.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

**Klasifikacija, naknadno merenje i stavke bilansa stanja finansijskih instrumenata prema MRS 39**

Grupa je, prema standardu MRS 39, klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva koje se drže do dospeća, krediti i potraživanja i investicije raspoložive za prodaju.

**Gotovina i gotovinski ekvivalenti u komparativnom period**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupe i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha u komparativnom period**

Ova kategorija uključuje dve potkategorije finansijskih sredstava: ona koja se drže radi trgovanja i ona sredstva koja su označena po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom početnog priznavanja. Finansijska sredstva se klasifikuju kao sredstva za trgovanje ako su pribavljena radi prodaje ili ponovne kupovine u kratkom roku, radi ostvarivanja dobitaka iz kratkoročnih promena cena istih. Navedena sredstva se evidentiraju u bilansu stanja po fer vrednosti. Grupa takođe ima derivate koji su klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Hartije od vrednosti kojima se trguje obuhvataju obveznice i državne zapise Republike Srbije. Svi dobitci i gubici koji nastaju prilikom vrednovanja i prodaje finansijskih sredstava po fer vrednosti iskazuju se u bilansu uspeha. Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijska sredstva u potkategoriju sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

**Finansijska sredstva koja se drže do dospeća u komparativnom period**

Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospećem, za koje Grupa ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do dospeća, a koja ne ispunjavaju definiciju kredita i potraživanja. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti koje se drže do dospeća evidentiraju se po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda diskontovanja efektivnom kamatnom stopom, umanjenoj za ispravke vrednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvređenja. Amortizovana vrednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovinu toku perioda dospeća. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazuju u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta. Grupavršiti individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvređenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvređenja, iznos gubitka usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti ulaganja i sadašnje vrednosti očekivanih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj kamatnoj stopi ulaganja i iskazuje se u bilansu uspeha kao rashod indirektnih otpisa plasmana. Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvređenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvređenja, svaki iznos obezvređenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha. Smanjenje ispravke vrednosti neće rezultirati knjigovodstvenom vrednosti iznad iznosa amortizacionog troška kao da sredstvo nije obezvređeno.

**Kredit i potraživanja od banaka i komitenata u komparativnom period**

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

(a) sredstva koja entitet namerava da proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja i ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha;

(b) ona koja entitet posle početnog priznavanja naznači kao raspoloživa za prodaju ili

(c) ona za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, osim ako to nije zbog pogoršanja kredita, i koja će biti klasifikovana kao raspoloživa.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem efektivne kamatne stope umanjenoj za obezvređenje. Amortizovana vrednost se računa uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja i naknade i troškove koji su integralni deo efektivne kamatne stope. Amortizacija vrednosti se uključuje u prihode od kamata u Bilansu uspeha. Gubici od obezvređenja se priznaju u okviru Neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u Bilansu uspeha. Kredit i u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na stranu valutu revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između vrednosti neotplaćene glavnice i iznosa obračunatog primenom valutne klauzule iskazana je u okviru datih kredita i depozita. Dobici i gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi, odnosno rashodi kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**
**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**
**Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u komparativnom periodu**

Hartije od vrednosti koje su namenjene da se drže na neodređeni vremenski period, a koje mogu biti prodate, ili založene kod Narodne banke Srbije kao obezbeđenje u cilju dobijanja kredita za likvidnost, usled potrebe za obezbeđenjem likvidnosti ili izmena u kamatnim stopama, kursovima stranih valuta ili cena kapitala, klasifikuju se kao "hartije od vrednosti raspoložive za prodaju". Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru ostalog ukupnog rezultata, dok se hartija od vrednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrednosti nije obezvređena. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanjí vrednost, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru ostalog ukupnog rezultata se reklsifikuju na bilans uspeha. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrednosti i iskazuju se po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u ostale poslovne prihode i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendi. Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Grupa na dan bilansa stanja vrši procenu da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvređeno. U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvređenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjén za bilo koji gubitak usled obezvređenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha.

**Odnosi između stavki bilansa stanja, metoda merenja i kategorija finansijskih instrumenata u komparativnom periodu**

POZICIJA	Metoda merenja			Kategorija finansijskog instrumenta
	Fer vrednost	Amortizovani trošak	Ostalo	
Gotovina i sredstva kod centralne banke		x		Kredit i potraživanja
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	x			Sredstva namenjena trgovanju
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - vlasničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju - dužničke HoV	x			AFS
Finansijska sredstva koja se drže do dospeća		x		HTM
Potraživanja po osnovu derivata	x			Sredstva namenjena trgovanju
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		x		Kredit i potraživanja
Kredit i potraživanja od komitenata				
Ostala sredstva		x		Amortizovana vrednost

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

- Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016**, koji predstavlja skup izmena i dopuna postojećih MSFI. Izmene standarda su primenjive za periode počev od ili posle 1. januara 2017. godine, za MSFI 12 Obelodanjivanje interesa u drugim entitetima i za periode počev od ili posle 1. januara 2018. godine za MSFI 1 Prva primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Mogućnost ranije primene je dozvoljena za MRS 28 Investicije u pridružene entitete. Ne očekuje se da će izmene MSFI 12 imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

Standard je primenjiv počev od ili posle 1. januara 2018. godine. MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji se primenjuje na prihode iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtevi standarda se, takođe, primenjuju i na priznavanje i merenje dobitaka i gubitaka od prodaje neke nefinansijske imovine, koja nije posledica uobičajenih aktivnosti Grupe (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahteva detaljna obelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o činidbenim obavezama iz ugovora, promene u stanju imovine i obaveza po osnovu ugovora između perioda, kao i ključne procene. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (pojašnjenja)**

Pojašnjenja standarda se primenjuju počev od ili posle 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Cilj je pojašnjenje namere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahteva MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima, posebno u delu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih činidbenih obaveza, pojašnjavajući princip „pojedinačne identifikacije“, principal-agent problem (procena da li je Društvo principal ili agent), kao i primenu kontrolnog pristupa i licenciranja, obezbeđujući dodatne smernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i autorskih prava. Pojašnjenja takođe obezbeđuju dodatne praktične savete za Grupu koja primenjuje MSFI 15 potpuno retrospektivno. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **MRS 40: Transfer na investicione nekretnine (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda ukazuju kada entitet treba da uradi transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmene i dopune navode da promena upotrebe nastaje kada imovine ispuní, ili prestane da ispunjava, definiciju investicione nekretnine i postoje dokazi promene upotrebe iste. Promena namere rukovodstva u vezi sa načinom korišćenja imovine ne pruža dokaze o promeni upotrebe iste. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.
- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Tumačenje je primenljivo za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a pre nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unapred plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)**

• **MSFI 2: Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja akcijama (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenjive za period počev od ili posle 1. januara 2018. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Izmene standarda se odnose na zahteve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija akcijama zasnovane na gotovini, kod transakcija plaćanja akcijama sa karakteristikama neto poravnjanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmene odredbi i uslova plaćanja akcijama, koje menjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini to transakcija plaćanja akcijama zasnovane na kapitalu. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni**

• **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primene. Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Rukovodstvo Grupe ne očekuje se da će izmene ovog standarda imati uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

• **MSFI 16: Lizing**

U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Poticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

MSFI 16 uvodi jedinstveni model obračuna lizinga za zakupce. Zakupac priznaje imovinu koja se odnosi na pravo korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza zakupa priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti i naknadno amortizuje od datuma početka do perioda zakupa. Grupa će koristiti linearnu metodu amortizacije.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca. Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Za zakup pokretnih stvari Grupa koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Grupa mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini - stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti i ona se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

**MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Grupa će preći na MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa će biti inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve prijave. Imovina sa pravom korišćenja biće priznata u iznosu jednakom obavezi lizinga (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Grupa ne očekuje bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti MSFI 16. Grupa neće primeniti MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Grupa će koristiti izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja će biti priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji će biti priznati pod 01.01.2019. godine, prema proceni Banke, iznosiće približno RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu će se povećati i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

• **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvencija, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednost odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavlja nezasluzeni profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelj će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Grupe.

• **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predviđa razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretpostavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preispituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Grupa trenutno procenjuje uticaj interpretacije na finansijske izveštaje.

• **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

**• MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeća nova obelodanjivanja ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

- Mogućnost prevremene otplate sa negativnom naknadom – izmene MSFI 9 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Primena MSFI 9 Finansijski instrumenti sa MSFI 4 Ugovori o osiguranju – Izmene MSFI 4 (objavljene 12. septembra 2016. godine i stupaju na snagu, u zavisnosti od pristupa, za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine za pravna lica koja izaberu da primene opciju privremenog izuzeća ili kada entite prvo primenjuje MSFI 9 koristi se pristup preklapanja),
- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

**2.2 Osnove za konsolidaciju**

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglase s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

**2.3 Poslovna spajanja**

Banka na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je 3.092.233 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 60.455 hiljada dinara dok je gubitak iznosio 113.284 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2018. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi 8.564.439 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 67.500 hiljada dinara dok dobitak iznosi 242.154 hiljada dinara.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
- Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovode radi usklađivanja računovodstvenih politika;
- Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
- Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog“ kapitala prikazana je u kapitalu;
- Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
- Upredni podaci se ne prepravljaju.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.4. Prihodi i rashodi od kamata**

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i druge kamatonosne finansijske instrumente, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

**Unwinding** kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

**2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Grupa ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u tri kategorije:

**/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.**

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

**/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla**

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

**2.6. Preračunavanje stranih valuta**

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Positivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata**

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijskih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

**2.8 Finansijski instrumenti**

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9 (kao i MRS 39), sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

**2.8.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**

**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

**Amortizovana vrednost** je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

**Efektivna kamatna stopa** je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike . To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatnae stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke ( Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

**b) Fer vrednost**

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje tekođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.2. Početno priznavanje i vrednovanje**

**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

**b) Početno vrednovanje**

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

**Dobici na prvi dan**

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Grupa odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi ne tržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

**2.8.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje**

Rukovodstvo Grupe vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- a) Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - određuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se prodaju, ili neki drugi model
- b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova - procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grupa je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

**2.8.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti**

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8 Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)**

**2.8.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovoroneog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije "Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „neto prohod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.8.3.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha**

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu poršla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju Grupe to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Grupa u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja. Grupa nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

**2.8.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9**

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima ( krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti ) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nепristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.8. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.4. Obezvredjenje finansijskih instrumenata po MSFI 9 (nastavak)**

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

**2.8.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza**

**Finansijska sredstva** prestaju da se priznaju kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu suštinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.6. Finansijski instrumenti (nastavak)**

**2.8.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni / plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

**Finansijske obaveze** prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

**2.8.6. Reprogramirani krediti**

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**2.8.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze**

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaoću, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

**Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata**

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

**Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava**

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Grupa nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

**Ostale obaveze**

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

**2.9. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.10. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupee i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

**2.11. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)**

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

**2.12. Investicije u zavisna društva**

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Grupa ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Grupa izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Grupa na dan 31. decembra 2018. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Grupe.

**2.13. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.14. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Grupa poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.15. Obezvređenje nefinansijske imovine**

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupa e analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.16. Lizing**

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

**(a) Finansijski lizing – Grupa kao zakupac**

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Grupu prenose svi rizici i koristi koje proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po nižoj od fer vrednosti predmeta lizinga ili sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, i priznaje se u okviru osnovnih sredstava sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza.

Ukoliko nije izvesno da će Grupa do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

**(b) Operativni lizing – Grupa kao zakupac**

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentiran je kao operativni lizing.

Plaćanja poslovnog zakupa, priznaju se kao rashod perioda u bilansu uspeha po proporcionalnom metodu (u momentu njihovog nastanka) tokom perioda trajanja zakupa.

**2.17. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva**

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Grupa ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.18. Naknade zaposlenima**

**(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

**(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade**

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Grupi mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Grupi. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Grupi ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobiti i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobiti i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

**(c) Kratkoročna, plaćena odsustva**

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

**(d) Kratkoročne beneficije zaposlenih**

Svake godine Erste Grupa odobrava svojim članovima uprava program bonusa. On se odnosi na usluge koje pružaju članovi Uprave u tekućoj godini („godina usluga“). Stvarna plaćanja su uslovljena učinkom Erste Grupe u godini usluga i narednih 5 godina („period učinka“). U tom pogledu dele se na direktnu tranšu i pet razgraničenih tranši. Pedeset procenata bonusa isplaćuje se u gotovini i ispunjava definiciju dugoročnih primanja zaposlenih iz MRS 19. Preostalih pedeset procenata zavisi od promena prosečne cene akcija Erste Group Bank, AG, i ispunjava uslove plaćanja u gotovini zasnovanog na akcijama po MSFI 2.

Za oba dela programa celokupni bonus se priznaje kao rashod u odnosu na obavezu u procenjenom iznosu u godini usluga. Obaveza iz dela plaćanja akcijama u gotovini priznaje se u bilansu stanja pod „ostalim obavezama“. Obaveza iz dela primanja zaposlenih priznaje se u bilansu stanja pod „rezervama“. Rashodi se, uključujući sva naknadna usklađivanja u odnosu na obavezu koja prikazuje odluke o stvarnom iznosu bonusa, ispunjavanje uslova učinka i promene cena akcija, prikazuju u bilansu uspeha pod „rashodima zaposlenih“.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.19. Finansijske garancije**

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

**2.20. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Grupa preuzima imovinu ( kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupu i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečena na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji ( MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina Grupe koju koristi Grupa evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

U skladu sa MRS 2, zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplative iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplative iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti. Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.20. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Stalna sredstva namenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila.

**2.21. Porezi i doprinosi**

**(a) Porez na dobit**

*Tekući porezi*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenoje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

*Odloženi porezi*

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**

**2.21. Porezi i doprinosi (nastavak)**

**(a) Porez na dobit (nastavak)**

*Odloženi porezi (nastavak)*

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

**(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

**2.22. Praćenje poslova po segmentima poslovanja**

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**2.23. Poslovi u ime i za račun trećih lica**

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Grupa upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Grupe. Grupa po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA**

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

**(a) SPPI procena**

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate ( SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha ( FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ( FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgublenu kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova za koju Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope). Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi „starih“ stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatnog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Grupa je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene „stare stope“ kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja, kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremenu otplatu.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(b) Procena poslovnog modela**

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajuć. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti isl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Grupina je procena da svi krediti Grupe zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome sto se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otpлата bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

**(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekog detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 35.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**

**(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 35.4 (sensitivity limiti) i 35.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
- Banke	146.002	142.972
- Javna preduzeća	146.172	125.565
- Druga preduzeća	2.490.194	2.361.768
- Preduzetnici	113.117	73.669
- Javni sektor	1.659.424	1.591.203
- Stanovništvo	3.941.956	3.364.614
- Strana lica	21.897	35.131
- Poljoprivrednici	15.046	19.968
- Drugi komitenti	8.699	25.218
<b>Ukupno</b>	<b>8.542.507</b>	<b>7.740.108</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
- Banke	413.503	369.320
- Javna preduzeća	14.274	29.432
- Druga preduzeća	166.803	74.380
- Preduzetnici	2.652	1.880
- Javni sektor	210.194	162.678
- Stanovništvo	118.940	131.341
- Strana lica	541.449	390.589
- Drugi komitenti	203.697	226.546
<b>Ukupno</b>	<b>1.671.512</b>	<b>1.386.166</b>
<b>Neto dobitak po osnovu kamata</b>	<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od kamata</b>		
Gotovina kod centralnih banaka	116.021	116.253
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	791.791	-
HOV koje se drže do dospeća	-	742.723
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	578.540	-
HOV raspoložive za prodaju	-	484.189
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	264.338	-
HOV kojima se trguje	-	289.977
Plasmani i avansi klijentima	5.922.295	5.293.316
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	310.518	24.260
Kamatonosni svop	-	26.952
Drugi prihodi od kamata	559.003	762.438
<b>Ukupno</b>	<b>8.542.507</b>	<b>7.740.108</b>
<b>Rashodi kamata</b>		
Subordinirane obaveze	82.512	59.197
Depoziti banaka	566.741	320.003
Depoziti klijenata	855.699	739.197
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	103.989	-
HOV koje se drže do dospeća	-	96.613
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	31.629	-
HOV raspoložive za prodaju	-	40.089
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	30.889	-
Kamatonosni svop	-	20.805
Ostale obaveze za kamate	54	110.262
<b>Ukupno</b>	<b>1.671.512</b>	<b>1.386.166</b>
<b>Neto prihod po osnovu kamata</b>	<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od naknada i provizija</b>		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.426.915	1.293.211
Kreditni poslovi	7.351	3.805
Depozitni poslovi	814.101	720.980
Poslovi sa platnim karticama	52.569	51.436
Garancijski i drugi poslovi jemstva	148.661	135.558
Ostale naknade i provizije	102.992	89.664
<b>Ukupno</b>	<b>2.552.589</b>	<b>2.294.654</b>
<b>Rashodi od naknada i provizija</b>		
Depozitni poslovi	2	-
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	571.134	501.746
Ostale naknade i provizije	376.286	286.145
<b>Ukupno</b>	<b>947.422</b>	<b>787.891</b>
<b>Neto prihod po osnovu naknada i provizija</b>	<b>1.605.167</b>	<b>1.506.763</b>

**6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	455.935	491.972
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	166.820	161.649
<b>Ukupno</b>	<b>622.755</b>	<b>653.621</b>
<b>Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza</b>		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	397.083	327.502
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	105.120	139.407
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	6.796	-
<b>Ukupno</b>	<b>508.999</b>	<b>466.909</b>
<b>Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata</b>	<b>113.756</b>	<b>186.712</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
<b>Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	71.685	95.519
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	7.724	-
<b>Ukupno</b>	<u>79.409</u>	<u>95.519</u>
<b>Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata</b>		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	7.485	927
<b>Ukupno</b>	<u>7.485</u>	<u>927</u>
<b>Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti</b>	<u>71.924</u>	<u>94.592</u>

**8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA**

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
<b>Prihodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.677	2.715
<b>Ukupno</b>	<u>1.677</u>	<u>2.715</u>
<b>Rashodi po osnovu zaštite od rizika</b>		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	478	648
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
<b>Ukupno</b>	<u>478</u>	<u>648</u>
<b>Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika</b>	<u>1.199</u>	<u>2.067</u>

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

**9. NETO EFEKTI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE**

	U RSD hiljada	
	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Pozitivne kursne razlike	5.782.598	9.572.591
Negativne kursne razlike	(5.266.013)	(6.159.269)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	1.009.569	973.216
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.105.059)	(4.172.540)
<b>Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule</b>	<u>421.095</u>	<u>213.998</u>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU  
PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.450.356	7.475.707
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	64.753	-
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	684.607	2.430.790
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.050	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.201.766</b>	<b>9.906.497</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	5.676.614	7.379.374
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	14.133	-
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	591.889	2.485.813
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	82.261	-
<b>Ukupno</b>	<b>6.364.897</b>	<b>9.865.187</b>
<b>Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha</b>	<b>(163.131)</b>	<b>41.310</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU  
PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- potraživanja po osnovu derivata (Napomena 19)		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	(5.582)	(45.438)
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	(3.827)	(6.539)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(3.170.906)	(2.455.390)
- ostala sredstva (Napomena 25)	(58.772)	(80.695)
	<b>(3.239.087)</b>	<b>(2.588.062)</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	(149.162)	(2.485.813)
<b>Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>(3.388.249)</b>	<b>(5.073.875)</b>
<b>Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki</b>		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- potraživanja po osnovu derivata (Napomena 19)		
- hartije od vrednosti (Napomena 20)	38.225	924
- krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	5.664	5.853
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.964.938	2.647.829
- ostala sredstva (Napomena 25)	36.716	28.428
	<b>3.045.543</b>	<b>2.683.034</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	241.881	2.430.790
<b>Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki</b>	<b>3.287.424</b>	<b>5.113.824</b>
<b>Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja</b>	<b>(100.825)</b>	<b>39.949</b>

**11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Dobitak prestanak priznavanja – nivo obezvređenja 3 i POCI	14.824	-
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	294	-
<b>Ukupno:</b>	<b>15.118</b>	<b>-</b>
<b>Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	23	-
<b>Ukupno:</b>	<b>23</b>	<b>-</b>
<b>Neto dobiti od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti</b>	<b>15.095</b>	<b>-</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od konsultantskih usluga	18.656	20.049
Prihodi od zakupnina	6.851	13.256
Prihodi od IT usluga	9.674	7.432
Ostali prihodi	67.289	17.153
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	368	249
<b>Ukupno</b>	<b>102.838</b>	<b>58.139</b>

**13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.370.409	1.253.054
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	516.154	475.594
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	220.493	212.718
Ostali lični rashodi	50.211	43.435
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 30)	22.648	21.405
<b>Ukupno</b>	<b>2.179.915</b>	<b>2.006.206</b>

**14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Troškovi amortizacije:		
- osnovnih sredstava (napomena 23)	205.930	166.309
- nematerijalnih ulaganja (napomena 23)	120.584	127.245
<b>Ukupno</b>	<b>326.514</b>	<b>293.554</b>

**15. OSTALI PRIHODI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	320.755	89.395
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	11.363	2.736
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	4.948	1.279
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	14.610	68.844
Ostali prihodi	36.744	33.689
<b>Ukupno</b>	<b>388.420</b>	<b>195.944</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**16. OSTALI RASHODI**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Profesionalne usluge	1.226.497	1.189.064
Donacije i sponzorstva	36.643	29.520
Reklama i propaganda	256.810	264.649
PTT i telekomunikacione usluge	64.000	57.243
Premije osiguranja	505.220	426.394
Troškovi zakupa	333.267	348.136
Troškovi materijala	110.788	132.700
Troškovi poreza i doprinosa	121.985	111.006
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	404.334	379.977
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	3.242	9.077
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	302.281	285.092
Dnevnice i putni troškovi	103.530	76.588
Obuke i savetovanja	25.094	47.323
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	71.300	20.209
Ostalo	164.746	95.413
<b>Ukupno</b>	<b>3.729.738</b>	<b>3.472.391</b>

**17. POREZ NA DOBITAK****a) Komponente poreza na dobit**

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Tekući porez na dobit	(264.750)	(166.319)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	37.637	39
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	(43.015)
<b>Ukupno</b>	<b>(227.113)</b>	<b>(209.295)</b>

**(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Dobit pre oporezivanja</b>	<b>3.191.191</b>	<b>2.881.317</b>
<b>Porez na dobit po stopi od 15%</b>	<b>478.679</b>	<b>432.198</b>
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	37.718	48.914
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	-	(30.821)
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(244.465)	(241.841)
Poreski efekat prve primene IFRS 9	(41.313)	-
Ostalo	(3.506)	846
<b>Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha</b>	<b>227.113</b>	<b>209.296</b>
<b>Efektivna poreska stopa</b>	<b>7,12%</b>	<b>7,26%</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)****(c) Komponente odloženog poreza**

	iznos privremene razlike	31.12.2018. U RSD hiljada iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	94.198	14.130
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(562.273)	(84.341)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	(4.086)	(613)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	244.714	36.707
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	487	73
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja državne HoV- odložene poreske obaveze	-	-
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>137.017</b>	<b>20.553</b>
	<b>iznos privremene razlike</b>	<b>31.12.2017. iznos odloženog poreza</b>
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	53.741	8.061
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(448.441)	(67.266)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	-	-
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	175.183	26.277
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	1.292	194
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	122.805	18.421
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	89.374	13.406
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>(6.047)</b>	<b>(907)</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**

d) Promene na odloženim porezima	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	(2.987)	61.745
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	37.636	(42.976)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(14.096)	(21.756)
<b>Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra</b>	<b>20.553</b>	<b>(2.987)</b>

Kreiranje odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 20.553 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 2.987 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 37.636 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 14.096 hiljada.

U toku 2018. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.964.079 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

**18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	31.12.2018.	U RSD hiljada 31.12.2017.
<b>U dinarima</b>		
Žiro račun	4.730.799	8.681.382
Gotovina u blagajni	2.159.642	1.610.883
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	-
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	243	-
	<b>11.890.684</b>	<b>10.292.265</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Gotovina u blagajni	1.079.670	1.188.011
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	11.670.903	9.293.751
	<b>12.750.573</b>	<b>10.481.762</b>
Zlato i ostali plemeniti metali	-	-
<b>Bruto potraživanja</b>	<b>24.641.257</b>	<b>20.774.027</b>

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je RSD 8,898,034 hiljada.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2018. godine do 17. januara 2019. godine iznosila je EUR 98.743 hiljada.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

## 19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada 31.12.2017.</u>
<b>U dinarima</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	10.160	5.947
	<u>10.160</u>	<u>5.947</u>
<b>U stranoj valuti</b>		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	171.044	58.717
	<u>171.044</u>	<u>58.717</u>
<b>Ukupno finansijska sredstva</b>	<b>181.204</b>	<b>64.664</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	-	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<u><u>181.204</u></u>	<u><u>64.664</u></u>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**20. HARTIJE OD VREDNOSTI**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<b>Dužničke hartije od vrednosti</b>		
- obveznice (AC)	9.972.528	-
- obveznice (HTM)	-	7.861.382
- obveznice (FVTPL)	4.062.753	-
- obveznice (HFT)	-	4.624.199
- obveznice (FVTOCI)	9.004.931	-
- obveznice (AFS)	-	5.483.553
<b>Vlasničke hartije od vrednosti</b>		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	28.748	-
- učešća u kapitalu (AFS)	-	28.804
	<b>23.068.960</b>	<b>17.997.938</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<b>Dužničke hartije od vrednosti</b>		
- obveznice (AC)	856.033	-
- obveznice (HTM)	-	468.487
- obveznice (FVTPL)	5.837.167	-
- državni zapisi (FVTPL)	129.811	-
- obveznice (HFT)	-	6.850.601
- obveznice (FVTOCI)	5.049.334	-
- državni zapisi (FVTOCI)	159.225	-
- državni zapisi (AFS)	-	6.805.546
<b>Vlasničke hartije od vrednosti</b>		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	67.261	-
- ostale HOV raspoložive za prodaju (AFS)	-	170.697
	<b>12.098.831</b>	<b>14.295.331</b>
<b>Ukupno hartije od vrednosti</b>	<b>35.167.791</b>	<b>32.293.269</b>
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(13.897)	(45.424)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>35.153.894</b>	<b>32.247.845</b>

Osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju, sve hartije od vrednosti prikazane u gornjoj tabeli su tokom cele godine bile raspoređene u nivo obezvređenja 1.

Od svih navedenih hartija od vrednosti, obveznice i Visa akcije u stranoj valuti se kotiraju na berzi.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>Stanje na dan 1. januara 2018.</b>	<b>Povećanje usled priznavanja i sticanja</b>	<b>Smanjenje usled prestanka priznavanja</b>	<b>Smanjenje usled promene kreditnog rizika</b>	<b>U RSD hiljada Kursne razlike</b>	<b>Stanje na kraju perioda</b>
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>						
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>
Javni sektor	46.547	5.583	10.055	28.170	(8)	13.897
<b>UKUPNO</b>	<b>46.547</b>	<b>5.583</b>	<b>10.055</b>	<b>28.170</b>	<b>(8)</b>	<b>13.897</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA**

	31. decembra 2018.		31. decembra 2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Kratkoročni	Dugoročni	
<b>U dinarima</b>		<b>Ukupno</b>		<b>Ukupno</b>	
Dati krediti	-	311	-	7.104	7.104
Dati depoziti	700.243	-	-	-	-
	<b>700.243</b>	<b>311</b>	<b>700.243</b>	<b>7.104</b>	<b>7.104</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
Devizni računi	491.306	-	1.151.048	-	1.151.048
Dati krediti	44.083	44.083	2.690	322.234	324.924
Dati depoziti	4.728	-	709.981	-	709.981
Ostali plasmani	255.130	-	18.600	-	18.600
	<b>751.164</b>	<b>44.083</b>	<b>1.882.319</b>	<b>322.234</b>	<b>2.204.553</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>1.451.407</b>	<b>44.394</b>	<b>1.882.319</b>	<b>329.338</b>	<b>2.211.657</b>
Minus: Ispravka vrednosti		(2.929)		(12.687)	(12.687)
		<b>(2.929)</b>		<b>(12.687)</b>	
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>		<b>1.492.872</b>			<b>2.198.970</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

**a) Pregled po vistama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost				Ispravke vrednosti				Ukupn o
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	
<b>U dinarima</b>									
Banke u zemlji	700.306	-	-	-	(2.417)	-	-	-	(2.417)
Društva za osiguranje	95	151	-	-	(1)	(2)	-	-	(3)
Finansijski lizing	65	-	-	-	(1)	-	-	-	(1)
Strane banke	(63)	-	-	-	-	-	-	-	-
	<b>700.403</b>	<b>151</b>	-	-	<b>(2.419)</b>	<b>(2)</b>	-	-	<b>(2.421)</b>
<b>U stranoj valuti</b>									
Finansijski lizing	44.083	-	-	-	(254)	-	-	-	(254)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	25.340	-	-	-	(33)	-	-	-	(33)
Strane banke	725.824	-	-	-	(221)	-	-	-	(221)
	<b>795.247</b>	-	-	-	<b>(508)</b>	-	-	-	<b>(508)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.495.650</b>	<b>151</b>	-	-	<b>(2.927)</b>	<b>(2)</b>	-	-	<b>(2.929)</b>

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

**b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost						U RSD hiljada			
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3			POCI		
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3			U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted
Društva za osiguranje	-	87	-	-	-	-	-	-	-	
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	-	<b>87</b>	-	-	-	-	-	-	-	
<b>c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</b>										
Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:										
							<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>		
Bez utvrdjenog roka dospeća							517.129	1.173.568		
Do 30 dana							700.021	693.977		
Od 1 do 3 meseca							-	-		
Od 3 do 12 meseci							234.257	13.961		
Preko 1 godine							44.394	330.151		
							<b>1.495.801</b>	<b>2.211.657</b>		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)**

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	U RSD hiljada
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>								
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>11.619</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>1.394</b>	<b>2.958</b>	<b>(746)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.927</b>
Banke u zemlji	2.315	2.117	2.020	135	54	(75)	(1)	2.417
Društva za osiguranje	-	-	-	1	4	-	4	1
Finansijski lizing	1.139	200	111	61	1.033	2	(3)	255
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	7.615	-	558	1	901	(10)	(6.114)	33
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	278	-	2	618	230	(664)	-	-
Strane banke	272	117	2	578	736	1	(9)	221
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>205</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>14</b>	<b>(189)</b>	<b>-</b>	<b>2</b>
Društva za osiguranje	8	-	-	-	6	-	-	2
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	197	-	-	-	8	(189)	-	-
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	<b>316</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(316)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	316	-	-	-	-	(316)	-	-
<b>UKUPNO</b>	<b>12.140</b>	<b>2.433</b>	<b>2.692</b>	<b>1.394</b>	<b>2.972</b>	<b>(1.251)</b>	<b>(6.123)</b>	<b>2.929</b>

Efekti prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD  
 NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Kratkoročni	Dugoročni	
<b>U dinarima</b>					
Dati krediti	2.464.469	30.505.580	2.234.464	23.109.007	25.343.471
Ostali plasmani	3.448.762	5.607.961	2.930.008	4.409.144	7.339.152
Razgraničena potraživanja za kamatu	(252.877)	(273.991)	(228.546)	(270.973)	(499.519)
	<b>5.560.354</b>	<b>35.839.550</b>	<b>4.935.926</b>	<b>27.247.178</b>	<b>32.183.104</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
Dati krediti	10.320.621	97.479.604	8.345.517	73.729.282	82.074.799
Dati depoziti	89.432	-	85.735	-	85.735
Ostali plasmani	409.529		339.585	48.454	388.039
	<b>10.819.582</b>	<b>97.479.604</b>	<b>8.770.837</b>	<b>73.777.736</b>	<b>82.548.573</b>
<b>Bruto krediti i potraživanja</b>	<b>16.732.813</b>	<b>133.593.145</b>	<b>13.706.763</b>	<b>101.024.914</b>	<b>114.731.677</b>
Minus: Ispravka vrednosti					(2.068.517)
- Pojedinačno procenjena		(1.232.329)			(2.190.431)
- Kolektivno procenjena		(2.220.274)			(4.258.948)
		<b>(3.452.603)</b>			
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>		<b>146.346.487</b>			<b>110.472.729</b>



**ERSTE BANK a.d., NOVI SAD**  
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**

**a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti			Ukupno	U RSD hiljada
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3		
<b>U dinarima</b>										
Javna preduzeća	804.541	3.761	8.552	-	<b>816.855</b>	(6.107)	(338)	(8.552)	-	<b>(14.997)</b>
Druga preduzeća	9.159.199	553.885	165.550	-	<b>9.878.634</b>	(110.039)	(19.403)	(152.035)	-	<b>(281.477)</b>
Preduzetni cil	1.149.553	52.917	23.762	-	<b>1.226.232</b>	(8.137)	(4.339)	(15.787)	-	<b>(28.264)</b>
Javni sektor	811.349	(47)	-	-	<b>811.302</b>	(814)	-	-	-	<b>(814)</b>
Stanovništvo	26.590.305	1.239.503	662.321	34.692	<b>28.526.822</b>	(220.691)	(205.888)	(494.317)	(1.397)	<b>(922.293)</b>
Strana lica	5.185	24	20	-	<b>5.229</b>	(94)	(1)	(18)	-	<b>(113)</b>
Poljoprivre dinci	60.080	7.386	1.691	-	<b>69.157</b>	(1.988)	(842)	(1.645)	-	<b>(4.475)</b>
Drugi komitenti	80.487	1.348	83.838	-	<b>165.673</b>	(1.324)	(12)	(77.410)	-	<b>(78.746)</b>
	<b>38.660.699</b>	<b>1.858.777</b>	<b>945.735</b>	<b>34.692</b>	<b>41.499.904</b>	<b>(349.196)</b>	<b>(230.822)</b>	<b>(749.764)</b>	<b>(1.397)</b>	<b>(1.331.179)</b>
<b>U stranoj valuti</b>										
Javna preduzeća	2.538.804	136.041	-	-	<b>2.674.845</b>	(11.719)	(74.955)	-	-	<b>(86.674)</b>
Druga preduzeća	64.045.289	2.219.388	503.095	141.674	<b>66.909.446</b>	(464.529)	(307.841)	(369.736)	(101.871)	<b>(1.243.977)</b>
Preduzetni cil	843.443	43.661	3.605	99	<b>890.808</b>	(6.290)	(1.773)	(2.241)	-	<b>(10.304)</b>
Javni sektor	1.669.280	26.928	-	-	<b>1.696.208</b>	(11.487)	(357)	-	-	<b>(11.844)</b>
Stanovništvo	33.273.943	1.536.604	595.801	117.351	<b>35.523.699</b>	(72.368)	(262.214)	(352.277)	(16.159)	<b>(703.018)</b>
Strana lica	205.882	30.760	-	-	<b>237.642</b>	(3.559)	(4.693)	-	-	<b>(8.252)</b>
Poljoprivre dinci	135.072	22.133	37.852	-	<b>195.057</b>	(7.728)	(4.645)	(25.359)	-	<b>(37.732)</b>
Drugi komitenti	147.031	2.091	22.359	-	<b>171.481</b>	(1.238)	(16)	(18.369)	-	<b>(19.623)</b>
	<b>102.859.744</b>	<b>4.017.606</b>	<b>1.162.712</b>	<b>259.124</b>	<b>108.299.186</b>	<b>(578.918)</b>	<b>(656.494)</b>	<b>(767.982)</b>	<b>(118.030)</b>	<b>(2.121.424)</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>141.520.443</b>	<b>5.876.383</b>	<b>2.108.446</b>	<b>293.816</b>	<b>149.799.090</b>	<b>928.114</b>	<b>887.316</b>	<b>1.517.746</b>	<b>119.427</b>	<b>3.452.603</b>

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD  
 NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Građevinarstvo	6.628	2.150	-	-	348	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.725	82.113	-	2.321	-	-
Preduzetnici	32.341	45.569	6.453	1	5.422	-
Prerađivačka industrija	18.157	166.270	2.309	-	1.705	-
Proizvodnja i snabdevanja el. energijom	129.217	97.527	-	-	-	-
Sektor drugih komitenata	13.489	79.557	-	835	-	1.155
Stanovništvo	777.004	746.051	152.593	49.172	236.506	37.167
Trgovina	135.608	365.701	455	466	48.041	-
Usluge i turizam	3.303	1.485.114	13.754	826	764	-
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.126.472</b>	<b>3.070.051</b>	<b>175.564</b>	<b>53.621</b>	<b>292.786</b>	<b>38.322</b>

**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)****c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je sledeća:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Bez utvđenog roka dospeća	1.089.205	469.619
Do 30 dana	590.604	269.022
Od 1 do 3 meseca	1.202.396	754.074
Od 3 do 12 meseci	13.597.731	12.213.341
Preko 1 godine	133.319.154	101.025.621
	<b>149.799.090</b>	<b>114.731.677</b>

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD  
 NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na dan 1. januara 2018.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
<b>Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava</b>										
<b>Nivo obezvređenja 1</b>	<b>1.040.425</b>	<b>492.395</b>	<b>365.310</b>	<b>807.927</b>	<b>1.299.686</b>	<b>(689)</b>	<b>4</b>	<b>(3.323)</b>	<b>256.380</b>	<b>928.114</b>
Javna preduzeća	15.385	8.228	2.561	-	21.932	-	-	4.703	14.004	17.826
Druga preduzeća	572.293	309.516	214.429	303.423	514.792	(510)	-	(8.747)	127.815	574.568
Preduzetnici	12.855	10.551	2.920	20.432	34.750	-	-	1.541	6.718	14.427
Javni sektor	52.170	738	13.947	1.354	22.664	-	-	(444)	(4.906)	12.301
Stanovništvo	386.587	161.900	130.806	481.247	703.723	(179)	4	(14.314)	112.351	293.059
Strana lica	87	-	-	671	581	-	-	3.307	169	3.653
Drugi komitenti	1.047	1.462	647	800	1.244	-	-	10.632	229	12.280
<b>Nivo obezvređenja 2</b>	<b>774.782</b>	<b>226.373</b>	<b>135.365</b>	<b>407.322</b>	<b>216.292</b>	<b>3</b>	<b>37</b>	<b>2.910</b>	<b>(172.380)</b>	<b>887.316</b>
Javna preduzeća	64.560	-	-	7.018	199	-	-	3.741	174	75.293
Druga preduzeća	149.242	138.784	21.368	140.950	22.508	3	-	2.474	(60.333)	327.244
Preduzetnici	10.848	4.223	2.479	3.961	2.116	-	-	59	(8.384)	6.112
Javni sektor	9.860	358	-	-	249	-	-	(340)	(9.271)	357
Stanovništvo	539.812	83.001	111.454	255.329	191.161	-	37	(3.023)	(104.365)	468.102
Strana lica	170	-	-	-	0	-	-	-	4.528	4.698
Drugi komitenti	290	7	64	64	59	-	-	-	5.271	5.509
<b>Nivo obezvređenja 3</b>	<b>1.584.790</b>	<b>569.136</b>	<b>202.624</b>	<b>486.230</b>	<b>263.884</b>	<b>(801)</b>	<b>619.468</b>	<b>10.274</b>	<b>(45.906)</b>	<b>1.517.747</b>
Druga preduzeća	439.744	380.748	101.817	2.297	19.734	(801)	134.548	(818)	(43.300)	521.771
Preduzetnici	4.435	5.042	-	9.298	2.996	-	6.483	5.179	3.553	18.028
Javni sektor	-	-	-	245	-	-	-	(245)	-	-
Stanovništvo	892.917	183.343	71.130	444.964	241.154	-	368.751	6.236	-	846.594
Strana lica	22	3	-	-	-	-	-	-	169	-7
Drugi komitenti	247.670	-	29.677	29.426	-	-	109.685	(78)	(6.321)	131.335
<b>POCI</b>	<b>148.307</b>	<b>5.229</b>	<b>40.260</b>	<b>176.294</b>	<b>441.516</b>	<b>(1.538)</b>	<b>30.149</b>	<b>(305)</b>	<b>303.364</b>	<b>119.426</b>
Druga preduzeća	132.779	626	39.759	165.415	290.323	-	27.805	(273)	161.210	101.871
Preduzetnici	1.972	-	2.504	2.268	2.268	-	2.344	(1)	138	-
Stanovništvo	13.057	4.603	2	4.361	6.795	(1.538)	-	(31)	3.900	17.555
Drugi komitenti	499	-	499	4.014	142.130	-	-	-	138.116	-
<b>UKUPNO</b>	<b>3.548.303</b>	<b>1.293.133</b>	<b>743.559</b>	<b>1.877.773</b>	<b>2.221.378</b>	<b>(3.025)</b>	<b>649.658</b>	<b>9.557</b>	<b>341.458</b>	<b>3.452.603</b>

Efekt prelaska na MSFI 9 predstavljaju deo iznosa u koloni „Stanje na dan 1. januara 2018.“. Više detalja o efektima prelaska na MSFI 9 može se pronaći u Napomeni 2, u okviru pregleda značajnih računovodstvenih politika tj. u okviru tranzicionih tabela.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**
**d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Trgovina	13.754.076	11.531.156
Prerađivačka industrija	16.573.709	14.730.940
Građevinarstvo	13.743.361	10.849.591
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	8.645.516	5.677.218
Usluge i turizam	20.089.000	14.160.502
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.022.829	2.439.537
Stanovništvo	64.189.702	47.880.851
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.495.801	2.211.901
Javni sektor	3.261.272	4.632.590
Strana pravna lica	96.073	91.946
Poljoprivrednici	261.011	224.723
Sektor drugih komitenata	1.239.839	1.276.944
Preduzetnici	1.922.704	1.235.435
	<b>151.294.891</b>	<b>116.943.334</b>

**e) Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Minimalna plaćanja lizinga	8.985.848	7.341.132
Minus: potraživanja za nedospele kamate	(537.151)	(511.035)
<b>Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga</b>	<b>8.448.697</b>	<b>6.830.097</b>
Dospela preostala minimalnih plaćanja lizinga	13.218	14.878
Ostala potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	39.600	47.083
	<b>8.501.515</b>	<b>6.892.058</b>
Minus razgraničeni prihodi od potraživanja po osnovu naknada za odobrenje finansijskog lizinga	(74.876)	(63.557)
	<b>8.426.639</b>	<b>6.828.502</b>
Minus: ispravka vrednosti		
- potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	(252.283)	(271.282)
- potraživanja za dospele kamate	(12.833)	(14.857)
- ostalih potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	(39.358)	(46.895)
	<b>(304.474)</b>	<b>(333.033)</b>
	<b>8.122.165</b>	<b>6.495.468</b>

ERSTE BANK a.d., NOVI SAD  
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETTINE**

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u finansijjski lizing	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	U RSD hiljada	
								Nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja
<b>NABAVNA VREDNOST</b>									
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	743.709	829.049	122.295	243.633	-	1.938.686	-	1.224.882	
Povećanja	-	9.647	(3.878)	-	527.446	533.215	-	-	
Prenosi	16.322	255.193	140.326	-	(506.282)	(94.441)	-	101.402	
Otuđenja i rashodovanja	(7.385)	(77.883)	(4.570)	(243.633)	-	(333.471)	-	(9.225)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>752.646</b>	<b>1.016.006</b>	<b>254.173</b>	<b>-</b>	<b>21.164</b>	<b>2.043.989</b>	<b>-</b>	<b>1.317.059</b>	
Povećanja	-	11.712	(7.083)	-	285.265	289.894	327.744	12.829	
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.924)	-	78.931	
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(39.798)	-	-	-	(50.900)	-	(447)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>776.491</b>	<b>1.101.132</b>	<b>317.661</b>	<b>-</b>	<b>8.774</b>	<b>2.204.058</b>	<b>327.744</b>	<b>1.408.372</b>	
<b>AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI</b>									
Stanje na dan 1. januar 2017. godine	262.295	602.593	12.899	11.216	-	889.003	-	943.487	
Amortizacija (Napomena 14)	18.494	104.185	42.471	1.159	-	166.309	-	127.245	
Otuđenja i rashodovanja	(2.201)	(70.803)	(4.561)	(12.375)	-	(89.940)	-	(9.225)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2017. godine</b>	<b>278.588</b>	<b>635.975</b>	<b>50.809</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>965.372</b>	<b>-</b>	<b>1.061.507</b>	
Preknjižavanja	-	7.083	(7.083)	-	-	-	-	-	
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	120.530	66.691	-	-	205.930	-	120.584	
Otuđenja i rashodovanja	(3.855)	(36.080)	-	-	-	(39.935)	-	(349)	
<b>Stanje na dan 31. decembra 2018. godine</b>	<b>293.443</b>	<b>727.508</b>	<b>110.417</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.131.368</b>	<b>-</b>	<b>1.181.742</b>	
Neotpisana vrednost na dan:									
- 31. decembar 2018. godine	483.048	373.624	207.244	-	8.774	1.072.688	327.744	226.630	
- 31. decembar 2017. godine	474.058	380.031	203.364	-	21.164	1.078.617	-	255.553	

**23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)**

Grupa nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2018. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Grupe ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2018. godine.

**24. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA**

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.18 Grupa u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	12.288
<b>Stanje</b>	<b>12.288</b>	<b>12.288</b>

Na dan 31. decembar 2018. godine Grupa ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m<sup>2</sup>

**25. OSTALA SREDSTVA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	20.725	16.212
- Potraživanja po osnovu prodaje	2.045	2.045
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	30.547	28.946
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	148.537	211.829
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	8.687	2.928
- Potraživanja od zaposlenih	3.535	698
- Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	1.148	725
- Zalihe	70.805	93.887
- Ostala nefinansijska potraživanja	(3.347)	(425)
- Ostale investicije	27.006	27.006
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	542.704	542.593
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	241.286	-
- Ostala razgraničenja	126.593	166.210
	<b>1.220.271</b>	<b>1.092.654</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	6	-
- Potraživanja po osnovu prodaje	20.136	30.993
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	15	24
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	47.756	49.202
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
- Dati avansi	25.817	121.156
- Potraživanja od zaposlenih	13	22
- Ostala nefinansijska potraživanja	64.063	2.031
<i>Aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Kuponska kamata pri kupovini obveznica	32.888	-
- Ostala razgraničenja	4.807	34.552
	<b>195.501</b>	<b>237.980</b>
<b>Bruto ostala sredstva</b>	<b>1.415.772</b>	<b>1.330.634</b>
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(170.114)	(176.523)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.245.658</b>	<b>1.154.111</b>

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.



**25. OSTALA SREDSTVA (nastavak)**

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	107.871	253.582
Efekti prelaska na novi standard	15.265	-
Nove ispravke vrednosti	58.772	68.211
Ukidanje ispravke vrednosti	(36.716)	(28.428)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(69.703)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	(2.140)
Kursne razlike	(11.152)	(113.651)
<b>Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>101.119</b>	<b>107.871</b>
<b>Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra</b>	<b>68.995</b>	<b>68.652</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>170.114</b>	<b>176.523</b>

**26. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	766	14.750
	<b>766</b>	<b>14.750</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	94.752	29.708
	<b>94.752</b>	<b>29.708</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>95.518</b>	<b>44.458</b>

ERSTE BANK a.d., NCVI SAD

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**

za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII**

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Dugoročni	
<b>U dinarima</b>					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	428.583	-	428.583	292.843	292.843
Depoziti po osnovu datih kredita	87	516	603	247	247
Namenski depoziti	22.602	-	22.602	86.554	86.554
Ostali depoziti	3.661.470	520.000	4.181.470	4.361.319	4.706.319
Primljeni krediti	-	600.000	600.000	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>4.112.742</b>	<b>1.120.516</b>	<b>5.233.258</b>	<b>4.740.716</b>	<b>5.085.963</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	630.522	-	630.522	375.863	375.863
Depoziti po osnovu datih kredita	-	189.110	189.110	-	189.556
Namenski depoziti	191.079	24.230	215.309	21.246	40.201
Ostali depoziti	6.757.163	2.508.694	9.265.857	6.317.658	7.830.494
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	2.434.808	-	2.434.808	2.262.829	2.262.829
Primljeni krediti	3.322.541	45.824.921	49.147.462	2.130.419	36.046.838
Ostale finansijske obaveze	37.061	-	37.061	27.963	27.963
<b>Ukupno</b>	<b>13.373.174</b>	<b>48.546.955</b>	<b>61.920.129</b>	<b>11.135.978</b>	<b>46.773.744</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>17.485.916</b>	<b>49.667.471</b>	<b>67.153.387</b>	<b>15.876.694</b>	<b>51.859.707</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii je prikazana u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Centralna banka	1.091	1
Banke u zemlji	3.932.397	6.981.815
Društva za osiguranje	3.010.514	2.647.290
Penzijski fondovi	-	-
Finansijski lizing	422.805	2.567.369
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	4.953.979	3.207.703
Poverenički, investicioni i slični fondovi	-	-
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	26.459	2.855
Fondovi očuvanja vrednosti imovine	-	-
Strane banke	54.806.142	36.452.674
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>67.153.387</b>	<b>51.859.707</b>

Depoziti stranih banaka se najvećim delom odnose na depozit Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 28.462.264 hiljada dinara i depozit Evropske investicione banke u iznosu od 12.966.414 hiljada dinara.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA**

	31.12.2018.		31.12.2017.		U RSD hiljadu
	Kratkoročni	Dugoročni	Kratkoročni	Dugoročni	
	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	
<b>U dinarima</b>					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	24.684.911	-	17.706.708	-	17.706.708
Štedni depoziti:	593.007	766.430	532.109	542.425	1.074.534
Depoziti po osnovu datih kredita	182.118	730.609	237.930	189.160	427.090
Namenski depoziti	4.040.575	18.750	2.829.348	18.750	2.848.098
Ostali depoziti	10.201.291	5.220	6.926.343	7.359	6.933.702
<b>Ukupno</b>	<b>39.701.902</b>	<b>1.521.009</b>	<b>28.232.438</b>	<b>757.694</b>	<b>28.990.132</b>
<b>U stranoj valuti</b>					
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>					
Transakcioni depoziti	44.155.303	-	34.154.483	-	34.154.483
Štedni depoziti:	7.966.244	11.400.354	8.190.424	11.953.885	20.144.309
Depoziti po osnovu datih kredita	130.160	3.736.187	103.768	2.058.284	2.162.052
Namenski depoziti	748.927	282.420	3.259.784	314.590	3.574.374
Ostali depoziti	208.591	631.219	1.082.998	124.996	1.207.994
Primljeni krediti	-	2.354.677	-	1.291.788	1.291.788
Ostale finansijske obaveze	373.221	-	456.996	-	456.996
<b>Ukupno</b>	<b>53.582.446</b>	<b>18.404.857</b>	<b>47.248.453</b>	<b>15.743.543</b>	<b>62.991.996</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>					<b>91.982.128</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)**

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Holding kompanije	4	-
Javna preduzeća	3.706.090	2.057.397
Privredna društva	37.428.545	26.848.840
Javni sektor	4.224.630	2.691.673
Stanovništvo	53.657.942	45.729.756
Strana lica	2.318.467	2.467.769
Preduzetnici	2.853.351	2.195.108
Poljoprivrednici	514.419	397.437
Drugi komitenti	8.506.766	9.594.148
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>113.210.214</b>	<b>91.982.128</b>

**29. SUBORDINIRANE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Subordinirane obaveze	4.566.337	1.354.523
	<b>4.566.337</b>	<b>1.354.523</b>

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	U RSD hiljada	
					31.12.2018.	31.12.2017.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	1.013.097	1.354.523
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.545.838	-
<b>Ukupno</b>		<b>45.000.000</b>			<b>4.558.935</b>	<b>1.354.523</b>

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina. Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 35.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****29. SUBORDINIRANE OBAVEZE (nastavak)**

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine.

**30. REZERVISANJA**

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (a)	240.457	326.073
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	77.170	76.224
– jubilarne nagrade	114.054	111.997
Rezervisanja za sudske sporove (c)	239.812	185.274
Ostala dugoročna rezervisanja	5.701	67.041
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>677.194</b>	<b>766.609</b>

**Promene rezervisanja vanbilansnih stavki**

- (a) Prema internoj politici Grupe, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivnu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Grupe gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret Grupe.

Dokazi na osnovu kojih Grupa vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Grupe po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Grupe, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Grupe, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Grupa vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Grupe očekuje negativan ishod.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**30. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi</b>		
Stanje na početku godine	326.073	277.482
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	149.162	2.485.813
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10)	(241.881)	(2.430.790)
Ostale promene	7.102	(6.433)
	<b>240.457</b>	<b>326.072</b>
<b>Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih</b>		
Stanje na početku godine	188.221	198.088
Rezervisanja u toku godine (Napomena 13)	22.648	19.177
Naknade isplaćene u toku godine	(17.059)	(28.157)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	2.806	10.151
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	(5.392)	(11.038)
	<b>191.224</b>	<b>188.221</b>
<b>Rezervisanja za sudske sporove</b>		
Stanje na početku godine	185.274	172.445
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	71.300	22.141
Iskorišćena rezervisanja	(16.762)	(9.313)
Ostale promene		
	<b>239.812</b>	<b>185.273</b>
<b>Ostala dugoročna rezervisanja</b>		
stanje na početku godine	67.043	42.700
iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(31.115)	(27.628)
ostale promene	(30.227)	51.971
	<b>5.701</b>	<b>67.043</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>677.194</b>	<b>766.609</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****30. REZERVISANJA (nastavak)**

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2018. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	<b>U RSD hiljada</b>
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2017.</b>	<b>188.221</b>
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	15.575
b. Troškovi minulog rada	-
c. Troškovi kamate	7.073
d. Plaćanja	(17.059)
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	781
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	2.025
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<i>Aktuarski dobiti (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:</i>	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(6.954)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	1.562
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
<b>Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>191.224</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**30. REZERVISANJA (nastavak)**

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilasnoj aktivni	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda	U RSD hiljada	
Nivo obezvređenja 1	235.603	89.147	68.357	38.887	140.546	(132)	1.818	156.420		
Nivo obezvređenja 2	32.499	4.178	15.418	6.509	13.584	(15)	(3.937)	10.232		
Nivo obezvređenja 3	65.222	6.959	694	3.482	3.282	(3)	2.121	73.805		
<b>Ukupno</b>	<b>333.324</b>	<b>100.284</b>	<b>84.469</b>	<b>48.878</b>	<b>157.412</b>	<b>(150)</b>	<b>2</b>	<b>240.457</b>		

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	153.583	405.577	-	-	-	591
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	8.360	630.472	1.212	123	1.887	160
<b>Ukupno</b>	<b>161.943</b>	<b>1.036.049</b>	<b>1.212</b>	<b>123</b>	<b>1.887</b>	<b>751</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**31. OSTALE OBAVEZE**

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
<b>U dinarima</b>		
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	12.096	16.783
Obaveze za primljene avanse	31.503	33.460
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	11	-
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	86.515	76.186
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Razgraničene obaveze za neiskorišćene godišnje odmore	30.245	21.078
- Razgraničene obaveze za MBU procesuiranje	125	15.936
- Razgraničene obaveze za informatičke usluga	12.464	13.753
- Rezervacije za troškove	58.912	117.044
- Ostala razgraničenja	211.599	193.155
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima-preduzeća	22.096	51.748
Obaveze za gašenje dinarskih računa	21.964	21.685
Obaveze od prinudno prodatih akcija synergy-fizička lica	25.899	24.414
Ostale obaveze	155.853	173.177
	<b>669.282</b>	<b>758.419</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	169.995	163.819
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	60	60
Obaveze prema dobavljačima	-	5.734
Obaveze za primljene avanse	11.441	10.634
<i>Pasivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Ostala razgraničenja	115.493	36.485
Pokriće nostro doznaka fizičkih lica	11.310	27.937
Ostale obaveze	107.993	27.417
	<b>416.292</b>	<b>272.086</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>1.085.574</b>	<b>1.030.505</b>

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

**32. KAPITAL****(a) Struktura kapitala Grupe**

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

	<b>31.12.2018.</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Akcijski kapital – obične akcije	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija	124.475	124.475
Posebna rezerva za procenjene gubitke	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve	513.700	418.346
Dobitak tekuće godine	3.057.163	2.732.925
Učešća bez prava kontrole	77.914	64.856
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>23.849.897</b>	<b>21.060.426</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****32. KAPITAL (Nastavak)****/i/ Akcijski kapital**

Na dan 31. decembar 2018. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

Većinski akcionar Banke je Erste Group, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembar 2018. godine. Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2018. godine je sledeća:

<b>Naziv akcionara</b>	<b>Broj akcija</b>	<b>Učešće u %</b>
EGB CEPS HOLDING GMBH	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
<b>Ukupno</b>	<b>1.004.000</b>	<b>100,00</b>

**/ii/ Emisiona premija**

Emisiona premija u iznosu od 124.475 hiljada dinara na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

**/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve**

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2018. godine iznose 10.036.645 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2017. godine rezerve iz dobiti su iznosile 7.679.824 hiljada dinara. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 28. septembra 2018. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2017. godinu izvršila pokriće gubitka po osnovu efekta MSFI 9 u iznosu od RSD 275.419 hiljada a u ostale rezerve je izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.356.820 hiljada.

**/iv/ Revalorizacione rezerve**

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2018 godine iznose 513.700 hiljade dinara (31. decembar 2017. godine: 418.346 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svodenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**32. KAPITAL (Nastavak)**

(b) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

<b>Pokazatelji poslovanja</b>	<b>Propisani</b>	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona		
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	EUR 211.699,569	EUR 168.938,503
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	17,11	17,30
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	14,46	16,81
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	14,46	16,81
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	4,47	5,62
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	8,54	12,97
8. Likvidnost:		120,25	97,33
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,61
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,52
9. PPLA	Minimum 100%	175,08	156,85
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	5,76
11. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,46	21,25
12. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom	bez limita	5,49	9,41
13. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,13

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**33. VANBILANSNE POZICIJE**

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>31.12.2017.</u>
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	617.999	640.935
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	52.151.249	37.230.852
Druge vanbilansne pozicije	229.166.521	215.361.570
<b>Stanje</b>	<b>281.935.769</b>	<b>253.233.357</b>
Neaplativa potraživanja prenetna na vanbilansne pozicije	(1.855.746)	(1.900.406)
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>280.080.023</b>	<b>251.332.951</b>

**(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>31.12.2017.</u>
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	15.635	14.006
– dugoročni	602.364	626.929
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>617.999</b>	<b>640.935</b>

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 8,183 hiljada dinara. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od 604,658 hiljada dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od 7,573 hiljada dinara.

**(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>U RSD hiljada</u> <u>31.12.2017.</u>
<b>U dinarima</b>		
Plative garancije	1.568.688	1.046.722
Činidbene garancije	5.821.541	4.780.880
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	5.081.218	5.567.655
Ostale vanbilansne stavke	505.121	653.801
	<b>12.976.568</b>	<b>12.049.058</b>
<b>U stranoj valuti</b>		
Plative garancije	2.751.967	1.511.097
Činidbene garancije	4.557.711	4.869.481
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.159.391	17.010.434
Akreditivi	404.196	187.855
Ostale vanbilansne stavke	1.301.416	1.602.927
	<b>39.174.681</b>	<b>25.181.794</b>
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>52.151.249</b>	<b>37.230.852</b>

(c) Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**33. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)**

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2018. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 240.457 hiljada (31. decembar 2017. godine: RSD 326.073 hiljada).

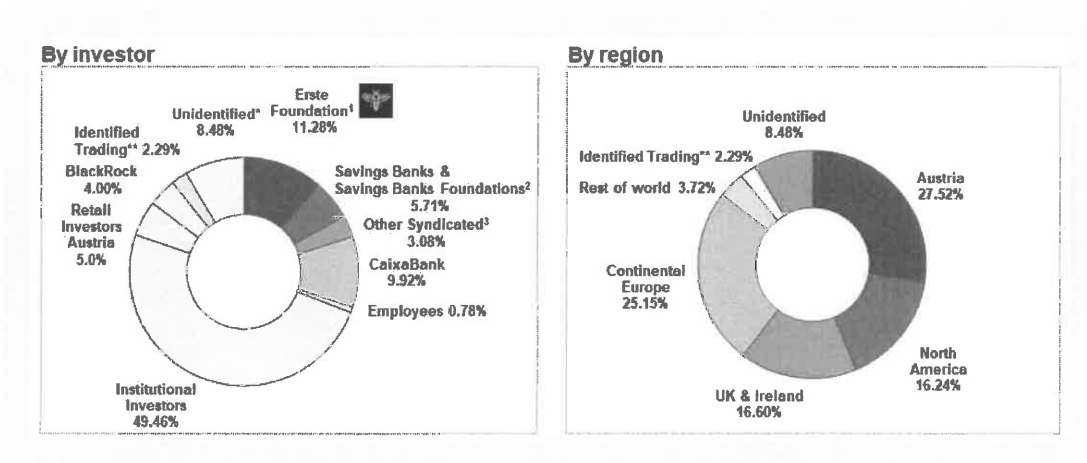
**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA**

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
<b>U RSD hiljada</b>				
<b>Potraživanja</b>				
Potraživanja po osnovu derivata	11.394	-	12.842	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	472.578	2.124	1.158.880	12,846
Kredit i potraživanja od komitenata	-	43	-	153
Ostala sredstva	65.509	28.085	168.518	30.833
	<b>549.481</b>	<b>30.253</b>	<b>1.340.240</b>	<b>43.832</b>
<b>Obaveze</b>				
Obaveze po osnovu derivata	84.446	-	40.956	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	28.462.572	65.665	16.359.513	143.282
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	123.558	-	51.913
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	1.354.523	-
Rezervisanja	108	8	191	149
Ostale obaveze	64.171	5.670	13.923	199.263
	<b>33.177.634</b>	<b>194.901</b>	<b>17.769.105</b>	<b>394.606</b>
<b>Vanbilansne pozicije</b>				
Date garancije i druga jemstva	972.578	187.038	1.038.214	227.487
Preuzete neopozive obaveze	-	1.550	-	2.904
Druga vanbilansna evidencija	14.689.057	236.389	10.323.119	653.012
	<b>15.661.635</b>	<b>424.977</b>	<b>11.361.333</b>	<b>883.403</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

U RSD hiljada

	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	12.446	28	21.421	2.490
Rashodi kamata	(431.220)	(145)	(288.509)	(5.080)
Prihodi od naknada i provizija	42.839	3.378	44.456	15.446
Rashodi naknada i provizija	(192.700)	-	(201.716)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	27.645	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(61.205)	-	-	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	63.288	1.847	-	1.737
Neto rashod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	(15.488)	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	151	82	359	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(81)	-	-	(9.882)
Ostali poslovni prihodi	1	12.969	5.932	32.479
Ostali prihodi	2.310	10.012	-	-
Ostali rashodi	(178.609)	(679.486)	(157.101)	(640.463)

Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti do 5 godina i uzeti su po stopi od 6MEURIBOR +1,86% odnosno LIBOR +1,8%, dok je subordinirani kredit uzet po stopi od 3MEURIBOR +3,65% na 10 godina.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od - 0,29 do 11% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,98 do 1,16%.

Ostale transakcije na tržištu novca (swap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 9,2%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)**

Grupa ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	U RSD hiljada			
	Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godine	Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2017. godine
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.473	186	2.535	165
Stambeni krediti	63.303	3.538	70.159	3.476
Razgraničena naknada	(77)	-	(83)	-
Ostali plasmani i potraživanja	321	42	562	23
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(21)	132	(153)	389
Depoziti	39.005	(236)	57.844	(409)
Ostale obaveze	286	(715)	701	(3.028)
Neiskorišćeni okvir	700	-	857	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku 2018. i 2017. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.168	16.776
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	137.053	113.788
Obračunata buduća primanja- IO	92.302	67.041
<b>Ukupno</b>	<b>234.523</b>	<b>197.605</b>

**Transferne cene**

U skladu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, Grupe su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA**

**35.1. Uvod**

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Grupi je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Grupi osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

**Upravni odbor i Izvršni odbor**

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

**Odbor za upravljanje aktivom i pasivom**

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Grupe rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.1. Uvod (nastavak)**

**Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima**

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Grupe, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finanasijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

**Služba upravljanja aktivom i pasivom**

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Grupe. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Grupe

**Interna revizija**

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Grupi da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Grupi, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja**

U skladu sa Zakonom o bankama u Grupi ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Grupa izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.1. Uvod (nastavak)**

**Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grup prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Grupe, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Grupi. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Grupa jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2. Kreditni rizik**

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Grupi, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Grupe od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svodjenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Grupi da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobranje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjeanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Grupi se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Grupa određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Grupi (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Grupe. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing“ klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

**Nizak rizik (low risk)** – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Grupom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

**Poseban nadzor (managment attention)** – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

**Ispod standarda (sub-standard)** – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

**Problematična potraživanja (non-performing)** - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Grupe i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Grupi, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Grupa primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika**

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Grupi, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Grupe je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Grupom, te Grupa kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2. Kreditni rizik (nastavak)**

**Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)**

Grupa sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Grupe i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Grupa primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Grupi je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

**Status neizmirenja obaveza**

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Grupi prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Grupa je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Grupa ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Grupe, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Status neizmirenja obaveza (nastavak)**

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Grupe nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Grupe, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Grupa će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

**Otpis potraživanja**

Grupa u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Grupe, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Grupa se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Grupa u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je Grupa evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku			U RSD hiljada		
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	16.671.146	7.970.111	24.641.257	
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	181.204	-	181.204	
Hartije od vrednosti	35.167.790	13.896	35.153.894	-	35.153.894	
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.495.801	2.929	1.492.872	-	1.492.872	
Kreditni i potraživanja od komitenata	149.799.090	3.452.603	146.346.487	-	146.346.487	
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	118	
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	554.374	554.374	
Osnovna sredstva	-	-	-	1.072.688	1.072.688	
Teuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	173.326	
Odložena poreska sredstva	-	-	-	20.553	20.553	
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	12.288	
Ostala sredstva	902.898	83.132	819.766	425.892	1.245.658	
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>204.217.929</b>	<b>3.552.560</b>	<b>200.665.369</b>	<b>10.229.350</b>	<b>210.894.719</b>	
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	14.978.253	-	14.978.253	
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	36.932.583	-	36.932.583	
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	229.784.520	
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>52.151.249</b>	<b>240.413</b>	<b>51.910.836</b>	<b>229.784.520</b>	<b>281.695.356</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>256.369.178</b>	<b>3.792.973</b>	<b>252.576.205</b>	<b>240.013.870</b>	<b>492.590.075</b>	

U skladu sa poslovnim politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti<sup>1</sup> u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezbeđenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

<sup>1</sup> Ostale izloženosti bilansa stanja koje Grupa smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podražavaju osnovno poslovanje Grupe (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i optimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Pregled hartija od vrednosti:**

	Hartije od vrednosti												U RSD hiljada			
	Bruto vrednost				Od čega: obezvređeno				Akumulirane ispravke vrednosti				Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima			
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL	
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<b>Hartije od vrednosti</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.280.751</b>	<b>10.058.479</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	-	-	-	17.699	-	-	-	-	
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.255	9.774.867	-	-	-	13.897	-	-	-	17.699	-	-	-	-	
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<b>UKUPNA izloženost</b>	<b>10.828.561</b>	<b>14.280.751</b>	<b>10.239.683</b>	-	-	-	<b>13.897</b>	-	-	-	<b>17.699</b>	-	-	-	-	

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi

- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi

- Standard and Poor's BB / pozitivni izgledi

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku			U RSD hiljada	
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	9.293.751	-	9.293.751	11.480.276	20.774.027
Potraživanja po osnovu derivata	64.664	-	64.664	-	64.664
Hartije od vrednosti	32.293.269	45.424	32.247.845	-	32.247.845
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	2.211.657	12.687	2.198.970	-	2.198.970
Kredit i potraživanja od komitenata	114.731.677	4.258.948	110.472.729	-	110.472.729
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	118
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	255.553	255.553
Osnovna sredstva	-	-	-	1.078.617	1.078.617
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	3.386	3.386
Odložena poreska sredstva	-	-	-	2.261	2.261
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	12.288
Ostala sredstva	756.671	57.331	699.340	454.771	1.154.111
<b>Bilansna izloženost</b>	<b>159.351.689</b>	<b>4.374.390</b>	<b>154.977.299</b>	<b>13.287.270</b>	<b>168.264.569</b>
Date garancije i jemstva	12.396.034	148.158	12.247.876	-	12.247.876
Preuzete buduće obaveze	24.834.817	177.825	24.656.992	-	24.656.992
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	216.002.505	216.002.505
<b>Vanbilansna izloženost</b>	<b>37.230.851</b>	<b>325.983</b>	<b>36.904.868</b>	<b>216.002.505</b>	<b>252.907.373</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>196.582.540</b>	<b>4.700.373</b>	<b>191.882.167</b>	<b>229.289.775</b>	<b>421.171.942</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Pregled hartija od vrednosti:**

	Bruto vrednost	Hartije od vrednosti		Od čega: ispravke vrednosti na obezvređenim potraživanjima
		Od čega: obezvređeno	Akumulirane ispravke vrednosti	
				U RSD hiljada
<b>Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha naimenjena trgovanju</b>	<b>11.539.464</b>	-	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	11.213.908	-	-	-
Od čega: Ostalo	325.556	-	-	-
<b>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</b>	<b>12.488.600</b>	-	7	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	12.385.371	-	-	-
Od čega: Ostalo	103.229	-	7	-
<b>Finansijska sredstva koja se drže do dospeća</b>	<b>8.329.869</b>	-	45.417	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	8.329.869	-	45.417	-
Od čega: Ostalo	-	-	-	-
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>32.357.933</b>	-	<b>45.424</b>	-

Na dan 31. decembra 2017. godine 98,7% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala Grupe dodeljuje ponder rizika 0%. Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2017.:

- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

**(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:**

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja <sup>2</sup>				Vrednost sredstava obezbeđenja*		U RSD hiljada Utica sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja <sup>3</sup>	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>51.269.379</b>	<b>9.264.156</b>	<b>2.120.818</b>	<b>1.471.081</b>	<b>29.519.378</b>	<b>411.675</b>	<b>260.548</b>
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.536.815	374.424	92.742	114.544	582.250	-	784
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>60.670.371</b>	<b>19.208.458</b>	<b>1.914.432</b>	<b>884.484</b>	<b>24.155.754</b>	<b>357.224</b>	<b>309.474</b>
Velika preduzeća	14.902.132	888.985	-	1.503	5.127.413	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	31.549.540	12.142.542	180.152	515.855	14.034.811	198.189	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	11.199.950	5.506.303	1.647.172	315.822	3.975.964	144.847	106.834
Pojtoprivrednici	83.329	122.907	87.108	42.753	104.176	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.935.420	547.721	-	8.552	913.390	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>4.283.530</b>	<b>97.071</b>	<b>1</b>	<b>111.110</b>	<b>478.841</b>	<b>20.311</b>	<b>13.519</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.223.280</b>	<b>28.569.685</b>	<b>4.035.251</b>	<b>2.466.675</b>	<b>54.153.973</b>	<b>789.209</b>	<b>583.541</b>

\* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezbeđene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

<sup>2</sup> Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

<sup>3</sup> Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restrukturirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja					Vrednost sredstava obezbeđenja			Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	U RSD hiljada		
	40.507.076	4.640.748	1.075.184	1.583.972	19.444.751	543.120			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>									
Stambeni krediti	23.266.017	946.128	352.993	794.528	18.899.076	540.434	436.875	442.991	
Potrošački i gotovinski krediti	14.893.934	3.322.491	628.129	600.733	99.035	1.350	1.148	1.148	
Transakcioni i kreditne kartice	652.117	104.604	20.339	20.190	1.533	136	53	53	
Ostala potraživanja	1.695.008	267.525	73.723	168.520	445.106	1.200	4.915	4.915	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>56.454.519</b>	<b>3.739.280</b>	<b>482.239</b>	<b>1.607.122</b>	<b>20.040.958</b>	<b>925.359</b>	<b>625.636</b>		
Velika preduzeća	9.042.234	76.635	-	416.685	4.683.766	415.599	144.502	144.502	
Mala i srednja preduzeća	36.231.069	1.052.534	102.368	774.044	11.258.820	238.114	286.108	286.108	
Mikro preduzeća i preduzetnici	9.355.457	1.069.814	208.832	354.509	1.957.212	252.768	175.525	175.525	
Pojloprivrednici	101.920	95.154	37.516	59.547	127.905	18.877	16.516	16.516	
Javna preduzeća	1.723.840	1.445.143	133.523	2.336	2.013.254	-	2.986	2.986	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>5.437.940</b>	<b>734.171</b>	<b>1</b>	<b>681.084</b>	<b>662.414</b>	<b>439.619</b>	<b>99.387</b>		
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>102.399.533</b>	<b>9.114.198</b>	<b>1.557.423</b>	<b>3.872.177</b>	<b>40.148.123</b>	<b>1.908.098</b>	<b>1.168.015</b>		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

	Neobezvređena potraživanja <sup>4</sup>		na pojedinačnoj osnovi		na grupnoj osnovi		Ukupna bruto potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti ispravke		na grupnoj osnovi		na pojedinačnoj osnovi		na grupnoj osnovi		Ukupna neto potraživanja		Vrednost sredstava obezbeđenja			
	nije dospelo	dospelo	nije dospelo	dospelo	nije dospelo	dospelo	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		
<b>Prema sektorima</b>																						
Potraživanja od stanovništva	62.539.842	255.620	584.519	745.454	64.125.435	774.890	323.762	529.098	62.497.685	29.594.299	336.754											
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	35.519.704	350.333	311.149	46.934	34.811.288	28.936.086	336.262											
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	25.762.098	396.235	3.276	384.962	24.977.623	75.166	492											
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	725.107	6.801	267	8.697	709.342	796												
Ostala potraživanja	1.954.032	51.823	9.183	103.488	2.118.526	21.520	9.070	88.504	1.999.431	582.250												
Potraživanja od privrede	81.547.398	247.503	791.262	91.582	82.677.745	1.033.143	604.210	72.450	80.967.942	24.157.396	355.582											
Velika preduzeća	15.769.332	21.785	1.503	43.114	15.792.620	83.114	1.503		15.708.003	5.127.413												
Mala i srednja preduzeća	43.738.471	135.403	474.209	40.004	44.388.087	406.803	387.812	35.642	43.557.831	14.036.453	196.548											
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.281.584	71.842	270.339	45.483	18.669.248	432.208	182.463	31.493	18.023.084	3.975.964	144.847											
Poljoprivrednici	278.566	14.778	39.039	3.714	336.097	17.902	26.262	2.933	289.000	104.176	14.187											
Javna preduzeća	3.479.446	3.695	6.171	2.382	3.491.693	93.116	6.171	2.382	3.390.025	913.390												
Potraživanja od ostalih klijenata	4.306.085	74.534	99.151	11.942	4.491.712	18.212	87.827	11.941	4.373.731	478.841	20.311											
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>148.393.325</b>	<b>577.656</b>	<b>1.474.932</b>	<b>848.978</b>	<b>151.294.891</b>	<b>1.826.244</b>	<b>1.015.800</b>	<b>613.489</b>	<b>147.839.359</b>	<b>54.230.536</b>	<b>712.647</b>											
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>																						
Neproblematična potraživanja	148.252.318	575.898			148.828.216	1.804.149			147.024.067	54.153.973												
od čega: restrukturirana	826.053	2.128			828.181	134.831			693.350	136.046												
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.474.931	848.977	2.466.675	22.095	1.015.799	613.489	815.292	76.562	712.647											
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	688.521	20.347	208.393	138.704	321.077	64.430	188.620											
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>148.393.327</b>	<b>577.656</b>	<b>1.474.931</b>	<b>848.977</b>	<b>151.294.891</b>	<b>1.826.244</b>	<b>1.015.799</b>	<b>613.489</b>	<b>147.839.359</b>	<b>54.230.536</b>	<b>712.647</b>											

<sup>4</sup> Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>5</sup> Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Neobezvređena potraživanja <sup>6</sup> Obezvređena potraživanja <sup>7</sup>				Akumulirane ispravke vrednosti		Vrednost sredstava obezbeđenja		U RSD hiljada			
	nije dospel	dospel	na pojedinačnoj osnovi		na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja				
			Ukupna bruto potraživanja	Ukupna vrednosti na neobezvređena potraživanja						ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	Ukupna neto potraživanja	
<b>Prema sektorima</b>												
Potraživanja od stanovništva	46.155.127	221.949	655.491	774.413	47.806.980	785.714	347.388	513.018	46.160.859	19.506.668	481.202	
Stambeni krediti	24.602.320	37.469	639.428	80.449	25.359.666	293.798	334.685	33.032	24.698.150	18.960.418	479.091	
Potrošački i gotovinski krediti	18.785.960	135.143	1.370	522.814	19.445.288	434.183	1.343	336.830	18.672.931	99.610	775	
Transakcioni i kreditne kartice	775.535	1.825	101	19.788	797.249	15.341	101	13.576	768.231	1.533	136	
Ostala potraživanja	1.991.312	47.512	14.592	151.362	2.204.777	42.392	11.258	129.580	2.021.548	445.106	1.200	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>60.411.289</b>	<b>264.749</b>	<b>1.543.495</b>	<b>63.626</b>	<b>62.283.158</b>	<b>773.628</b>	<b>1.153.339</b>	<b>52.080</b>	<b>60.304.111</b>	<b>20.040.958</b>	<b>925.359</b>	
Velika preduzeća	9.079.181	39.687	416.085	599	9.535.554	107.383	314.970	240	9.112.961	4.683.766	415.599	
Mala i srednja preduzeća	37.235.782	150.190	743.963	30.080	38.160.016	404.714	601.331	28.654	37.125.317	11.258.821	238.114	
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.573.434	60.668	332.290	22.220	10.988.612	212.336	197.510	15.622	10.563.143	1.957.212	252.768	
Poljoprivrednici	226.712	7.877	51.157	8.390	294.136	9.574	39.528	5.228	239.806	127.906	18.877	
Javna preduzeća	3.296.179	6.326	-	2.336	3.304.841	39.620	-	2.336	3.262.885	2.013.254	-	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>6.073.752</b>	<b>98.360</b>	<b>658.012</b>	<b>23.072</b>	<b>6.853.196</b>	<b>55.605</b>	<b>567.790</b>	<b>23.072</b>	<b>6.206.729</b>	<b>662.414</b>	<b>439.619</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>112.640.167</b>	<b>585.058</b>	<b>2.856.998</b>	<b>861.111</b>	<b>116.943.334</b>	<b>1.614.947</b>	<b>2.068.517</b>	<b>588.170</b>	<b>112.671.699</b>	<b>40.210.041</b>	<b>1.846.180</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>												
Neproblematična potraživanja od čega: restrukturirana	112.488.758	582.399	-	-	113.071.157	1.598.251	-	-	111.472.906	40.148.123	-	
Problematična potraživanja od čega: restrukturirana	305.860	2.354	-	-	308.213	26.501	-	-	281.712	115.711	-	
Ukupna izloženost	151.409	2.659	2.856.998	861.111	3.872.177	16.696	2.068.517	588.170	1.198.794	61.918	1.846.180	
Ukupna izloženost	148.867	2.501	1.493.105	153.119	1.797.591	16.572	1.104.810	73.002	603.208	61.086	1.085.126	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>112.640.167</b>	<b>585.058</b>	<b>2.856.998</b>	<b>861.111</b>	<b>116.943.334</b>	<b>1.614.947</b>	<b>2.068.517</b>	<b>588.170</b>	<b>112.671.699</b>	<b>40.210.041</b>	<b>1.846.180</b>	

<sup>6</sup> Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

<sup>7</sup> Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana dcnje na dan 31. decembra 2018. godine:

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u dcnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u dcnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	<b>54.369.627</b>	<b>8.070.199</b>	<b>289.631</b>	<b>66.005</b>	-	<b>290.756</b>	<b>317.736</b>	<b>154.531</b>	<b>174.328</b>	<b>392.621</b>
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	1.559.358	424.437	18.005	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.860	68.853
Potraživanja od privrede	<b>79.754.713</b>	<b>2.002.442</b>	<b>32.475</b>	<b>5.271</b>	-	<b>256.129</b>	<b>114.313</b>	<b>36.194</b>	<b>74.435</b>	<b>401.772</b>
Velika preduzeća	15.778.264	12.853	-	-	-	-	-	-	-	1.503
Mala i srednja preduzeća	42.467.437	1.388.274	13.571	4.593	-	252.790	100.678	22.052	4.073	134.619
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.785.980	553.102	13.666	678	-	1.291	13.634	12.437	69.952	218.508
Poljoprivrednici	243.654	44.452	5.238	0	-	2.048	-	1.671	410	38.623
Javna preduzeća	3.479.379	3.761	-	-	-	-	-	35	-	8.517
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>4.379.528</b>	<b>1.090</b>	-	-	-	<b>20</b>	-	-	-	<b>111.073</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>138.503.869</b>	<b>10.073.731</b>	<b>322.106</b>	<b>71.276</b>	-	<b>546.906</b>	<b>432.049</b>	<b>190.725</b>	<b>248.763</b>	<b>905.466</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neproblematična potraživanja	138.426.323	10.038.728	292.715	70.448	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	546.906	432.049	190.725	248.763	905.466
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>138.503.869</b>	<b>10.073.731</b>	<b>322.106</b>	<b>71.276</b>	-	<b>546.906</b>	<b>432.049</b>	<b>190.725</b>	<b>248.763</b>	<b>905.466</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(v) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana doznje na dan 31. decembra 2017. godine:

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja					U RSD hiljada				
	Nije u doznji	do 30 dana		od 31 do 60 dana		od 61 do 90 dana		preko 90 dana	Nije u doznji	do 90 dana		od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana	
		39.274.174	6.765.043	260.212	77.619	25	259.536			285.562					162.355
Potraživanja od starostišta	23.846.586	689.213	86.358	17.632	-	159.098	116.131	45.294	72.050	327.304					
Stambeni krediti	13.211.849	5.527.812	130.416	51.027	-	87.036	144.565	98.054	84.827	109.702					
Potrošački i gotovinski krediti	755.392	3.192	15.399	3.377	-	4.326	2.172	4.709	3.620	5.063					
Transakcioni i kreditne kartice	1.460.347	544.827	28.040	5.584	25	9.076	22.694	14.297	19.643	100.242					
Ostala potraživanja	<b>56.432.105</b>	<b>4.190.660</b>	<b>46.205</b>	<b>7.069</b>	-	<b>396.400</b>	<b>40.518</b>	<b>12.895</b>	<b>17.426</b>	<b>1.139.882</b>					
Potraživanja od privrede	9.037.418	81.450	1	-	-	599	-	-	-	416.085					
Velika preduzeća	34.709.525	2.660.612	15.835	-	-	278.297	28.312	12	16.010	451.412					
Mala i srednja preduzeća	9.203.054	1.400.820	23.612	6.617	-	117.497	6.429	1.785	168	228.631					
Mikro preduzeća i preduzetnici	211.088	21.581	1.470	451	-	8	5.776	11.098	1.248	41.417					
Poljoprivrednici	3.271.021	26.197	5.287	-	-	-	-	-	-	2.336					
Javna preduzeća	<b>6.136.974</b>	<b>35.138</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1</b>	<b>17</b>	<b>-</b>	<b>207</b>	<b>680.859</b>					
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>101.843.254</b>	<b>10.990.840</b>	<b>306.418</b>	<b>84.688</b>	<b>25</b>	<b>655.938</b>	<b>326.097</b>	<b>175.250</b>	<b>197.773</b>	<b>2.363.051</b>					
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>101.843.254</b>	<b>10.990.840</b>	<b>306.418</b>	<b>84.688</b>	<b>25</b>	<b>655.938</b>	<b>326.097</b>	<b>175.250</b>	<b>197.773</b>	<b>2.363.051</b>					
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Neproblematična potraživanja	101.790.865	10.937.676	260.511	82.105	-	-	-	-	-	-					
od čega: restrukturirana	237.970	67.156	2.942	146	-	-	-	-	-	-					
Problematična potraživanja	52.389	53.164	45.907	2.583	25	655.938	326.097	175.250	197.773	2.363.051					
od čega: restrukturirana	51.313	51.821	45.702	2.532	-	528.870	109.750	21.326	18.124	968.153					
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>101.843.254</b>	<b>10.990.840</b>	<b>306.418</b>	<b>84.688</b>	<b>25</b>	<b>655.938</b>	<b>326.097</b>	<b>175.250</b>	<b>197.773</b>	<b>2.363.051</b>					

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018.godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti potraživanja	Ukupno	Bruto vrednost problematičnih potraživanja od čega: restrukturirana potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>64.125.435</b>	<b>1.627.750</b>	<b>1.471.081</b>	<b>499.895</b>	<b>874.953</b>	<b>2,29</b>	<b>411.675</b>		
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183		
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492		
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-		
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	114.544	3.934	97.703	5,41	-		
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>76.656.046</b>	<b>1.518.084</b>	<b>802.409</b>	<b>184.035</b>	<b>617.563</b>	<b>1,05</b>	<b>340.213</b>		
Sektor A	6.010.305	94.362	51.801	35.639	32.288	0,86	46.268		
Sektor B, C i E	16.388.959	464.187	321.573	72.262	253.415	1,96	155.779		
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-		
Sektor F	13.577.949	121.893	28.532	11.260	18.098	0,21	11.260		
Sektor G	13.693.369	409.739	361.245	60.354	287.896	2,64	108.320		
Sektor H, I i J	9.344.879	115.533	32.228	-	23.875	0,34	13.230		
Sektor L, M i N	8.996.192	166.449	7.031	4.521	1.992	0,08	5.356		
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>10.513.411</b>	<b>309.698</b>	<b>193.186</b>	<b>4.591</b>	<b>158.867</b>	<b>1,84</b>	<b>37.322</b>		
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>151.294.891</b>	<b>3.455.532</b>	<b>2.466.675</b>	<b>688.521</b>	<b>1.651.383</b>	<b>1,63</b>	<b>789.209</b>		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	U RSD hiljada
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>47.806.978</b>	<b>1.646.119</b>	<b>1.583.972</b>	<b>463.530</b>	<b>877.101</b>	<b>3,31</b>	<b>543.120</b>
Stambeni krediti	25.359.666	661.519	794.528	260.854	376.474	3,13	540.434
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	600.733	189.359	345.949	3,09	1.350
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	20.190	-	13.688	2,53	136
Ostala potraživanja	2.204.776	183.228	168.520	13.317	140.990	7,64	1.200
<b>Potraživanja od privrede *</b>	<b>57.283.690</b>	<b>1.823.185</b>	<b>1.511.500</b>	<b>1.018.873</b>	<b>1.135.650</b>	<b>2,64</b>	<b>896.131</b>
Sektor A	2.429.555	103.212	73.908	47.243	52.450	3,04	19.474
Sektor B, C i E	14.470.866	667.157	671.567	621.159	503.767	4,64	551.545
Sektor D	5.674.910	79.971	-	-	-	-	-
Sektor F	10.677.961	189.842	123.168	119.208	116.730	1,15	25.697
Sektor G	11.479.578	524.837	493.152	224.072	360.071	4,30	212.477
Sektor H, I i J	5.700.486	94.997	18.161	-	14.009	0,32	5.487
Sektor L, M i N	6.850.334	163.169	131.543	7.191	88.624	1,92	81.452
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>11.852.665</b>	<b>802.331</b>	<b>776.706</b>	<b>315.188</b>	<b>660.632</b>	<b>6,55</b>	<b>468.846</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.943.334</b>	<b>4.271.635</b>	<b>3.872.177</b>	<b>1.797.591</b>	<b>2.673.383</b>	<b>3,31</b>	<b>1.908.098</b>

\* Sektor A - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom i klimatizacija

Sektor B, C i E - Građevinarstvo

Sektor D - Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

Sektor F - Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti

Sektor G - Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala

Sektor H, I i J - Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije

Sektor L, M i N - Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti, administrativne i pomoćne uslužne delatnosti, umetnost

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Ukupno	Smanjenje problematičnih potraživanja od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja		Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
				od čega: naplaćeno	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.583.972	751.397	917.067	343.974	194.314	52.779	1.471.081	596.129
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.288.205	439.360	848.205	431.310	9.909	(883.765)	995.595	219.164
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.872.176</b>	<b>1.190.757</b>	<b>1.765.272</b>	<b>775.284</b>	<b>204.223</b>	<b>(830.986)</b>	<b>2.466.676</b>	<b>815.293</b>

**Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2017. godini:**

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Ukupno	Smanjenje problematičnih potraživanja od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja		Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
				od čega: naplaćeno	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	2.337.082	782.543	1.562.968	317.533	366.532	27.314	1.583.971	706.870
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	4.566.303	110.099	2.497.364	941.677	165.393	109.169	2.288.206	491.924
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.903.385</b>	<b>892.642</b>	<b>4.060.332</b>	<b>1.259.209</b>	<b>531.925</b>	<b>136.482</b>	<b>3.872.177</b>	<b>1.198.794</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Grupa uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupaanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima, koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

**Faza analize kolaterala** predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza monitoringa kolaterala** se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

**Faza realizacije kolaterala** predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Grupu, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

**Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata**

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju propisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

**Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti**

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupa izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je da u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

**Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Grupe kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Grup.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o vrsti i vrednosti<sup>8</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018.godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)				U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Ostala sredstva	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>36.299</b>	<b>29.153.427</b>	<b>232.835</b>	<b>508.492</b>	
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	508.492	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.145.490</b>	<b>620.412</b>	<b>15.120.891</b>	<b>6.152.762</b>	<b>473.424</b>
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	715.289	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	4.284.251	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	711.654	-
Pojoprivrednici	-	8.343	108.419	1.601	-
Javna preduzeća	-	-	-	439.966	473.424
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>44.788</b>	<b>25.401</b>	<b>335.903</b>	<b>93.059</b>	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>6.754.312</b>	<b>473.424</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	6.744.128	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	10.184	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-	-
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.226.577</b>	<b>29.799.241</b>	<b>15.689.629</b>	<b>6.754.312</b>	<b>473.424</b>

<sup>8</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolateralna i umanjuje za prethodne terete.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o vrsti i vrednosti<sup>9</sup> sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2017. godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja					U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Ostala sredstva	Garancije čiji je izdavalac država	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>69.863</b>	<b>19.349.080</b>	<b>203.014</b>	<b>365.913</b>	<b>-</b>	
Stambeni krediti	28.057	19.276.792	134.661	-	-	
Potrošački i gotovinski krediti	40.136	41.307	18.941	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	1.670	-	-	-	-	
Ostala potraživanja	-	30.980	49.412	365.913	-	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.006.614</b>	<b>399.970</b>	<b>13.167.610</b>	<b>4.968.524</b>	<b>1.423.601</b>	
Velika preduzeća	-	-	4.594.590	504.775	-	
Mala i srednja preduzeća	695.762	252.921	7.333.823	3.214.431	-	
Mikro preduzeća i preduzetnici	309.764	134.602	1.106.358	659.256	-	
Poljoprivrednici	1.088	12.448	132.839	408	-	
Javna preduzeća	-	-	-	589.653	1.423.601	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>134.313</b>	<b>77.207</b>	<b>833.916</b>	<b>56.598</b>	<b>-</b>	
<b>Ukupna izloženost:</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>5.391.035</b>	<b>1.423.601</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>						
Neproblematična potraživanja	1.210.653	19.208.700	12.919.521	5.385.651	1.423.601	
od čega: restrukturirana	-	112.366	3.345	-	-	
Problematična potraživanja	136	617.558	1.285.019	5.384	-	
od čega: restrukturirana	-	181.246	964.967	-	-	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.210.789</b>	<b>19.826.257</b>	<b>14.204.540</b>	<b>5.391.035</b>	<b>1.423.601</b>	

<sup>9</sup> Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolateralna i umanjuje za prethodne terete.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

U toku 2018. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada		
	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodana u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	1	12.074
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	1	1
Neto vrednost na kraju perioda	-	<b>349</b>	<b>349</b>

U toku 2017. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	U RSD hiljada		
	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	13.901	364	14.265
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodana u toku perioda	1.828	-	1.828
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	364	12.437
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	14	12.087
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	14	14
Neto vrednost na kraju perioda	-	<b>350</b>	<b>350</b>

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Grupe na najviši nivo. U slučaju kada Grupa donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Grupe.

Grupa kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanje, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja", troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**LTV racio**

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	U RSD hiljada	
	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2018.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2017.
Ispod 50%	8.644.820	3.823.580
Od 50% do 70%	8.665.114	5.736.344
Od 70% do 90%	18.080.378	11.506.367
Od 90% do 100%	975.676	643.842
Od 100% do 120%	1.387.649	1.064.246
Od 120% do 150%	971.580	996.352
Preko 150%	2.591.991	1.588.935
<b>Ukupno</b>	<b>41.317.208</b>	<b>25.359.666</b>
<b>Prosečni LTV</b>	<b>71,8%</b>	<b>78,5%</b>

\*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

**Procena obezvređenja finansijskih sredstava**

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima Grupa redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Grupa teži tome da svoja ključna portfolija (kreditni i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.]U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

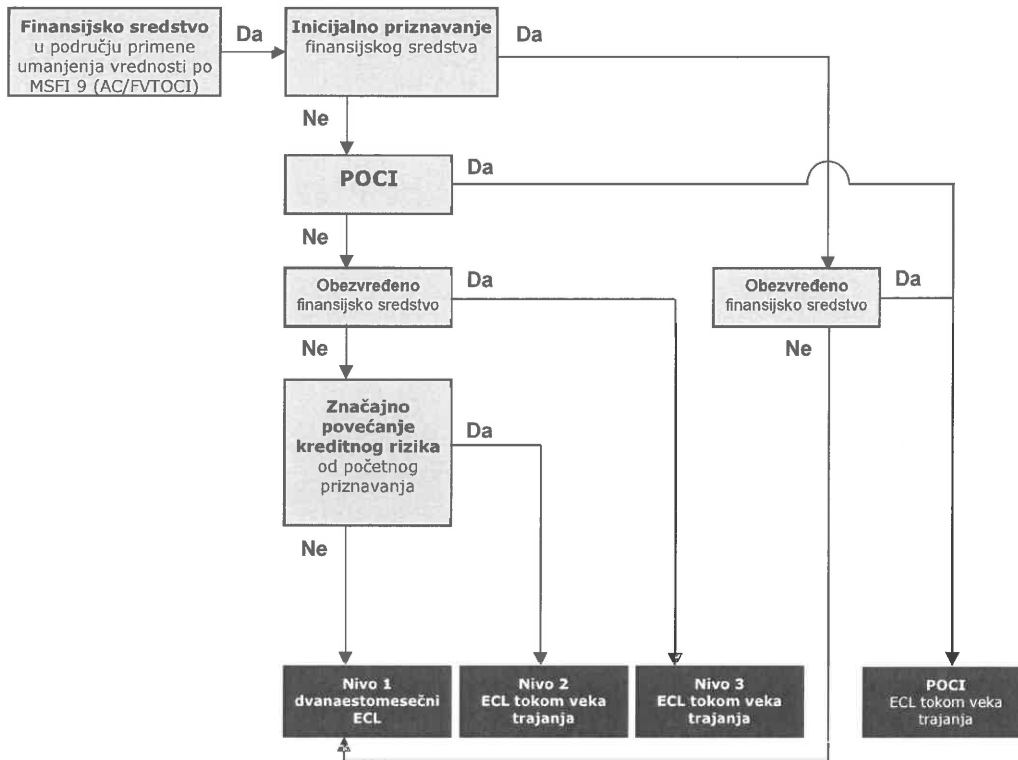
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Nivo obezvređenja 1**

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

**Nivo obezvređenja 2**

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**Nivo obezvređenja 3**

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

**POCI imovina**

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfere između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

**Kvalitativni kriterijumi**

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Grupa definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** - u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

**Kvantitativni kriterijumi**

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. threshold). Definisanje praga je u nadležnosti Grupe, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

**Obračun očekivanih kreditnih gubitaka**

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
  - 2) M je broj godina od datuma izveštaja ( $t_0$ ) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015, ( $t_0 = 31. 5. 2015$ ), a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5,4. odnosno  $M = 6$ ;
  - 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
  - 4)  $GCA_t$  je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;
- Procenjuje se kao  $GCA_t = GCA_{t0} \cdot \alpha_t$ , gde je  $GCA_{t0}$  bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a  $\alpha_t$  je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“.
- 5)  $PD_t$  je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
  - 6)  $LGD_t$  je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
  - 7)  $D_{t-1}$  je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je  $EXP_t$  procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao  $EXP_t = \text{Off-Bal}_t * CCF_t * c_t$ , gde je

- i) Off-Bal<sub>t</sub> vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii) CCF<sub>t</sub> je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupa očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

**Individualni pristup**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Gde je

- 1)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ;
- 2)  $GCAt_0$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $CF_j$  su očekivani novčani tokovi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4)  $j$  je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1)  $ECL_{LT}$  verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $ECL_{LT,s}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario  $s$ ,  $s = 1, 2$  ili  $3$  na datum izveštavanja;
- 3)  $p_s$  je verovatnoća dešavanja scenarija  $s$ ,  $s = 1, 2$  na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

- a)  $CF_i$  su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b)  $CF_j$  su očekivani novčani prilivi u vreme  $j$ ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
  - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
  - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c)  $i$  je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d)  $j$  je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Kolektivna procena**

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t_0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1)  $ECL_{LT}$  očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2)  $GCA_{t_0}$  je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3)  $LGD_{tiD}$  je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza ( $tiD$ );

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off - Bal_{t_0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- a)  $Off - Bal_{t_0}$  vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja ( $t_0$ );
- b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka***

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifetime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default ).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji Grupa pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Grupe izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje se za fizička lica od 30.06.2018. dok je za mikro klijente planirana primena od 31.07.2018. U toku je izračun statističkog LGD na bazi istorijskih gubitaka za segment Pravnih lica – Corporate, plan je da se parametar izračuna i implementira do kraja 2018. godine. Za pomenuti segment Grupa trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost Grupe prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Grupa nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF, u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**  
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	U RSD hiljada Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
<b><i>Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i></b>		
Društva za osiguranje	82.686	-
Građevinarstvo	14.423	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	28.775	2.626
Preduzetnici	2.377	7
Prerađivačka industrija	1.346.706	19.900
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	938.153	34.460
Stanovništvo	47.127	3.597
Trgovina	272.132	(164)
Usluge i turizam	710.692	19.785
<b>Stanje na dan 31. decembra</b>	<b>3.443.072</b>	<b>80.211</b>

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznose RSD 80.211 hiljada.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2018. godine:**

	U RSD hiljada					
	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine	Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine	Druge promene	Bruto vrenost na kraju perioda	Neto vrenost na kraju perioda
	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi		
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.429.904</b>	<b>572.985</b>	<b>215.514</b>	<b>(457.401)</b>	<b>1.329.973</b>	<b>477.112</b>
Stambeni krediti	719.877	99.870	88.124	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	102.907	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	5.561	(12.722)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	165.953	39.556	18.923	(73.915)	112.670	15.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.607.122</b>	<b>320.533</b>	<b>77.637</b>	<b>(967.174)</b>	<b>882.844</b>	<b>206.184</b>
Velika preduzeća	416.685	-	48.378	(366.804)	1.503	-
Mala i srednja preduzeća	774.044	274.469	11.739	(522.561)	514.213	90.760
Mikro preduzeća i preduzetnici	354.509	44.101	17.110	(65.678)	315.822	101.866
Pojtoprivrednici	59.547	1.963	410	(18.348)	42.753	13.558
Javna preduzeća	2.336	-	-	6.217	8.553	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>681.084</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(569.991)</b>	<b>111.093</b>	<b>11.324</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>3.716.109</b>	<b>893.518</b>	<b>293.151</b>	<b>(1.994.566)</b>	<b>2.323.910</b>	<b>694.621</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2017. godine:**

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na kraju perioda	Neto vrenost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
<b>Potraživanja od starostištva</b>	<b>2.172.429</b>	<b>548.250</b>	<b>115.355</b>	<b>312.486</b>	<b>64.810</b>	<b>(978.289)</b>	<b>1.429.904</b>	<b>569.502</b>
Stambeni krediti	777.836	164.668	115.355	106.447	64.810	(116.179)	719.877	352.160
Potrošački i gotovinski krediti	1.050.140	315.139	-	169.519	-	(671.576)	524.184	186.013
Transakcioni i kreditne kartice	54.330	14.054	-	7.413	-	(41.081)	19.890	6.212
Ostala potraživanja	290.124	54.389	-	29.107	-	(149.453)	165.953	25.117
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.115.624</b>	<b>79.307</b>	<b>60.325</b>	<b>284.113</b>	<b>250.440</b>	<b>(1.303.697)</b>	<b>1.607.122</b>	<b>401.698</b>
Velika preduzeća	32.997	-	-	-	-	383.688	416.685	101.475
Mala i srednja preduzeća	1.932.552	52.093	48.975	101.913	76.785	(1.108.689)	774.044	144.056
Mikro preduzeća i preduzetnici	749.529	9.664	-	19.153	12.565	(385.531)	354.509	141.376
Poljoprivrednici	75.796	17.549	11.350	1.957	-	(31.841)	59.547	14.791
Javna preduzeća	324.750	-	-	161.090	161.090	(161.324)	2.336	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.445.017</b>	<b>1.634</b>	<b>-</b>	<b>52.125</b>	<b>50.810</b>	<b>(713.443)</b>	<b>681.084</b>	<b>90.222</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>6.733.070</b>	<b>629.191</b>	<b>175.680</b>	<b>648.723</b>	<b>366.060</b>	<b>(2.995.429)</b>	<b>3.718.109</b>	<b>1.061.422</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2018. godine:

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekt prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>1.646.118</b>	<b>122.924</b>	<b>1.769.042</b>	<b>2.758.172</b>	<b>2.570.290</b>	<b>(329.174)</b>	<b>1.627.750</b>
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.065)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	183.228	1.184	184.411	75.492	70.362	(70.446)	119.095
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.979.048</b>	<b>(595.381)</b>	<b>1.383.667</b>	<b>2.689.926</b>	<b>2.459.556</b>	<b>95.764</b>	<b>1.709.801</b>
Velika preduzeća	422.593	(313.218)	109.374	231.429	398.652	142.465	84.617
Mala i srednja preduzeća	1.034.698	(277.179)	757.519	1.540.132	1.362.681	(104.715)	830.255
Mikro preduzeća i preduzetnici	425.470	(52.383)	373.087	824.283	603.823	52.617	646.164
Pojtoprivrednici	54.331	1.963	56.294	63.716	54.890	(18.022)	47.097
Javna preduzeća	41.956	45.436	87.393	30.367	39.511	23.419	101.668
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>646.467</b>	<b>(238.947)</b>	<b>407.520</b>	<b>64.480</b>	<b>228.456</b>	<b>(125.563)</b>	<b>117.980</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>4.271.634</b>	<b>(711.405)</b>	<b>3.560.229</b>	<b>5.512.579</b>	<b>5.258.303</b>	<b>(358.973)</b>	<b>3.455.532</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>							
Neproblematična potraživanja	1.598.252	209.538	1.807.790	3.768.455	3.758.497	(13.598)	1.804.149
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.673.382	(920.943)	1.752.439	1.744.125	1.499.806	(345.375)	1.651.383
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>4.271.634</b>	<b>(711.405)</b>	<b>3.560.229</b>	<b>5.512.579</b>	<b>5.258.303</b>	<b>(358.973)</b>	<b>3.455.532</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2017. godine:

	U RSD hiljada				
	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>2.303.204</b>	<b>3.051.833</b>	<b>2.798.175</b>	<b>(910.743)</b>	<b>1.646.119</b>
Stambeni krediti	537.581	1.175.263	940.417	(110.912)	661.516
Potrošački i gotovinski krediti	1.360.438	1.597.650	1.568.150	(617.582)	772.357
Transakcioni i kreditne kartice	76.620	124.069	137.966	(33.705)	29.018
Ostala potraživanja	328.564	154.851	151.643	(148.544)	183.228
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>3.295.405</b>	<b>3.132.679</b>	<b>3.303.221</b>	<b>(1.145.815)</b>	<b>1.979.048</b>
Velika preduzeća	217.751	382.834	426.751	248.760	422.593
Mala i srednja preduzeća	2.015.423	1.914.794	2.009.308	(886.211)	1.034.698
Mikro preduzeća i preduzetnici	683.687	685.628	557.402	(386.444)	425.470
Poljoprivrednici	61.397	57.514	33.845	(30.734)	54.331
Javna preduzeća	317.147	91.909	275.915	(91.185)	41.956
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.196.382</b>	<b>775.659</b>	<b>939.264</b>	<b>(386.309)</b>	<b>646.467</b>
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.794.991</b>	<b>6.960.171</b>	<b>7.040.661</b>	<b>(2.442.867)</b>	<b>4.271.634</b>
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	1.745.971	4.455.869	4.760.395	156.807	1.598.252
od čega: restrukturirana	19.739	45.891	57.620	18.491	26.501
Problematična potraživanja	5.049.021	2.504.302	2.280.266	(2.599.675)	2.673.382
od čega: restrukturirana	1.513.782	541.282	349.570	(511.111)	1.194.383
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>6.794.991</b>	<b>6.960.171</b>	<b>7.040.661</b>	<b>(2.442.867)</b>	<b>4.271.634</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

	<b>Prihod od kamate</b>	<b>Naplaćena kamata</b>	<b>Prihod od kamate na obezvređena potraživanja</b>	<b>Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja</b>	<b>U RSD hiljada</b>
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>3.487.438</b>	<b>3.425.001</b>	<b>116.093</b>	<b>73.105</b>	
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490	
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827	
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313	
Ostala potraživanja	67.136	64.418	6.943	3.475	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>2.853.338</b>	<b>2.276.950</b>	<b>293.267</b>	<b>41.914</b>	
Velika preduzeća	479.866	312.768	141.358	13.734	
Mala i srednja preduzeća	1.484.373	1.299.208	127.823	23.097	
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.725	542.131	21.716	4.521	
Poljoprivrednici	19.493	15.843	2.287	562	
Javna preduzeća	144.881	107.000	83	-	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>1.876.962</b>	<b>1.688.517</b>	<b>139.555</b>	<b>858</b>	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>8.217.738</b>	<b>7.390.468</b>	<b>548.915</b>	<b>115.877</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	7.660.649	7.265.413	-	-	
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-	
Problematična potraživanja	557.089	125.055	548.915	115.877	
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>8.217.738</b>	<b>7.390.468</b>	<b>548.915</b>	<b>115.877</b>	

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenju za iznos obezvređenja).



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2017. godine

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja	U RSD hiljada
Potraživanja od stanovništva	<b>3.027.019</b>	<b>2.764.069</b>	<b>289.789</b>	<b>51.275</b>	
Stambeni krediti	790.550	727.825	68.687	10.499	
Potrošački i gotovinski krediti	1.968.255	1.802.786	178.355	33.373	
Transakcioni i kreditne kartice	148.193	129.360	20.878	2.350	
Ostala potraživanja	120.021	104.099	21.869	5.053	
Potraživanja od privrede	<b>2.499.980</b>	<b>2.175.225</b>	<b>163.157</b>	<b>11.329</b>	
Velika preduzeća	357.747	342.473	14.225	-	
Mala i srednja preduzeća	1.450.123	1.348.123	85.942	7.465	
Mikro preduzeća i preduzetnici	546.890	346.068	51.096	2.694	
Pojoprivrednici	30.341	19.949	11.799	1.170	
Javna preduzeća	114.879	118.611	95	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>1.847.155</b>	<b>1.783.817</b>	<b>44.314</b>	<b>1.038</b>	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.374.155</b>	<b>6.723.111</b>	<b>497.260</b>	<b>63.641</b>	
<b>Prema kategorijama potraživanja</b>					
Neproblematična potraživanja	6.867.207	6.649.033	2.250	-	
od čega: restrukturirana	16.830	14.788	478	-	
Problematična potraživanja	506.948	74.079	495.010	63.641	
od čega: restrukturirana	104.465	20.459	93.496	11.079	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>7.374.155</b>	<b>6.723.111</b>	<b>497.260</b>	<b>63.641</b>	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

***Potrebna rezerva za procenjene gubitke***

Grupa dodatno, u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke vrši obračun rezerve za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki i utvrđuje iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke, koji predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke i utvrđenog iznosa ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika.

Potrebna rezerva za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala Grupe u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016 i 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Grupa od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunosti je ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala

**Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Grupi. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je podkategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje maksimalno 2 godine po isteku koje ako su ispunjeni svi uslovi klijent izlazi iz statusa Forbearance.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Reprogramirani krediti (nastavak)**

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa kontinuirano kontrolniše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>64.125.435</b>	<b>1.627.750</b>	<b>813.432</b>	<b>499.895</b>	<b>255.885</b>	<b>1,27</b>	<b>243.998</b>
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	6.589	3.934	1.897	0,31	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>76.656.046</b>	<b>1.518.084</b>	<b>694.730</b>	<b>184.035</b>	<b>242.520</b>	<b>0,91</b>	<b>145.097</b>
Sektor A	6.010.305	94.362	58.976	35.639	30.818	0,98	58.976
Sektor B, C i E	16.388.959	464.187	551.525	72.262	150.750	3,37	70.340
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	11.260	11.260	1.287	0,08	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	60.583	60.354	59.328	0,44	-
Sektor H, I i J	9.344.879	115.533	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	8.996.192	166.449	12.386	4.521	337	0,14	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>10.513.411</b>	<b>309.698</b>	<b>8.541</b>	<b>4.591</b>	<b>3.871</b>	<b>0,08</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>151.294.891</b>	<b>3.455.532</b>	<b>1.516.702</b>	<b>688.521</b>	<b>502.275</b>	<b>1,00</b>	<b>389.095</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Grupa kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

**Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2017. godine:**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	<b>47.806.734</b>	<b>1.646.119</b>	<b>742.951</b>	<b>463.530</b>	<b>189.385</b>	<b>1,55</b>	<b>284.190</b>
Stambeni krediti	25.359.422	661.519	442.664	260.854	114.017	1,75	283.080
Potrošački i gotovinski krediti	19.445.288	772.354	280.277	189.359	67.433	1,44	1.109
Transakcioni i kreditne kartice	797.249	29.018	-	-	-	0,00	-
Ostala potraživanja	2.204.776	183.228	20.010	13.317	7.934	0,91	-
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>57.283.690</b>	<b>1.823.185</b>	<b>1.042.041</b>	<b>1.018.873</b>	<b>755.991</b>	<b>1,82</b>	<b>699.352</b>
Sektor A	2.429.555	103.212	70.411	47.243	41.244	2,90	-
Sektor B, C i E	14.470.866	667.157	621.159	621.159	451.343	4,29	551.080
Sektor D	5.674.910	79.971	-	-	-	0,00	-
Sektor F	10.677.961	189.842	119.208	119.208	113.046	1,12	25.697
Sektor G	11.479.578	524.837	224.072	224.072	148.919	1,95	115.384
Sektor H, I i J	5.700.486	94.997	-	-	-	0,00	-
Sektor L, M i N	6.850.334	163.169	7.191	7.191	1.440	0,10	7.191
Potraživanja od ostalih klijenata	<b>11.852.909</b>	<b>802.331</b>	<b>320.813</b>	<b>315.188</b>	<b>275.508</b>	<b>2,71</b>	<b>278.381</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>116.943.334</b>	<b>4.271.635</b>	<b>2.105.804</b>	<b>1.797.591</b>	<b>1.220.884</b>	<b>1,80</b>	<b>1.261.923</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2018. godine::

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
	U RSD hiljada					
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>742.951</b>	<b>395.125</b>	<b>203.457</b>	<b>(121.187)</b>	<b>813.431</b>	<b>557.547</b>
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.067.513</b>	<b>499.208</b>	<b>600.945</b>	<b>(262.506)</b>	<b>703.271</b>	<b>456.880</b>
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>295.341</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.105.805</b>	<b>894.333</b>	<b>1.099.743</b>	<b>(383.693)</b>	<b>1.516.702</b>	<b>1.014.427</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2017. godini:

	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>733.777</b>	<b>273.968</b>	<b>154.729</b>	<b>(110.065)</b>	<b>742.951</b>	<b>553.567</b>
Stambeni krediti	444.292	130.404	93.689	(38.342)	442.664	328.648
Potrošački i gotovinski krediti	262.263	134.037	56.734	(59.288)	280.277	212.844
Ostala potraživanja	27.223	9.527	4.305	(12.435)	20.010	12.075
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>1.592.923</b>	<b>55.765</b>	<b>526.574</b>	<b>(54.601)</b>	<b>1.067.513</b>	<b>296.327</b>
Velika preduzeća	-	-	-	416.085	416.085	101.115
Mala i srednja preduzeća	1.180.141	10.281	330.165	(406.059)	454.198	86.318
Mikro preduzeća i preduzetnici	237.845	45.484	35.183	(59.314)	188.832	104.648
Poljoprivrednici	13.711	-	-	(5.313)	8.398	4.246
Javna preduzeća	161.225	-	161.225	-	-	-
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>481.739</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(186.398)</b>	<b>295.341</b>	<b>35.027</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>2.808.438</b>	<b>329.733</b>	<b>681.302</b>	<b>(351.064)</b>	<b>2.105.805</b>	<b>884.921</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	U RSD hiljada	
							Ukupno	
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>555.768</b>	<b>16.405</b>	<b>609.978</b>	<b>745.356</b>	<b>74.342</b>	<b>706</b>	<b>813.432</b>	
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107	
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735	
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>637.157</b>	<b>563.700</b>	<b>677.661</b>	<b>136.983</b>	<b>15.774</b>	<b>2.058</b>	<b>703.271</b>	
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967	
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	0	-	566.613	
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690	
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.192.925</b>	<b>580.105</b>	<b>1.287.639</b>	<b>882.339</b>	<b>90.115</b>	<b>2.764</b>	<b>1.516.702</b>	



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2017. godine:

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produženje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
							U RSD hiljada
<b>Potraživanja od stanovništva</b>	<b>531.655</b>	<b>8.856</b>	<b>515.304</b>	<b>615.951</b>	<b>62.831</b>	<b>0</b>	<b>742.951</b>
Stambeni krediti	315.783	8.530	216.435	322.131	62.108	0	442.664
Potrošački i gotovinski krediti	211.479	326	278.919	275.414	724	0	280.277
Ostala potraživanja	4.393	0	19.950	18.406	0	0	20.010
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>937.564</b>	<b>701.744</b>	<b>1.039.413</b>	<b>827.857</b>	<b>125.884</b>	<b>2.279</b>	<b>1.067.513</b>
Velika preduzeća	416.085	416.085	416.085	416.085	0	0	416.085
Mala i srednja preduzeća	351.433	239.760	454.198	276.418	98.700	0	454.198
Mikro preduzeća i preduzetnici	161.648	42.553	165.664	130.301	27.184	0	188.832
Poljoprivrednici	8.398	3.345	3.466	5.053	0	2.279	8.398
<b>Potraživanja od ostalih klijenata</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>	<b>295.341</b>
<b>Ukupna potraživanja</b>	<b>1.764.560</b>	<b>1.005.941</b>	<b>1.850.058</b>	<b>1.739.149</b>	<b>484.056</b>	<b>297.620</b>	<b>2.105.805</b>

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupa sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfolioju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala, Grupa je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfolioju, portfolioju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Grupa je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme biti viša od 20% kapitala Grupe.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**
**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2018. godine:**

	Beogradski region			Region Vojvodine			Region Šumadije i Zapadne Srbije			Region Južne i Istočne Srbije			Region Kosova i Metohije			U RSUD hiljada		
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	<b>25.056.522</b>	<b>392.841</b>	<b>24.429.738</b>	<b>639.934</b>	<b>7.822.263</b>	<b>309.810</b>	<b>4.732.607</b>	<b>126.879</b>	<b>607.413</b>	<b>1.595</b>	<b>5.812</b>	<b>21</b>						
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-						
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-						
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-						
Ostala potraživanja	741.710	40.317	802.519	34.133	286.606	31.167	149.820	8.845	23.268	60	60	21						
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>36.842.654</b>	<b>151.955</b>	<b>26.938.521</b>	<b>309.931</b>	<b>7.285.484</b>	<b>315.672</b>	<b>4.784.708</b>	<b>24.851</b>	<b>2.269</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>						
Sektor A	508.668	1.350	5.217.815	39.820	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-						
Sektor B, C I E	3.350.292	28.485	6.731.416	59.057	3.030.183	232.702	2.955.494	1.330	-	-	-	-						
Sektor D	5.704.542	-	244.235	-	2.046.669	-	648.947	-	-	-	-	-						
Sektor F	8.714.226	11.138	4.283.686	5.785	415.354	5.297	136.151	6.313	-	-	-	-						
Sektor G	5.555.903	97.427	6.021.970	199.369	1.066.586	59.447	685.394	5.003	2.269	-	-	-						
Sektor H, I I J	6.527.501	11.422	2.181.681	1.378	451.436	18.224	152.034	1.204	-	-	-	-						
Sektor L, M I N	6.481.522	2.134	2.257.718	4.524	99.825	-	150.096	373	-	-	-	-						
Potraživanja od ostalih klijenata	5.527.936	95.914	3.248.141	59.839	490.296	33.819	232.019	3.613	-	-	821.834	-						
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>67.427.113</b>	<b>640.711</b>	<b>54.616.399</b>	<b>1.009.704</b>	<b>15.598.043</b>	<b>659.300</b>	<b>9.749.333</b>	<b>155.344</b>	<b>609.663</b>	<b>1.595</b>	<b>827.645</b>	<b>21</b>						

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2017. godine:**

	Bеоградski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo		URSD hiljada
	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- potraživanja	Problema- tična potraživanja	
Potraživanja od stancovništva	17.505.175	438.753	18.860.440	685.439	6.223.002	318.020	3.174.294	140.334	453.989	1.401	6.106	24	
Stambeni krediti	11.478.867	209.464	9.542.436	365.807	2.422.224	151.157	1.069.363	68.099	46.193	-	6.055	-	
Potrošački i gotovinski krediti	5.210.635	167.627	7.979.112	253.033	3.368.872	123.022	1.899.887	55.661	386.049	1.391	-	-	
Transakcioni i kreditne kartice	145.052	5.080	467.842	9.677	108.698	3.331	51.401	2.101	4.066	-	-	-	
Ostala potraživanja	670.622	56.581	871.049	56.922	323.208	40.509	153.643	14.473	17.682	11	52	24	
<b>Potraživanja od privrede</b>	<b>26.860.748</b>	<b>681.734</b>	<b>17.974.425</b>	<b>479.604</b>	<b>6.880.845</b>	<b>161.912</b>	<b>4.055.342</b>	<b>188.248</b>	<b>830</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
Sektor A	526.878	1.161	1.756.728	52.878	21.682	2	50.359	19.867	-	-	-	-	
Sektor B, C i E	2.292.745	424.206	5.975.966	157.419	3.024.870	40.230	2.505.718	49.711	-	-	-	-	
Sektor D	2.697.882	-	273.440	-	2.034.904	-	668.683	-	-	-	-	-	
Sektor F	7.382.984	3.317	2.723.837	8.237	272.512	3	175.461	111.611	-	-	-	-	
Sektor G	5.438.922	162.507	4.124.531	212.564	894.261	112.354	527.883	5.728	830	-	-	-	
Sektor H, I i J	3.190.404	4.706	1.832.058	3.116	551.931	9.323	107.932	1.016	-	-	-	-	
Sektor L, M i N	5.330.933	85.837	1.287.864	45.390	80.687	-	19.307	315	-	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	5.251.408	185.058	3.755.518	376.143	418.168	185.555	407.710	29.950	-	-	1.243.156	-	
<b>Ukupna izloženost</b>	<b>49.617.332</b>	<b>1.305.545</b>	<b>40.590.382</b>	<b>1.541.187</b>	<b>13.522.015</b>	<b>665.487</b>	<b>7.637.346</b>	<b>356.532</b>	<b>454.819</b>	<b>1.401</b>	<b>1.249.263</b>	<b>24</b>	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

**Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

**Rizik druge ugovorne strane**

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima**

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Grupa neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvu Grupe nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Grupe kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Grupa upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Grupa održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Grupe. Takođe, Grupa održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Grupi, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Grupa klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Grupe koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Grupa prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Grupe prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Grupe po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Grupe sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2018. i tokom 2017. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,46	1,51
Najviši	1,84	1,97
Najniži	1,18	1,24
Na dan	1,36	1,61

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2018 i 2017. godine

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
Prosek tokom perioda	1,36	1,37
Najviši	1,77	1,75
Najniži	1,09	1,13
Na dan	1,28	1,52

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokriva likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupa je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupa je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Grupa je na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<b>PPLA</b>	175,08%	156,85%

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Grupa je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima.<sup>[1]</sup> Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Grupa je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

<sup>[1]</sup> Kapadia, S., Drehmann, M., Elliott, J., Sterne, G., 2012, Liquidity risk, cash-flow constraints and systemic feedbacks, Bank of England, Working Paper No. 456

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Grupe prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Grupa očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada Ukupno 31.12.2018.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.995.249	19.780.510	43.697.271	62.909.431	29.803.446	181.185.907
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
<b>Ukupno</b>	<b>24.995.249</b>	<b>19.934.770</b>	<b>44.035.016</b>	<b>64.099.379</b>	<b>33.927.224</b>	<b>186.991.638</b>

	<b>Od 0-1 mesec</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada Ukupno 31.12.2017.</b>
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	20.795.323	20.329.138	44.798.747	49.884.593	11.989.544	147.797.345
Subordinirane obaveze	-	96.978	286.911	1.076.577	-	1.460.466
<b>Ukupno</b>	<b>20.795.323</b>	<b>20.426.116</b>	<b>45.085.658</b>	<b>50.961.171</b>	<b>11.989.544</b>	<b>149.257.811</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Grupe prema ugovorenim rokovima dospeća:

	<b>Do 14 dana</b>	<b>Od 15 dana do 1 meseca</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2018.</b>
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
<b>Ukupno</b>	<b>21.007.596</b>	<b>431.994</b>	<b>2.512.771</b>	<b>8.418.894</b>	<b>13.589.361</b>	<b>6.190.633</b>	<b>52.151.249</b>
	<b>Do 14 dana</b>	<b>Od 15 dana do 1 meseca</b>	<b>Od 1 do 3 meseca</b>	<b>Od 3 do 12 meseci</b>	<b>Od 1 do 5 godina</b>	<b>Preko 5 godina</b>	<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>
Potencijalne obaveze	804.154	498.480	2.291.039	4.421.168	4.363.004	220.085	12.597.930
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	9.187.841	136.759	674.876	3.482.742	7.922.839	3.227.864	24.632.921
<b>Ukupno</b>	<b>9.991.995</b>	<b>635.239</b>	<b>2.965.915</b>	<b>7.903.910</b>	<b>12.285.843</b>	<b>3.447.949</b>	<b>37.230.851</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Grupa očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Grupa koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW).

Grupa je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Grupa je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Grupa je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Grupa je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Grupa je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Grupa je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan iznos ugovora je 600 miliona dinara.

Grupa je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2018. godine iznosi 41.184.587 hiljada dinara (2017. godine: 29.698.233 hiljada dinara) (napomena 27).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

**Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)**

**Analiza ročne strukture sredstava i obaveza**

	Do 14. dana	Od 15. dana do 1. meseca	Od 1. do 3. meseca	Od 3. do 12. meseci	Od 1. do 5. godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2018.
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257						24.641.257
Potraživanja po Slažemo seosnovu derivata	10.160			4.843	35.510	130.691	181.204
Hartije od vrednosti	297.860	354.642	1.747.479	2.930.145	26.760.171	3.063.597	35.153.894
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.214.203			234.812	43.857		1.492.872
Kredit i potraživanja od komitenata	1.640.484	626.968	2.123.533	15.682.429	40.144.763	86.128.310	146.346.487
Ostala finansijska sredstva	178.037	1.140	2.512	10.534	5.936	2.933	201.092
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>27.982.001</b>	<b>982.750</b>	<b>3.873.524</b>	<b>18.862.763</b>	<b>66.990.237</b>	<b>89.325.531</b>	<b>208.016.806</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	766	-	-	2.106	20.797	71.849	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.790.755	404.416	7.246.349	7.138.975	32.266.345	15.306.547	67.153.386
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	81.785.458	5.898.527	6.006.074	13.865.993	2.949.678	2.704.484	113.210.214
Subordinirane obaveze	7.402	-	-	-	1.013.097	3.545.838	4.566.337
Ostale finansijske obaveze	70.696	-	10.251	46.849	107.795	-	235.591
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>86.655.077</b>	<b>6.302.943</b>	<b>13.262.674</b>	<b>21.053.923</b>	<b>36.357.712</b>	<b>21.628.718</b>	<b>185.261.046</b>
<b>Ukupno kapital</b>	-	-	-	-	-	23.849.897	<b>23.849.897</b>
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>86.655.077</b>	<b>6.302.943</b>	<b>13.262.674</b>	<b>21.053.923</b>	<b>36.357.712</b>	<b>45.478.615</b>	<b>209.110.944</b>
<b>Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2018. godine</b>	<b>(58.673.076)</b>	<b>(5.320.193)</b>	<b>(9.389.150)</b>	<b>(2.191.160)</b>	<b>30.632.525</b>	<b>43.846.916</b>	
<b>31. decembra 2017. godine</b>	<b>(45.208.853)</b>	<b>(3.556.265)</b>	<b>(6.397.000)</b>	<b>(3.348.939)</b>	<b>30.628.911</b>	<b>30.596.004</b>	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

***Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

***Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)***

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Grupe na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2018. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na planirana sredstva do 14 dana. Grupa prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Grupe koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Grupa primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Grupa izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Grupe, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su dve vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

<b>VaR u RSD hiljada</b>	<b>Na dan 31. decembra 2018.</b>	<b>Na dan 31. decembra 2017.</b>
<i>Kamatni rizik</i>	17,931	25.126
<i>Devizni rizik</i>	9,540	9.090
<b>Ukupno</b>	<b>18.355</b>	<b>25.987</b>

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.4. Tržišni rizici (nastavak)**

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca, zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

Pomenute limite odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

**35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa**

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupa je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupa smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozicije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2018. godine. Sredstva i obaveze i valutni swap-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatnosno	U RSD hiljada	
							Ukupno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	-	3.476.461	3.476.461
Obavezna rezerva	4.730.803	-	-	-	-	11.670.903	16.401.706	16.401.706
Hartije od vrednosti	10.029.729	1.548.675	-	581.341	22.657.251	-	34.816.996	34.816.996
Kreditni bankama	5.703.695	-	-	-	-	-	5.703.695	5.703.695
Kreditni komitentima	74.581.452	35.383.271	12.393.993	3.351.919	20.711.655	-	146.422.291	146.422.291
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.073.570	4.073.570	4.073.570
<b>Ukupna bilansna aktiva</b>	<b>95.045.679</b>	<b>36.931.945</b>	<b>12.393.993</b>	<b>3.933.260</b>	<b>43.368.907</b>	<b>19.220.934</b>	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<i>FX Swap</i>	3.446.701	-	-	-	-	-	3.446.701	3.446.701
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>98.492.380</b>	<b>36.931.945</b>	<b>12.393.993</b>	<b>3.933.260</b>	<b>43.368.907</b>	<b>19.220.934</b>	<b>214.341.420</b>	<b>214.341.420</b>
Obaveze prema FI	3.826.024	17.282.472	33.693.773	1.599.180	8.896.336	-	65.297.785	65.297.785
Depoziti po viđenju	6.166.699	12.333.399	18.500.098	8.221.458	31.117.184	-	76.338.839	76.338.839
Oročeni depoziti	11.421.065	7.049.944	6.706.379	10.746.361	6.048.302	-	41.972.051	41.972.051
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	3.654.244	3.654.244	3.654.244
<b>Kapital</b>	-	-	-	-	-	23.631.801	23.631.801	23.631.801
<b>Ukupna bilansna pasiva</b>	<b>21.413.789</b>	<b>36.665.814</b>	<b>58.900.250</b>	<b>20.566.999</b>	<b>46.061.823</b>	<b>27.286.044</b>	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<i>FX Swap</i>	3.437.353	-	-	-	-	-	3.437.353	3.437.353
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>24.851.142</b>	<b>36.665.814</b>	<b>58.900.250</b>	<b>20.566.999</b>	<b>46.061.823</b>	<b>27.286.044</b>	<b>214.332.072</b>	<b>214.332.072</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.</b>	<b>73.641.238</b>	<b>266.131</b>	<b>(46.506.257)</b>	<b>(16.633.738)</b>	<b>(2.692.916)</b>	<b>(8.065.110)</b>	<b>9.348</b>	<b>9.348</b>
<b>Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2017.</b>	<b>82.039.645</b>	<b>(23.200.912)</b>	<b>(32.777.839)</b>	<b>(15.071.371)</b>	<b>(3.940.535)</b>	<b>(7.061.845)</b>	<b>(12.858)</b>	<b>(12.858)</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)****35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Grupe.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Grupe na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	U RSD hiljada		
		Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2017.
<i>Povećanje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	170.598	1%	161.123
EUR	1%	134.422	1%	341.201
<i>Smanjenje procentnih poena:</i>				
RSD	1%	(174.829)	1%	(164.677)
EUR	1%	(461.982)	1%	(409.916)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**
**35.4.2. Devizni rizik**

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupa upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranjoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupa dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor sredstava i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2018. godine, Grupa je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupe na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

**Rizik od promene deviznih kurseva**

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2018.	U RSD hiljada	
			Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2017.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2017.
EUR	2%	11.714	2%	22.508
CHF	2%	(127)	2%	30
USD	2%	307	2%	285



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)**

**35.4.2. Devizni rizik**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe deviznom riziku na dan 31. decembra 2018. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
<b>AKTIVA</b>							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	12.534.380	58.106	86.694	71.393	12.750.573	11.890.684	24.641.257
Potraživanja po osnovu derivata	171.044	-	-	-	171.044	10.160	181.204
Hartije od vrednosti	11.874.442	223.291	-	-	12.097.733	23.056.161	35.153.894
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	547.777	50.647	13.214	182.808	794.446	698.426	1.492.872
Kredit i potraživanja od komitenata	113.000.770	403.556	800.534	-	114.204.860	32.141.627	146.346.487
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	-	118	118
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	554.374	554.374
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	1.072.688	1.072.688
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	173.326	173.326
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	20.553	20.553
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	12.2882	12.288
Ostala sredstva	86.541	11.844	2.610	-	100.995	1.144.663	1.245.658
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>138.214.954</b>	<b>747.444</b>	<b>903.052</b>	<b>254.201</b>	<b>140.119.651</b>	<b>70.775.068</b>	<b>210.894.719</b>
<b>PASIVA</b>							
Obaveze po osnovu derivata	94.752	-	-	-	94.752	766	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.215.557	8.012	687.576	8.984	61.920.129	5.233.258	67.153.387
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	67.436.592	2.614.981	1.479.724	456.006	71.987.303	41.222.911	113.210.214
Subordinirane obaveze	4.566.337	-	-	-	4.566.337	-	4.566.337
Rezervisanja	7.155	-	-	-	-	670.039	677.194
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	252.560	252.560
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	4.038	4.038
Ostale obaveze	86.698	52.699	1.452	-	140.849	944.725	1.085.574
<b>Ukupno obaveze</b>	<b>133.407.091</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>138.716.525</b>	<b>48.328.297</b>	<b>187.044.822</b>
<b>Ukupan kapital</b>	-	-	-	-	-	23.849.897	23.849.897
<b>Ukupno pasiva</b>	<b>133.407.091</b>	<b>2.675.692</b>	<b>2.168.752</b>	<b>464.990</b>	<b>138.716.525</b>	<b>72.178.194</b>	<b>210.894.719</b>
<b>Neto devizna pozicija na dan:</b>							
- 31. decembra 2018. godine	4.807.863	(1.928.248)	(1.265.700)	(210.789)	1.403.126		
- 31. decembra 2017. godine	4.382.789	(1.175.651)	(861.410)	(138.101)	2.207.627		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.5. Koncentracija rizika Grupa e**

Koncentracija rizika Grupe obuhvataju rizike izloženosti Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Grupom.

Praćenje izloženosti Grupe ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupe prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Grupe.

U 2018. godini Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 32 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupe utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**35.6. Rizici ulaganja Grupe**

Rizici ulaganja Grupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupe i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne pređu 60% kapitala Grupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupe u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2018. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije i funkcije kontrole usklađenosti poslovanja.

**35.7. Rizik zemlje**

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupa najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupa vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja.

Izloženost Grupe riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupe nisko.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.8. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Grupe.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Grupi. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupa kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupa je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Grupe operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupa je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Grupe obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupa vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

**35.9. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30.juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 i 76/2018) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2018. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2018. godinu definisala u formi smernice, dok će u buduće biti definisan u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala Grupe utvrđen je način izračunavanja kapitala Grupe i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe jednak je odnosu kapitala Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima Grupe.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Grupi uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo Grupe u procesu upravljanja rizicima kojima je Grupa izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Grupa ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 71/2015) Grupa redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Grupe, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Grupa za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Grupe dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS", br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS", br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Grupe na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Osnovni kapital</b>		
Osnovni akcijski kapital	10.040.000	10.040.000
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	124.475	124.475
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	1.014.238	1.442.454
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	602.586	495.357
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	(90.388)	(77.334)
Nerealizovani gubici	10.036.645	7.679.825
Ostale rezerve	-	16.875
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(24.616)	(24.072)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(554.374)	(255.553)
	<b>21.148.566</b>	<b>19.442.026</b>
<b>Dopunski kapital</b>		
Subordinirane obaveze	3.873.180	572.575
	<b>3.873.180</b>	<b>572.575</b>
<b>Kapital:</b>	<b>25.021.746</b>	<b>20.014.601</b>
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	10.255.358	7.868.795
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	161.078	177.449
Kapitalni zahtev za devizni rizik	51.123	92.209
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.199.624	1.102.422
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	34.384	13.102
<b>Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala</b>	<b>14,46</b>	<b>16,81</b>
<b>Adekvatnost osnovnog kapitala</b>	<b>14,46</b>	<b>16,81</b>
<b>Adekvatnost kapitala</b>	<b>17,11</b>	<b>17,30</b>

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

	<b>U RSD hiljada</b>	
	<b>31.12.2018.</b>	<b>31.12.2017.</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(76.475)	(23.307)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.038.382</b>	<b>1.920.896</b>
<b>Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje</b>		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	-	-
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.114.857</b>	<b>1.944.203</b>
<b>Odložena poreska sredstva</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.114.857	1.944.203
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(111.910)	(64.292)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>2.002.947</b>	<b>1.879.911</b>
<b>Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja</b>		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	3.729.094	3.432.045
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(111.910)	(64.292)
<b>Preostaje do limita</b>	<b>3.617.184</b>	<b>3.367.753</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupa e dat je u tabeli koja sledi:

	<b>31.12.2018.</b>		<b>U RSD hiljada 31.12.2017.</b>	
	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>	<b>Rizična aktiva</b>	<b>Kapitalni zahtev</b>
<b>Ukupna rizična aktiva</b>	146.276.728	11.702.138	115.674.715	9.253.977
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	128.191.971	10.255.358	98.359.934	7.868.795
Standardizovani pristup	128.191.971	10.255.358	98.359.934	7.868.795
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-	-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.652.507	212.201	3.370.725	269.658
Izloženosti operativnom riziku	14.995.301	1.199.624	13.780.278	1.102.422
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	429.794	34.384	163.778	13.102

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017).

Obračun rezerve za procenjene gubitke se vrši u cilju pokrivanja procenjenih gubitaka po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki. Obračun rezerve za procenjene gubitke je zasnovan i u potpunosti u saglasnosti sa kriterijumima i pravilima definisanim Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restrukturirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije, rezerva za procenjene gubitke obračunava se primenom sledećih procenata na bilansna potraživanja i vanbilansne stavke koje se klasifikuju: A (0%), B (2%), V (15%), G (30%) i D (100%).

Kako bi se obračunala potrebna rezerva za procenjene gubitke. Grupa procenjene rezerve za gubitke po Odluci Narodne banke Srbije umanjuje za ispravku vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama iskazane na teret rashoda u bilansu uspeha. Sve pozitivne razlike će predstavljati potrebnu rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama. U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, potrebna rezerva za procenjene gubitke se smatra odbitnom stavkom od kapitala, osim u slučaju kada je ispunjen uslov iz tačke 34a Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017 i 114/2017). U skladu sa navedenim, Banka od 31.3.2017. godine potrebnu rezervu za procenjene gubitke ne tretira kao odbitnu stavku od osnovnog akcijskog kapitala. Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

**Pokazatelj leveridža**

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,12% na 31.12.2018. godine.



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3**

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Bankarske grupe date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG kons 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. Godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG kons 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi;
- obrazac PI-UPK (PRILOG kons 3) se sastoji iz dve tabele:
- Obrazac PI-AKB (PRILOG kons 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na konsolidovanoj osnovi.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	<b>Osnovni akcijski kapital: elementi</b>		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	10.164.475	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	10.040.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	124.475	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	143.621	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	870.617	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	512.198	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	10.036.645	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	21.727.555	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	<b>Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke</b>		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(24.616)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(554.374)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobitima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	<i>od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	<i>od čega: sekjuritizovane pozicije (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	<i>od čega: slobodne isporuke (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	<i>Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	U RSD hiljada
			Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(578.989)	
29	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 28)	21.148,566	
<b>Dodatni osnovni kapital: elementi</b>			
30	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
31	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
32	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (30+31)	-	
<b>Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke</b>			
33	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
34	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
35	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
37	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
38	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 33 do 37)	-	
39	Dodatni osnovni kapital (razlika između 32 i 38)		
40	Osnovni kapital (zbir 29 i 39)		

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada			
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
<b>Dopunski kapital: elementi</b>			
41	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisije premije uz instrumente	3.873.180	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
42	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
43	Prilagodavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
44	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 41 do 43)	3.873.180	
<b>Dopunski kapital: odbitne stavke</b>			
45	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
46	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
47	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
49	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
50	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.873.180	
51	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	25.021.746	
52	Ukupna rizična aktiva	146.276.728	tačka 3. stav 2.
<b>Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala</b>			
53	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	14,46	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
54	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	14,46	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
55	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	17,11	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
56	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,85	tačka 433.
57	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	6,46	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	<b>Emitent</b>	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane) <i>Tretman u skladu s propisima</i>	ISIN: RSNVBE23514, CFI: ESUVFR		
2.	<b>Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke</b>	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	<b>Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe</b>	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	<b>Tip instrumenta</b>	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	<b>Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)</b>	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 327.342 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.545.838 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	<b>Nominalna vrednost instrumenta</b>	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	<b>Emisiona cena</b>	Dinarska protivvrednost iznosa od 218,92 evra	-	-
6.2.	<b>Otkupna cena</b>	-	-	-
7.	<b>Računovodstvena klasifikacija</b>	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	<b>Datum izdavanja instrumenta</b>	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	<b>Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća</b>	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	<b>Inicijalni datum dospeća</b>	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	<b>Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela</b>	Ne	Ne	Ne
10.1.	<b>Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost</b>	-	-	-
10.2.	<b>Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)</b>	-	-	-
	<b>Kuponi/dividende</b>			

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada			
Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257	24.641.257
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	181.204
A.IV	Hartije od vrednosti	35.153.894	35.153.894
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.492.872	1.492.872
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	146.346.487
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.X	Investicije u zavisna društva	0	0
A.XI	Nematerijalna ulaganja	554.374	554.374
A.XII	Osnovna sredstva	1.072.688	1.072.688
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	173.326
A.XV	Odložena poreska sredstva	20.553	20.553
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	12.288
A.XVII	Ostala sredstva	1.245.658	1.245.658
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja )</b>	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	95.518
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.153.387	67.153.387
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	113.210.214
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	4.566.337
PO.VIII	Rezervisanja	677.194	677.194
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	252.560
PO.XI	Odložene poreske obaveze	4.038	4.038
PO.XII	Ostale obaveze	1.085.574	1.085.574
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>187.044.822</b>	<b>187.044.822</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**
**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodi i obuhvatu konsolidacije
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	3.057.163	3.057.163
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	10.550.345	10.550.345
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	77.914	77.914
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	<b>23.849.897</b>	<b>23.849.897</b>
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	-
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>210.894.719</b>	<b>210.894.719</b>
<b>Б.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.488.083	281.488.083
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.488.083	281.488.083

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
<b>A</b>	<b>AKTIVA</b>		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	181.204	
A.IV	Hartije od vrednosti	35.153.894	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.492.872	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
A.X	Investicije u zavisna društva	0	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	554.374	d
A.XII	Osnovna sredstva	1.072.688	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	173.326	
A.XV	Odložena poreska sredstva	20.553	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	
A.XVII	Ostala sredstva	1.245.658	
<b>A.XX</b>	<b>UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)</b>	<b>210.894.719</b>	
<b>P</b>	<b>PASIVA</b>		
<b>PO</b>	<b>OBAVEZE</b>		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	95.518	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.153.387	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.566.337	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	3.873.180	d
PO.VIII	Rezervisanja	677.194	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	252.560	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	4.038	
PO.XII	Ostale obaveze	1.085.574	
<b>PO.XIV</b>	<b>UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)</b>	<b>187.044.822</b>	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

**35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)  
(nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	<b>KAPITAL</b>		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	3.057.163	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	10.550.345	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	10.036.645	g
	<i>Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobitci</i>	602.586	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(90.388)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	77.914	
	<b>UKUPNO KAPITAL</b>		
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $\geq 0$	<b>23.849.897</b>	
	<b>UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA</b>		
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) $< 0$	-	
	<b>UKUPNO PASIVA</b>		
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	<b>210.894.719</b>	
<b>B.П.</b>	<b>VANBILANSNE POZICIJE</b>		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	281.488.083	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	281.488.083	

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>I</b>	<b>KAPITAL</b>	<b>25.021.746</b>
<b>1.</b>	<b>UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL</b>	<b>21.148.566</b>
<b>2.</b>	<b>UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL</b>	<b>0</b>
<b>3.</b>	<b>UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL</b>	<b>3.873.180</b>
<b>II</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEVI</b>	<b>11.701.566</b>
<b>1.</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPljenih POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA</b>	<b>10.255.358</b>
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	128.191.971
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.215.821
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	1.476.976
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	1.507.833
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	69.535.652
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	36.967.523
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	15.195.188
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	744.208
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	0
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	0
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	0
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	123.016
1.1.17.	Ostale izloženosti	1.425.754
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)****35.9.a OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)**

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
<b>2</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA</b>	-
<b>3</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE</b>	<b>212.201</b>
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	212.201
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	161.078
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	51.123
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
<b>4</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK</b>	<b>1.199.624</b>
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.199.624
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
<b>5</b>	<b>KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI</b>	<b>34.384</b>
<b>III</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)</b>	<b>14,46</b>
<b>IV</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)</b>	<b>14,46</b>
<b>V</b>	<b>POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)</b>	<b>17,11</b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	u RSD hiljada	
	Na dan 31.12.2018.	Na dan 31.12.2017.
<b>CVA</b>	12.398	3.018
<b>DVA</b>	(1.882)	(896)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

**Nivo FV 1**

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

**Nivo FV 2**

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

**Nivo FV 3**

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvedu iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**

**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	U RSD hiljada						
	Na dan 31.12.2018.		Na dan 31.12.2017.		Total	Total	
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1			Nivo 2
<b>FINANSIJSKA IMOVINA</b>	<b>4.173.541</b>	<b>20.081.753</b>	<b>265.138</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.275.013</b>	<b>1.566.234</b>	<b>24.028.058</b>
<b>HOV</b>	<b>4.173.541</b>	<b>19.900.549</b>	<b>265.138</b>	<b>9.186.810</b>	<b>13.210.348</b>	<b>1.566.234</b>	<b>23.963.393</b>
<b>Dužničke HOV</b>							
Državni zapisi Republike Srbije	3.851.416	19.840.314	236.389	8.911.878	13.148.923	1.538.477	23.599.279
Državne obveznice Republike Crne Gore	254.864			260.892	-	-	260.892
Obveznice EBRD		60.235		-	60.378	-	60.378
<b>Vlasničke HOV</b>							
Kotirane akcije	67.261		<b>1.596</b>	14.040	1.047	-	<b>15.087</b>
Akcije koje nisu kotirane			27.153			27.757	<b>27.757</b>
<b>Potraživanja po osnovu derivata</b>		181.204			64.665		<b>64.665</b>
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>	<b>-</b>	<b>95.518</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>	<b>-</b>	<b>44.458</b>
Obaveze po osnovu derivata	-	95.518	-	-	44.458	-	44.458

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**
**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**
**Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti**

	31.12.2018.			31.12.2017.		
				u RSD hiljada		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
<b>Hartije od vrednosti</b>						
Transfer iz nivoa FV 1	-	1,937,833	-	-	-	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	1,596	2,815,275	-	-
Transfer iz nivoa FV 3	-	357,069	-	-	3,650,577	-
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>2,294,902</b>	<b>1,596</b>	<b>2,815,275</b>	<b>3,650,577</b>	<b>-</b>

**Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima**

	31.12.2018.		31.12.2017.	
			u RSD hiljada	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Obveznice	-	-	-	1,169,138
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Obveznice	1,136,866	-	-	-
<b>Finansijska sredstva HfT</b>				
Obveznice	-	-	-	1,396,641
<b>Finansijska sredstva FVPL</b>				
Obveznice	559,991	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1,696,857</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>2,565,779</b>



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)****Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3**

	<u>01.01.2018.</u>	<u>Transfer u nivo FV 3</u>	<u>Transfer iz nivoa FV 3</u>	<u>u RSD hiljada 31.12.2018.</u>
<b>Aktiva</b>				
<b>Ostala finansijska sredstva FVPL</b>	355.122	-	(116.592)	<b>238.530</b>
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	<b>28.749</b>
<b>Finansijska sredstva FVOCI</b>				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	<b>67.261</b>
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
<b>Ukupno</b>	<b><u>1.566.619</u></b>	<b><u>68.253</u></b>	<b><u>(1.300.332)</u></b>	<b><u>334.540</u></b>

	<u>31.12.2016.</u>	<u>Transfer u nivo FV 3</u>	<u>Transfer iz nivoa FV 3</u>	<u>31.12.2017.</u>
<b>Aktiva</b>				
<b>Ostala finansijska sredstva HFT</b>	670.797	-	(315.675)	<b>355.122</b>
<b>Finansijska sredstva AfS</b>				
Instrumenti kapitala	18.793	-	(10.973)	<b>7.820</b>
Dužničke HoV	-	1.183.740	-	<b>1.183.740</b>
<b>Ukupno</b>	<b><u>689.590</u></b>	<b><u>1.183.740</u></b>	<b><u>(326.648)</u></b>	<b><u>1.546.682</u></b>

**Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3**

	<u>31.12.2018.</u>	<u>u RSD hiljada 31.12.2017.</u>
<b>Sredstva</b>		
<b>Finansijska sredstva kojima se trguje - FVPL</b>		
Dužničke HoV	1.134	(500)
<b>Ukupno</b>	<b><u>1.134</u></b>	<b><u>(500)</u></b>

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)****35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Od obveznica koje se vrednuju po fer vrednosti na dan 31. decembra 2018 samo jedna obveznica RS raspoređene je u nivo FV 3 (ISIN RSMFRSD37179, nominalni iznos EUR 2,000,000). Kotacije na Reutersu su u periodu posmatranja ažurirane ređe od mesečno, što je opredelilo da obveznica bude klasifikovana u nivo 3.

Za obveznicu kojoj je dodeljen nivo FV 3, analiza osetljivosti na fer vrednost obveznice daje sledeće rezultate:

MtM positive EUR 16.600 (credit spread promenjen za -75bps)

MtM negative EUR -22.133 (credit spread promenjen za +100bps)

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a EBRD obveznica je vrednovana preko krive prinosa, diskontovanjem novčanih tokova, i dodeljen joj je nivo 2.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

FINANSIJSKA IMOVINA	U RSD hiljada			
	Na dan 31. decembra 2018.		Na dan 31. decembra 2017.	
	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	10.828.561	10.828.561	8.284.452	8.284.452
Kredit i potraživanja od banaka	1.492.872	1.486.073	2.199.060	2.175.924
Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	152.730.529	110.472.729	119.632.896
Građevinski objekti	776.491	776.491	752.646	752.646
Stalna sredstva namenjena prodaji	12.288	24.272	12.288	24.273
<b>FINANSIJSKE OBAVEZE</b>				
Depoziti banaka	67.153.387	68.809.379	51.859.707	53.866.328
Depoziti komitenata	113.210.214	113.915.305	91.982.128	92.617.344

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spredova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2018. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**36. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE**
**(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga**

Grupa ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Grupa koristi.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu operativnog lizinga prikazana su kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Do 1 godine	24.209	30.133
Od 1 do 5 godina	28.714	53.257
	<b>52.923</b>	<b>83.390</b>

**(b) Sudski sporovi**

Na dan 31. decembra 2018. godine, Grupa je imala 611 započelih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 1.839.945 hiljada dinara u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2017. godine: 1.706.339 hiljada dinara). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Grupe iznosi iznosi 110.498 hiljada dinara (31. decembra 2017. godine: 231.200 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Grupe u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2018. godine Grupa je izvršila rezervisanje u iznosu od 239.812 hiljada dinara (185.106 hiljada dinara na dan 31 decembra 2017. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Grupe. Rukovodstvo Grup procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

**(c) Poreski rizici**

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

**37. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA**

Grupa je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Grupa je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2018. godine u ukupnom iznosu od RSD 153.421.848 hiljada. Potvrđena su potraživanja Grupe u iznosu od RSD 128.204.502 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 573 hiljada i Grupa u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

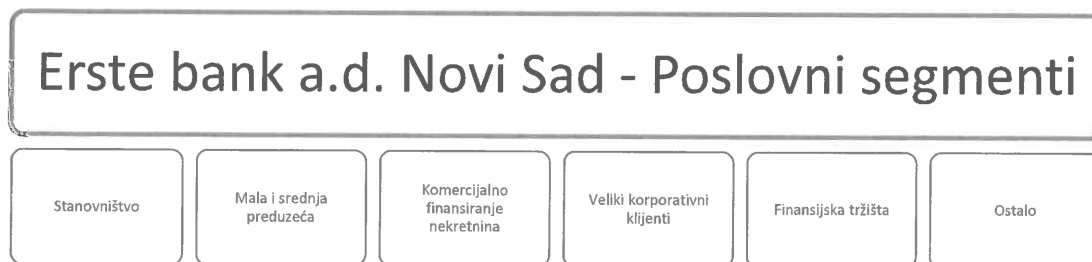
Grupa još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**38. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA**

Rukovodstvo Grupa posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alokira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

**a) Struktura poslovnih segmenata**

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad


**b) Definicije poslovnih segmenata**
**Stanovništvo (Retail)**

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Grupa sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

**Mala i srednja preduzeća (SME)**

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

**Komercijalno projektno finansiranje (CRE)**

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

**Veliki korporativni klijenti (LC)**

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

**Segment Tržišta (GM)**

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

**Ostalo**

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisano kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alocirano na poslovne segmente).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**

**38. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)**

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komercijalno-projektno finansiranje		Ostali korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017
<b>B. Bilans uspeha</b>														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.495.724	1.500.932	499.011	496.000	309.431	146.785	146.752	236.559	(20.777)	(20.777)	(20.777)	(20.777)
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja u neovlašćeni udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.481	-	23.481
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(7.8)	(15.929)	6.075	4.916
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.257	1.068.915	357.117	394.378	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(175.877)	1.580.001	1.370.695
Neto rezultat trgovanja	160.180	131.531	40.312	28.771	10.047	10.800	10.089	10.191	34.838	223.357	(399)	97.080	605.368	505.659
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)
Ostali administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(526.621)	(132.590)	(118.248)	13.696	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Dobici/gubici od prestanka primanja finansijskih sredstava merenih po amortovanoj metodi	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294	-
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.734	-	-	7.734	-
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale neobuhvatajne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto	4.563	45.119	-	-	65.884	-	319.240	-	-	-	74.503	-	11.541	61.223
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(1.666)	(714)	-	-	-	(0)	-	(0)	-	-	-	-	(7.501)	(9.881)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(234.218)	156.062	-	-	-	66.856	209.537	-	(0,0)	(0,0)	-	-	(43.787)	148.450
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	15.277	139.156	(139.156)	(139.156)	(65.884)	-	319.240	-	-	-	74.503	-	204.886	204.886
Ostali operativni rezultat	8.073	31.641	27.266	(42.110)	-	(5.300)	21.482	4.375	(3.936)	(2.628)	(122.087)	(66.257)	(69.221)	(80.279)
<b>Dobit pre poreza od redovnog poslovanja</b>	<b>1.193.224</b>	<b>769.812</b>	<b>998.194</b>	<b>1.200.079</b>	<b>336.424</b>	<b>475.839</b>	<b>550.528</b>	<b>581.042</b>	<b>499.572</b>	<b>366.990</b>	<b>(222.664)</b>	<b>(482.849)</b>	<b>3.194.287</b>	<b>2.900.864</b>
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(40.696)	(87.073)	(24.968)	(35.337)	(58.757)	(40.666)	(37.086)	(26.317)	(266)	35.463	(227.113)	(209.295)
<b>Dobitak/gubitak za tekuću godinu</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>861.598</b>	<b>1.113.006</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>540.376</b>	<b>392.486</b>	<b>339.673</b>	<b>(223.970)</b>	<b>(447.386)</b>	<b>2.967.148</b>	<b>2.700.569</b>
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolisati)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	(0)	(9.945)	(9.945)
<b>Neto rezultat raspoloživ vlasnikom društva</b>	<b>1.103.804</b>	<b>714.448</b>	<b>861.598</b>	<b>1.113.006</b>	<b>311.455</b>	<b>440.502</b>	<b>521.770</b>	<b>540.376</b>	<b>392.486</b>	<b>339.673</b>	<b>(223.970)</b>	<b>(447.386)</b>	<b>2.955.744</b>	<b>2.690.613</b>
<b>A. Bilans stanja</b>														
Operativni prihod	5.655.032	5.141.565	1.896.097	1.836.564	327.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(370.476)	(324.710)	5.745.396	8.261.466
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(526.621)	(132.590)	(118.248)	13.696	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
<b>Operativni rezultat</b>	<b>1.168.680</b>	<b>969.493</b>	<b>1.020.083</b>	<b>1.041.722</b>	<b>402.307</b>	<b>414.283</b>	<b>209.819</b>	<b>373.130</b>	<b>433.608</b>	<b>368.558</b>	<b>(367.780)</b>	<b>(376.845)</b>	<b>2.878.218</b>	<b>2.790.341</b>
Ukupna aktivna (stanje na kraju perioda)	69.625.601	51.906.453	46.828.713	37.584.230	15.126.231	12.872.863	18.561.289	11.875.823	10.424.674	11.852.407	50.419.112	42.443.290	210.995.621	168.538.066
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.304.939	28.181.760	28.710.453	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.795.221	2.724.198	60.728.528	37.547.854	187.042.600	148.187.623
<b>Kapital</b>	<b>5.560.807</b>	<b>3.596.939</b>	<b>4.662.977</b>	<b>3.379.903</b>	<b>1.638.707</b>	<b>1.067.849</b>	<b>1.675.091</b>	<b>1.514.604</b>	<b>856.858</b>	<b>1.461.950</b>	<b>9.329.158</b>	<b>23.953.021</b>	<b>20.350.443</b>	<b>20.350.443</b>
Ratio troškova i prihoda	79%	81%	46%	43%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	4%	16%	67%	66%
Ratio kredita i depozita (neto)	101%	87%	232%	275%	167%	138%	96%	64%	0%	0%	2%	18%	150%	114%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	35%	19%	41%	31%	36%	46%	23%	-2%	-4%	12%	13%

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

**39. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE**

	<b>na dan 31. decembra 2018</b>	<b>na dan 31. decembra 2017</b>
Gotovina	3.239.312	2.798.893
Žiro račun	4.730.803	8.681.382
Devizni računi kod inostranih banaka	491.198	1.150.593
<b>Stanje na dan</b>	<b>8.461.312</b>	<b>12.630.868</b>

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Grupe i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

**40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA**

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 31.12.2018. godine.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
**za godinu završenu 31. decembra 2018. godine**
**41. DEVIZNI KURSEVI**

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine u funkcionalnu valutu za pojedine strane valute su:

	<b>31. decembra 2018.</b>	<b>31. decembra 2017.</b>
EUR	118,1946	118,4727
USD	103,3893	99,1155
CHF	104,9779	101,2847

Novi Sad, 11. marta 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad



Ste van Comić  
Direktor Sektora  
računovodstva i kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odбора



Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odбора



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
 za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
**PRILOG****Korišćene skraćenice:**

<b>AC</b>	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
<b>AFS</b>	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
<b>ALCO</b>	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
<b>ALM</b>	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
<b>AML</b>	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
<b>bps</b>	(eng. Basis points) – Procentni poen
<b>CCF</b>	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
<b>CR01</b>	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
<b>CRR</b>	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
<b>CVA</b>	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
<b>DTA</b>	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
<b>DVA</b>	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
<b>EAD</b>	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
<b>EBA</b>	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
<b>EIR</b>	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
<b>EVE</b>	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
<b>FVOCI</b>	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
<b>FVPL</b>	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
<b>FV</b>	(eng. Fair value) - Fer vrednost
<b>FX</b>	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
<b>GCA</b>	(eng. Gross Carrying Amount) – Bruto knjigovodstvena vrednost
<b>HFT</b>	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
<b>HOV</b>	Hartije od vrednosti
<b>HTM</b>	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
<b>ICAAP</b>	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
<b>IRB</b>	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
<b>LGD</b>	(eng. Loss Given Default) – Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
<b>LTV pokazatelj</b>	(eng. Loan To Value) – Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
<b>MRS</b>	Međunarodni računovodstveni standardi
<b>MSFI</b>	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
<b>MVoE</b>	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
<b>NBS</b>	Narodna banka Srbije
<b>NPL</b>	Nenaplativa potraživanja
<b>NSFR</b>	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
<b>OAK</b>	Odluka o adekvatnosti kapitala
<b>OCI</b>	(eng. Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
<b>OTC derivati</b>	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
<b>PD</b>	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza



**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**  
za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

<b>POCI</b>	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
<b>PPLA</b>	Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom
<b>PVBP</b>	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
<b>RCC</b>	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
<b>REPO</b>	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
<b>RSD</b>	Dinar Republike Srbije
<b>SICR</b>	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
<b>SME</b>	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
<b>SPA</b>	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
<b>SPPI</b>	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
<b>SREP</b>	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
<b>VaR</b>	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija



**GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU  
NA KONSOLIDOVANOJ OSNOVI  
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA  
31. DECEMBRA 2018. GODINE**

**SADRŽAJ:**

<b>1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE .....</b>	<b>1</b>
<b>2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA.....</b>	<b>4</b>
<b>3. ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI .....</b>	<b>17</b>
<b>4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA .....</b>	<b>17</b>
<b>5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU .....</b>	<b>18</b>
<b>6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2018. GODINU .....</b>	<b>19</b>
<b>7. IZLOŽENOST RIZICIMA.....</b>	<b>21</b>
<b>8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA .....</b>	<b>ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.</b>

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

#### • Uvod

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvata podatke za Erste Bank a. d. Novi Sad (u daljem tekstu Banka) i zavisnog društva S\_Leasing doo Beograd. Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju Banke i zavisnog društva (u daljem tekstu Grupa) sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu član 29 ("Službeni glasnik RS", br. 62/2013 i 30/2018).

Izveštaj je zasnovan na revidiranim podacima. Detaljniji prikaz poslovanja Grupe na konsolidovanoj osnovi dat je u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje na dan 31. decembar 2018. godine.

#### • O Banci

Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Novosadska banka a.d. Novi Sad je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste GroupBank, (Erste Grupa) koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji. Od 1997. godine, Erste Grupa se razvija kao jedna od najvećih kompanija za pružanje finansijskih usluga u centralnoj i istočnoj Evropi, sa oko 47.400 zaposlenih, koja opslužuje oko 16,2 miliona klijenata u 2.510 filijala u 7 zemalja (Austriji, Češkoj Republici, Slovačkoj, Rumuniji, Mađarskoj, Hrvatskoj i Srbiji).

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG, Beč sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grad sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

Banka je na dan 31. decembra 2018. godine imala 1.117 zaposlenih (31. decembra 2017. godine: 1.075 zaposlenih).

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembra 2018. godine su:

1. Gernot Mittendorfer, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. Suzan Tanriyar, član, Erste Group Bank AG, Beč
3. Hannes Frotzbacher, član Erste Group Bank AG, Beč
4. Georg Bucher, član, zamenik predsednika, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grad
5. Dragana Plavšić, nezavisna, Beograd,
6. Aleksandar Vlahović, član, nezavisna, Beograd

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembra 2018. godine su:

1. Slavko Carić, Predsednik Izvršnog odbora,
2. Jasna Terzić, Član Izvršnog odbora,
3. Aleksandra Radić, Član Izvršnog odbora
4. Tomislav Stena, Član Izvršnog odbora

Članovi Odbora za reviziju na dan 31. decembra 2018. godine su:

Mario Catasta, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč  
Georg Bucher, član, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grad  
Aleksandar Vlahović, član, nezavisna, Beograd

S - Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 11a/4.

Društvo je na dan 31. decembra 2018. godine imalo 45 zaposlenih (31. decembar 2017. godine: 42 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

Članovi **Upravnog odbora Društva** su:

1. Slavko Carić, predsednik, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
2. Vladan Mihajličin, član, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
3. Nikola Maslovarić, član, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
4. Marko Markić, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac
5. Sava Dalbokov, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac

Članovi **Izvršnog odbora Društva** su:

1. Bojan Vračević, predsednik izvršnog odbora
2. Vuk Vučević, član izvršnog odbora

U 2014. godini Erste Bank a.d. Novi Sad, Srbija je na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH Beograd d.o.o. stekla 75% udela u osnovnom kapitalu kompanije S leasing d.o.o., Beograd.

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvataju pojedinačne podatke Erste Bank a.d. Novi Sad i podatke zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o. Beograd. Erste Bank a.d. Novi Sad, kao matično preduzeće zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o., Beograd sastavlja konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju.

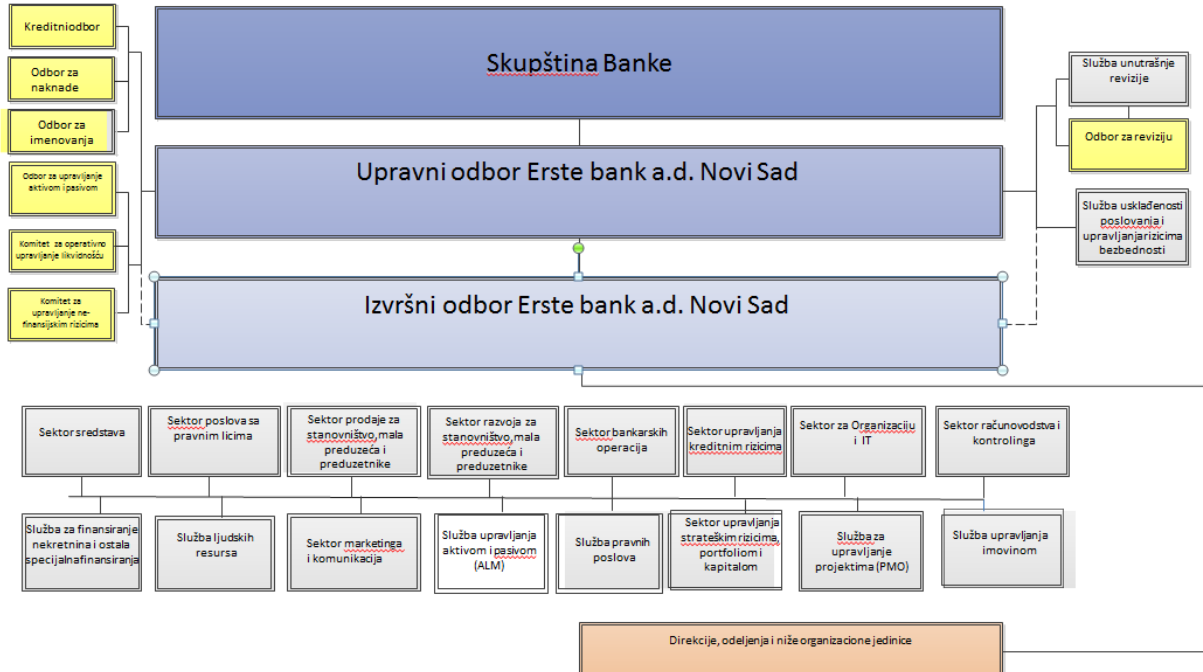
Iznosi u ovom Izveštaju su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

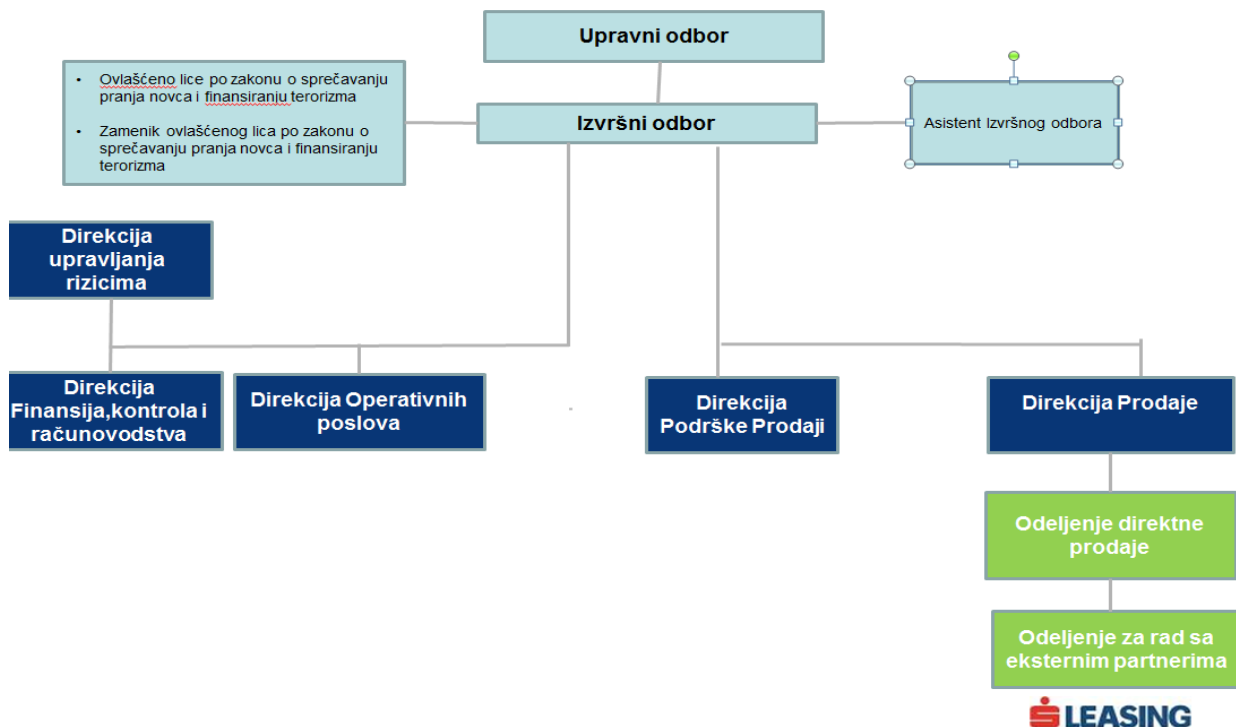
Organizaciona struktura Banke je prikazana kako sledi:

Organogram Erste bank a.d. Novi Sad



Organizaciona struktura Društva je prikazana kako sledi:

## Organizaciona šema prilog 1.

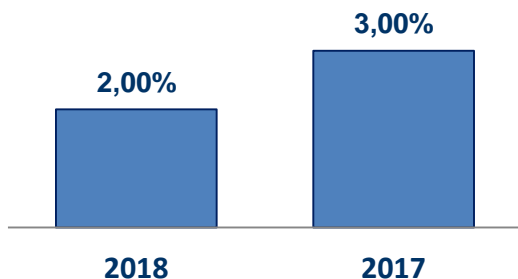


## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA

#### Makroekonomski uslovi poslovanja u toku 2018. godine

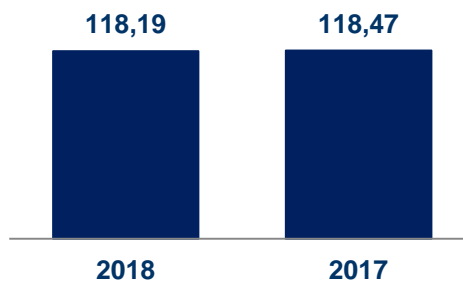
##### Kretanje inflacije



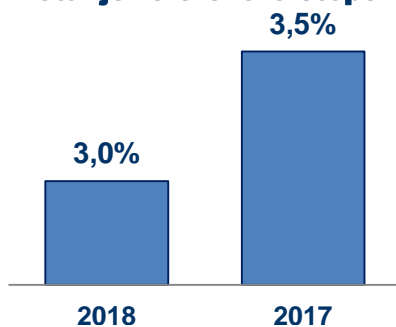
Inflacija se tokom 2018. godine kretala u granicama cilja ( $3 \pm 1,5\%$ ). Stopa inflacije je oscilirala od 2,6% do 2,0%, da bi na kraju godine ona iznosila ciljanih 2,0%, što je i njena prosečna vrednost za 2018. godinu. Prema projekciji, međugodišnja inflacija će do kraja perioda projekcije, tj. u naredne dve godine, nastaviti da se kreće u granicama cilja.

U 2018. godini dinar je apesirao u odnosu na evro, tako da je kurs dinara sa 118,47 koliko je iznosio početkom godine smanjen na 118,19.

##### Kretanje kursa dinara



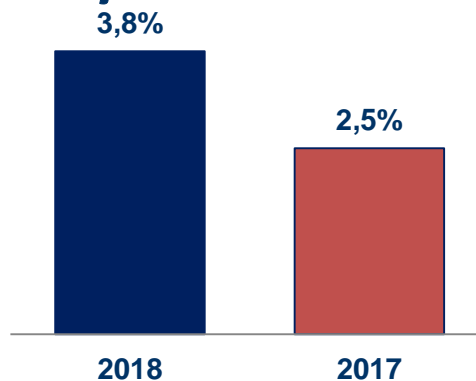
##### Kretanje referentne stope



Referentna kamatna stopa NBS se u toku 2018. godine kretala od 3,50% do 3,00% i prema odluci NBS zadržaće se na nepromenjenom nivou do kraja 2019. godine.

Stopa rasta BDP-a beleži pozitivnu vrednost u 2018. godini od 3,8%. Projekcija održivog ubrzanja rasta BDP-a u naredne dve godine iznosi 3,5%.

##### Kretanje rasta BDP-a



## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

#### Pokazatelji poslovanja Banke - uporedni podaci 2018. – 2017. godina

##### Bilans uspeha

Struktura bilansa uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine, sa procentima rasta u odnosu na prethodnu godinu, je sledeća:

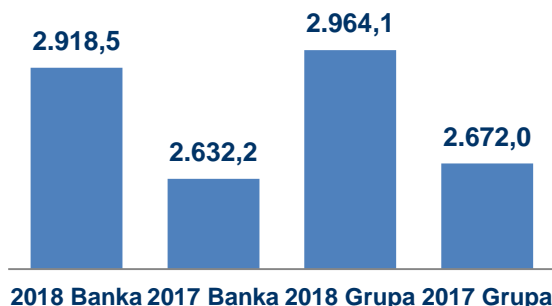
	Konsolidovano			Banka		
	01.01.-	01.01.-	% rasta/(pada)	01.01.-	01.01.-	% rasta/(pada)
	31.12.2018.	31.12.2017.		31.12.2018.	31.12.2017.	
<b>PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA</b>						
Prihodi od kamata	8.542.507	7.740.108	10,37	8.250.544	7.498.937	10,02
Rashodi kamata	(1.671.512)	(1.386.166)	20,59	(1.559.142)	(1.280.969)	21,72
<b>Dobitak po osnovu kamata</b>	<b>6.870.995</b>	<b>6.353.942</b>	<b>8,14</b>	<b>6.691.402</b>	<b>6.217.968</b>	<b>7,61</b>
Prihodi od naknada i provizija	2.552.589	2.294.654	11,24	2.522.720	2.258.961	11,68
Rashodi naknada i provizija	(947.422)	(787.891)	20,25	(933.746)	(771.004)	21,11
<b>Dobitak po osnovu naknada i provizija</b>	<b>1.605.167</b>	<b>1.506.763</b>	<b>6,53</b>	<b>1.588.974</b>	<b>1.487.957</b>	<b>6,79</b>
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	113.756	186.712	(39,07)	113.756	186.712	(39,07)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	71.924	94.592	(23,96)	71.924	94.592	(23,96)
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	1.199	2.067	(41,99)	1.199	2.067	(41,99)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	422.539	225.060	87,75	422.539	225.060	87,75
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(1.444)	(11.062)	(86,95)	-	-	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	41.310	(100,00)	-	26.473	(100,00)
Neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(163.131)	-	100,00	(146.249)	-	100,00
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	15.095	-	100,00	15.095	-	100,00
Ostali poslovni prihodi	102.838	58.139	76,88	40.091	44.262	(9,42)
<b>UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD</b>	<b>9.038.938</b>	<b>8.457.523</b>	<b>6,87</b>	<b>8.798.731</b>	<b>8.285.091</b>	<b>6,20</b>
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2.179.915)	(2.006.206)	8,66	(2.100.577)	(1.932.260)	8,71
Troškovi amortizacije	(326.514)	(293.554)	11,23	(320.581)	(290.092)	10,51
Ostali prihodi	388.420	195.943	98,23	388.369	193.231	100,99
Ostali rashodi	(3.729.738)	(3.472.391)	7,41	(3.632.699)	(3.419.750)	6,23
<b>DOBIT PRE OPOREZIVANJA</b>	<b>3.191.191</b>	<b>2.881.316</b>	<b>10,75</b>	<b>3.133.243</b>	<b>2.836.220</b>	<b>10,47</b>
Porez na dobit	(264.750)	(166.319)	59,18	(252.560)	(160.965)	56,90
Dobitak po osnovu odloženih poreza	37.800	39	96.823,08	37.800	-	100,00
Gubitak po osnovu odloženih poreza	(163)	(43.015)	(99,62)	-	(43.015)	(100,00)
<b>DOBIT</b>	<b>2.964.078</b>	<b>2.672.021</b>	<b>10,93</b>	<b>2.918.483</b>	<b>2.632.240</b>	<b>10,87</b>



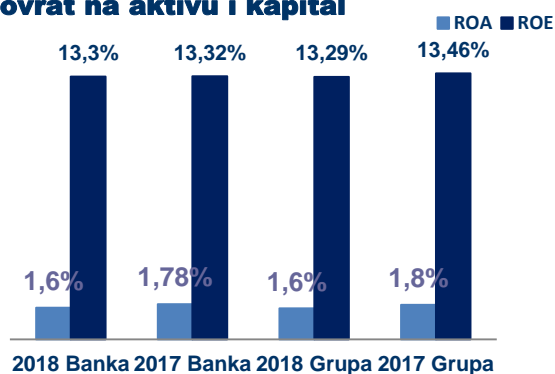
## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

#### Dobitak (mil RSD)

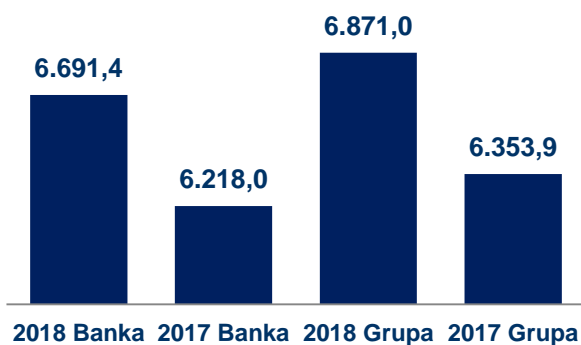


#### Povrat na aktivu i kapital



Banka je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine ostvarila neto dobitak od 2.918.483 hiljada dinara (2017. godina: 2.632.240 hiljada dinara), što predstavlja povećanje od 10,87% u odnosu na prethodnu godinu. Grupa je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine ostvarila neto dobitak od 2.964.078 hiljada dinara (2017. godina: 2.672.021 hiljade dinara), što predstavlja rast od 10,93% u odnosu na prethodnu godinu.

#### Neto prihod po osnovu kamata (mil RSD)



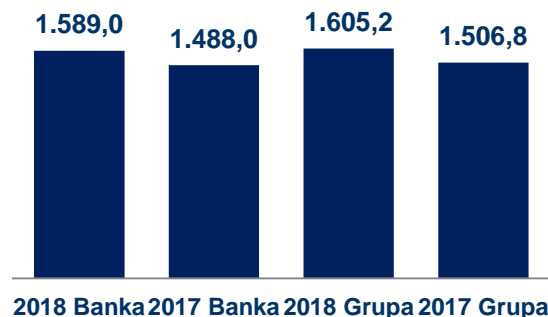
**Prihodi od kamata** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 8.542.507 hiljada dinara (2017. godina: 7.740.108 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 10,37%. Prihodi od kamata Banke u 2018. godini iznose 8.250.544 hiljada dinara (2017. godina: 7.498.937 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 10,02%.

**Rashodi kamata** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 1.671.512 hiljada dinara (2017. godina: 1.386.166 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 20,59%. Rashodi od kamata Banke u 2018. godini iznose 1.559.142 hiljada dinara (2017. godina: 1.280.969 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 21,72%.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

#### Neto prihod po osnovu naknada (mil RSD)



**Prihodi od naknada i provizija** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 2.552.589 hiljada dinara (2017. godina: 2.294.654 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 11,24%. Prihodi od naknada i provizija Banke u 2018. godini iznose 2.522.720 hiljada dinara (2017. godina: 2.258.961 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 11,68%.

**Rashodi od naknada i provizija** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 947.422 hiljadu dinara (2017. godina: 787.891 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 20,25%. Rashodi od naknada i provizija Banke u 2018. godini iznose 933.746 hiljade dinara (2017. godina: 771.004 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 21,11%.

U strukturi ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, pored kamate i naknade, najveće učešće imaju prihodi od kursnih razlika, ostali poslovni prihodi, odnosno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. **Pozitivan neto efekat kursnih razlika** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznosi 421.095 hiljade dinara, od čega je 422.539 hiljada dinara prihod na nivou Banke, a 1.444 hiljade dinara rashod na nivou S Lizinga. **Pozitivan neto efekat po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata** na nivou Grupe iznosi 113.756 hiljada dinara, od čega je sve na nivou Banke.

**KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU**
**2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)**
**Bilans stanja**

	Konsolidovano					Banka					U RSD hiljada
	2018.	U %	2017.	U %	%	2018.	U %	2017.	U %	%	
					rasta/pada					rasta/pada	
<b>AKTIVA</b>											
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.641.257	11,68	20.774.027	12,35	18,62	24.641.261	12,14	20.774.027	12,83	18,62	
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	0,09	64.664	0,04	180,22	181.204	0,09	64.664	0,04	180,22	
Hartije od vrednosti	35.153.894	16,67	32.247.845	19,16	9,01	34.891.510	17,19	32.247.845	19,92	8,20	
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.492.872	0,71	2.198.970	1,31	(32,11)	1.700.361	0,84	2.210.553	1,37	(23,08)	
Kredit i potraživanja od komitenata	146.346.487	69,39	110.472.729	65,65	32,47	138.393.437	68,20	104.140.053	64,32	32,89	
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	0,00	118	0,00	0,00	-	-	-	0,00	-	
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	0,05	93.560	0,06	0,00	
Nematerijalna ulaganja	554.374	0,26	255.553	0,15	116,93	537.025	0,26	247.298	0,15	117,16	
Osnovna sredstva	1.072.688	0,51	1.078.617	0,64	(0,55)	1.062.904	0,52	1.070.689	0,66	(0,73)	
Tekuća poreska sredstva	173.326	0,08	3.386	0,00	5.018,90	173.326	0,09	-	0,00	0,00	
Odložena poreska sredstva	20.553	0,01	2.261	0,00	809,02	18.809	0,01	-	0,00	100,00	
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.288	0,01	12.288	0,01	0,00	11.902	-	11.901	0,00	-	
Ostala sredstva	1.245.658	0,59	1.154.111	0,69	7,93	1.226.714	0,60	1.060.415	0,65	15,68	
<b>UKUPNA AKTIVA</b>	<b>210.894.719</b>	<b>100</b>	<b>168.264.569</b>	<b>100</b>	<b>25,34</b>	<b>202.932.013</b>	<b>100</b>	<b>161.921.005</b>	<b>100</b>	<b>25,33</b>	

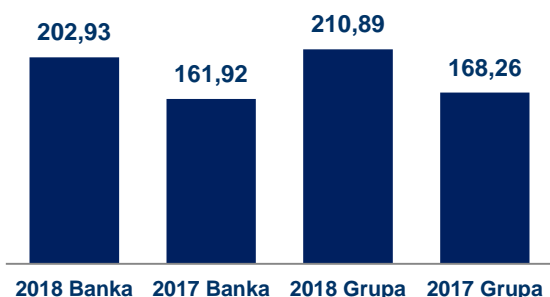
**KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU**
**2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)**
**Bilans stanja**

	Konsolidovano					Banka					U RSD hiljada
	2018.	U %	2017.	U %	% rasta/pada	2018.	U %	2017.	U %	% rasta/pada	
<b>PASIVA</b>											
Obaveze po osnovu derivata	95.518	0,05	44.458	0,03	114,85	95.518	0,05	44.458	0,03	114,85	
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	67.153.387	31,84	51.859.707	30,82	29,49	59.322.207	29,23	45.570.431	28,14	30,18	
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	113.210.214	53,68	91.982.128	54,67	23,08	113.210.214	55,79	91.982.128	56,81	23,08	
Subordinirane obaveze	4.566.337	2,17	1.354.523	0,80	237,12	4.566.337	2,25	1.354.523	0,84	237,12	
Rezervisanja	677.194	0,32	766.609	0,46	(11,66)	654.200	0,32	752.742	0,46	(13,09)	
Tekuće poreske obaveze	252.560	0,12	160.965	0,10	56,90	252.560	0,12	160.965	0,10	56,90	
Odložene poreske obaveze	4.038	0,00	5.248	0,00	(23,06)	-	0,00	5.248	0,00	(100,00)	
Ostale obaveze	1.085.574	0,51	1.030.505	0,61	5,34	1.199.176	0,59	1.155.947	0,71	3,74	
<b>UKUPNO OBAVEZE</b>	<b>187.044.822</b>	<b>88,69</b>	<b>147.204.143</b>	<b>87,48</b>	<b>27,06</b>	<b>179.300.212</b>	<b>88,35</b>	<b>141.026.442</b>	<b>87,09</b>	<b>27,14</b>	
<b>KAPITAL</b>											
Akcijski kapital	10.164.475	4,82	10.164.475	6,04	0,00	10.164.475	5,01	10.164.475	6,28	0,00	
Dobitak	3.057.163	1,45	2.732.926	1,62	11,86	2.918.483	1,44	2.632.240	1,63	10,87	
Rezerve	10.550.345	5,00	8.098.170	4,81	30,28	10.548.843	5,20	8.097.848	5,00	30,27	
Učešća bez prava kontrole	77.914	0,04	64.855	0,04	20,13	-	-	-	-	-	
<b>UKUPAN KAPITAL</b>	<b>23.849.897</b>	<b>11,31</b>	<b>21.060.426</b>	<b>12,52</b>	<b>13,25</b>	<b>23.631.801</b>	<b>11,65</b>	<b>20.894.563</b>	<b>12,90</b>	<b>13,10</b>	
<b>UKUPNO PASIVA</b>	<b>210.894.719</b>	<b>100</b>	<b>168.264.569</b>	<b>100</b>	<b>25,34</b>	<b>202.932.013</b>	<b>100</b>	<b>161.921.005</b>	<b>100</b>	<b>25,33</b>	

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

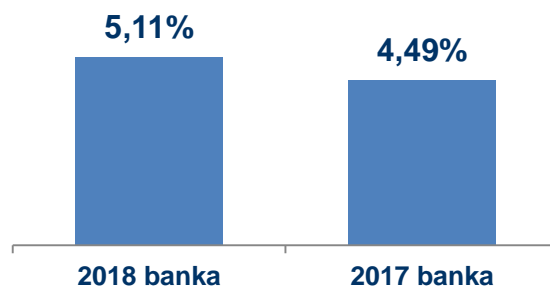
#### Kretanje bilansne aktive u (mlrd RSD)



Ukupna **bilansna suma** Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 202.932.013 hiljada dinara i beleži rast u 2018. godini od 25,33% u odnosu na 31. decembar 2017. godine. Ukupna bilansna suma na dan 31. decembra 2018. godine na konsolidovanoj osnovi iznosi 210.894.719 hiljada dinara i beleži rast u 2018. godini od 25,34% u odnosu na 31. decembar 2017. godine.

**Tržišno učešće** aktive Banke u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog tržišta Srbije u 2018. godini je 5,11%, dok je tržišno učešće Banke u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog tržišta Srbije u 2017. godini 4,49%.

#### Tržišno učešće bilansne aktive EBS

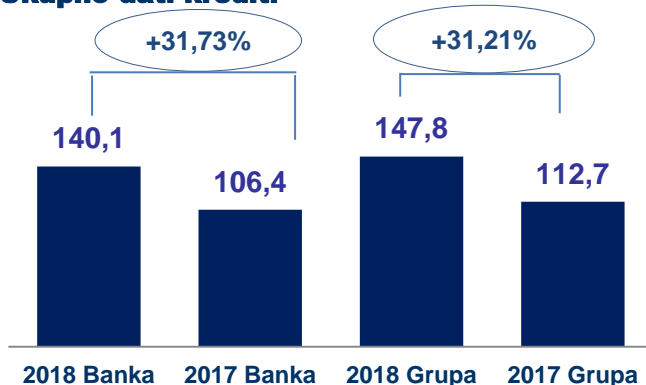


**Gotovina i sredstva kod centralne banke** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 24.641.261 hiljada dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Gotovina i sredstva kod centralne banke su zabeležili porast od 18,62% u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu.

**Potraživanja po osnovu derivata** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 181.204 hiljade dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Potraživanja po osnovu derivata su na dan 31. decembra 2018. godine povećani za 180,22% u odnosu na isti datum 2017. godine.

**Hartije od vrednosti** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 35.153.894 hiljade dinara, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku. Hartije od vrednosti su na dan 31. decembra 2018. godine povećani za 9,01% u odnosu na isti datum 2017. godine.

#### Ukupno dati krediti



**Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija** u 2018. godini, na nivou Grupe, iznose 1.492.872 hiljade dinara, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku. Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su na dan 31. decembra 2018. godine smanjeni za 32,11% u odnosu na isti datum 2017. godine.

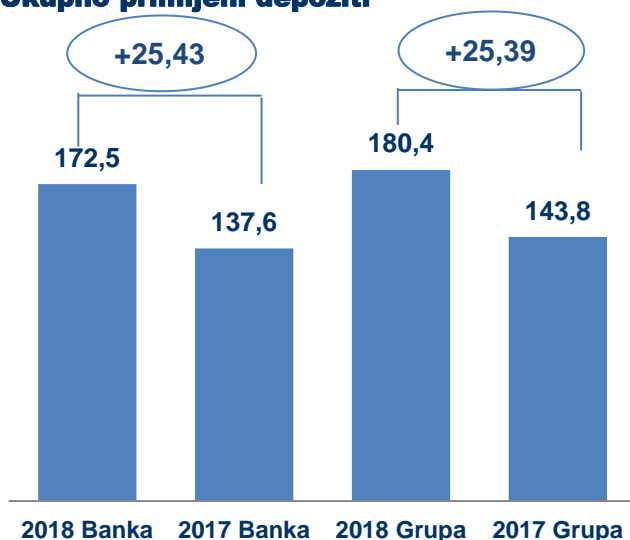
**Kredit i potraživanja od komitenata** na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembar 2018. godine iznose 146.346.487 hiljada dinara, od čega na nivou Banke iznose 138.393.437 hiljada dinara, a na nivou S-Leasinga iznose 7.953.050 hiljada dinara. Kredit i potraživanja od komitenata na konsolidovanoj osnovi na dan 31.

decembar 2018. godine beleže rast od 32,47% u odnosu na isti datum 2017. godine. Kredit i potraživanja od komitenata Banke, na dan 31. decembra 2018. godine ostvarili su rast od 32,89% u odnosu na 2017. godinu.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

#### Ukupno primljeni depoziti



**Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama** na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine iznose 67.153.387 hiljada dinara, od čega na nivou Banke iznose 59.322.207 hiljada dinara, dok na nivou S-Leasinga iznose 7.831.180 hiljada dinara. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine beleže rast od 29,49% u odnosu na isti datum 2017. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama Banke, su na dan 31. decembra 2018. godine povećane za 30,18% u odnosu na isti datum 2017. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama Banke u dinarima čine 9,04% stanja depozita na dan 31. decembra 2018. godine (i beleže rast od 4,27% u odnosu na 2017. godinu), dok u stranoj valuti čine 90,96% stanja ovih depozita (i beleže rast od 33,47% u odnosu na 2017. godinu).

**Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima** na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine iznose 113.210.214 hiljade dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine beleže rast od 23,08% u odnosu na isti datum 2017. godine. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima Banke u dinarima čine 36,41% stanja depozita na dan 31. decembra 2018. godine (i beleže rast od 42,20% u odnosu na 2017. godinu), dok u stranoj valuti čine 63,59% stanja ovih depozita (i beleže rast od 14,28% u odnosu na 2017. godinu).

Ročna struktura konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine je povoljna. Trajni i dugoročni izvori finansiraju stalna sredstva i dugoročna sredstva.

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 23.849.897 hiljada dinara i beleži porast od 13,25% u odnosu na isti datum 2017. godine. Ukupan kapital Banke iznosi 23.631.801 hiljade dinara na dan 31. decembra 2018. godine. Ukupan kapital Banke je u 2018. godini povećan za 13,10% u odnosu na prethodnu godinu.

**KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU**
**2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)**

Dinarski i devizni podbilans Grupe na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine prikazani su kako sledi:

	<b>Konsolidovano</b>					<b>Banka</b>				
	<b>2018.</b>	<b>U %</b>	<b>2017.</b>	<b>U %</b>	<b>% rasta/pada</b>	<b>2018.</b>	<b>U %</b>	<b>2017.</b>	<b>U %</b>	<b>% rasta/pada</b>
<b>AKTIVA</b>										
Aktiva u dinarima	70.775.068	33,56	54.866.330	32,61	29,00	70.633.753	34,81	55.131.926	34,05	28,12
Aktiva u stranoj valuti	140.119.651	66,44	113.398.239	67,39	23,56	132.298.260	65,19	106.789.079	65,95	23,89
<b>Ukupna aktiva</b>	<b>210.894.719</b>	<b>100</b>	<b>168.264.569</b>	<b>100</b>	25,34	<b>202.932.013</b>	<b>100</b>	<b>161.921.005</b>	<b>100</b>	25,33
<b>PASIVA</b>										
Pasiva u dinarima	72.178.194	34,22	57.073.957	31,45	26,46	72.021.177	35,49	56.876.420	35,13	26,63
Pasiva u stranoj valuti	138.716.525	65,78	111.190.612	68,55	24,76	130.910.836	64,51	105.044.585	64,87	24,62
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>210.894.719</b>	<b>100</b>	<b>168.264.569</b>	<b>100</b>	25,34	<b>202.932.013</b>	<b>100</b>	<b>161.921.005</b>	<b>100</b>	25,33

## KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Dinarski podbilans aktive Grupe čini 33,56% ukupne aktive i beleži rast od 29,00% u 2018. godini, dok dinarski podbilans pasive Grupe čini 34,22% ukupne pasive Grupe i beleži rast od 26,46% u 2018. godini. Međutim, devizni podbilans aktive Grupe je i dalje značajniji i čini 66,44% aktive i beleži rast od 23,56% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Grupe isto značajniji i čini 65,78% pasive na dan 31. decembra 2018. godine, i beleži rast od 24,76% u odnosu na prethodnu godinu.

Dinarski podbilans aktive Banke čini 34,81% ukupne aktive i beleži rast od 28,12% u 2018. godini, dok dinarski podbilans pasive Banke čini 35,49% ukupne pasive Banke i beleži rast od 26,63% u 2018. godini. Međutim, devizni podbilans aktive Banke je i dalje značajniji i čini 65,19% aktive i beleži rast od 23,89% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Banke isto značajniji i čini 64,51% pasive na dan 31. decembra 2018. godine, i beleži rast od 24,62% u odnosu na prethodnu godinu.

#### Kapital

Kapital Grupe na dan 31. decembra 2018. iznosi 23.849.897 hiljada dinara (31. decembar 2017. godine: 21.060.426 hiljada dinara). Kapital Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 23.631.801 hiljada dinara (31. decembar 2017. godine: 20.894.563 hiljada dinara).

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	Konsolidovano		U RSD hiljada Banka	
	2018.	2017.	2018.	2017.
	Akcijski kapital – obične akcije	10.040.000	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija	124.475	124.475	124.475	124.475
Ostale rezerve	10.036.645	7.679.824	10.036.645	7.679.824
Revalorizacione rezerve	513.700	418.346	512.198	418.024
Dobitak tekuće godine	3.057.163	2.732.925	2.918.483	2.632.240
Učešća bez prava kontrole	77.914	64.856	-	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>23.849.897</u>	<u>21.060.426</u>	<u>23.631.801</u>	<u>20.894.563</u>

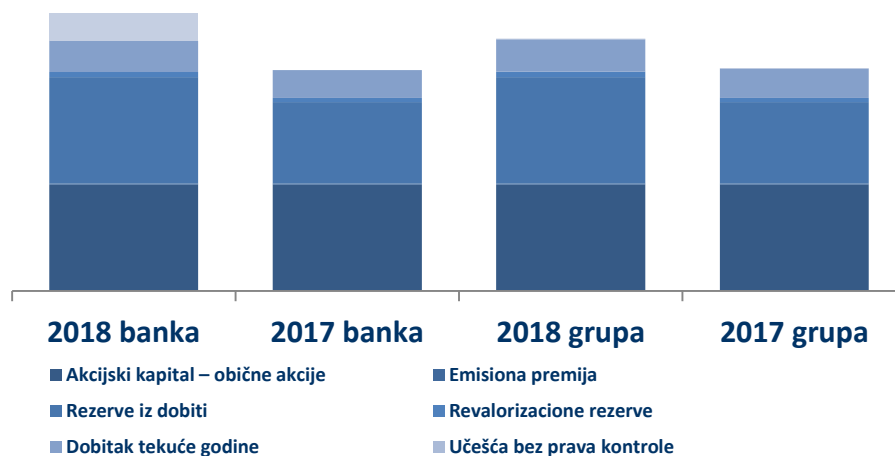


## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

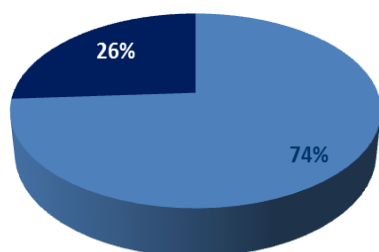
#### Kapital (nastavak)

### Struktura ukupnog kapitala banke



Na dan 31. decembra 2018. godine, upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.004.000 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 10.000 dinara (31. decembar 2017. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara). U toku 2018. i 2017. godine, nije bilo promena na akcijskom kapitalu.

### Struktura akcionarskog kapitala



■ Erste Group Banka AG  
■ Steiermärkische Bank und Sparkassen AG,

Većinski akcionar Banke je Erste Group Banka AG, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2018. godine.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
Erste Group Banka AG, Beč	742.960	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	261.040	26,00
<b>Ukupno</b>	<b>1.004.000</b>	<b>100,00</b>

Kapital S-Leasinga je 75% u vlasništvu Erste bank ad Novi Sad a 25% u Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

- Društveno odgovorno poslovanje**

Društveno odgovorno poslovanje je prikazano za Banku kao nosioca Grupe.

Erste Bank a.d. Novi Sad je članica Erste Grupe, finansijske institucije sa tradicijom dugom skoro 200 godina, za koju od samog početka društveno odgovorno poslovanje predstavlja sastavni deo korporativne filozofije i dugoročne poslovne strategije. Osnovani smo kao prva štedionica u Austriji 1819. godine, sa dvojakim ciljem - da omogućimo „običnim“ ljudima pristup finansijskim uslugama i da podržimo društvene aktivnosti u zajednici u kojoj delujemo. U tom duhu poslujemo i danas.

Za Erste Banku društveno odgovorno poslovanje – DOP je strateško opredeljenje da svoje celokupno poslovanje realizuje kroz posebnu brigu i ulaganje u dugoročne i stabilne odnose sa ključnim stejkholderima, osluškajući njihove relevantne potrebe i razmatrajući njihove predloge. Banka je iskreno opredeljena da aktivno i kontinuirano doprinosi razvoju i dobrobiti društva zahvaljujući, kom i postoji, što dokazuje svojom DOP startegijom koja počiva na proaktivnoj dvosmernoj komunikaciji.

Aktuelna Strategija društveno odgovornog poslovanja Erste Bank a.d. Novi Sad usvojena za period od 2015. do 2019. godine izrađena je na sledećim principima: povezanost sa osnovnim poslovanjem, uravnoteženost, holistički pristup i integrativni pristup, a sprovodi se kroz šest osnovnih oblasti sa jasno definisanim ciljevima, koje prati po jedna ključna tema u fokusu, kao i neke dodatne koje zajedno daju jasne smernice za konkretne programe, projekte i inicijative:

OBLAST	CILJ	PRIORITETNE TEME
<b>Korporativno upravljanje</b>	Dalje unapređenje postojećih praksi dobrog korporativnog upravljanja	Transparentne prakse upravljanja Sprečavanje sukoba interesa Razvoj društveno odgovornog poslovanja kroz udružene inicijative
<b>Odgovornost prema klijentima</b>	Još čvršće integrisanje društvene odgovornosti u osnovno poslovanje	Odgovorno finansiranje Finansijska inkluzija Odgovorna komunikacija sa klijentima
<b>Odgovornost u radnom okruženju</b>	Dalji razvoj motivišućeg radnog okruženja, baziranog na pravima i potrebama zaposlenih	Razvoj i usavršavanje zaposlenih Bezbednost i zdravlje na radu Socijalna podrška zaposlenima
<b>Odgovornost u lancu nabavke</b>	Minimizovanje negativnih i maksimizovanje pozitivnih uticaja koje Banka ostvaruje na društvo i životnu sredinu kroz lanac nabavke	Primena kriterijuma socijalnog okruženja u proceni dobavljača Primena kriterijuma zaštite životne sredine u proceni dobavljača
<b>Odgovornost prema lokalnim zajednicama</b>	Dalji razvoj lokalnih zajednica u svim relevantnim aspektima	Ulaganje u razvoj potencijala članova zajednica u kojima banka posluje Promocija korporativne i individualne filantropije
<b>Odgovornost prema životnoj sredini</b>	Doprinos očuvanju životne sredine minimizovanjem negativnih i maksimizovanjem pozitivnih uticaja koje Banka ostvaruje	Odgovorno upravljanje resursima Odgovorno finansiranje Podizanje svesti zaposlenih o zaštiti životne sredine

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

#### • Društveno odgovorno poslovanje (nastavak)

Vrednosti koje su ukorenjene u poslovanje i za koje se zalažemo su podrška, odgovornost, poverenje, inovativnost i stvaranje.

Posebnu karakteristiku našeg angažovanja predstavljaju naponi koje ulažemo u promovisanje koncepta društveno odgovornog poslovanja u Srbiji, kako na sopstvenom primeru tako i kroz intenzivnu saradnju sa partnerima iz javnog i neprofitnog sektora. U skladu sa tom politikom, naša Banka je jedan od osnivača i aktivnih članica inicijativa koje zastupaju društveno odgovorno poslovanje u Srbiji, poput Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija za Srbiju, Foruma za odgovorno poslovanje, i sl.

Pored toga što želimo da budemo pouzdan partner privredi i stanovništvu, budući da smo dugoročno posvećeni tržištu Srbije, vidimo svoju ulogu u aktivnom i konstantnom doprinosu razvoju društva i kulture. Erste Banka posebnu pažnju posvećuje programima ulaganja u zajednicu. Tokom 2018. godine Erste Banka je kroz sponzorstva raznih programa iz oblasti kulture, popularizacije nauke, promocije preduzetništva (pre svega socijalnog i mikro preduzetništva), program Superste.net i volonterske akcije uložila u zajednice u kojima posluje skoro 30 miliona dinara.

Jedan od najznačajnijih društveno odgovornih programa banke, koji je sada već integrisan u svakodnevno poslovanje je „Korak po korak“. U pitanju je program edukativne, finansijske, i mentorske podrške startupima, socijalnim preduzećima i organizacijama civilnog društva. Ovo je bio prvi korak u realizaciji programa socijalnog bankarstva u Srbiji, koji je Erste Grupa pokrenula u centralnoj i istočnoj Evropi (CIE) i Austriji, još 2016. godine kako bi podržala klijente koji su tradicionalno nedovoljno obuhvaćeni bankarskim uslugama: nove biznise, uključujući i početnike u preduzetništvu, socijalna preduzeća, organizacije civilnog društva, kao i lica u riziku od siromaštva. Od početka realizacije ovog programa do kraja 2018. godine više od 100 novih preduzetnika je dobilo poslovni savet i finansijsku podršku, kreirano je 185 radnih mesta, a plasirani su krediti u približnom iznosu od milion evra. Svi korisnici našeg programa prošli su onlajn edukaciju na posebno za ove potrebe kreiranoj platformi, njih 88% imalo je neku vrstu mentorske podrške, dok je 44% naših korisnika dobilo pomoć pri izradi biznis plana. Tokom dve godine sprovođenja programa, podršku su dobili preduzetnici-početnici širom Srbije od kojih je 17% iz sela i manjih gradova, skoro 60% iz gradova, a 28% iz Beograda. Delatnosti firmi su raznovrsne: trgovina, IT, proizvodne delatnosti, transport, građevina, turizam i hotelijerstvo, konsultanske usluge, itd

Kroz program donacija Superste.net u 2018. novčano i mentorski je podržano 15 projekata, samo fond za realizaciju nagrađenih projekata je bio 6,6 miliona dinara. Tradicionalno, program je bio namenjen formalnim i neformalnim grupama, mladim aktivistima koji žele da se realizuju društveno odgovorne ideje i programe, projekte inspirisane savremenim izazovima društva u kojem žive, sa ciljem unapređenja kvaliteta života svojih zajednica.

Da su mediji i javnost prepoznali značaj tema kojima je Erste Banka bila posvećena prošle godine svedoči i broj objava u medijima. O Erste Banci je ukupno zabeleženo 2341 medijska objava u periodu januar - decembar 2018, od kojih je 313 na temu društveno odgovornih programa Banke. (prema kliping izveštajima i analizama Executive Group-a i Ninamedie).

Izveštavanje o društvenoj odgovornosti za nas je sastavni deo šireg procesa kom smo dugoročno posvećeni. Cilj nam je da našim mnogobrojnim stejkholderima na jasan i transparentan način predstavimo sve aktivnosti i inicijative koje smo realizovali u toku jedne godine, kao i da najavimo predstojeće planove i programe. Od 2008. godine redovno objavljujemo godišnje izveštaje o društvenoj odgovornosti, a od 2011. godine smo kao prva Banka i jedna od prvih kompanija u Srbiji izveštaj bazirali na međunarodno priznatim okvirima GRI (Global Reporting Initiative). Od 2013. godine Banka je izveštaj o društvenoj odgovornosti proširila i unapredila uvođenjem indikatora koje je GRI definisao isključivo za finansijski sektor. Oslanjanjem na GRI Financial Services Sector Supplement (FSSS), Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Banke je postao je relevantan izvor podataka i za međunarodne finansijske institucije sa kojima Banka sarađuje. Od 2018. godine Banka je implementirala i najnovije GRI standarde kao i izveštavanje prema Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija.

Sve izveštaje Erste Banke o društveno odgovornom poslovanju možete naći na linku: [http://www.erstebank.rs/rs/O\\_nama/Drustveno\\_odgovorno\\_poslovanje](http://www.erstebank.rs/rs/O_nama/Drustveno_odgovorno_poslovanje). Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Erste Banke za 2018. godinu biće objavljen do kraja jula 2019. godine na sajtu Banke.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 3. ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI

Svojim dugogodišnjim strateškim pristupom zaštiti životne sredine, Banka se obavezala da će dosledno sprovesti definisane odgovorne prakse u ovoj oblasti, ali i da će ih kontinuirano unapređivati. Banka nastoji, iako kao uslužno preduzeće nije među većim zagađivačima životne sredine, da što realnije sagleda sve uglove svog delovanja sa ciljem da umanjí negativne i maksimizuje pozitivne uticaje svog poslovanja na životnu sredinu.

Na strateškom nivou, pored važeće Strategije DOP, Banka se oslanja na odgovarajuće dokumente kao što su Procedura za upravljanje otpadom, Politika upravljanja energijom Erste Grupe i Osnovna načela upravljanja zaštitom životne sredine, a fokus delovanja Banke je na smanjenju negativnih uticaja i unapređenju dobrih ekološki prihvatljivih praksi u svakodnevnom poslovanju.

U okviru najznačajnijih uticaja Banke na životnu sredinu, odgovorna upotreba resursa predstavlja primarni aspekt. Pored toga što je bila posvećena smanjenju potrošnje energije i smanjenju emisija, Banka je u ovoj oblasti razvila i sveobuhvatni sistem merenja svih važnih parametara.

Krajem 2015. godine implementiran je softver „Credit360“ s ciljem da unapredi prikupljanje i upravljanje ovim podacima na nivou Grupe, a sa punom primenom ovog softvera nastavilo se u narednom periodu uključujući i 2018.

Iz godine u godinu, Erste Banka nastoji da prilagođavanjem i izgradnjom svojih poslovnih objekata u skladu sa ekološki prihvatljivim kriterijumima u što značajnijoj meri pruži svoj doprinos efikasnom i racionalnom korišćenju vode, energije i drugih resursa, kao i upotrebi obnovljivih i recikliranih materijala.

U skladu s tim ciljem Banka je do sada uredila 20 filijala kao i poslovni prostor koji koristi unutar kompleksa „Sirius“ u Beogradu i poslovni prostor unutar objekta Aleksandar zgrada u Novom Sadu.

Pored toga što precizno prati i meri sve ključne parametre u vezi s potrošnjom resursa, Banka je prepoznala temu odgovornog upravljanja otpadom kao jednu od relevantnih. Na ovaj način, razvrstavanjem i predajom otpada na reciklažu, Banka nastoji da pozitivno utiče na održivost.

Smanjenje potrošnje papira definisano je kao poseban cilj, imajući u vidu prirodu našeg osnovnog poslovanja. Znatne količine papirnog otpada nastaju kao rezultat naših svakodневnih aktivnosti, zbog čega je Banka usmerila svoje inicijative prvenstveno na smanjenje korišćenja papira, uvođenje sertifikovanog papira u upotrebu, kao i na reciklažu.

U 2018. godini u oblasti životne sredine zabeležili smo sledeći uticaj:

- Zabeležena ukupna emisija 2.842 tCO<sub>2</sub>e  
(Navedeni podatak se odnosi na ukupnu emisiju gasova staklene bašte u tonama CO<sub>2</sub> ekvivalent)
- Ukupna potrošnja energije (kWh/a) 4.471.599,73  
Električna energija 2.587.448,04 kWh/a  
Grejanje i hlađenje 1.884.151,69 kWh/a
- Ukupna potrošnja vode (m<sup>3</sup>) 9.608
- Ukupna količina generisanog otpada (t) 12,346

### 4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 2018. godine.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU

Erste Bank a.d. Novi Sad želi da postane jedna od vodećih banaka u Srbiji koja pruža finansijske usluge fizičkim i pravnim licima. Ovaj cilj Banka namerava da ostvari putem tri prioriteta koje je definisala Erste Grupa, a to su: visok kvalitet podataka, rast poslovanja u segmentu poslova sa stanovništvom i pravnim licima, kao i jasno upravljanje i rukovođenje.

U segmentu poslova sa stanovništvom, Erste Bank razvija dugoročnu saradnju sa klijentima stalnim unapređenjem proizvoda i usluga, snažnim prisustvom na domaćem tržištu preko mreže filijala i alternativnih kanala distribucije, sa ciljem ispunjenja potreba klijenata, ostvarivanja dobiti i većeg zadovoljstva zaposlenih, kao i sa ciljem da budemo među prvih 5 banaka u ovom segmentu, odnosno da postanemo Banka prvog izbora našim klijentima.

U pogledu poslova sa pravnim licima, Banka namerava da nastavi da bude pouzdan i dugotrajan partner sa svojim klijentima, što se može ostvariti visokim kvalitetom i diversifikacijom finansijskih usluga, kao i profesionalnim odnosom prema klijentima u ovom segmentu, što će dovesti do ostvarivanja što veće profitabilnosti sa što nižim rizikom.

Banka kontinuirano, kroz Strategiju upravljanja rizicima, ali i drugim poslovnim strategijama, definiše ciljni profil izloženosti rizicima i strukture portfelja sa prevashodnim ciljem održivosti poslovanja na dugi rok, usklađenosti sa domaćim regulatornim zahtevima i usaglašenosti sa standardima Erste Grupe.

Uspeh Banke uveliko zavisi i od poverenja koje naši klijenti, akcionari, naši zaposleni i javnost imaju u kapacitete rada i integritet Banke, odnosno Erste Grupe. Ovo poverenje je zasnovano na usklađenosti poslovanja sa svim važećim zakonskim, regulatornim i internim propisima, kao i standardima Erste Grupe, ali i na poštovanju tržišnih standarda i pravila ponašanja u svim poslovnim aktivnostima Banke.

Banka vodi računa o stručnom osposobljavanju i usavršavanju svojih zaposlenih, a naročito onih koji obavljaju poslove identifikacije, merenja i praćenja rizika, uzimajući u obzir obim, vrstu i izloženost rizicima poslova koje Banka obavlja, kao i rizični profil Banke.

Erste Bank a.d. Novi Sad će nastaviti da pruža sveobuhvatnu podršku stanovništvu i privredi Srbije prilikom ostvarivanja njihovih finansijskih potreba i ciljeva. Principi poslovanja koji podrazumevaju fokusiranje na stalno poboljšanje usluge klijentima, te konstantno unapređivanje unutrašnje organizacije i efikasnosti, i ubuduće će činiti osnovu poslovanja Banke.

Nezavisno od segmenta klijenta, potpuno su jednoobrazne misija, vizija i vrednosti kojima se Banka u svom radu rukovodi:

Misija Banke:

Gradeći dugoročne partnerske odnose, mi smo "Banka prvog izbora" za naše klijente i zaposlene.

Stvaramo održivu vrednost za naše klijente, zaposlene i akcionare pružajući univerzalne finansijske usluge. Zajedno, mi aktivno doprinosimo razvoju lokalne zajednice i društva u celini što čini naš posao dugoročno održivim.

Vizija Banke:

Vodeća banka evropske Srbije

Naše vrednosti:

#### ODGOVORNOST

– preuzimamo odgovornost za razvoj Banke i nas samih

#### PODRŠKA

– slušamo, razumemo i pomažemo

#### POVERENJE

– držimo datu reč i gradimo kvalitetne odnose

#### INOVATIVNOST

– podstičemo novo i stalno unapređujemo postojeće

#### STVARANJE

– stvaramo vrednost za naše klijente, akcionare i nas same

Detaljna i precizna implementacija Strategije vrši se kroz Akcioni plan, godišnje budžete, Kreditne politike, Cenovne pravilnike i dr. dokumenta Banke.

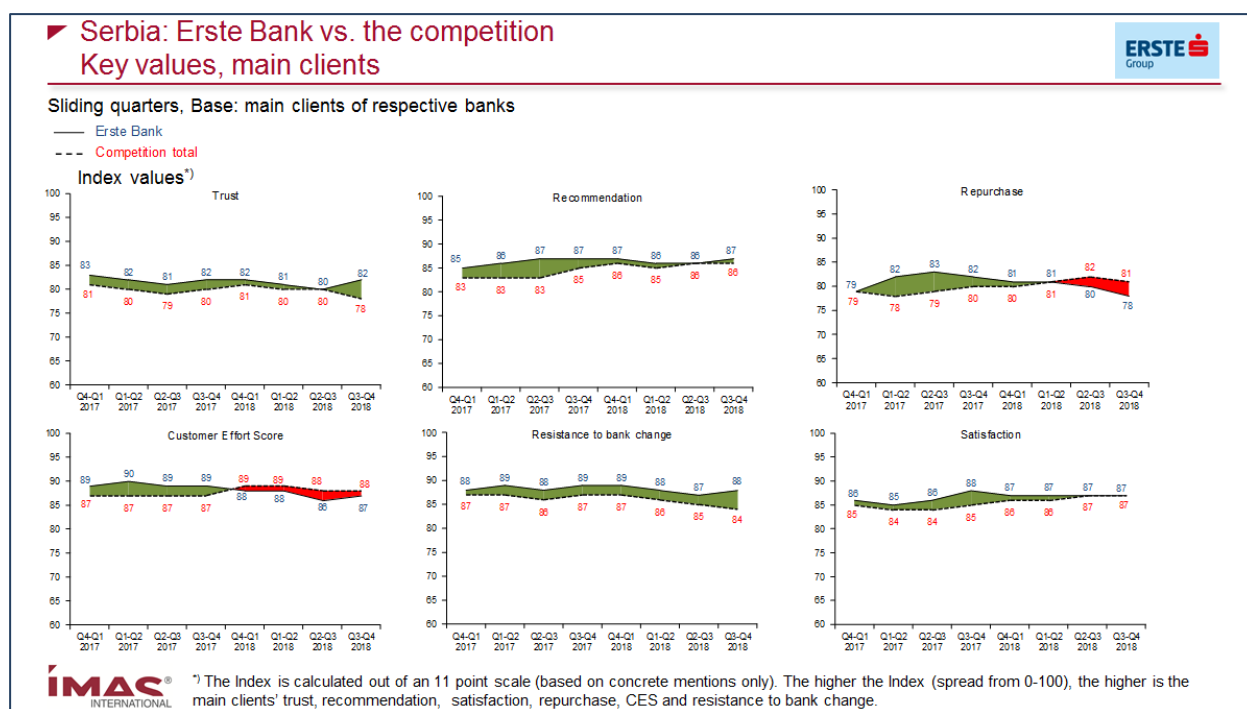
## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2018. GODINU

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoje su prikazane za Banku, kao nosioca Grupe.

Banka je u toku 2018. godine redovno sprovedila istraživanja tržišta i analizirala rezultate kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja o nivou kvaliteta servisne usluge kako na nivou tržišta, tako i na nivou Banke i posebnih poslovnih jedinica banke. Uz angažovanje nezavisnih agencija za istraživanje tržišta sprovedena su merenja i analize nivoa zadovoljstva i lojalnosti klijenata Erste Banke i drugih banaka, kao i kvalitet procesa u Erste banci.

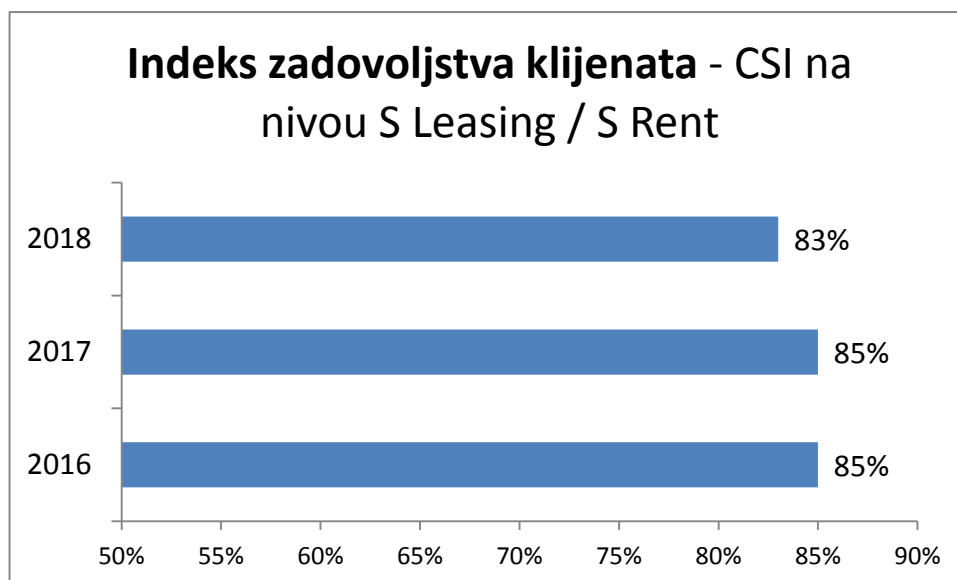
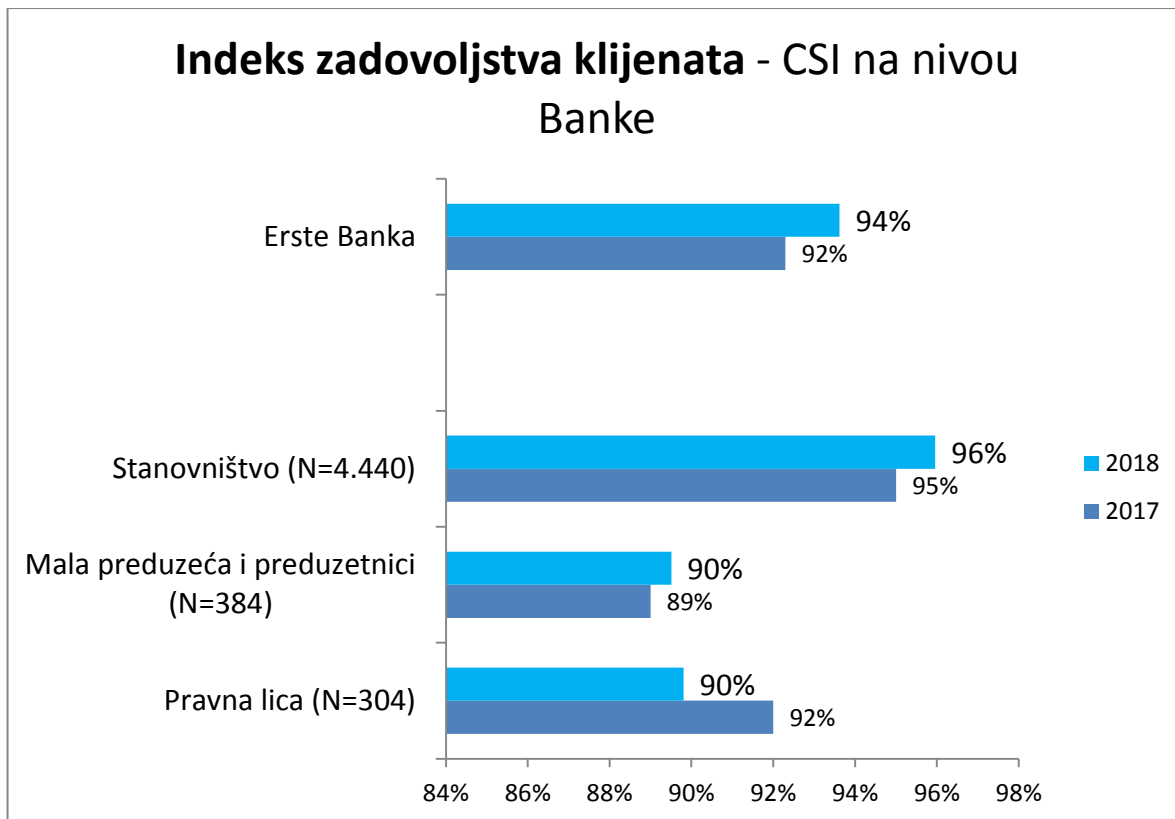
Putem „**Banking Market Monitor**“ istraživanja Erste Banka meri 6 ključnih parametara kvaliteta usluge kako kod svojih klijenata, tako i kod klijenata konkurentskih banaka. Parametri kvaliteta usluge koji se mere su: poverenje, zadovoljstvo, preporuka, jednostavnost poslovanja sa bankom, ponovna kupovina i verovatnoća promene banke. **Na 4 posmatrana parametra kvaliteta usluge Erste Banka beleži rezultat koji je iznad ili na nivou proseka konkurencije, dok je u aspektima Jednostavnost poslovanja sa bankom za 1pp, a u aspektu Ponovna kupovina 3pp ispod proseka konkurencije.** Na ovaj način Erste Banka konstantno meri svoje performanse u odnosu na tržište, i kroz aktivnosti koje sprovodi na unapređenju iskustva klijenata radi na jačanju svoje pozicije među bankama liderima u domenu zadovoljstva klijenata.



Na osnovu „**Istraživanja zadovoljstva klijenata**“ (CSS), klijenti Banke pokazali su izuzetno visok nivo lojalnosti i zadovoljstva u saradnji sa bankom. Indeks zadovoljstva klijenata (CSI) u 2018. godini na nivou Banke iznosio je **93,62%**, i u taj rezultat ulaze ocene klijenata iz svih poslovnih segmenata po više aspekata (stručnost kompetentnost, stručnost i ljubaznost zaposlenih, lokacija i urednost filijala, radno vreme, proizvodi, cene, transparentnost, brzina i efikasnost obavljanja transakcija, kontakt centar, dostupnost...).

Erste Banka sprovodi i Istraživanje zadovoljstva klijenata pruženom uslugom odmah nakon određenog događaja (**event-triggered istraživanja**). Događaji koje posmatramo su otvaranje računa (dinarski i devizni), polaganje depozita, odobrenje keš kredita, odobrenje stambenog kredita i odobrenje kredita za Mala preduzeća i preduzetnike. U roku od nedelju dana nakon što je klijentu pružena jedna od gore navedenih proizvoda/usluga **pružamo im mogućnost da odmah, direktno iskažu svoje (ne)zadovoljstvo uslugom** i time nam pomognu da unapredimo naš kvalitet usluge. Na nedeljnom nivou Erste Banka prati odgovore klijenata i reaguje na adekvatan način.

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2018. GODINU (nastavak)



Podršku klijentima Banka pruža svojim klijentima i kroz svoj napredni sistem upravljanja i rešavanja prigovora u kojem je kvalitet rešavanja prigovora na prvom mestu. I u 2018. godini Banka se izdvaja od konkurencije po brzini rešavanja prigovora. Na osnovu analize i merenja u toku 2018. godine 93,13% prigovora je rešeno u roku od 7 dana. Cilj Banke je konstantno unapređenje kvaliteta servisne usluge po kojoj je Banka prepoznata kao vodeća Banka na bankarskom tržištu Srbije.

## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2018. GODINU (nastavak)

BRZINA REŠAVANJA PRIGOVORA, REKLAMACIJA I PRITUŽBI NA SERVISNU USLUGU NA NIVOU BANKE				
U PERIODU OD 01.01. DO 31.12.2018. GODINE				
Do 24h	Do 7 dana	Do 30 dana	Preko 30 dana	Ukupno
81,55%	11,60%	6,22%	0,63%	100%

*Napomena: u okviru S Leasinga / S Renta postojala su 3 pisana prigovora u 2018. godini.*

Uz kontinuirano proučavanje potreba i očekivanja klijenata, Banka u okviru svoje organizacije sistemski meri i unapređuje zadovoljstvo klijenata i koristi ga kao stalni alat za unapređenje kvaliteta internih procesa i servisne usluge.

### 7. IZLOŽENOST RIZICIMA

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci/Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke/Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka/Grupa voljna da prihvati kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke/Grupe prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke/Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke/Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke/Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke/Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke/Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata;

Banka/ Grupa adekvatno identifikuje rizike kojima je izložena i u skladu sa tim sprovodi aktivnosti upravljanja istim, nastojeći da ih izbegne ili svede u prihvatljive okvire.

Upravljanje rizicima u Banci/ Grupe u 2018. godini sprovedeno je uspešno što se pre svega ogleda u poboljšanoj rejting distribuciji portfolija i smanjenom iznosu troška ispravke vrednosti, zatim usaglašenosti poslovanja sa definisanim politikama i procedurama za upravljanje rizicima kao i njihovom kontinuiranom poboljšanju, stalnom fokusu Upravnog i Izvršnog odbora na kvalitetnom upravljanju rizicima, korišćenju savremene tehnologije u radu Banke/ Grupe i njenom kontinuiranom unapređenju, kao i usvojenoj kulturi upravljanja rizicima od strane zaposlenih u Banci/ Grupi.

Procena materijalne značajnosti rizika kojima Banka može biti izložena u 2018. godini je pokazala da su sledeći rizici materijalno značajni:

- Kreditni rizik (uključujući rizik druge ugovorne strane, rizik koncentracije, rezidualni rizik i kreditno-devizni rizik);
- Tržišni rizik u knjizi trgovanja;
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- Devizni rizik ;
- Operativni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Strateški rizik
- Reputacioni rizik;
- Makroekonomski rizik (transverzalni rizik koji se odražava na sve prethodno navedene tipove rizika).

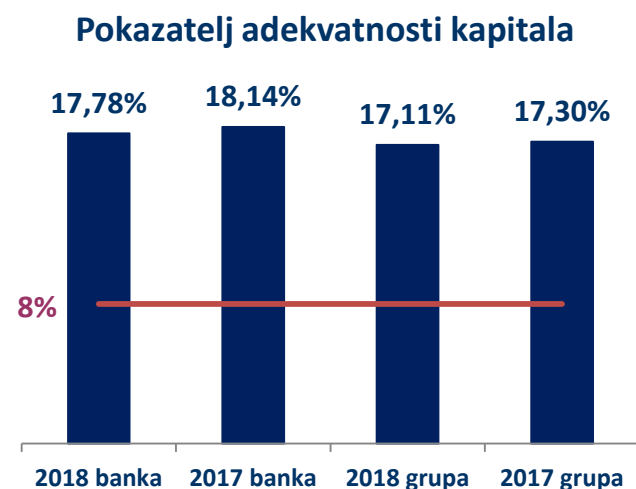


## KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Za materijalno značajne rizike (osim onih rizika koji se u okvir za upravljanje rizicima uključuju kroz precizno uspostavljen sistem praćenja i limita ili kroz stres testiranje) Banka/ Grupa kvartalno sprovodi procenu interne adekvatnosti kapitala u skladu sa relevantnim metodologijama i standardima prilikom računanja kapitalnih zahteva i internog kapitala koji Banci/ Grupi stoji na raspolaganju za apsorbovanje tih rizika.

Pored toga, Banka/ Grupa kontinuirano na osnovu NBS odluke iz oblasti adekvatnosti kapitala obračunava kapitalne zahteve i kapital prilikom računanja pokazatelja adekvatnosti kapitala. U skladu sa navedenim, kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i za rizik izmirenja/ isporuke po osnovu slobodnih isporuka se obračunava prema standardizovanom pristupu dok se kapitalni zahtev za cenovni rizik računa primenom metoda dospeća i kapitalni zahtev za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora i kapitalni zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti primenom standardizovanog pristupa.



**Adekvatnost kapitala** izračunata je kao odnos regulatornog kapitala i rizične aktive, na dan 31. decembra 2018. godine. Banka/Grupa je dužna da održava minimalne pokazatelje adekvatnosti kapitala propisane od strane Narodne banke Srbije (8% za adekvatnost kapitala, 6% za adekvatnost osnovnog kapitala i 4,5% za adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala), kao i da ispunjava zahteva za kombinovani zaštitni sloj kapitala. Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka/Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 17,78%. Na konsolidovanoj osnovi pokazatelj adekvatnosti kapitala 31. decembra 2018. godine iznosi 17,11%.

**Likvidnost** Grupe se prati i kontroliše kroz obezbeđenje kontinuirane sposobnosti Banke/Grupe da se obezbede likvidna sredstva za isplatu depozita klijenata, finansiranje rasta aktive i operativnog poslovanja, kao i za izmirenje ostalih ugovornih obaveza. Banka je tokom 2018. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom iznad zakonom propisanog nivoa.

Banka/Grupa svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze, kao i da njeni komitenti raspolažu svojim sredstvima u Banci/Grupi u skladu sa ugovorenim rokovima.

**Upravljanje rizikom promene kamatnih stopa** Banka/Grupa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Erste Group-e AG, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

**Devizna pozicija** Banke/Grupe kao rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke/Grupe usled promena deviznog kursa, je u toku 2018. godine bila ispod maksimalno propisanog nivoa otvorene devizne pozicije. Pokazatelj deviznog rizika Banke na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 2,55% kapitala Banke, što je znatno ispod propisanog maksimuma od 20% kapitala. Pokazatelj deviznog rizika na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 2,58% kapitala Grupe.

## KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

### 7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

#### Pokazatelji poslovanja Banke/Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona. U toku 2018. godine, Banka pojedinačno i na konsolidovanoj osnovi kontinuirano ostvarivala propisane pokazatelje poslovanja.

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni - Grupa	Ostvareni - ERSTE Banka
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 211.699.569	EUR 210.633.447
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17,11	17,78
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	14,46	15,02
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	14,46	15,02
5. Irganja Banke	Maksimum 60%	4,47	4,46
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	8,54	12,28
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	120,25	124,11
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,36	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,28	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	175,08	175,30
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	2,55	2,55
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	16,46	16,54
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	5,49	5,49
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,11	0,11


**KONSLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU****8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA**

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima. Banka/Grupa ulazi u odnose sa matičnim pravnim licem – većinskim akcionarom Erste Group Banka AG, drugim akcionarom i ostalim članicama Erste grupe. Na dan 31. decembra 2018. godine, zbir neto izloženosti prema licima povezanim sa Bankom iznosi 12,28% kapitala Banke. Zbir neto izloženosti Grupe iznosi 8,54%.

Banka/Grupa licima povezanim sa Bankom/Grupom nije odobravalala uslove koji su povoljniji od uslova odobrenih licima koja nisu povezana sa Bankom/Grupom, u skladu sa članom 37. Zakona o bankama.

Novi Sad, 11. mart 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad



Stevan Čović  
Direktor Sektora  
računovodstva i kontrolinga



Aleksandra Radić  
Član Izvršnog  
odbora



Slavko Carić  
Predsednik Izvršnog  
odbora

## IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA O KONSOLIDOVANOM GODIŠNJEM IZVEŠTAJU BANKE

### Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") i njenog zavisnog društva (u daljem tekstu "Grupa") za godinu završenu na dan 31. decembra 2018. godine, prikazanih u konsolidovanom Godišnjem izveštaju, i izdali smo Mišljenje revizora na dan 11. mart 2019. godine.

### *Izveštaj o konsolidovanom godišnjem izveštaju Banke*

Proverili smo, i uverili smo se da su ostale informacije sadržane u konsolidovanom Godišnjem izveštaju Grupe za godinu završenu na dan 31. decembra 2018. godine usklađene sa informacijama sadržanim u gore navedenim konsolidovanim finansijskim izveštajima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za tačnost podataka sadržanih u konsolidovanom Godišnjem izveštaju Grupe. Naša odgovornost je da na osnovu izvršenih provera izrazimo mišljenje o usklađenosti informacija prikazanih u konsolidovanom Godišnjem izveštaju Grupe sa informacijama prikazanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima.

### *Odgovornost revizora*

Postupke provere sprovedi smo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Ova regulativa zahteva da planiramo i sprovedemo postupke provere kako bismo stekli razumno uveravanje o tome da li su ostale informacije sadržane u konsolidovanom Godišnjem izveštaju, u kome se navode činjenice koje su takođe prikazane u konsolidovanim finansijskim izveštajima, u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa informacijama sadržanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Verujemo da sprovedeni postupci provere predstavljaju razuman osnov za izražavanje mišljenja.

### *Mišljenje*

Prema našem mišljenju, ostale informacije sadržane u konsolidovanom Godišnjem izveštaju Grupe za godinu završenu na dan 31. decembra 2018. godine usklađene su u svim materijalno značajnim aspektima sa informacijama sadržanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima.

*Saša Todorović*

Saša Todorović  
Licencirani revizor



*PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd*

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 11. mart 2019. godine

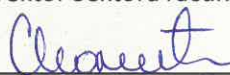
## IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Na osnovu odredbi člana 50. stav 2. tačka 3. Zakona o tržištu kapitala („Sl. Glasnik RS“ br. 31/2011), lica odgovorna za sastavljanje godišnjeg izveštaja, daju sledeću

### IZJAVU

Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj društva Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5, Novi Sad, MB 08063818, za 2018. godinu sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja  
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

  
\_\_\_\_\_  
Stevan Čomić

Zakonski zastupnik  
Predsednik Izvršnog odbora

  
\_\_\_\_\_  
Slavko Carić



ERSTE BANK a.d.  
ERSTE BANK  
1  
NOVI SAD



**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**  
**SKUPŠTINA AKCIONARA**  
**Broj: 72/2019-38/1**  
**Datum: 29.03.2019. godine**

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 38. redovnoj sednici održanoj dana 29.03.2019. godine donosi:

**ODLUKU**  
**O USVAJANJU REDOVNIH GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**  
**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2018. GODINU**

1. Usvajaju se Redovni godišnji finansijski izveštaji Erste Bank a.d. Novi Sad za 2018. godinu sa Mišljenjem revizora. Redovne godišnje finansijske izveštaje čine Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz finansijske izveštaje.
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.



Predsednik Skupštine

Jaroslava Ruscakova



**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**  
**SKUPŠTINA AKCIONARA**  
**Broj: 72/2019-38/2**  
**Datum: 29.03.2019. godine**

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 38. redovnoj sednici održanoj dana 29.03.2019. godine donosi:

**ODLUKU**  
**O USVAJANJU KONSOLIDOVANIH GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**  
**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2018. GODINU**

1. Usvajaju se Konsolidovani godišnji finansijski izveštaji Erste Bank a.d. Novi Sad za 2018. godinu sa Mišljenjem revizora. Konsolidovane godišnje izveštaje čine Konsolidovani bilans stanja, Konsolidovani bilans uspeha, Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine, Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz finansijske izveštaje.
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.



Predsednik Skupštine

Jaroslava Ruscakova



ERSTE BANK A.D. NOVI SAD  
SKUPŠTINA AKCIONARA  
Broj: 72/2019-38/3  
Datum: 29.03.2019. godine

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 38. redovnoj sednici održanoj dana 29.03.2019. godine donosi:

**ODLUKU  
O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA O POSLOVANJU  
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2018. GODINU**

1. Usvajaja se Godišnji izveštaj o poslovanju Erste Bank a.d. Novi Sad za 2018. godinu sa Mišljenjem revizora.
2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.



Predsednik Skupštine

Jaroslava Ruscakova





**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**  
**SKUPŠTINA AKCIONARA**  
**Broj: 72/2019-38/4**  
**Datum: 29.03.2019. godine**

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 38. redovnoj sednici održanoj dana 29.03.2019. godine donosi:

**ODLUKU**  
**O UTVRĐIVANJU DOBITI**  
**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2018. GODINU**

Utvrdjuje se dobit Erste Bank a.d. Novi Sad za 2018. godinu u iznosu od:

Dinara: 2.918.483.081,04



Predsednik Skupštine

Jaroslava Ruscakova



**ERSTE BANK A.D. NOVI SAD**  
**SKUPŠTINA AKCIONARA**  
**Broj: 72/2019-38/5**  
**Datum: 29.03.2019. godine**

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 38. redovnoj sednici održanoj dana 29.03.2019. godine donosi:

**ODLUKU**  
**O RASPODELI DOBITI**

Dobit ostvarena u 2018. godini će se raspodeliti:

u ostale rezerve u iznosu od  
dinara: 2.918.483.081,04

  
Predsednik Skupštine  
Jaroslava Ruscakova